

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA**

TVIRTINU
Direktorius

Tomas Barakauskas

**TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ,
SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI,
RINKOS TYRIMO ATASKAITA**

2010 m. vasario 24 d. Nr. (43.4) LD-349
Vilnius

TURINYS

1. ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ RINKŲ TYRIMŲ TEISINIS PAGRINDAS LIETUVOS RESPUBLIKOJE.....	8
2. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, RINKOS TYRIMO PROCESO APŽVALGA	12
3. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, TECHNOLOGINIS APIBRĖŽIMAS	16
4. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, RINKŲ APIBRĖŽIMAS	17
4.1. Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, apibrėžimas	18
4.1.1. Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, pakeičiamumo analizė	18
4.1.2. Transliacijų perdavimo paslaugos	32
4.2. Transliacijų perdavimo paslaugų geografinis apibrėžimas	33
4.2.1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, geografinis apibrėžimas	33
4.2.2. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, geografinis apibrėžimas	33
4.2.3. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, geografinis apibrėžimas	34
4.2.4. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, geografinis apibrėžimas	34
4.2.5. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, geografinis apibrėžimas	34
4.2.6. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, geografinis apibrėžimas	35
4.2.7. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, geografinis apibrėžimas	35
4.2.8. Radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, geografinis apibrėžimas	35
4.2.9. Kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, geografinis apibrėžimas	35
4.2.10. Palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, geografinis apibrėžimas	36
4.2.11. Palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, geografinis apibrėžimas	36
4.3. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų apibrėžimas Lietuvos Respublikos teritorijoje	36
5. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKŲ VERTINIMO KRITERIJAI	38

5.1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas	38
5.2. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas	39
5.3. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas	41
5.4. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas	42
5.5. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas	43
5.6. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas	45
5.7. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas	46
5.8. Radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas	47
5.9. Kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas	48
5.10. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos, kuriose reikalinga taikyti ex-ante reguliavimą	50
6. KONKURENCIJOS ANALOGINIO ANTŽEMINIO RADIO TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS	51
6.1. Konkurencijos veiksmingumo Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas	51
6.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai	51
6.1.2. Rinkos dydis	51
6.1.3. Įėjimo į rinką barjerai	53
6.1.4. Pirkėjo derybinė galia	54
6.1.5. Paslaugų susiejimas	55
6.1.6. Vertikali integracija	56
6.1.7. Paslaugų kainos	58
6.1.8. Potenciali konkurencija	59
6.2. Konkurencijos problemos	59
6.3. Didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas	61

7. ĮPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ ANALOGINIO ANTŽEMINIO RADIO TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI LRTC NUSTATYMAS IR (AR) PAKEITIMAS	62
7.1. Įpareigojimas suteikti prieigą	64
7.2. Nediskriminavimo įpareigojimas	65
7.3. Skaidrumo įpareigojimas	66
7.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai	67
7.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas	68
8. KONKURENCIJOS SKAITMENINIO ANTŽEMINIO RADIO TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS	70
8.1. Konkurencijos veiksmingumo Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas	70
8.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai.....	70
8.1.2. Rinkos dydis	70
8.1.3. Įėjimo į rinką barjerai	72
8.1.4. Pirkėjo derybinė galia.....	73
8.1.5. Vertikali integracija	74
8.1.6. Paslaugų kainos	75
8.1.7. Potenciali konkurencija	76
8.2. Konkurencijos problemos	77
8.3. Didelę įtaką Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas	78
9. ĮPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ SKAITMENINIO ANTŽEMINIO RADIO TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI LRTC NUSTATYMAS IR (AR) PAKEITIMAS	79
9.1. Įpareigojimas suteikti prieigą	81
9.2. Nediskriminavimo įpareigojimas	82
9.3. Skaidrumo įpareigojimas	83
9.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai	84
9.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas	85
10. KONKURENCIJOS ANALOGINIO ANTŽEMINIO RADIO TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS TRANSLIUOTOJUI, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS	87
10.1. Konkurencijos veiksmingumo Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas	87
10.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai.....	87
10.1.2. Rinkos dydis	87
10.1.3. Vertikali integracija	89
10.1.4. Pirkėjo derybinė galia.....	91
10.1.5. Paslaugų kainos	92

10.1.6. Įėjimo į rinką barjerai	93
10.1.7. Paslaugų susiejimas	94
10.2. Konkurencijos problemos	95
10.3. Didelę įtaką analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas	97
11. ĮPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ ANALOGINIO ANTŽEMINIO RADIO TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS TRANSLIUOTOJUI, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI LRTC NUSTATYMAS IR (AR) PAKEITIMAS	99
11.1. Įpareigojimas suteikti prieigą	101
11.2. Nediskriminavimo įpareigojimas	102
11.3. Skaidrumo įpareigojimas	103
11.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai	104
11.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas	105
12. KONKURENCIJOS ANALOGINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS	107
12.1. Konkurencijos veiksmingumo Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas	107
12.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai	107
12.1.2. Rinkos dydis	107
12.1.3. Įėjimo į rinką barjerai	109
12.1.4. Pirkėjo derybinė galia	110
12.1.5. Paslaugų susiejimas	111
12.1.6. Vertikali integracija	113
12.1.7. Paslaugų kainos	114
12.1.8. Potenciali konkurencija	115
12.2. Konkurencijos problemos	115
12.3. Didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas	117
13. ĮPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ ANALOGINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI LRTC NUSTATYMAS IR (AR) PAKEITIMAS	118
13.1. Įpareigojimas suteikti prieigą	120
13.2. Nediskriminavimo įpareigojimas	121
13.3. Skaidrumo įpareigojimas	122
13.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai	123
13.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas	124
14. KONKURENCIJOS SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS	126

14.1. Konkurencijos veiksmingumo Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas	126
14.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai.....	126
14.1.2. Rinkos dydis	126
14.1.3. Įėjimo į rinką barjerai	128
14.1.4. Pirkėjo derybinė galia.....	129
14.1.5. Vertikali integracija	131
14.1.6. Paslaugų kainos	133
14.1.7. Potenciali konkurencija	135
14.2. Konkurencijos problemos	136
14.3. Didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas	137
15. ĮPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI LRTC NUSTATYMAS	138
15.1. Įpareigojimas suteikti prieigą	140
15.2. Nediskriminavimo įpareigojimas	141
15.3. Skaidrumo įpareigojimas	142
15.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai	144
15.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas	145
16. KONKURENCIJOS SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI TEO, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS	146
16.1. Konkurencijos veiksmingumo Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas	146
16.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai.....	146
16.1.2. Rinkos dydis	146
16.1.3. Įėjimo į rinką barjerai	148
16.1.4. Pirkėjo derybinė galia.....	148
16.1.5 Paslaugų kainos	150
16.1.6. Potenciali konkurencija	153
16.2. Konkurencijos problemos	153
16.3. Didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas	154
17. ĮPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI TEO, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI TEO NUSTATYMAS	157
17.1. Įpareigojimas suteikti prieigą	158
17.2. Nediskriminavimo įpareigojimas	159
17.3. Skaidrumo įpareigojimas	160
17.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai	162

17.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas	163
18. KONKURENCIJOS ANALIGINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS TRANSLIUOTOJUI, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS	165
18.1. Konkurencijos veiksmingumo Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas	165
18.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai	165
18.1.2. Rinkos dydis	165
18.1.3. Vertikali integracija	167
18.1.4. Pirkėjo derybinė galia	169
18.1.5. Įėjimo į rinką barjerai	170
18.1.6. Paslaugų kainos	171
18.1.7. Paslaugų susiejimas	172
18.2. Konkurencijos problemos	173
18.3. Didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas	175
19. ĮPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ ANALIGINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS TRANSLIUOTOJUI, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI LRTC NUSTATYMAS IR (AR) PAKEITIMAS	176
19.1. Įpareigojimas suteikti prieigą	178
19.2. Nediskriminavimo įpareigojimas	179
19.3. Skaidrumo įpareigojimas	180
19.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai	181
19.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas	183

1. ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ RINKŲ TYRIMŲ TEISINIS PAGRINDAS LIETUVOS RESPUBLIKOJE

2004 m. gegužės 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas (Žin., 2004, Nr. 69-2382) (toliau – Elektroninių ryšių įstatymas). Elektroninių ryšių įstatymas perkėlė Europos Sąjungos naujosios reguliavimo sistemos (angl. *New Regulatory Framework*) nuostatas į nacionalinę teisę. Elektroninių ryšių įstatymu buvo perkelti šie Europos Sąjungos teisės aktai:

1. 1997 m. lapkričio 28 d. Tarybos sprendimas 97/838/EB dėl Europos bendrijos pritarimo, kiek tai susiję su jos kompetencija, PPO derybų dėl pagrindinių telekomunikacijų paslaugų rezultatams (OL 2004 m. specialusis leidimas, 11 skyrius, 27 tomas, p. 69).

2. 1998 m. kovo 30 d. Europos Komisijos rekomendacija dėl principų, taikomų organizacijoms, atsakingoms už vartotojų ginčų sprendimą ne teismo tvarka.

3. 1998 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/84/EB dėl sąlygine prieiga grindžiamų paslaugų ir sąlyginės prieigos paslaugų teisinės apsaugos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 6 skyrius, 3 tomas, p. 147).

4. 1999 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/5/EB dėl radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių bei abipusio jų atitikties pripažinimo (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 23 tomas, p. 254).

5. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 676/2002/EB dėl radijo spektro politikos teisinio reguliavimo pagrindų Europos bendrijoje (Sprendimas dėl radijo spektro) (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 29 tomas, p. 317).

6. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 29 tomas, p. 323).

7. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva) (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 29 tomas, p. 337).

8. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 29 tomas, p. 349).

9. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis (Universaliųjų paslaugų direktyva) (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 29 tomas, p. 367).

10. 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 29 tomas, p. 514).

11. 2002 m. rugsėjo 16 d. Komisijos direktyva 2002/77/EB dėl konkurencijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų rinkoje (OL 2004 m. specialusis leidimas, 8 skyrius, 2 tomas, p. 178).

12. 2003 m. liepos 25 d. Europos Komisijos rekomendacija dėl vietos nustatymo informacijos elektroninių ryšių tinkluose siekiant teikti vietos nustatymu pagrįstas pagalbos skambučių paslaugas tvarkymo.

13. 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/108/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su elektromagnetiniu suderinamumu, suderinimo, panaikinanti Direktyvą 89/336/EEB (OL 2004 L 390, p. 24).

14. 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/24/EB dėl duomenų, generuojamų arba tvarkomų teikiant viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas arba viešuosius ryšių tinklus, saugojimo ir iš dalies keičianti Direktyvą 2002/58/EB (OL 2006 L 105, p. 54).

15. 2008 m. birželio 20 d. Europos Komisijos direktyva 2008/63/EB dėl konkurencijos telekomunikacijų galinių įrenginių rinkose (OL 2008 L 162, p. 20).

Elektroninių ryšių įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) „tikslas – veiksminga konkurencija elektroninių ryšių srityje, efektyvus elektroninių ryšių išteklių naudojimas bei užtikrinta elektroninių ryšių paslaugų vartotojų teisių apsauga.“

Elektroninių ryšių įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje išskirti RRT uždaviniai:

„1) užtikrinti sąlygas, reikalingas veiksmingai konkurencijai elektroninių ryšių rinkose;

2) užtikrinti elektroninių ryšių paslaugų gavėjų teisių ir teisėtų interesų apsaugą, ypač užtikrinant paprastas ir nebrangias ginčų sprendimo procedūras bei skatinant elektroninių ryšių paslaugų teikimo sąlygų ir tarifų skaidrumą, ir pagal kompetenciją užtikrinti galimybę naudotis universaliosiomis paslaugomis;

3) skatinti efektyvias ilgalaikes investicijas ir elektroninių ryšių plėtrą;

4) užtikrinti efektyvų elektroninių ryšių išteklių naudojimą, taip pat kad būtų pakankamai nacionalinių telefono ryšio numerių išteklių, reikalingų viešosioms elektroninių ryšių paslaugoms, kad numeracijos planai ir procedūros būtų taikomi tokiu būdu, kuris užtikrintų vienodas visų viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų galimybes, ypač užtikrindama, kad ūkio subjektai, kuriems skirti nacionalinių telefono ryšio numerių ištekliai, nediskriminuotų kitų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų, kiek tai susiję su numeracijos sekomis, naudojamomis jų paslaugoms pasiekti;

5) pagal savo kompetenciją užtikrinti, kad Lietuvos Respublikoje naudojama aparatūra ir įrenginiai atitiktų Lietuvos Respublikoje galiojančius privalomus reikalavimus, užtikrinti aparatūros ir įrenginių elektromagnetinį suderinamumą;

6) pagal kompetenciją skatinti Europos Bendrijos vidaus rinkos plėtrą ir suderintą elektroninių ryšių reguliavimą Europos Bendrijoje;

7) bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis, tarp jų ir Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, kad būtų užtikrinta žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisė, kiek tai susiję su asmens duomenų tvarkymu;

8) užtikrinti, kad operatoriai ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjai vykdytų įpareigojimus, kurie gali būti nustatyti valstybės gynybos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaikymo interesais, taip pat ypatingų situacijų atvejais.“

Konkurencijos priežiūros elektroninių ryšių srityje „RRT siekia, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingos konkurencijos elektroninių ryšių srityje egzistavimui ir plėtrai bei sąlygos, užkertančios kelią ūkio subjektams piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje“ (Elektroninių ryšių įstatymo 14 straipsnio 1 dalis).

Elektroninių ryšių įstatymo 16 straipsnio 1 dalis numato – „RRT atliekamo rinkos tyrimo tikslas – siekti, kad elektroninių ryšių srityje būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o didelę įtaką turintiems ūkio subjektams būtų užkirstas kelias piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje“, o to paties straipsnio 15 dalis nustato, kad atlikdama rinkos tyrimą, įskaitant ir sprendimą, ar ūkio subjektas turi didelę įtaką rinkoje, ir nustatydamą įpareigojimus didelę įtaką rinkoje turintiems ūkio subjektams, RRT atsižvelgia į atitinkamas tarptautinių sutarčių ir (ar) susitarimų nuostatas ir pagal kompetenciją užtikrina šių sutarčių bei (ar) susitarimų laikymąsi ir įgyvendinimą Lietuvos Respublikoje.

Elektroninių ryšių įstatymo 16 straipsnio 1 dalis taip pat nurodo, kad RRT „nustato rinkos tyrimo taisykles“. RRT nustatė Rinkos tyrimo taisykles, patvirtintas RRT direktoriaus 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 1V-297 (Žin., 2004, Nr. 141-5174) (toliau – Taisyklės).

Taisyklės parengtos:

1. vadovaujantis Elektroninių ryšių įstatymo 16 straipsnio 1 dalimi;

2. įgyvendinant 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (toliau – Pagrindų direktyva);

3. atsižvelgiant į 2007 m. gruodžio 17 d. Komisijos rekomendaciją 2007/879/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex-ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2007 L 344, p. 65);

4. atsižvelgiant į 2002 metų Komisijos gaires dėl Rinkos tyrimo nustatant didelę įtaką rinkoje pagal Bendrijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemą (toliau – Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairės);

5. atsižvelgiant į 2008 m. spalio 15 d. Komisijos rekomendaciją 2008/850/EB dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos 7 straipsnyje numatytų pranešimų, terminų ir konsultacijų (toliau – Pranešimų rekomendacija);

6. atsižvelgiant į Europos reguliuotojų grupės elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms bendrą poziciją dėl požiūrio į tinkamas priemones naujoje reguliavimo sistemoje (toliau – Bendra pozicija dėl priemonių).

RRT atlieka rinkos tyrimą vadovaudamasi:

1. Elektroninių ryšių įstatymu;

2. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 71-1706; 2006, Nr. 82-3254) (toliau – Visuomenės informavimo įstatymas);

3. Taisyklėmis;

4. RRT direktoriaus 2008 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. 1V-1021 „Dėl transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo“; RRT direktoriaus 2009 m. kovo 25 d. įsakymu Nr. 1V-392 „Dėl transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo pratęsimo“; RRT direktoriaus 2009 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1V-796 „Dėl transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo pratęsimo“; RRT direktoriaus 2009 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 1V-1094 „Dėl transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo pratęsimo“.

5. Pagrindų direktyva;

ir atsižvelgdama į:

1. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gaires;

2. 2003 m. vasario 11 d. Komisijos rekomendaciją dėl atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų elektroninių ryšių srityje, reikalaujančių *ex-ante* reguliavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios sistemos (toliau – Atitinkamų rinkų apibrėžimo rekomendacija);

3. Pranešimų rekomendaciją;

4. Bendrą poziciją dėl priemonių.

Pagal Elektroninių ryšių įstatymo 16 straipsnio 15 dalį: „Atlikdama rinkos tyrimą, įskaitant ir sprendimą, ar ūkio subjektas turi didelę įtaką rinkoje, ir nustatydama įpareigojimus didelę įtaką rinkoje turintiems ūkio subjektams, Ryšių reguliavimo tarnyba atsižvelgia į atitinkamas tarptautinių sutarčių ir (ar) susitarimų nuostatas ir pagal kompetenciją užtikrina šių sutarčių bei (ar) susitarimų laikymąsi ir įgyvendinimą Lietuvos Respublikoje.“

Pagal Elektroninių ryšių įstatymo 16 straipsnio 3 dalį, „Ryšių reguliavimo tarnyba atlieka rinkos tyrimą Europos Bendrijų Komisijai priėmus rekomendaciją, nustatančią atitinkamas produktų ir paslaugų rinkas, arba sprendimą, nustatantį Europos Bendrijos rinką, arba pakeitus šiuos teisės aktus.“

Pagal Elektroninių ryšių įstatymo 16 straipsnio 4 dalį, RRT „turi teisę atlikti rinkos tyrimą:

- 1) suinteresuotų ūkio subjektų prašymu;
- 2) valstybės ar savivaldybių institucijų prašymu;
- 3) savo iniciatyva.“

Elektroninių ryšių įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „Rinkos tyrimo procedūrą sudaro šie etapai:

1) atitinkamos rinkos (produktų (paslaugų) ir geografinės), kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų šio Įstatymo¹ 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimas;

2) tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir, jei konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas;

3) Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (ar) panaikinimas didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams.“

RRT rengia Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo ataskaitą (toliau – Ataskaita), kurioje pateikia transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo apžvalgą bei aukščiau pateiktų etapų analizę.

Įvertinant tai, kad transliuojamo turinio paslaugos gali būti teikiamos ne tik vartotojams², bet ir kitiems galutiniams paslaugų gavėjams³, galutiniais vartotojais šioje Ataskaitoje laikomi visi galutiniai transliuojamo turinio paslaugų gavėjai (t. y. žiūrovai ir (arba) klausytojai).

---

¹ Elektroninių ryšių įstatymas.

² Kaip nurodyta Elektroninių ryšių įstatymo 3 straipsnio 64 dalyje, vartotojas yra fizinis asmuo, kuris naudojasi ar pareiškia norą naudotis viešosiomis elektroninių ryšių paslaugomis nesusijusiems su jo amatu, verslu ar profesija tikslams, t.y. vartotojo asmeniniams, šeimos arba namų ūkio poreikiams tenkinti.

³ Kaip nurodyta Elektroninių ryšių įstatymo 3 straipsnio 22 dalyje, galutinis paslaugų gavėjas – paslaugų gavėjas, kuris neteikia viešųjų ryšių tinklų ar viešųjų elektroninių ryšių paslaugų.

2. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, RINKOS TYRIMO PROCESO APŽVALGA

Pirmą kartą Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimas buvo atliktas 2006 m.

RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-772) AB Lietuvos radijo ir televizijos centras pripažintas turinčiu didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1059 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-774) AB Lietuvos radijo ir televizijos centras pripažintas turinčiu didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1056 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-771) AB Lietuvos radijo ir televizijos centras pripažintas turinčiu didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1058 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-773) AB Lietuvos radijo ir televizijos centras pripažintas turinčiu didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, antrasis rinkos tyrimas pradėtas RRT iniciatyva, kaip numato Elektroninių ryšių įstatymo 16 straipsnio 4 dalies 3 punktas, RRT direktoriui išleidus 2008 m. lapkričio 25 d. įsakymą Nr. 1V-1021 „Dėl transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo“.

Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu apklausti transliacijų perdavimo (siuntimo) paslaugų teikėjai ir gavėjai. Transliacijų perdavimo (siuntimo) paslaugų teikėjas yra suprantamas kaip transliacijų perdavėjas (siuntėjas), t. y. ūkio subjektas, elektroninių ryšių tinklu perduodantis radijo ir (ar) televizijos programų elektromagnetinius signalus galutiniams paslaugų gavėjams.

Transliacijų perdavimo (siuntimo) paslaugų gavėju vadinamas transliuotojas ir (arba) retransliuotojas, gaunantis transliacijų perdavimo (siuntimo) paslaugą.

2008 m. gruodžio 24 d. transliacijų perdavimo (siuntimo) paslaugų teikėjams ir gavėjams RRT išsiuntė transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo anketą. Surinkti 2005 – 2008 m. rugsėjo 30 d. laikotarpio (toliau – tiriamasis laikotarpis) duomenys apie pajamas, gautas iš transliacijų perdavimo (siuntimo) paslaugų, patirtas išlaidas dėl šių paslaugų pirkimo, transliacijų perdavimo paslaugų kiekį (valandomis) ir kita informacija.

RRT 2008 m. gruodžio 24 d., anketas išsiuntė šiems juridiniams asmenims:

1) Kiekšos individuali įmonė	34) UAB „Balticum TV“
2) AB „Nacionalinė skaitmeninė televizija“	35) UAB „Baltijos TV“
3) AB Lietuvos radijo ir televizijos centras (toliau – LRTC)	36) UAB „Bitė Lietuva“
4) Benedikto Lukšo IĮ	37) UAB „Dokeda“
5) Ignalinos rajono Vidiškių gimnazija	38) UAB „Druskininkų televizija“
6) IĮ „Petriko kabelinės televizijos studija“	39) UAB „Eglės leidykla“
7) J. Jasiulionio individuali įmonė	40) UAB „Elekta“
8) J.Varno Vilniaus radijo studija	41) UAB „Eteris“
9) Kauno apskrities aklųjų ir silpnaregių ugdymo centras	42) UAB „Eurolexis“
10) Kauno technologijos universitetas	43) UAB „Focus media“
11) L.Prušinsko IĮ „Kompiuterinis langas“	44) UAB „Funaris“
12) Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“	45) UAB „Geruda“
13) Palionio firma „Miestelėnai“	46) UAB „Horda“
14) R. Letuko IĮ „Technikos pasaulis“	47) UAB „Ignalinos televizija“
15) R.Valausko firma „Žemaitijos radijas“	48) UAB „Ilora“
16) Romualdo Sakalausko įmonė „Romuva“	49) UAB „Init“
17) S.Žilionio personalinė radijo ir televizijos konsultacinė agentūra	50) UAB „Interbanga“
18) Šiaulių Didždvario gimnazija	51) UAB „Kabeliniai ryšių tinklai“
19) TEO LT, AB (toliau – TEO)	52) UAB „Kateka“
20) TŪB „S.Bukelis ir Ko“	53) UAB „Kauno fonas“
21) UAB „Pajūrio televizija“	54) UAB „Kėdainių krašto televizija“
22) UAB „AERODREAM“	55) UAB „Klaipėdos kabelinė televizija“
23) UAB „Aidas“	56) UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“
24) UAB „Alytaus kabelinė televizija“	57) UAB „Laisvoji banga“
25) UAB „Alytaus radijas“	58) UAB „Lamantas“
26) UAB „ALPHA KOMUNIKACIJOS-2“	59) UAB „Lanula“
27) UAB „Alveta“	60) UAB „Levitel“
28) UAB „Antroji reklamos atelje“	61) UAB „Lignita“
29) UAB „Artvydas“	62) UAB „M-1“
30) UAB „Aukštaitijos radijas“	63) UAB „Mano kamanė“
31) UAB „Aukštaitijos televizija“	64) UAB „Marijampolės kabelinė televizija“
32) UAB „Aukštaitijos televizijos ir radijo studija“	65) UAB „Marsatas“
33) UAB „AVVA“	66) UAB „Miesto tinklas“
	67) UAB „Mikrovisatos TV“
	68) UAB „Molėtų radijas ir televizija“
	69) UAB „MTV Networks Baltic“
	70) UAB „Muzikos topai“
	71) UAB „Omnitel“
	72) UAB „Palsatas“
	73) UAB „Parabolė“

74) UAB „Patrimpas“	109) UAB „TV11“
75) UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	110) UAB „TV7“
76) UAB „Penktas kanalas“	111) UAB „Ukmergės televizija“
77) UAB „Pictura“	112) UAB „Vakarų Lietuvos televizija“
78) UAB „Plunsta“	113) UAB „Viginta“
79) UAB „Proarsa“	114) UAB „Viltuva“
80) UAB „Pūkas“	115) UAB „Vinita“
81) UAB „Radijas kelyje“	116) UAB „Zirzilė“
82) UAB „Radijo elektroninės sistemos“	117) UAB „Znad Wilii radijo stotis“
83) UAB „Radijo pulsas“	118) UAB „Žinių radijas“
84) UAB „Radijo stotis Laluna“	119) UAB radijo stotis „Ultra vires“
85) UAB „Radiocentras“	120) V.Bublienės IĮ „Kelmės kabelinė televizija“
86) UAB „Radiola“	121) V.Ivanausko IF „Vydas“
87) UAB „Rakaras“	122) V.Krušnos IĮ
88) UAB „Remo televizija“	123) Vilniaus Baltupių vidurinė mokykla
89) UAB „Rietavo televizija“	124) Vilniaus Universitetas
90) UAB „Rimtas radijas“	125) VŠĮ „Teleradijo kompanija HANSA“
91) UAB „Rygveda“	126) VŠĮ „Alytaus regioninė televizija“
92) UAB „Roventa“	127) VŠĮ „Baltijos bangų radijas“
93) UAB „Satela“	128) VŠĮ „Druskininkų regiono televizija“
94) UAB „Saulės radijas“	129) VŠĮ „Garsų harmonija“
95) UAB „Socius“	130) VŠĮ „Idėjų bankas“
96) UAB „Sporto komunikacijos“	131) VŠĮ „Indros radijas“
97) UAB „Sugardas“	132) VŠĮ „Kauno moksleivių ir jaunimo laisvalaikio centras“
98) UAB „Šiaulių apskrities televizija“	133) VŠĮ „Klaipėdos kultūros ir turizmo projektai“
99) UAB „Tarptautinis Baltijos bangų radijas“	134) VŠĮ „Kupiškio televizijos ir informacijos centras“
100) UAB „Taurų dvaras“	135) VŠĮ „Kvartolė“
101) UAB „TELE-3“	136) VŠĮ „Marijampolės televizija“
102) UAB „TELE-3“ radijas	137) VŠĮ „Marijos radijas“
103) UAB „Telėlanas“	138) VŠĮ „Raseinių krašto televizija“
104) UAB „Telerena“	139) VŠĮ „Užupio vaizdelis“
105) UAB „Telesat“	140) VŠĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija
106) UAB „Teletronika“	
107) UAB „Transteleservis“	
108) UAB „Trigeris“	

Nustatyta, kad Lietuvos Respublikoje veikiančių transliuotojų ir retransliuotojų transliuojamas turinys tiriamuoju laikotarpiu buvo perduodamas galutiniams vartotojams šiais būdais:

- antžeminiiais radijo ir televizijos tinklais;
- kabelinės televizijos tinklais;
- mikrobangės daugiakanalės televizijos tinklais;
- IP TV tinklais;
- laidinio radijo tinklais;
- palydovinio ryšio tinklais;

- plačiajuosčio ryšio į judriuosius įrenginius tinklais.

Laidinio radijo tinklais perduodamos laidinio radijo transliacijų perdavimo paslaugos šiame rinkos tyrime nebus vertinamos, kadangi šios paslaugos nėra populiarios, jų vartojimas mažėja. Laidinio radijo infrastruktūra yra pasenusi ir išdėstyta tik seno tipo daugiabučiuose namuose. Tokiu būdu yra transliuojamos tik dvi radijo programos ir nėra galimybių transliuoti daugiau programų. Laidinio radijo paslaugas tiriamuoju laikotarpiu teikė vienas asmuo – VŠĮ „Teleradijo kompanija „Hansa“.

Transliacijų perdavimo paslaugas plačiajuosčio ryšio tinklais į judriuosius įrenginius tiriamuoju laikotarpiu teikė UAB „Omnitel“ ir UAB „Bitė Lietuva“. Šios paslaugos buvo tik pradedamos teikti Lietuvos Respublikoje, transliuojamos tik tam tikros programų laidos, todėl šiame tyrime jos nebus plačiau nagrinėjamos.

Šio rinkos tyrimo tikslas – įvertinus pasikeitusią situaciją rinkoje, užtikrinti veiksmingą konkurenciją, o didelę įtaką turintiems ūkio subjektams užkirsti kelią piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje taikant *ex-ante* reguliavimą, kaip ir numato Elektroninių ryšių įstatymo 16 straipsnio 1 dalis.

3. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, TECHNOLOGINIS APIBRĖŽIMAS

2003 m. Atitinkamų rinkų apibrėžimo rekomendacijos aiškinamajame memorandume yra nurodyta, kad elektroninių ryšių paslaugos apima ir elektroninių ryšių tinklus bei susijusias priemones, naudojamas transliavimo turinio perdavimui. Taip pat pažymėtina, kad transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, yra suprantamos kaip transliuojamo turinio siuntimas elektroninių ryšių tinklais, tačiau neapima transliuojamo turinio rengimo ir kontrolės. Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 57 dalį, „transliavimas – programų rengimas ir jų pirminis perdavimas visuomenei visų rūšių antžeminiiais siųstuvais, kabeliniais, palydoviniais ar bet kokiais kitais elektroninių ryšių tinklais.“ To paties įstatymo 2 straipsnio 51 dalyje siuntimas apibrėžtas kaip „su programų transliavimu ir (ar) retransliavimu susijusi elektroninių ryšių veiklos sritis, apimanti programos elektromagnetinių signalų perdavimą elektroninių ryšių tinklais į galinius įrenginius.“ Laikome, kad transliacijų perdavimo paslauga atitinka Visuomenės informavimo įstatyme apibrėžtą siuntimo paslaugą.

Elektroninių ryšių įstatymo 3 straipsnio 14 dalyje nurodyta, kad elektroninių ryšių paslauga – paprastai už atlygį teikiama paslauga, kurią visiškai ar daugiausiai sudaro signalų perdavimas elektroninių ryšių tinklais, įskaitant telekomunikacijų paslaugas ir perdavimo (siuntimo) paslaugas transliavimui (retransliavimui) naudojamais tinklais. Vadinasi, transliacijų perdavimo paslauga yra elektroninių ryšių paslauga.

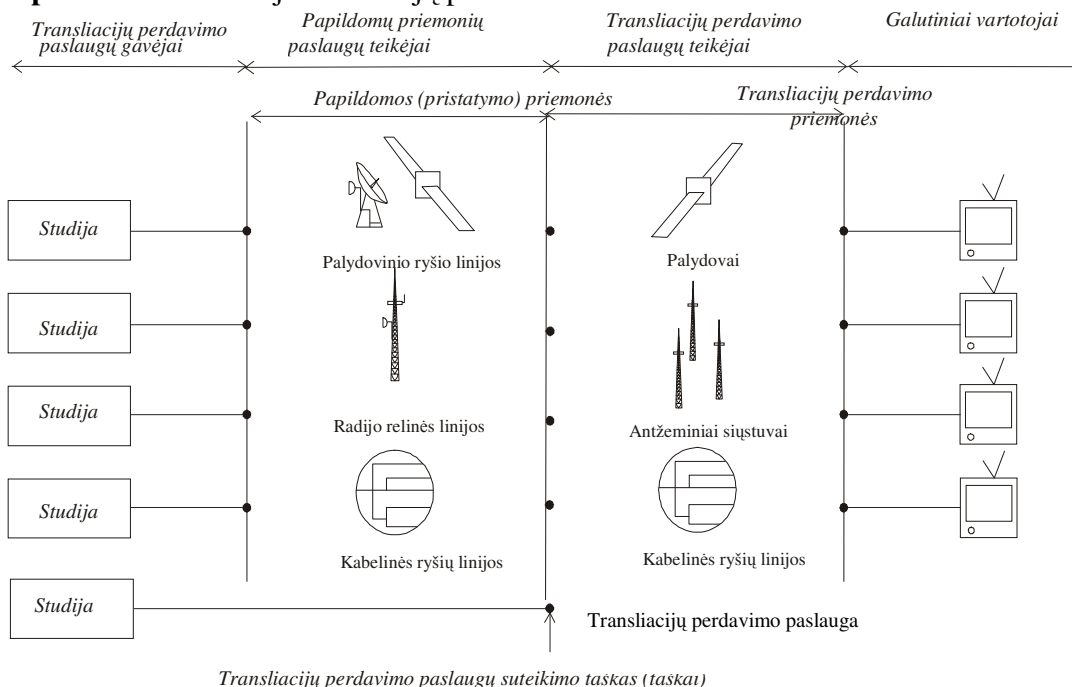
Transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas teikia transliuotojams ir (arba) retransliuotojams transliacijų perdavimo paslaugą, naudodamas transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Transliacijų perdavimo priemonėmis laikoma elektroninių ryšių infrastruktūra (radijo, televizijos siųstuvai kartu su fiderine įranga, antenomis bei patalpomis, kuriose ši įranga įrengiama, laidiniai tinklai ir kt.), naudojama tiesioginiam programų elektromagnetinių signalų perdavimui į galinius įrenginius. **Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslauga** yra būtina, kad transliuotojai galėtų perduoti transliuojamą turinį galutiniams vartotojams. Programų elektromagnetiniai signalai į galinius įrenginius yra perduodami transliacijų perdavimo priemonėmis pagal sutarties šalių – transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo ir transliacijų perdavimo paslaugų gavėjo – sutartį.

Tais atvejais, kai transliacijų perdavimo paslaugų gavėjo studija yra nutolusi nuo transliacijų perdavimo priemonių, transliacijų perdavimo paslaugos gavėjas naudoja papildomas priemones, t. y. perka *papildomų priemonių teikimo paslaugą*. Papildomos priemonės – tai elektroninių ryšių infrastruktūra (radijo relinės linijos, kabelinės ryšių linijos ir kt.), naudojama programų elektromagnetiniams signalams perduoti nuo studijos iki siuntimo priemonių, t.y. iki taško (taškų), kuriame (kuriuose) suteikiamos siuntimo paslaugos.

Bendroji transliacijų perdavimo schema pavaizduota 1 paveiksle.

1 paveikslas. Bendroji transliacijų perdavimo schema

Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 59 dalį, transliuotojas yra „transliavimo licenciją turintis arba įstatymų nustatytais atvejais jos neturintis asmuo, kuris prisiima redakcinę atsakomybę už transliuojamas programas, pats jas rengia ir perduoda visuomenei arba leidžia jas nepakeistas siųsti kitam asmeniui“. Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 50 dalį, retransliuotojas yra „retransliavimo licenciją turintis arba įstatymų nustatytais atvejais jos neturintis asmuo, kuris retransliuoja užbaigtas ir nepakeistas visuomenei transliuojamas programas arba atskiras jų dalis ir prisiima atsakomybę už tokio retransliavimo teisėtumą“.

Tam, kad transliuojamą turinį perduotų galutiniams vartotojams, transliuotojai ir retransliuotojai⁴ perka transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, iš teikėjų arba, sukūrę savo infrastruktūrą, šias paslaugas teikia patys sau.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, RRT daro išvadą, kad **transliacijų perdavimo paslauga, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti**, – elektroninių ryšių paslauga, kuria transliuojamas ir (arba) retransliuojamas turinys elektromagnetiniais signalais elektroninių ryšių tinklais yra perduodamas į galinius įrenginius.

4. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, RINKŲ APIBRĖŽIMAS

Šios ataskaitos 3 skyriuje nustatyta, kad **transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti**, yra elektroninių ryšių paslauga, kuria transliuojamas ir

⁴ Toliau Ataskaitoje transliavimo ir retransliavimo veikla bus vadinama transliavimo veikla, o transliuotojai ir retransliuotojai bus vadinami transliuotojais.

(arba) retransliuojamas turinys elektromagnetiniais signalais elektroninių ryšių tinklais yra perduodamas į galinius įrenginius.

Produkto (paslaugos) rinkos apibrėžimo tikslas yra nustatyti visus produktus ir (ar) paslaugas, kurie pirkėjų požiūriu yra tinkamas pakaitalas vienas kitam pagal jų savybes, naudojimą ir kainas.

Atitinkamą produkto (paslaugos) rinką sudaro produktai (paslaugos), kurie yra pakeičiami vienas kitu.

Pagal Taisyklių 15 punktą, „atitinkama rinka apibrėžiama apibūdinant ją sudarančius produktus (paslaugas) ir įvertinant atitinkamos rinkos geografinę aprėptį, atsižvelgiant į pradžinius produktus (paslaugas) ir pradinę geografinę teritoriją. Atitinkamą rinką sudaro visi produktai (paslaugos), kurie yra pakankamai pakeičiami vieni kitais, atsižvelgiant į jų objektyvias charakteristikas, kainas ir (ar) paskirtį, o taip pat į konkurencijos sąlygas ir paklausos bei pasiūlos struktūrą tiriamoje rinkoje. Atitinkamos rinkos geografinė aprėptis yra geografinė teritorija, kurioje atitinkami ūkio subjektai dalyvauja atitinkamų produktų (paslaugų) pasiūloje bei paklausoje, kurioje konkurencijos sąlygos yra panašios ar pakankamai homogeniškos ir kuri gali būti atskirta nuo kaimyninių teritorijų, kuriose vyraujančios konkurencijos sąlygos yra pastebimai skirtingos.“

Apibrėžiant atitinkamos paslaugos rinką, analizuojamas pakeičiamumas paklausos bei pasiūlos atžvilgiais. Kaip nurodoma Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairėse, pakeičiamumo paklausos atžvilgiu ir pasiūlos atžvilgiu egzistavimas gali būti nustatomas užduodant hipotetinio monopolisto testo (angl. *hypothetical monopolist test*) klausimą, kuriuo tirama galima produkto (paslaugos) gavėjų (pirkėjų) reakcija į ilgalaikį kainų padidėjimą 5–10 procentų, laikant, kad kitų produktų (paslaugų) kainos išlieka nepakitusios.

4.1. Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, apibrėžimas

Toliau bus analizuojamas paslaugos pakeičiamumas paklausos ir pasiūlos atžvilgiais, kad apibrėžtume atitinkamas transliacijų perdavimo paslaugų rinkas.

4.1.1. Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, pakeičiamumo analizė

Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, paklausą tiesiogiai formuoja asmenys, kurie perka iš transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kad perduotų transliuojamą turinį galutiniam vartotojui. Galutiniai vartotojai, turintys atitinkamą transliuojamo turinio priėmimo galinį įrenginį, netiesiogiai formuoja transliacijų perdavimo paslaugų paklausą.

Šiame skyriuje analizuojama, ar radijo transliacijų perdavimo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugos yra pakeičiamos viena kita, taip pat ar pakeičiamos tarpusavyje skirtingos radijo transliacijų perdavimo paslaugos ir skirtingos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos.

4.1.1.1. Radijo ir televizijos pakeičiamumo analizė

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Galutinių vartotojų atžvilgiu radijas ir televizija nėra laikomi pakeičiančiais vienas kitą. Televizija paprastai teikia vaizdinę ir garsinę informaciją, o radijas – tik garsinę informaciją. Pateikiamas turinys paprastai yra skirtingo pobūdžio. Radijo klausytojų ir televizijos žiūrovų poreikiai

yra skirtingi. Televizija ir radijas nėra pakeičiami transliuotojų atžvilgiu: radijo ir televizijos programoms transliuoti reikalingos skirtingos licencijos, skirtingi radijo dažniai (kanalai), kitokia tikslinė auditorija (klausytojai ir žiūrovai). Todėl radijo ir televizijos paslaugos nėra pakeičiančios viena kitą.

Pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

Siuntėjai ir transliuotojai radijo transliacijoms ir televizijos transliacijoms perduoti naudoja skirtingus siųstuvus, antenas bei skirtingus radijo dažnius (kanalus). Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (ITU) dokumentai nustato skirtingas radijo dažnių juostas, naudojamas radijo ar televizijos transliacijų perdavimui. Todėl radijo ir televizijos transliavimui naudojami radijo dažniai (kanalai) negali būti pakeičiami vienas kitu. Taip pat pažymėtina, kad galutinių vartotojų techninės priemonės (imtuvai) paprastai nėra pritaikytos radijo ar televizijos programų priėmimui radijo dažnių (kanalų) juostose.

Išvada:

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių radijo ir televizijos paslaugos viena kitos nepakeičia ir yra atskiros paslaugos.

4.1.1.3. Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, pakeičiamumo analizė

4.1.1.3.1. Radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, pakeičiamumo analizė

Radijo transliacijos klausytojams gali būti perduodamos antžeminio radijo tinklais, kabelinės televizijos tinklais arba palydovinio ryšio tinklais.

4.1.1.3.1.1. Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, pakeičiamumo analizė

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui ir transliuotojui, pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikti ar gauti reikalingi radijo dažniai (kanalai). Pagal Elektroninių ryšių įstatymo 49 straipsnio 1 dalį, radijo dažniai (kanalai) radijo ir televizijos programoms transliuoti (retransliuoti) skiriami ir naudojami pagal RRT ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijos patvirtintą Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginį planą. Radijo dažniai (kanalai), Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginiame plane numatyti antžeminiam analoginiam radijui ir (ar) televizijai, skiriami transliuotojams ir (ar) retransliuotojams, turintiems Lietuvos radijo ir televizijos komisijos išduotas licencijas, suteikiančias teisę steigti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, bei siuntėjams. Tais atvejais, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojams ir (ar) retransliuotojams, turintiems Lietuvos radijo ir televizijos komisijos išduotas licencijas, suteikiančias teisę kurti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, transliuotojas gali steigti savo transliacijų perdavimo infrastruktūrą (t. y. teikti transliacijų perdavimo paslaugas sau) arba naudotis kito asmens teikiama transliacijų perdavimo paslauga. Šiuo atveju transliuotojas gali pasirinkti, ar naudotis savo turima infrastruktūra, ar pirkti transliacijų perdavimo paslaugą iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo. Transliuotojas, kurio programos

siunčiamos siuntėjui skiriamu radijo dažniu (kanalu), privalo pirkti transliacijų perdavimo paslaugas iš to paties siuntėjo, nes, kaip nurodyta Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 4 dalyje, „i Komisijos išduodamą transliavimo ir (ar) retransliavimo licenciją su teise naudotis trečiosios šalies teikiama siuntimo paslauga papildomai įrašomas konkretus siuntėjas“. Transliuotojas, kurio programos transliuojamos siuntėjui skiriamu radijo dažniu (kanalu), jokių būdų negali pasirinkti kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo teikiamos transliacijų perdavimo paslaugos.

Analoginio antžeminio radijo transliuotojai, kurie naudoja jiems skiriamą radijo dažnį (kanalą), ir antžeminio radijo transliuotojai, kurie programas siunčia siuntėjui skirtu radijo dažniu (kanalu), turi skirtingas galimybes pasirinkti antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikėją: pirmu atveju transliuotojas turi pasirinkimo galimybę, t. y. gali teikti transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, patys sau arba pirkti iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo. Antru atveju transliuotojas privalo pirkti transliacijų perdavimo paslaugą iš siuntėjo.

Pažymėtina, kad techniškai antžeminio radijo transliuotojas turi galimybę programas siųsti ne tik siuntėjo, bet ir kito transliuotojo siūstuvais, kuriuos naudoja kitas licenciją turintis transliuotojas (tokiu atveju abu transliuotojai negali siųsti transliuojamo turinio tuo pačiu metu). Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 17 dalį, „licencijos turėtojas negali perduoti licencijos arba ja suteiktų teisių kitiems asmenims“. Pagal Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklės, licencijoje turi būti nurodoma: programos pavadinimas, pobūdis (formatas), programos sandara ir turinys, retransliuojamos programos ir (ar) jų dalys, kalba, kuria transliuojama programa. Licencijos ir jos reikalaujamų priedų sąlygos keičiamos Lietuvos radijo ir televizijos komisijos sprendimu. Antžeminio radijo transliuotojai neturi teisės užsiimti transliacijų perdavimo veikla, neatlikdami jo tinklu perduodamų programų turinio kontrolės. Aukščiau paminėti faktai įrodo, kad transliuotojų, kurie naudoja jiems skiriamą radijo dažnį (kanalą) ir transliuotojų, kurie siunčia programas siuntėjui skirtu radijo dažniu (kanalu), pasirinkimas pirkti transliacijų perdavimo paslaugą yra skirtingas. Transliuotojas, naudojantis jam skiriamą radijo dažnį (kanalą), turi galimybę rinktis: ar kurti savo infrastruktūrą, ar pirkti transliacijų perdavimo paslaugas iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo, o transliuotojas, transliuojantis siuntėjui skirtu radijo dažniu (kanalu), norėdamas perduoti transliuojamo turinio paslaugas galutiniam vartotojui, transliacijų perdavimo paslaugas privalo pirkti tik iš siuntėjo, kuriam skirtu radijo dažniu (kanalu) siunčia programas. Tačiau ši aplinkybė nereiškia, kad radijo dažniai (kanalai) turi būti skiriami tik transliuotojams, kadangi, tais atvejais, kai radijo dažnis (kanalas) yra naudojamas vienu metu kelių transliuotojų, tik siuntėjas gali užtikrinti transliacijų perdavimo priemonių (pvz., skaitmeniniame radijuje naudojamą multipleksavimą) teikimą transliuotojams. Šiuo metu antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, transliuotojams gali teikti tik LRTC.

Transliuotojai, kurie siunčia programas siuntėjui skirtu radijo dažniu (kanalu), norėdami tapti transliuotojais, kurie naudoja jiems skirtą radijo dažnį (kanalą), privalo dalyvauti Lietuvos radijo ir televizijos komisijos organizuojamame konkurse⁵. Dalyvavimas šiame konkurse nereiškia, kad šis transliuotojas bus išrinktas laimėtoju, taip pat yra rizika, kad bus nustatyti kitokie reikalavimai transliuojamų programų turiniui.

Dėl šių aukščiau išvardytų priežasčių yra tikslinga išskirti šias antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas: antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir analoginio

---

⁵ Lietuvos radijo ir televizijos komisijos organizuojamas konkursas transliavimo ir retransliavimo licencijoms išduoti (pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį).

antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui.

Analoginio ir skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, pakeičiamumo analizė

Tiriamuoju laikotarpiu Lietuvos Respublikoje LRTC teikė skaitmeninio ir analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijoms skirtas vienas radijo dažnis (kanalas) ir veikia viena skaitmeninio antžeminio radijo stotis Vilniuje, siunčianti keletą lietuviškų radijo programų, kurios transliuojamos ir analoginio antžeminio radijo tinklais.

Transliuotojai, kurie siunčia analoginio antžeminio radijo programas siuntėjui skirtu radijo dažniu (kanalu), norėdami tapti skaitmeninio antžeminio radijo transliuotojais, kurie naudoja LRTC skirtą radijo dažnį (kanalą), privalo dalyvauti Lietuvos radijo ir televizijos komisijos organizuojamame konkurse⁶. Dalyvavimas šiame konkurse nereiškia, kad šis transliuotojas bus išrinktas laimėtoju, taip pat yra rizika, kad bus nustatyti kitokie reikalavimai transliuojamų programų turiniui.

Vartotojui, norinčiam klausyti radijo programų, transliuojamų skaitmeninio antžeminio radijo tinklais, reikalingas specialus imtuvas.

Dėl šių priežasčių yra tikslinga išskirti šias antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas: analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC.

Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, pakeičiamumo kitais radijo transliacijų būdais įvertinimas

Transliuotojai, kurie perka ar teikia patys sau radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, antžeminio radijo tinklais, negali šios paslaugos pakeisti kabelinės televizijos tinklais ar palydovinio ryšio tinklais teikiamomis transliacijų perdavimo paslaugomis dėl žemiau įvardytų priežasčių.

Transliuotojai yra suinteresuoti pasiekti kuo platesnę klausytojų auditoriją. Lietuvos Respublikoje dauguma radijo klausytojų renka antžeminio radijo transliavimo paslaugas, todėl tai užtikrina didesnės auditorijos pasiekiamumą. Tuo tarpu užtikrinti tokį patį pasiekiamumą kitomis priemonėmis yra techniškai sudėtinga. Transliuojant radijo programas kabelinės televizijos tinklais, naudojama ta pati radijo dažnių juosta, kaip ir antžeminiam radijui, todėl tinka tokie patys imtuvai. Klausytojų auditoriją šiuo atveju sudaro kabelinės televizijos abonentai ir nėra techninių galimybių teikti radijo transliavimo paslaugas atskirai nuo kabelinės televizijos tinklu teikiamų televizijos transliavimo paslaugų. Kabelinės televizijos operatoriai negali pasiūlyti radijo programų transliavimo paslaugų, kurias galėtų priimti judrieji (pvz., automobiliniai) ir nešiojami radijo imtuvai. Tai lemia mažą radijo programų, transliuojamų kabelinės televizijos tinklais, skaičių, taip pat tokių paslaugų nepopuliarumą tarp klausytojų. Dėl šių priežasčių kabelinės televizijos operatoriai nėra linkę investuoti į radijo programų transliavimą savo tinklais.

Radijo programų per palydovą paprastai klausosi tie klausytojai, kurie palydovinę įrangą yra įsigiję žiūrėti palydovinę televiziją, tam nereikia papildomo imtuvo. Naudojant palydovinės televizijos priėmimo įrangą, yra galimybė klausyti tik 4 lietuviškų radijo programų.

---

⁶ Lietuvos radijo ir televizijos komisijos organizuojamas konkursas transliavimo ir retransliavimo licencijoms išduoti (pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį).

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių transliuotojai, norėdami turėti pakankamai plačią auditoriją, kurią pasiekia perduodami transliuojamą turinį antžeminio radijo tinklais, privalo pirkti arba teikti patys sau antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas.

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizės išvada:

Nustatoma, kad analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, nėra pakeičiamos viena kita paklausos atžvilgiu ir nėra pakeičiamos radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ar radijo transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, paklausos atžvilgiu.

Pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

Transliuotojas, turintis antžeminio radijo tinklą, negali teikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų kitiems asmenims, netapdamas tos programos transliuotoju, kadangi pagal Visuomenės informavimo įstatymą, transliuotojas visada prisiima redakcinę atsakomybę už transliuojamas programas (nepaisant to, kieno programą jis transliuotų). Redakcinę atsakomybę turi prisiimti tas transliuotojas, kuris turi Lietuvos radijo ir televizijos komisijos išduotą licenciją. Pagal Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklės, licencijoje turi būti nurodoma: programos pavadinimas, pobūdis (formatas), programos sandara ir turinys, retransliuojamos programos ir (ar) jų dalys, kalba, kuria transliuojama programa. Licencijos ir jos priedų sąlygos keičiamos Lietuvos radijo ir televizijos komisijos sprendimu. Vadinasi, antžeminio radijo transliuotojai neturi teisės užsiimti transliacijų perdavimo veikla, neatlikdami jo tinklu perduodamų programų turinio kontrolės ir konkurso būdu negavę Lietuvos radijo ir televizijos komisijos licencijos, suteikiančios teisę transliuoti atitinkamą programą.

Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, transliuotojai gali teikti tik patys sau, o siuntėjas LRTC gali teikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, visiems transliuotojams. Dėl šios priežasties antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, nėra pakeičiamos pasiūlos atžvilgiu viena kita.

Dėl infrastruktūrų skirtumo nė vienas asmuo per trumpą laikotarpį negali pasiūlyti kitokios transliacijų perdavimo paslaugos, nei teikiama per jo turimą infrastruktūrą. Siuntėjas ar transliuotojas, turintis antžeminio radijo tinklą, negali per trumpą laikotarpį pradėti teikti transliacijų perdavimo paslaugų kabelinės televizijos tinklais ar palydoviniais tinklais dėl skirtingų tinklų struktūrų.

Todėl antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, nėra pakeičiamos pasiūlos atžvilgiu kabelinės televizijos tinklais siunčiamomis radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms

galutiniams vartotojams teikti, ir palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

Išvada:

Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, nėra pakeičiamos viena kita. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, nėra pakeičiamos kabelinės televizijos tinklais siunčiamų radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ir palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

4.1.1.3.1.2. Radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, pakeičiamumo analizė

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Kabelinės televizijos tinklais transliuojamos radijo programos mažai populiarios tarp klausytojų. Dėl šių priežasčių kabelinės televizijos operatoriai nėra linkę investuoti į radijo programų transliavimą savo tinklais.

Transliuotojas, norėdamas atsisakyti radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų ir pasirinkti antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, privalo įgyti teisę naudoti radijo dažnį (kanalą), kuri yra apribota, nes pirmiausia transliuotojas turi laimėti konkursą⁷ transliavimo, retransliavimo licencijai gauti. Ši procedūra truktų ne trumpesnę kaip 2 mėnesių laikotarpį ir nėra garantijos, kad būtinai šis transliuotojas bus paskelbtas konkurso laimėtoju. Transliuotojas, transliuodamas radijo transliacijas kabelinės televizijos tinklais ir norėdamas pasirinkti palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, turės pirkti papildomas priemones, skirtas signalo pristatymui į palydovą, taip pat klausytojai turės įsigyti palydovinio priėmimo įrenginius radijo programoms klausyti.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, nėra pakeičiamos paklausos atžvilgiu antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ir palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

Pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

Dėl infrastruktūrų skirtumo nė vienas asmuo per trumpą laikotarpį negali pasiūlyti kitokios transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, nei

---

⁷ Lietuvos radijo ir televizijos komisijos organizuojamas konkursas transliavimo ir retransliavimo licencijoms išduoti (pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį).

teikiama per jo turimą infrastruktūrą. Todėl radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, nėra pakeičiamos analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

Išvada:

Radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, nėra pakeičiamos analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

4.1.1.3.1.3 Palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Radijo programas per palydovą paprastai klausosi tie klausytojai, kurie palydovinę įrangą yra įsigiję tam, kad žiūrėtų palydovinę televiziją. Radijo transliacijoms palydovinio ryšio tinklais priimti nereikia papildomo imtuvo. Naudojant palydovinės televizijos priėmimo įrangą, yra galimybė klausyti tik 4 lietuviškas radijo programas.

Transliuotojas, norėdamas atsisakyti palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugų ir pasirinkti antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, privalo įgyti teisę naudoti radijo dažnį (kanalą) kuri yra apribota, nes pirmiausia transliuotojas turi laimėti konkursą⁸ transliavimo, retransliavimo licencijai gauti. Ši procedūra trunktų ne trumpesnę kaip 2 mėnesių laikotarpį ir nėra garantijos, kad būtinai šis transliuotojas bus paskelbtas konkurso laimėtoju. Transliuotojas, transliuodamas radijo transliacijas palydoviniais tinklais ir norėdamas pasirinkti radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugą, nepasieks didelės žiūrovų auditorijos dėl nedidelio šių paslaugų populiarumo.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių radijo transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, paklausos atžvilgiu nėra pakeičiamos antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ir radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

Pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

---

⁸ Lietuvos radijo ir televizijos komisijos organizuojamas konkursas transliavimo ir retransliavimo licencijoms išduoti (pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį).

Dėl infrastruktūrų skirtumo nė vienas asmuo per trumpą laikotarpį negali pasiūlyti kitokios transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, nei teikiama per jo turimą infrastruktūrą. Todėl palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, nėra pakeičiamos analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugomis ir palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

Išvada:

Palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, nėra pakeičiamos analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

4.1.1.3.2. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, pakeičiamumo analizė

Televizijos transliacijos žiūrovams gali būti perduodamos antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais arba palydovinio ryšio tinklais.

4.1.1.3.2.1. Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, pakeičiamumo analizė

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Transliuotojai, kurie perka ar teikia patys sau televizijos transliacijų perdavimo antžeminės televizijos tinklais paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, negali šių paslaugų pakeisti kabelinės televizijos tinklais ar palydovinio ryšio tinklais teikiamomis transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, dėl žemiau įvardytų priežasčių.

Pakeičiamumo galutinių vartotojų atžvilgiu analizė

Analoginės antžeminės televizijos programas galutiniai vartotojai (žiūrovai) gauna nemokamai. Daugelis galutinių vartotojų Lietuvos Respublikos teritorijoje turi galimybę priimti visas analoginės antžeminės televizijos nacionalinio masto transliuotojų programas, taip pat programas regioninio masto ir vietinių transliuotojų, kurių patikimo priėmimo zonoje yra galutinis vartotojas. Šie galutiniai vartotojai gauna nedaug programų, palyginus su kabelinės ar palydovinės televizijos galutiniais vartotojais. Naudojant analoginės antžeminės televizijos priėmimo antenas, priklausomai nuo vietos,

yra galimybė žiūrėti nuo 3 iki 14 televizijos programų, skaitmeninės antžeminės televizijos atveju – iki 40 programų. Perėjimas nuo analoginės antžeminės televizijos siūstuvais gaunamų transliuojamo turinio paslaugų prie kabelinės televizijos transliavimo paslaugų ar transliavimo per palydovus paslaugų sukuria papildomas išlaidas galutiniam vartotojui, kadangi už kabelinės televizijos tinklais transliuojamas programos paprastai tenka mokėti abonentinį mokestį, o televizijos programų priėmimas palydovinio ryšio tinklais reikalauja nemažai investicijų į galinę įrangą.

Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, atskyrimas pagal radijo dažnio (kanalo) naudotoją

Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikti ar gauti reikalingi radijo dažniai (kanalai). Pagal Elektroninių ryšių įstatymo 49 straipsnio 1 dalį, radijo dažniai (kanalai) radijo ir televizijos programoms transliuoti (retransliuoti) skiriami ir naudojami pagal RRT ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijos patvirtintą Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siūsti strateginį planą. Radijo dažniai (kanalai), Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siūsti strateginiame plane numatyti antžeminiam analoginiam radijui ir (ar) televizijai, skiriami transliuotojams ir (ar) retransliuotojams, turintiems Lietuvos radijo ir televizijos komisijos išduotas licencijas, suteikiančias teisę kurti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, bei siuntėjams. Tais atvejais, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojams ir (ar) retransliuotojams, turintiems Lietuvos radijo ir televizijos komisijos išduotas licencijas, suteikiančias teisę kurti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, transliuotojas gali kurti savo transliacijų perdavimo infrastruktūrą (t. y. teikti transliacijų perdavimo paslaugas sau) arba naudotis kito asmens teikiama transliacijų perdavimo paslauga. Šiuo atveju transliuotojas gali pasirinkti, ar naudotis savo turima infrastruktūra, ar pirkti transliacijų perdavimo paslaugą iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo. Transliuotojas, kuris naudoja siuntėjui skiriamą radijo dažnį (kanalą), privalo pirkti transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, iš to paties siuntėjo, nes, kaip nurodyta Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 4 dalyje, transliuotojui išduotoje licencijoje yra įrašomas konkretus siuntėjas. Pakilus siuntėjo teikiamos transliacijų perdavimo paslaugos kainai, transliuotojas, kuris naudoja siuntėjui skiriamą radijo dažnį (kanalą) negali pasirinkti kito asmens teikiamos transliacijų perdavimo paslaugos.

Taigi, analoginės antžeminės televizijos transliuotojai, kurie naudoja jiems skiriamą radijo dažnį (kanalą), ir antžeminės televizijos transliuotojai, kurie programą siunčia siuntėjui skirtu radijo dažniu (kanalu), turi skirtingas galimybes pasirinkti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikėją: pirmu atveju transliuotojas gali pasirinkti transliacijų perdavimo paslaugos teikėją (t. y. teikti transliacijų perdavimo paslaugas patys sau ar pirkti iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo), o antru atveju privalo pirkti transliacijų perdavimo paslaugą iš siuntėjo.

Pažymėtina, kad techniškai televizijos transliuotojas turi galimybę pasinaudoti ne tik siuntėjo, bet ir kito transliuotojo siūstuvais, kuriuos naudoja kitas licenciją turintis transliuotojas (tokiu atveju abu transliuotojai negali siūsti transliuojamo turinio tuo pačiu metu). Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 17 dalį, „licencijos turėtojas negali perduoti licencijos arba ja suteiktų teisių kitiems asmenims“. Pagal Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklės, licencijoje turi būti nurodoma: programos pavadinimas, pobūdis (formatas), programos sandara ir turinys, retransliuojamos programos ir (ar) jų dalys, kalba, kuria transliuojama programa. Licencijos ir jos priedų sąlygos keičiamos Lietuvos radijo ir televizijos komisijos sprendimu. Vadinasi, antžeminės televizijos transliuotojai neturi teisės užsiimti transliacijų perdavimo veikla, neatlikdami jo tinklu perduodamų programų turinio kontrolės. Aukščiau paminėti faktai įrodo, kad transliuotojų, kurie naudoja radijo dažnį (kanalą) ir transliuotojų, kurie siunčia programą siuntėjui skirtu radijo dažniu

(kanalu), pasirinkimas pirkti transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, yra skirtingas. Transliuotojas, turintis teisę naudoti radijo dažnį (kanalą), turi galimybę rinktis: ar kurti savo infrastruktūrą, ar pirkti transliacijų perdavimo paslaugas iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo, o transliuotojas, transliuojantis siuntėjui skirtu radijo dažniu (kanalu), norėdamas perduoti transliuojamo turinio paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, galutiniam vartotojui, transliacijų perdavimo paslaugas privalo pirkti tik iš to asmens, kuriam skirtu radijo dažniu (kanalu) transliuoja programas. Tačiau ši aplinkybė nereiškia, kad radijo dažniai (kanalai) turi būti skiriami tik transliuotojams, kadangi, tais atvejais, kai radijo dažnis (kanalas) yra naudojamas vienu metu kelių transliuotojų, tik siuntėjas gali užtikrinti transliacijų perdavimo priemonių (pvz., skaitmeninėje televizijoje naudojamą multipleksavimą) teikimą transliuotojams.

Transliuotojai, kurie programas siunčia siuntėjui skirtu radijo dažniu (kanalu), norėdami tapti transliuotojais, kurie naudoja jiems skirtą radijo dažnį (kanalą), privalo dalyvauti Lietuvos radijo ir televizijos komisijos organizuojamame konkurse⁹. Dalyvavimas šiame konkurse nereiškia, kad šis transliuotojas bus išrinktas laimėtoju, taip pat yra rizika dėl to, kad bus nustatyti kitokie reikalavimai transliuojamų programų turiniui.

Dėl šių aukščiau išvardytų priežasčių yra tikslinga išskirti šias antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas: antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui.

Skaitmeninės ir analoginės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 27 d. nutarimu Nr. 376 (Žin., 2003, Nr. 32-1333), 36 punkte nustatyta analoginės antžeminės televizijos išjungimo data: „Iki 2012 m. spalio 29 d., laikantis sąlygos, kad analoginės antžeminės televizijos išjungimo metu ne mažiau kaip 90 proc. analoginės antžeminės televizijos programas priimančių namų ūkių, naudodami kitas technologijas, turės galimybę priimti visas atitinkamoje teritorijoje transliuotas nemokamas Lietuvos nacionalinių ir vietinių transliuotojų analoginės antžeminės televizijos programas, turi būti galutinai išjungta analoginė antžeminė televizija ir sklandžiai pereinama prie naujų, pažangių skaitmeninių televizijos transliavimo technologijų, užtikrinančių efektyvesnį radijo dažnių panaudojimą ir leidžiančių teikti daugiau bei įvairesnių paslaugų.“ Vartotojai nuo 2006 metų gali pasirinkti gauti televizijos transliacijas analoginės antžeminės televizijos tinklu ar skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu.

Vartotojas, norėdamas gauti skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, turi įsigyti specialią įrangą, taip pat dauguma skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais transliuojamų programų yra mokamos, kai tuo tarpu analoginės antžeminės televizijos tinklais transliuojamos programos yra nemokamos.

Dėl to, tikslinga skirti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ir analoginės antžeminės transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

---

⁹ Lietuvos radijo ir televizijos komisijos organizuojamas konkursas transliavimo ir retransliavimo licencijoms išduoti (pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį).

Skaitmeninės antžeminės televizijos, kai siunčiamos TEO ir LRTC tinklais, pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Tiriamuoju laikotarpiu skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikė du siuntėjai: TEO ir LRTC. Šių siuntėjų teikiamos paslaugos nėra pakeičiamos tarpusavyje, kadangi transliuotojas, turėdamas teisę naudoti tam tikro siuntėjo radijo dažnį turi galimybę pirkti tik konkretaus siuntėjo siūlomą skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, nes pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 4 dalį, į Komisijos išduodamą transliavimo ir (ar) retransliavimo licenciją su teise naudotis trečiosios šalies teikiama siuntimo paslauga įrašomas konkretus siuntėjas.

Dėl to, tikslinga skirti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas TEO, ir skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas LRTC.

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizės išvada:

Nustatoma, kad analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, nėra pakeičiamos viena kita paklausos atžvilgiu ir nėra pakeičiamos kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis ar televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos atžvilgiu.

Pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

Transliuotojas, turintis antžeminės televizijos tinklą, negali teikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kitiems asmenims, netapdamas tos programos transliuotoju, kadangi pagal Visuomenės informavimo įstatymą, transliuotojas visada prisiima redakcinę atsakomybę už transliuojamas programas (nepaisant to, kieno programą jis transliuotų). Redakcinę atsakomybę turi prisiimti tas transliuotojas, kuris turi Lietuvos radijo ir televizijos komisijos išduotą licenciją. Pagal Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklės, licencijoje turi būti nurodoma: programos pavadinimas, pobūdis (formatas), programos sandara ir turinys, retransliuojamos programos ir (ar) jų dalys, kalba, kuria transliuojama programa. Licencijos ir jos priedų sąlygos keičiamos Lietuvos radijo ir televizijos komisijos sprendimu. Vadinas, antžeminės televizijos transliuotojai neturi teisės užsiimti transliacijų perdavimo veikla, neatlikdami jo tinklu perduodamų programų turinio kontrolės ir konkurso būdu negavę Lietuvos radijo ir televizijos komisijos licencijos, suteikiančios teisę transliuoti atitinkamą programą.

Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas transliuotojai gali teikti tik patys sau, o siuntėjas gali teikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas kitiems transliuotojams.

Skaitmeninės ir analoginės televizijos pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

Siuntėjas, transliuotojas ar retransliuotojas, norėdamas teikti skaitmeninės ar analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, privalo dalyvauti konkurse ir gauti leidimą naudoti radijo dažnius (kanalus). Konkurso rezultatai nėra prognozuojami, todėl pasiūlos atžvilgiu skaitmeninės antžeminės televizijos ir analoginės antžeminės televizijos paslaugos nėra pakeičiamos viena kita. Tiriamuoju laikotarpiu RRT išdavė leidimą TEO 2005 m. rugpjūčio 31 d. Nr. (11.13)-9R-84 naudoti radijo dažnius (kanalus) skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose, o LRTC leidimas buvo išduotas 2005 m. rugpjūčio d. Nr. (11.13)-9R-85 naudoti radijo dažnius (kanalus) skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose. Taigi, tiriamuoju laikotarpiu skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikė du siuntėjai: TEO ir LRTC. Šių siuntėjų teikiamos paslaugos nėra pakeičiamos tarpusavyje, kadangi transliuotojas, turėdamas teisę naudoti tam tikro siuntėjo radijo dažnį turi galimybę pirkti tik konkretaus siuntėjo siūlomą skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

Dėl to, tikslinga skirti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas TEO, ir skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas LRTC.

Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, pakeičiamumas pasiūlos atžvilgiu su kitomis infrastruktūromis

Dėl infrastruktūrų skirtumo nė vienas asmuo per trumpą laikotarpį negali pasiūlyti kitokios transliacijų perdavimo paslaugos, nei teikiama per jo turimą infrastruktūrą. Siuntėjas ar transliuotojas, turintis antžeminės televizijos tinklą, negali per trumpą laikotarpį pradėti teikti transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kabelinės televizijos tinklais ar palydovinio ryšio tinklais dėl skirtingų tinklų struktūrų.

Taigi, dėl aukščiau išvardintų priežasčių skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, nėra pakeičiamos pasiūlos atžvilgiu viena kita.

Išvada:

Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, bei kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ir palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, nėra pakeičiamos tarpusavyje.

4.1.1.3.2.2. Kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Kabelinės televizijos, mikrobangės daugiakanalės televizijos (toliau – MDTV) ir IP TV (IP televizija) paslaugas abonentai gauna mokėdami abonentinį mokestį. Šie galutiniai vartotojai paprastai priima tas pačias televizijos programas, kaip ir antžeminės televizijos žiūrovai, taip pat užsienio transliuotojų programas. Dalis kabelinės televizijos operatorių transliuoja po vieną savo programą. Kabelinės televizijos paslaugas Lietuvos Respublikos gyventojai paprastai renkasi dėl galimybės matyti daugiau (nuo 20 iki 60) televizijos programų, taip pat dėl geresnės šiais tinklais priimamų programų kokybės, palyginus su analogine antžemine televizija. Mikrobangės daugiakanalės televizijos operatoriai naudoja belaides technologijas, kurios užtikrina tą patį funkcionalumą, kurį užtikrina ir kabelinės televizijos tinklai. IP TV operatoriai televizijos retransliacijas perduoda plačiajuosčio ryšio tinklais. Pažymėtina, kad gyvenamosiose vietovėse, kuriose teikiamos kabelinės televizijos paslaugos, yra paprastai teikiamos ir mikrobangės daugiakanalės televizijos paslaugos, ir plačiajuosčio ryšio paslaugos. Šias paslaugas gali pasirinkti galutiniai vartotojai, kurie yra šių tinklų aprėpiamosiose gyvenamosiose vietovėse.

Transliuotojas, norėdamas atsisakyti kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ir pasirinkti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, privalo įgyti teisę naudoti radijo dažnį (kanalą) kuri yra apribota, nes pirmiausia transliuotojas turi laimėti konkursą¹⁰ transliavimo, retransliavimo licencijai gauti. Ši procedūra trunka ne trumpesnę kaip 2 mėnesių laikotarpį ir nėra garantijos, kad būtinai šis transliuotojas bus paskelbtas konkurso laimėtoju. Transliuotojas, transliuodamas televizijos transliacijas kabelinės televizijos tinklais ir norėdamas pasirinkti palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, turės pirkti papildomas priemones, skirtas signalo pristatymui į palydovą, taip pat žiūrovai turės įsigyti palydovinio priėmimo įrenginius televizijos programoms žiūrėti.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių kabelinės televizijos, mikrobangės daugiakanalės televizijos ir IP TV transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, yra pakeičiamos viena kita ir toliau Ataskaitoje bus vadinamos kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis. Kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos nėra pakeičiamos paklausos atžvilgiu antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ar televizijos transliacijų perdavimo per palydovą paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

Pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

Kabelinės televizijos operatorius pats savo infrastruktūra perduoda programų paketą. Sąlygos programų paketo sudarymui yra nustatytos licencijoje.

Dėl infrastruktūrų skirtumo nė vienas asmuo per trumpą laikotarpį negali pasiūlyti kitokios transliacijų perdavimo paslaugos, nei teikiama per jo turimą infrastruktūrą. Todėl kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos nėra pakeičiamos antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, ir palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

¹⁰ Lietuvos radijo ir televizijos komisijos organizuojamas konkursas transliavimo ir retransliavimo licencijoms išduoti (pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį).

Išvada:

Kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos nėra pakeičiamos analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO ir palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis.

4.1.1.3.2.3. Palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Palydovinės televizijos žiūrovai turi įsigyti palydovinės televizijos priėmimo įrangą ir turi galimybę žiūrėti nekoduotas (nemokamas) bei koduotas (už atskirą mokestį) programas. Naudojant palydovinės televizijos priėmimo įrangą, galima žiūrėti kelis šimtus televizijos programų. Norint suformuoti tokį patį televizijos programų paketą, kokį siūlo kabelinės televizijos operatoriai, reikia priimti televizijos signalus iš kelių palydovų, tai sukurtų papildomų išlaidų palydovinių programų žiūrovui. Transliuotojas, norėdamas atsisakyti palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ir pasirinkti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, privalo įgyti teisę naudoti radijo dažnį (kanalą), kuri yra apribota, nes pirmiausia transliuotojas turi laimėti konkursą¹¹ transliavimo, retransliavimo licencijai gauti. Ši procedūra trukėtų ne trumpesnę kaip 2 mėnesių laikotarpį ir nėra garantijos, kad būtinai šis transliuotojas bus paskelbtas konkurso laimėtoju. Transliuotojas, transliuodamas televizijos transliacijas palydoviniais tinklais ir norėdamas pasirinkti transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugą, patirs išlaidų dėl kitos infrastruktūros įsigijimo.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, nėra pakeičiamos paklausos atžvilgiu antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ar kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis.

Pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

Dėl infrastruktūrų skirtumo nė vienas asmuo per trumpą laikotarpį negali pasiūlyti kitokios transliacijų perdavimo paslaugos, nei teikiama per jo turimą infrastruktūrą. Todėl palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, nėra pakeičiamos analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, ir skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, kabelinės televizijos transliacijų

---

¹¹ Lietuvos radijo ir televizijos komisijos organizuojamas konkursas transliavimo ir retransliavimo licencijoms išduoti (pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį).

perdavimo paslaugomis ir palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

Išvada:

Palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, nėra pakeičiamos analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, ir kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis.

4.1.2. Transliacijų perdavimo paslaugos

Dėl Ataskaitos 4.1.1 skyriuje išvardytų aplinkybių, analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, nėra pakeičiamos viena kita.

Lietuvos Respublikoje skiriamos šios transliacijų perdavimo paslaugos:

1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC.
2. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC.
3. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui.
4. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC.
5. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC.
6. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO.

7. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui.

8. Radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

9. Kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

10. Palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

11. Palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, skirta turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

4.2. Transliacijų perdavimo paslaugų geografinis apibrėžimas

4.2.1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, geografinis apibrėžimas

Transliuotojai, perkantys transliacijų perdavimo paslaugas iš siuntėjo, kuriam yra skirtas radijo dažnis (kanalas), naudojamas transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, transliuoja radijo programas teritorijoje, atitinkančioje leidime naudoti radijo dažnį (kanalą) nustatytoje jo naudojimo sąlygose apibrėžtą aprėpties zonos teritoriją. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikoje veikiančio LRTC, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai) transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, transliacijų perdavimo tinklai aprėpia Lietuvos Respublikos teritoriją, laikoma, kad analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikimo atitinkama teritorija yra visa Lietuvos Respublikos teritorija.

4.2.2. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, geografinis apibrėžimas

Transliuotojai, perkantys transliacijų perdavimo paslaugas iš siuntėjo, kuriam yra skirtas radijo dažnis (kanalas), naudojamas transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, transliuoja radijo programas teritorijoje, atitinkančioje leidime naudoti radijo dažnį (kanalą) nustatytoje jo naudojimo sąlygose apibrėžtą aprėpties zonos teritoriją. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikoje veikiančio LRTC, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai) transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, transliacijų perdavimo tinklai aprėpia Lietuvos Respublikos teritoriją, laikoma, kad skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikimo atitinkama teritorija yra visa Lietuvos Respublikos teritorija.

4.2.3. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, geografinis apibrėžimas

Transliuotojai, turintys teisę naudoti radijo dažnį (kanalą), gali kurti savo transliacijų perdavimo paslaugų infrastruktūrą (t. y. teikti paslaugą sau) arba pirkti transliacijų perdavimo paslaugas iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo. Lietuvos radijo ir televizijos komisijos išduodamoje licencijoje yra nurodoma licencijuojamos veiklos teritorija, atitinkanti radijo transliacijų aprėpties zoną. Paslaugų teritorija sutampa su leidime naudoti radijo dažnį (kanalą) nustatytoje jo naudojimo sąlygose apibrėžta aprėpties zonos teritorija. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikoje veikia nacionaliniai, regioniniai ir vietiniai transliuotojai, o jų bendra transliacijų aprėpties zona apima Lietuvos Respublikos teritoriją, laikoma, kad analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikimo atitinkama teritorija yra visa Lietuvos Respublikos teritorija.

4.2.4. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, geografinis apibrėžimas

Transliuotojai, perkantys transliacijų perdavimo paslaugas iš siuntėjo, kuriam yra skirtas radijo dažnis (kanalas), naudojamas transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, transliuoja televizijos programas teritorijoje, atitinkančioje leidime naudoti radijo dažnį (kanalą) nustatytoje jo naudojimo sąlygose apibrėžta aprėpties zonos teritoriją. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikoje veikiančio LRTC, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai) transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, transliacijų perdavimo tinklai aprėpia Lietuvos Respublikos teritoriją, laikoma, kad antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikimo atitinkama teritorija yra visa Lietuvos Respublikos teritorija.

4.2.5. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, geografinis apibrėžimas

Transliuotojai, perkantys transliacijų perdavimo paslaugas iš siuntėjo, kuriam yra skirtas radijo dažnis (kanalas), naudojamas transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, transliuoja televizijos programas teritorijoje, atitinkančioje leidime naudoti radijo dažnį (kanalą) nustatytoje jo naudojimo sąlygose apibrėžta aprėpties zonos teritoriją. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikoje veikiančio LRTC, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai) transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, transliacijų perdavimo tinklai aprėpia Lietuvos Respublikos teritoriją, laikoma, kad skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikimo atitinkama teritorija yra visa Lietuvos Respublikos teritorija.

4.2.6. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, geografinis apibrėžimas

Transliuotojai, perkantys transliacijų perdavimo paslaugas iš siuntėjo, kuriam yra skirtas radijo dažnis (kanalas), naudojamas transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, transliuoja televizijos programas teritorijoje, atitinkančioje leidime naudoti radijo dažnį (kanalą) nustatytoje jo naudojimo sąlygose apibrėžtą aprėpties zonos teritoriją. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikoje veikiančio TEO, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai) transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, transliacijų perdavimo tinklai aprėpia Lietuvos Respublikos teritoriją, laikoma, kad skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikimo atitinkama teritorija yra visa Lietuvos Respublikos teritorija.

4.2.7. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, geografinis apibrėžimas

Transliuotojai, turintys teisę naudoti radijo dažnį (kanalą), gali kurti savo transliacijų perdavimo paslaugų infrastruktūrą (t. y. teikti paslaugą sau) arba pirkti transliacijų perdavimo paslaugas iš transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo. Lietuvos radijo ir televizijos komisijos išduodamoje licencijoje yra nurodoma licencijuojamos veiklos teritorija, atitinkanti televizijos transliacijų aprėpties zoną. Paslaugų teritorija sutampa su leidime naudoti radijo dažnį (kanalą) nustatytoje jo naudojimo sąlygose apibrėžta aprėpties zonos teritorija. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikoje veikia nacionaliniai, regioniniai ir vietiniai transliuotojai, o jų bendra transliacijų aprėpties zona apima Lietuvos Respublikos teritoriją, laikoma, kad antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikimo atitinkama teritorija yra visa Lietuvos Respublikos teritorija.

4.2.8. Radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, geografinis apibrėžimas

Kabelinės televizijos tinklai (kuriais teikiamos radijo transliacijos) išdėstyti tankiai apgyvendintose Lietuvos Respublikos gyvenamosiose vietovėse (pagal Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymą (Žin., 1994, Nr. 60-1183)). Kabelinės televizijos tinklai gali plėstis visose Lietuvos Respublikos gyvenamosiose vietovėse, jose konkurencijos sąlygos iš esmės nesiskiria, todėl laikome, kad radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikimo teritorija atitinka visą Lietuvos Respublikos teritoriją.

4.2.9. Kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, geografinis apibrėžimas

Kabelinės televizijos tinklai išdėstyti tankiai apgyvendintose Lietuvos Respublikos gyvenamosiose vietovėse (pagal Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymą). Kabelinės televizijos tinklai gali plėstis visose Lietuvos Respublikos gyvenamosiose

vietovėse, jose konkurencijos sąlygos iš esmės nesiskiria, todėl laikome, kad kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikimo teritorija atitinka visą Lietuvos Respublikos teritoriją.

4.2.10. Palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, geografinis apibrėžimas

Palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugų teikimo teritorija apima ir Lietuvos Respublikos teritoriją. Pažymėtina, kad palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugų teikimo aprėptis yra žymiai platesnė nei Lietuvos Respublikos teritorija. Kadangi palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikimo teritorija yra žymiai didesnė nei Lietuvos Respublikos teritorija, todėl šiame tyrime nebus nagrinėjama palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinka.

4.2.11. Palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, geografinis apibrėžimas

Palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikimo teritorija apima ir Lietuvos Respublikos teritoriją. Pažymėtina, kad palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikimo aprėptis yra žymiai platesnė nei Lietuvos Respublikos teritorija. Kadangi palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikimo teritorija yra žymiai didesnė nei Lietuvos Respublikos teritorija, todėl šiame tyrime nebus nagrinėjama palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinka.

4.3. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų apibrėžimas Lietuvos Respublikos teritorijoje

Atsižvelgdama į šios Ataskaitos 4.1 ir 4.2 skyriuose išdėstytas aplinkybes, RRT apibrėžia šias atitinkamas rinkas:

1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
2. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
3. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
4. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
5. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

6. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

7. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

8. Radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

9. Kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

Palydovinio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ir palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos nėra apibrėžiamos.

5. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKŲ VERTINIMO KRITERIJAI

RRT, siekdama nustatyti, ar yra būtinas *ex-ante* reguliavimas šios Ataskaitos 4.3 skyriuje apibrėžtose rinkose, vertins šias rinkas pagal šiuos 3 kriterijus:

1) ar nėra kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti naujam rinkos dalyviui atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje;

2) ar rinka pasižymi tokiais charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje;

3) ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų.

5.1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas

Vertinimas, ar nėra kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti naujam rinkos dalyviui atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje

Vienas didžiausių įėjimo į Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, rinką barjeras yra ribotas skaičius radijo dažnių (kanalų). Asmuo, norėdamas teikti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, privalo naudoti radijo dažnį (kanalą), kuris yra būtinas antžeminio radijo programų transliavimo veiklai vykdyti, tačiau pažymėtina, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti.

Radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC pagal Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginį planą. Transliuotojui yra išduodama Lietuvos radijo ir televizijos komisijos licencija. Šios licencijos išduodamos Visuomenės informavimo įstatymo bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu.

Transliuotojai, siunčiantys programas radijo dažniais (kanalais), kurie tiesiogiai skiriami siuntėjui LRTC, turi pirkti transliacijų perdavimo paslaugas tik iš LRTC.

Antžeminio radijo tinklui, aprėpiančiam nacionalinę teritoriją, išvystyti reikalingos didelės investicijos, kurios sukuria aukštus barjerus įeiti į rinką. Remiantis LRTC 2008 m. finansinės atskaitomybės duomenimis, per 2008 m. bendrovė įsigijo ilgalaikio turto už 26 mln. litų. Bendrovės ilgalaikio turto (materialaus ir nematerialaus) įsigijimo savikaina 2008 m. gruodžio 31 d. buvo lygi 228 mln. litų. Didelė dalis bendrai naudojamos infrastruktūros (bokštai, stiebai, pastatai) buvo pastatyti prieš 20-50 metų, todėl seno ir nudėvėto turto atstatymo vertė gali būti didesne nei finansinėje atskaitomybėje nurodyta turto įsigijimo savikaina.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių barjerai įeiti į Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką yra aukšti.

Vertinimas, ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje

Transliuotojai, siunčiantys programas radijo dažniais (kanalais), kurie tiesiogiai skiriami siuntėjui LRTC, perka transliacijų perdavimo paslaugas tik iš LRTC. Tiriamuoju laikotarpiu LRTC buvo vienintelė analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų teikėja kitiems asmenims Lietuvos Respublikos teritorijoje. Transliuotojai, kurie siunčia programas siuntėjui LRTC skiriamu radijo dažniu (kanalu), gali pasirinkti tik LRTC teikiamas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, todėl šioje rinkoje potenciali konkurencija neįmanoma. LRTC gali būti skiriami tik tokie radijo dažniai (kanalai), kurie numatyti Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginiame plane. LRTC negali pasirinkti norimo transliuotojo, jį atrenka Lietuvos radijo ir televizijos komisija konkurso būdu.

Esant tokiai situacijai, kai rinkoje yra vienintelis paslaugos teikėjas, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos atsiradimo požymių.

Vertinimas, ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų

Pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą (Žin., 1999, Nr. 30-856) (toliau – Konkurencijos įstatymas) yra taikomas tik *ex-post* reguliavimas, kuris šiuo atveju vienas neužtikrina antikonkurencinių veiksmų išvengimo. *Ex-post* reguliavimo atveju tiriami įvykiai jau įvykę praeityje. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, būtina taikyti išankstinį (*ex-ante*) reguliavimą, kadangi rinka pasižymi monopolinėmis savybėmis, kurių išnykimo požymių artimiausiu metu nenustatyta ir dėl to reikalinga nuolatinė didelę įtaką turinčių ūkio subjektų priežiūra, kurią gali užtikrinti tik *ex-ante* ir *ex-post* reguliavimas kartu.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes, RRT nustato, kad Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje reikalingas *ex-ante* ir *ex-post* reguliavimas kartu.

5.2. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas

Vertinimas, ar nėra kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti naujam rinkos dalyviui atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje

Vienas didžiausių įėjimo į Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, rinką barjeras yra ribotas skaičius radijo dažnių (kanalų). Asmuo, norėdamas teikti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, privalo naudoti radijo dažnį (kanalą), kuris yra būtinas antžeminio radijo programų transliavimo veiklai vykdyti, tačiau pažymėtina, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti.

Radio dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC pagal Radio dažnių skyrimo radio ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginį planą. Transliuotojui yra išduodama Lietuvos radio ir televizijos komisijos licencija. Šios licencijos išduodamos Visuomenės informavimo įstatymo bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu.

Transliuotojai, siunčiantys programas radio dažniais (kanalais), kurie tiesiogiai skiriami siuntėjui LRTC, turi pirkti transliacijų perdavimo paslaugas tik iš LRTC.

Antžeminio radio tinklui, aprėpiančiam nacionalinę teritoriją, išvystyti reikalingos didelės investicijos, kurios sukuria aukštus barjerus įeiti į rinką. Remiantis LRTC 2008 m. finansinės atskaitomybės duomenimis, per 2008 m. bendrovė įsigijo ilgalaikio turto už 26 mln. litų. Bendrovės ilgalaikio turto (materialaus ir nematerialaus) įsigijimo savikaina 2008 m. gruodžio 31 d. buvo lygi 228 mln. litų. Didelė dalis bendrai naudojamos infrastruktūros (bokštai, stiebai, pastatai) buvo pastatyti prieš 20-50 metų, todėl seno ir nudėvėto turto atstatymo vertė gali būti didesne nei finansinėje atskaitomybėje nurodyta turto įsigijimo savikaina.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių barjerai įeiti į Skaitmeninio antžeminio radio transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radio dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką yra aukšti.

Vertinimas, ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje

Transliuotojai, siunčiantys programas radio dažniais (kanalais), kurie tiesiogiai skiriami siuntėjui LRTC, perka transliacijų perdavimo paslaugas tik iš LRTC. Tiriamuoju laikotarpiu LRTC buvo vienintelė skaitmeninio antžeminio radio transliacijų perdavimo paslaugų teikėja kitiems asmenims Lietuvos Respublikos teritorijoje. Transliuotojai, kurie siunčia programas siuntėjui LRTC skiriamu radio dažniu (kanalu), gali pasirinkti tik LRTC teikiamas skaitmeninio antžeminio radio transliacijų perdavimo paslaugas, todėl šioje rinkoje potenciali konkurencija neįmanoma. LRTC gali būti skiriami tik tokie radio dažniai (kanalai), kurie numatyti Radio dažnių skyrimo radio ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginiame plane. LRTC negali pasirinkti norimo transliuotojo, jį atrenka Lietuvos radio ir televizijos komisija konkurso būdu.

Esant tokiai situacijai, kai rinkoje yra vienintelis paslaugos teikėjas, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos atsiradimo požymių.

Vertinimas, ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų

Pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą (Žin., 1999, Nr. 30-856) (toliau – Konkurencijos įstatymas) yra taikomas tik *ex-post* reguliavimas, kuris šiuo atveju vienas neužtikrina antikonkurencinių veiksmų išvengimo. *Ex-post* reguliavimo atveju tiriami įvykiai jau įvykę praeityje. Skaitmeninio antžeminio radio transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radio dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, būtina taikyti išankstinį (*ex-ante*) reguliavimą, kadangi rinka pasižymi monopolinėmis savybėmis, kurių išnykimo požymių artimiausiu metu nenustatyta ir dėl to reikalinga nuolatinė didelę įtaką turinčių ūkio subjektų priežiūra, kurią gali užtikrinti tik *ex-ante* ir *ex-post* reguliavimas kartu.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes, RRT nustato, kad Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje reikalingas *ex-ante* ir *ex-post* reguliavimas kartu.

5.3. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas

Vertinimas, ar nėra kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti naujam rinkos dalyviui atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Vienas didžiausių įėjimo į Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, rinką barjeras yra ribotas skaičius radijo dažnių (kanalų). Asmuo, norėdamas teikti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, privalo naudoti radijo dažnį (kanalą), kuris yra būtinas analoginio antžeminio radijo programų transliavimo veiklai vykdyti, tačiau pažymėtina, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti.

Radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, kuriam yra išduota Lietuvos radijo ir televizijos komisijos licencija. Šios licencijos išduodamos Visuomenės informavimo įstatymo bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu.

Transliuotojas, turintis radijo dažnį (kanalą), turi teisę kurti infrastruktūrą pats, kad galėtų teikti transliacijų perdavimo paslaugas galutiniams vartotojams, arba pirkti transliacijų perdavimo paslaugą iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių, barjerai įeiti į Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką yra aukšti.

Vertinimas, ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje

Analoginio antžeminio radijo transliuotojai, kurie turi radijo dažnį (kanalą), turi galimybę patys kurti nuosavą infrastruktūrą arba pirkti transliacijų perdavimo paslaugas iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo.

Tiriamuoju laikotarpiu vienintelė LRTC teikė analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas kitiems asmenims.

Transliacijų perdavimo paslauga paprastai teikiama neatsiejamai nuo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos. Šios dvi paslaugos yra vertikaliai susijusios ir ūkio subjektas, turintis didelę įtaką teikdamas transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, gali šią įtaką perkelti ir į transliacijų perdavimo paslaugų rinką. LRTC, turėdamas išvystytą infrastruktūrą, tiriamuoju laikotarpiu teikė daugiausiai transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų analoginio antžeminio radijo transliuotojams, kuriems skiriamas radijo dažnis (kanalas).

Esant tokiai aukščiau aprašytai situacijai, rinka nepasižymi charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją.

Vertinimas, ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų

Pagal Konkurencijos įstatymą taikomas tik *ex-post* reguliavimas, kuris šiuo atveju vienas neužtikrina antikonkurencinių veiksmų išvengimo. *Ex-post* reguliavimo atveju tiriami įvykiai jau įvykę praeityje. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje būtina taikyti išankstinį (*ex-ante*) reguliavimą dėl aukštų įėjimo į rinką barjerų.

Išvada:

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, RRT nustato, kad Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje reikalingas *ex-ante* ir *ex-post* reguliavimas kartu.

5.4. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas

Vertinimas, ar nėra kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti naujam rinkos dalyviui atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Vienas didžiausių įėjimo į Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, rinką barjeras yra ribotas skaičius radijo dažnių (kanalų). Asmuo, norėdamas teikti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, privalo naudoti radijo dažnį (kanalą), kuris yra būtinas Analoginės antžeminės televizijos programų transliavimo veiklai vykdyti, tačiau pažymėtina, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti.

Radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui pagal Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginį planą. Transliuotojui yra išduodama Lietuvos radijo ir televizijos komisijos licencija. Šios licencijos išduodamos Visuomenės informavimo įstatymo bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Transliuotojai, programas siunčiantys radijo dažniu (kanalu), kuris tiesiogiai skiriamas siuntėjui LRTC, turi pirkti transliacijų perdavimo paslaugas tik iš LRTC.

Antžeminės televizijos tinklui, aprėpiančiam nacionalinę teritoriją, išvystyti reikalingos didelės investicijos, kurios sukuria aukštus barjerus įeiti į rinką. Remiantis LRTC 2008 m. finansinės atskaitomybės duomenimis, per 2008 m. bendrovė įsigijo ilgalaikio turto už 26 mln. litų. Bendrovės ilgalaikio turto (materialaus ir nematerialaus) įsigijimo savikaina 2008 m. gruodžio 31 d. buvo lygi 228 mln. litų. Didelė dalis bendrai naudojamos infrastruktūros (bokštai, stiebai, pastatai) buvo pastatyti prieš 20-50 metų, todėl seno ir nudėvėto turto atstatymo vertė gali būti didesne nei finansinėje atskaitomybėje nurodyta turto įsigijimo savikaina.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių barjerai įeiti į antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką yra aukšti.

Vertinimas, ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje

Transliuotojai, programas siunčiantys radijo dažniais (kanalais), kurie tiesiogiai skiriami siuntėjui LRTC, perka transliacijų perdavimo paslaugas iš LRTC. LRTC, turėdama tiesiogiai paskirtą radijo dažnį (kanalą), teikė analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas transliuotojams ir retransliuotojams. Transliuotojai, kurie programas siunčia siuntėjui LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu), gali pasirinkti tik LRTC, kuriam tiesiogiai paskirtas radijo dažnis (kanalas), teikiamas transliacijų perdavimo paslaugas, todėl šioje rinkoje potenciali konkurencija neįmanoma. Siuntėjui gali būti skiriami tik tokie radijo dažniai (kanalai), kurie numatyti Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginiame plane. Siuntėjas negali pasirinkti norimo transliuotojo, jį parenka Lietuvos radijo ir televizijos komisija konkurso būdu.

Esant tokiai situacijai, kai rinkoje yra vienintelis paslaugos teikėjas, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos atsiradimo požymių.

Vertinimas, ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų

Pagal Konkurencijos įstatymą yra taikomas tik *ex-post* reguliavimas, kuris šiuo atveju vienas neužtikrina antikonkurencinių veiksmų išvengimo. *Ex-post* reguliavimo atveju tiriami įvykiai jau įvykę praeityje. Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje būtina taikyti išankstinį (*ex-ante*) reguliavimą, kadangi rinka pasižymi monopolinėmis savybėmis, kurių išnykimo požymių artimiausiu metu nenustatyta ir dėl to reikalinga nuolatinė didelę įtaką turinčių ūkio subjektų priežiūra, kurią gali užtikrinti tik *ex-ante* ir *ex-post* reguliavimas kartu.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes, RRT nustato, kad Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje reikalingas *ex-ante* ir *ex-post* reguliavimas kartu.

5.5. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas

Vertinimas, ar nėra kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti naujam rinkos dalyviui atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje

Vienas didžiausių įėjimo į Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, rinką barjeras yra ribotas skaičius radijo dažnių (kanalų). Asmuo, norėdamas teikti

skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, privalo naudoti radijo dažnį (kanalą), kuris yra būtinas skaitmeninės antžeminės televizijos programų transliavimo veiklai vykdyti, tačiau pažymėtina, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti.

Radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui pagal Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginį planą. Transliuotojui yra išduodama Lietuvos radijo ir televizijos komisijos licencija. Šios licencijos išduodamos Visuomenės informavimo įstatymo bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Transliuotojai, programas siunčiantys radijo dažniu (kanalu), kuris tiesiogiai skiriamas siuntėjui LRTC, turi pirkti transliacijų perdavimo paslaugas tik iš LRTC.

Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklui, aprėpiančiam nacionalinę teritoriją, išvystyti reikalingos didelės investicijos, kurios sukuria aukštus barjerus įeiti į rinką. Remiantis LRTC 2008 m. finansinės atskaitomybės duomenimis, per 2008 m. bendrovė įsigijo ilgalaikio turto už 26 mln. litų. Bendrovės ilgalaikio turto (materialaus ir nematerialaus) įsigijimo savikaina 2008 m. gruodžio 31 d. buvo lygi 228 mln. litų. Didelė dalis bendrai naudojamos infrastruktūros (bokštai, stiebai, pastatai) buvo pastatyti prieš 20-50 metų, todėl seno ir nudėvėto turto atstatymo vertė gali būti didesne nei finansinėje atskaitomybėje nurodyta turto įsigijimo savikaina.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių barjerai įeiti į Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką yra aukšti.

Vertinimas, ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje

Transliuotojai, savo programas siunčiantys radijo dažniais (kanalais), kurie tiesiogiai skiriami siuntėjui LRTC, perka transliacijų perdavimo paslaugas iš LRTC. LRTC, turėdama tiesiogiai paskirtą radijo dažnį (kanalą), teikė skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas transliuotojams ir retransliuotojams. Transliuotojai, kurie programas siunčia siuntėjui LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu), gali pasirinkti tik LRTC, kuriam tiesiogiai paskirtas radijo dažnis (kanalas), teikiamas transliacijų perdavimo paslaugas, todėl šioje rinkoje potenciali konkurencija neįmanoma. Siuntėjui gali būti skiriami tik tokie radijo dažniai (kanalai), kurie numatyti RRT ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijos patvirtintame Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginiame plane. Siuntėjas negali pasirinkti norimo transliuotojo, jį parenka Lietuvos radijo ir televizijos komisija konkurso būdu.

Esant tokiai situacijai, kai rinkoje yra vienintelis paslaugos teikėjas, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos atsiradimo požymių.

Vertinimas, ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų

Pagal Konkurencijos įstatymą yra taikomas tik *ex-post* reguliavimas, kuris šiuo atveju vienas neužtikrina antikonkurencinių veiksmų išvengimo. *Ex-post* reguliavimo atveju tiriami įvykiai jau įvykę praeityje. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje būtina taikyti išankstinį (*ex-ante*) reguliavimą, kadangi rinka pasižymi monopolinėmis savybėmis, kurių išnykimo požymių artimiausiu metu nenustatyta ir dėl to

reikalinga nuolatinė didelę įtaką turinčių ūkio subjektų priežiūra, kurią gali užtikrinti tik *ex-ante* ir *ex-post* reguliavimas kartu.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes, RRT nustato, kad Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje reikalingas *ex-ante* ir *ex-post* reguliavimas kartu.

5.6. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas

Vertinimas, ar nėra kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti naujam rinkos dalyviui atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Vienas didžiausių įėjimo į Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, rinką barjeras yra ribotas skaičius radijo dažnių (kanalų). Asmuo, norėdamas teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, privalo naudoti radijo dažnį (kanalą), kuris yra būtinas skaitmeninės antžeminės televizijos programų transliavimo veiklai vykdyti, tačiau pažymėtina, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti.

Radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui pagal Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginį planą. Transliuotojui yra išduodama Lietuvos radijo ir televizijos komisijos licencija. Šios licencijos išduodamos Visuomenės informavimo įstatymo bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu.

Transliuotojai, programas siunčiantys radijo dažniu (kanalu), kuris tiesiogiai skiriamas siuntėjui TEO, turi pirkti transliacijų perdavimo paslaugas tik iš TEO.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių barjerai įeiti į Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką yra aukšti.

Vertinimas, ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje

Transliuotojai, programas siunčiantys radijo dažniais (kanalais), kurie tiesiogiai skiriami siuntėjui TEO, perka transliacijų perdavimo paslaugas iš TEO. TEO turėdama tiesiogiai paskirtą radijo dažnį (kanalą), teikia skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas transliuotojams ir retransliuotojams. Transliuotojai, kurie programas siunčia siuntėjui TEO skirtą radijo dažnį (kanalą), gali pasirinkti tik TEO, kuriam tiesiogiai paskirtas radijo dažnis (kanalas), teikiamas skaitmeninės antžeminės transliacijų perdavimo paslaugas, todėl šioje rinkoje potenciali konkurencija neįmanoma. Siuntėjui TEO gali būti skiriami tik tokie radijo dažniai (kanalai), kurie numatyti Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginiame plane. Siuntėjas TEO negali pasirinkti norimo transliuotojo, jį parenka Lietuvos radijo ir televizijos komisija konkurso būdu.

Esant tokiai situacijai, kai rinkoje yra vienintelis paslaugos teikėjas, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos atsiradimo požymių.

Vertinimas, ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų

Pagal Konkurencijos įstatymą yra taikomas tik *ex-post* reguliavimas, kuris šiuo atveju vienas neužtikrina antikonkurencinių veiksmų išvengimo. *Ex-post* reguliavimo atveju tiriami įvykiai jau įvykę praeityje. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje būtina taikyti išankstinį (*ex-ante*) reguliavimą, kadangi rinka monopolinėmis savybėmis, kurių išnykimo požymių artimiausiu metu nenustatyta ir dėl to reikalinga nuolatinė didelę įtaką turinčių ūkio subjektų priežiūra, kurią gali užtikrinti tik *ex-ante* ir *ex-post* reguliavimas kartu.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes, RRT nustato, kad Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje reikalingas *ex-ante* ir *ex-post* reguliavimas kartu.

5.7. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas

Vertinimas, ar nėra kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti naujam rinkos dalyviui atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Vienas didžiausių įėjimo į Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, rinką barjeras yra riboti radijo dažnių (kanalų) ištekliai. Asmuo, norėdamas teikti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, privalo naudoti radijo dažnį (kanalą). Analoginės antžeminės televizijos programų transliavimo veiklai vykdyti radijo dažniai (kanalai) yra būtini, tačiau pažymėtina, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti.

Radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, kuriam yra išduota Lietuvos radijo ir televizijos komisijos licencija. Šios licencijos išduodamos Visuomenės informavimo įstatymo bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu.

Transliuotojas, turintis radijo dažnį (kanalą), turi teisę kurti infrastruktūrą pats, kad galėtų teikti transliacijų perdavimo paslaugas galutiniams vartotojams, arba pirkti šią paslaugą iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių barjerai įeiti į Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką yra aukšti.

Vertinimas, ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti ipareigojimus, nurodytus Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje

Analoginės antžeminės televizijos transliuotojai, kurie turi radijo dažnį (kanalą), turi galimybę patys kurti nuosavą infrastruktūrą arba pirkti transliacijų perdavimo paslaugas iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo. Tiriamuoju laikotarpiu vienintelė LRTC teikė analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas kitiems asmenims.

Transliacijų perdavimo paslauga paprastai teikiama neatsiejamai nuo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos. Šios dvi paslaugos yra vertikalios susijusios ir ūkio subjektas, turintis didelę įtaką teikdamas transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, gali šią įtaką perkelti ir į transliacijų perdavimo paslaugų rinką. LRTC, turėdama išvystytą infrastruktūrą, tiriamuoju laikotarpiu teikė daugiausiai transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų analoginės antžeminės televizijos transliuotojams, kuriems skiriamas radijo dažnis (kanalas).

Esant aukščiau aprašytai situacijai, rinka nepasižymi charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją.

Vertinimas, ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje nurodytų ipareigojimų

Pagal Konkurencijos įstatymą taikomas tik *ex-post* reguliavimas, kuris šiuo atveju vienas neužtikrina antikonkurencinių veiksmų išvengimo. *Ex-post* reguliavimo atveju tiriami įvykiai jau įvykę praeityje. Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje būtina taikyti išankstinį (*ex-ante*) reguliavimą dėl aukštų įėjimo į rinką barjerų.

Išvada:

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, RRT nustato, kad Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje reikalingas *ex-ante* ir *ex-post* reguliavimas kartu.

5.8. Radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas

Vertinimas, ar nėra kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti naujam rinkos dalyviui atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Radijo transliacijų perdavimas kabelinės televizijos tinklais nėra populiarus. Tokio pobūdžio radijo transliacijos laikomos daugiau papildoma paslauga prie kabelinės televizijos paslaugų.

Kabelinės televizijos tinklai pradėjo kurtis 1990 metais. Nustatyta, kad tiriamojo laikotarpio pabaigoje Lietuvos Respublikoje veikė apie 70 kabelinės televizijos operatorių. 9 kabelinės televizijos tinklus teikiančios įmonės pradėjo veikti 2000–2005 m. Kai kurios įmonės – UAB „Trigeris“, UAB „Vinita“, UAB „Rygveda“ – intensyviai plėtėsi Vilniaus miesto teritorijoje.

Vertinimas, ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje ir ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų

2001 metais buvo patobulinti teisės aktai, leidžiantys vystytis konkurencijai kabelinės televizijos rinkoje. Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2001 m. vasario 8 d. nutarimu Nr. 23 „Dėl Radijo ir televizijos komisijos veiksmų išduodant licencijas kabelinės televizijos operatoriams atitikimo Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams“ (Informaciniai pranešimai, 2001, Nr. 15-109) įpareigojo Lietuvos radijo ir televizijos komisiją pakeisti tuo metu galiojusias Radijo ir televizijos veiklos licencijavimo taisykles (Žin., 1999, Nr. 92-2703) ir nustatyti konkursų licencijoms išduoti rengimo tvarką, kuri nesudarytų kliūčių naujiems asmenims įeiti į radijo ir televizijos programų transliavimo rinką bet kurioje Lietuvos Respublikos teritorijos dalyje. Taip buvo išspręsta problema dėl konkurencijos kabelinės televizijos paslaugų teikimo rinkoje.

Tiriamąjį laikotarpį pabaigoje Radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra požymių, kad esama ar artimiausiu metu atsirastų konkurencijos problemų, todėl veiksmingos konkurencijos priežiūrai užtikrinti pakanka pagal Konkurencijos įstatymą taikomo *ex-post* reguliavimo.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes, RRT nustato, kad Radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nereikalingas *ex-ante* reguliavimas.

5.9. Kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos charakteristikų vertinimas

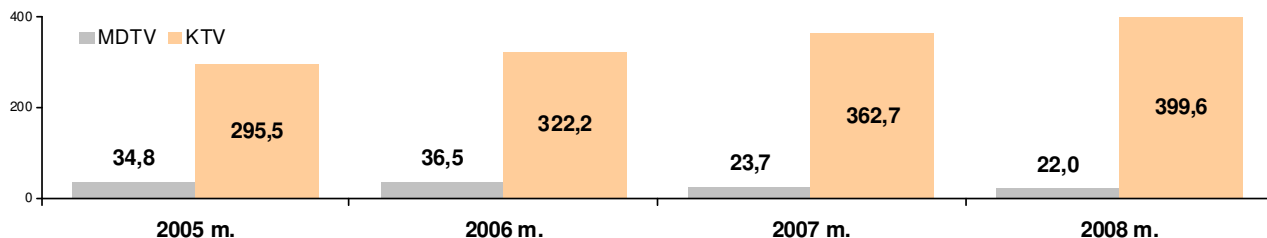
Vertinimas, ar nėra kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti naujam rinkos dalyviui atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Šiuo metu kabelinės televizijos operatorius, norėdamas teikti kabelinės televizijos paslaugas, ne konkurso būdu turi gauti Lietuvos radijo ir televizijos komisijos licenciją. Jokių kliūčių įeiti į kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką nėra.

Kabelinės televizijos tinklai pradėjo kurtis 1990 metais. 2008 metų pabaigoje Lietuvos Respublikoje veikė apie 70 kabelinės televizijos operatorių ir 5 MDTV operatoriai. 2005-2008 metų laikotarpiu kabelinės televizijos abonentų skaičius augo vidutiniškai 10,6 proc. kasmet. Didžiuosiuose miestuose dažnai keli kabelinės televizijos operatoriai teikia paslaugas.

2 paveikslas. Kabelinės TV ir MDTV abonentų skaičiaus dinamika 2002–2008 m., tūkst. vnt.

Šaltinis: RRT.

IP TV tinklais televizijos transliacijos Lietuvos Respublikoje teikiamos dešimties retransliuotojų, turinčių licencijas teikti šias paslaugas.

Vertinimas, ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje ir ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų

2001 metais buvo patobulinti teisės aktai, leidžiantys vystytis konkurencijai kabelinės televizijos rinkoje. Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2001 m. vasario 8 d. nutarimu Nr. 23 „Dėl Radijo ir televizijos komisijos veiksmų išduodant licencijas kabelinės televizijos operatoriams atitikimo Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams“ įpareigojo Lietuvos radijo ir televizijos komisiją pakeisti tuo metu galiojusias Radijo ir televizijos veiklos licencijavimo taisykles ir nustatyti konkursų licencijoms išduoti rengimo tvarką, kuri nesudarytų kliūčių naujiems asmenims įeiti į radijo ir televizijos programų transliavimo rinką bet kurioje Lietuvos Respublikos teritorijos dalyje. Taip buvo išspręsta problema dėl konkurencijos kabelinės televizijos paslaugų teikimo rinkoje.

Vienu IPTV teikėju yra istorinis operatorius TEO. Pažymėtina tai, kad Konkurencijos taryba 2007 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. 1S-179 leisdamą vykdyti koncentraciją įsigyti skaitmeninės antžeminės televizijos (DVB-T) retransliuotojo verslą, t.y. 100 proc. UAB „Nacionalinė skaitmeninė televizija“ akcija, įpareigojo TEO LT, AB įdiegti ir užtikrinti atskirą visų teikiamų skaitmeninės televizijos paslaugų apskaitą. Šiame nutarime pažymėta, kad „turi būti užtikrinta atskira visų kitų skaitmeninės televizijos paslaugų, įskaitant didmenines antžeminės televizijos siuntimo paslaugas bei internetinės televizijos paslaugas, pajamų ir išlaidų apskaita“.

Tiriamąjį laikotarpį pabaigoje Kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra požymių, kad esama ar artimiausiu metu atsirastų konkurencijos problemų, todėl veiksmingos konkurencijos priežiūrai užtikrinti pakanka pagal Konkurencijos įstatymą taikomo *ex-post* reguliavimo.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes, RRT nustato, kad Kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nereikalingas *ex-ante* reguliavimas.

5.10. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos, kuriose reikalinga taikyti *ex-ante* reguliavimą

Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos, kuriose reikalinga taikyti *ex-ante* reguliavimą, yra šios:

1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

2. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

3. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

4. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

5. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

6. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

7. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

6. KONKURENCIJOS ANALOGINIO ANTŽEMINIO RADIO TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS

6.1. Konkurencijos veiksmingumo Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas

6.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai

RRT išskyrė šiuos pagrindinius kriterijus, kuriais remiantis gali būti nustatoma, ar konkurencija Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga:

- 1) rinkos dydis;
- 2) įėjimo į rinką barjerai;
- 3) pirkėjo derybinė galia (angl. *countervailing buying power*), t. y. kompensuojanti pirkimo galia;
- 4) paslaugų kainos;
- 5) paslaugų susiejimas;
- 6) vertikali integracija;
- 7) potenciali konkurencija.

6.1.2. Rinkos dydis

Transliuotojai, norėdami nusiųsti radijo programas galutiniam vartotojui, analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams (klausytojams) teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, perka iš siuntėjo LRTC. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikoje, teikia LRTC.

Tiriamąjį laikotarpį pabaigoje LRTC teikė analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, šiems juridiniams asmenims:

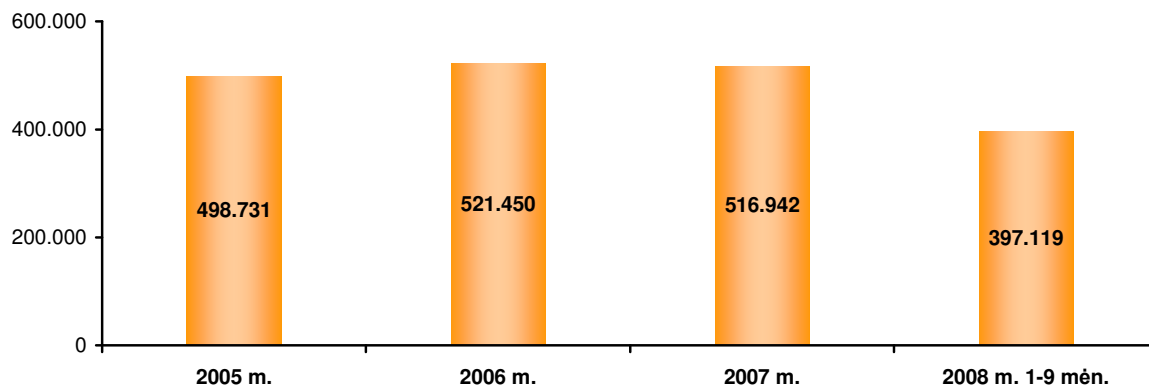
- 1) S. Žilionio personalinė radijo ir televizijos konsultacinė agentūra,
- 2) UAB „Muzikos topai“,
- 3) UAB „Tarptautinis Baltijos bangų radijas“,
- 4) VšĮ „Baltijos bangų radijas“,
- 5) VšĮ „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“.

Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos

Respublikos teritorijoje, rinkos dydis matuojamas suteiktų transliacijų perdavimo paslaugų apimtimi per atitinkamą laikotarpį, valandomis¹². Šiuo atveju transliacijų perdavimo paslaugų apimtį per atitinkamą laikotarpį sudaro transliacijų perdavimo paslaugų, teikiamų transliuotojams, kurie programas siunčia siuntėjui LRTC skiriamu radijo dažniu (kanalu), apimtis valandomis.

Kaip parodyta 4 paveiksle, 2007 metais Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos dydis sudarė 516,9 tūkst. valandų. 2008 metų sausio – rugsėjo mėnesių duomenimis, Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos apimtis siekė apie 397,1 tūkst. valandų.

3 paveikslas. LRTC suteiktų analoginio antžeminio radijo transliuotojams (kurie siunčia programas LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu)) transliacijų perdavimo paslaugų apimtis 2005–2008 metų sausio – rugsėjo mėnesio laikotarpiu, valandomis.

Šaltinis: LRTC anketa.

Pastaba: VŠĮ Lietuvos radijo ir televizijos valandų skaičius apskaičiuotas proporcingai radijo dažnių, skirtų LRTC ir VŠĮ Lietuvos radijo ir televizijai, skaičiui.

LRTC yra siuntėjas ir teikia analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas. LRTC nėra antžeminio radijo transliuotojas.

LRTC užima 100 procentų Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 75 punkte nurodyta, jog itin didelės rinkos dalys – viršijančios 50 procentų – gali būti tiesioginiu dominuojančios padėties rinkoje įrodymu. Nagrinėjamos Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos atveju LRTC užima 100 procentų šios rinkos.

Išvada:

LRTC užima 100 procentų Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

¹² Toliau Ataskaitoje laikoma, kad rinkos dydis matuojamas valandomis, jei nėra nurodyta kitaip.

6.1.3. Įėjimo į rinką barjerai

Radijo dažniai (kanalai), kurie yra būtini analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams, teikti ir gauti, yra Lietuvos Respublikos nuosavybė ir ribotas išteklius.

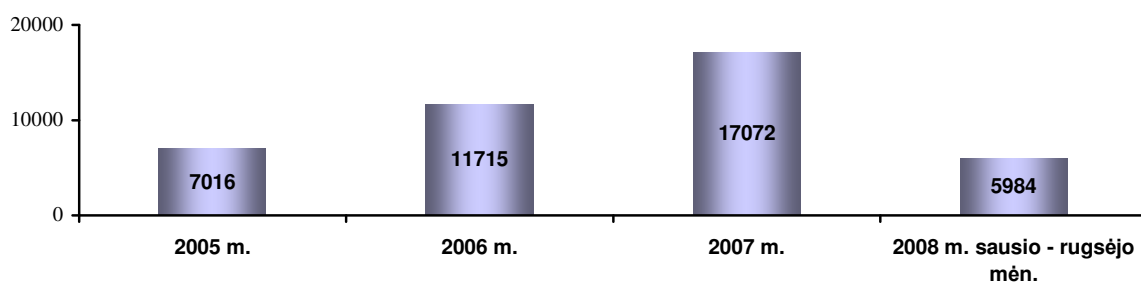
Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, transliuotojams, kurie siunčia programas siuntėjui skiriamu radijo dažniu (kanalu), negali teikti kitas asmuo, išskyrus tą siuntėją, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai), kadangi toks reikalavimas įrašytas transliuotojo licencijoje. Dėl šios priežasties nėra galimybių, kad kitas asmuo, o ne LRTC, teiktų analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikoje. Tiriamuoju laikotarpiu vieninteliu analoginio antžeminio radijo siuntėju, veikusiu Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir teikiančiu paslaugas kitiems asmenims buvo LRTC.

LRTC, ilgą laiką buvusi vienintelė transliacijų perdavimo paslaugų teikėja, sukūrė plačiai išvystytą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje elektroninių ryšių tinklą. LRTC vienintelė akcininkė yra valstybė.

Remiantis LRTC 2008 m. finansinės atskaitomybės duomenimis, per 2008 m. bendrovė įsigijo ilgalaikio turto už 26 mln. litų. Bendrovės ilgalaikio turto (materialaus ir nematerialaus) įsigijimo savikaina 2008 m. gruodžio 31 d. buvo lygi 228 mln. litų.

Nuo 2005 metų iki 2008 m. rugsėjo 30 d. LRTC į elektroninių ryšių infrastruktūrą investavo 41,79 mln. litų. LRTC investicijų į elektroninių ryšių tinklo infrastruktūrą dinamika pateikiama 4 paveiksle.

4 paveikslas. LRTC investicijos į elektroninių ryšių infrastruktūrą, naudojamą transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, 2005–2008 m. sausio – rugsėjo mėn., tūkst. litų

Šaltinis: LRTC anketa.

LRTC elektroninių ryšių tinklo, naudojamo transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, geografinė aprėptis ir reikiamų investicijų dydis sąlygoja tai, kad LRTC infrastruktūra yra sunkiai pakeičiama. UAB „Baltijos TV“ anketoje pažymi, kad „šiuo metu tik LRTC yra pilnavertis antžeminės televizijos ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas Lietuvos rinkoje. Tai sąlygoja turima infrastruktūra – aukšti stiebai ir bokštai, bei objektai, išdėstyti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje“.

Dėl aukščiau išvardintų priežasčių įėjimo į Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

Išvada:

Iėjimo į Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

6.1.4. Pirkėjo derybinė galia

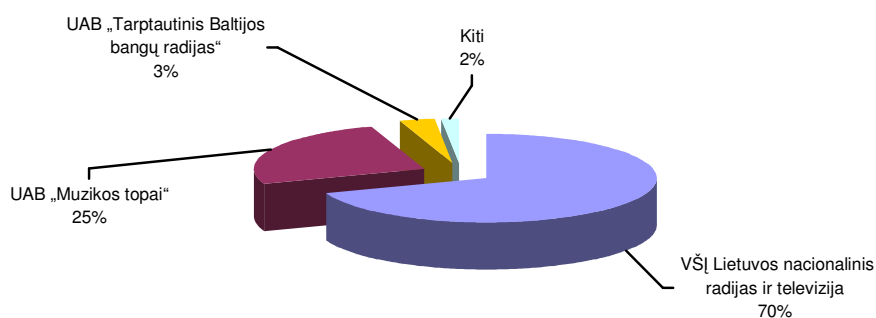
Pirkėjo derybinė galia nusako analoginio antžeminio radijo transliuotojų, kurie siunčia programas LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu), t. y. transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjų, galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką transliacijų perdavimo paslaugos pardavėjui (teikėjui) LRTC.

Pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2000 m. gegužės 17 d. nutarimo Nr. 52 „Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo“ (Žin., 2000, Nr. 52-1516) 8 punktą, vienpusė lemiamą įtaka suprantama kaip ūkio subjekto galimybė veikti atitinkamoje rinkoje pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir galiausiai vartotojų, darant poveikį prekių (paslaugų) kainoms, įėjimo į rinką galimybėms ar kitoms veiklos sąlygoms (pvz., derybinis spaudimas, ignoravimas), dėl ko ribojama konkurencija toje rinkoje.

Radijo transliuotojas, kuris siunčia programas siuntėjui LRTC skiriamu radijo dažniu (kanalu), pirkdamas transliacijų perdavimo paslaugas neturi kitos galimybės, išskyrus pirkti šią paslaugą iš siuntėjo LRTC. Kaip buvo nurodyta Ataskaitos 4 skyriuje, toks transliuotojas neturi teisės kurti savo infrastruktūros.

Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra vienintelė transliacijų perdavimo paslaugų teikėja LRTC. Pagrindiniai transliuotojai, siunčiantys programas siuntėjui LRTC skiriamu radijo dažniu (kanalu) nurodyti 6 paveiksle.

5 paveikslas. Pagrindiniai transliuotojai, kurie siunčia programas siuntėjui LRTC skiriamu radijo dažniu (kanalu) ir perka analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas iš LRTC, bei jų perkamų paslaugų valandomis dalis, 2008 metų sausio – rugsėjo mėnesiais, procentais.

Šaltinis: LRTC anketa.

Transliuotojai, neturėdami galimybės pirkti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo nei LRTC, nesukuria pirkėjo derybinės galios, o LRTC, nesusidurdamas su pirkėjo derybine galia, gali veikti nepriklausomai nuo klientų, konkurentų ir galiausiai vartotojų.

Išvada:

Pirkėjo derybinės galios Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

6.1.5. Paslaugų susiejimas

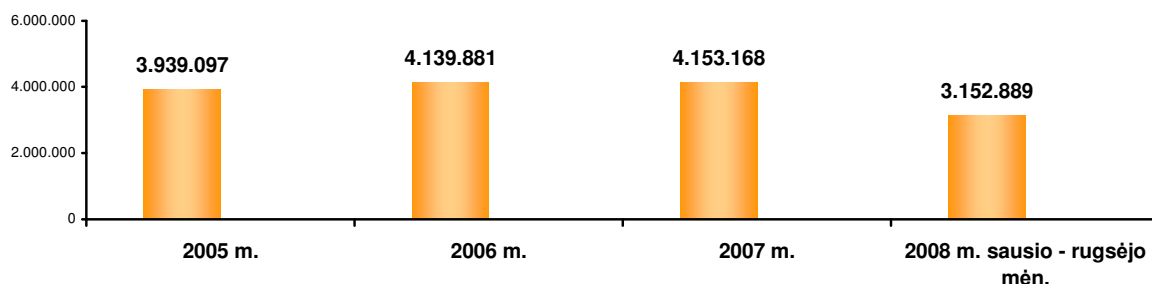
Transliuotojas perka transliacijų perdavimo paslaugą ir atskirais atvejais papildomų priemonių teikimo paslaugą. Transliuotojui, kurio studija yra nutolusi nuo transliacijų perdavimo stoties, yra būtina pirkti ne tik transliacijų perdavimo, bet ir papildomų priemonių teikimo paslaugą. LRTC, teikdama analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, turi galimybių ir motyvų analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas teikti kartu. LRTC, kai ji pati yra radijo dažnio (kanalo) naudotoja, privalomai teikdama analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, transliuotojui, turi galimybių parduoti kartu ir papildomų priemonių teikimo paslaugą. Tokiu būdu LRTC, nesant reguliavimo, galėtų taikyti skirtingas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo sąlygas skirtingiems asmenims tais atvejais, kai vieni asmenys antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, perka kartu su papildomomis priemonėmis iš LRTC, o kiti perka analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas iš LRTC, pirkdami papildomas priemones iš kitų asmenų.

LRTC 2006 m. vasario 13 d. rašte Nr. 4A-55/2.5-09 adresuotame pažymėjo, kad „papildomų paslaugų konkurencija“, „išaugusi konkurencinė papildomų paslaugų aplinka“, „išplėsta paslaugų apimtis“ LRTC paslaugų kainas veikia tokiu būdu, kad bendrovė savo klientams siūlo paslaugų paketus konkurencingomis kainomis, taikydama nuolaidas. Tame pačiame rašte LRTC pažymi, kad nuolaidos sumą paprastai sudaro nuolaida papildomoms paslaugoms. Tokia situacija parodo, kad LRTC yra suinteresuota parduoti susietas transliacijų perdavimo paslaugas ir papildomų priemonių teikimo paslaugas. Kadangi Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje LRTC yra vienintelė transliacijų perdavimo paslaugos teikėja, ji turi galimybių ir motyvų sieti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, kartu su papildomų priemonių teikimo paslaugomis.

UAB „Žinių radijas“ savo anketoje pažymėjo, kad „kainas koreguoti galima derybų būdu, tačiau reikėtų, kad LRTC visiškai atskirtų RRL ir įrangos talpinimo paslaugas. Tokiu būdu atsirastų daugiau alternatyvių variantų užsisakyti ir mažinti kainą.“

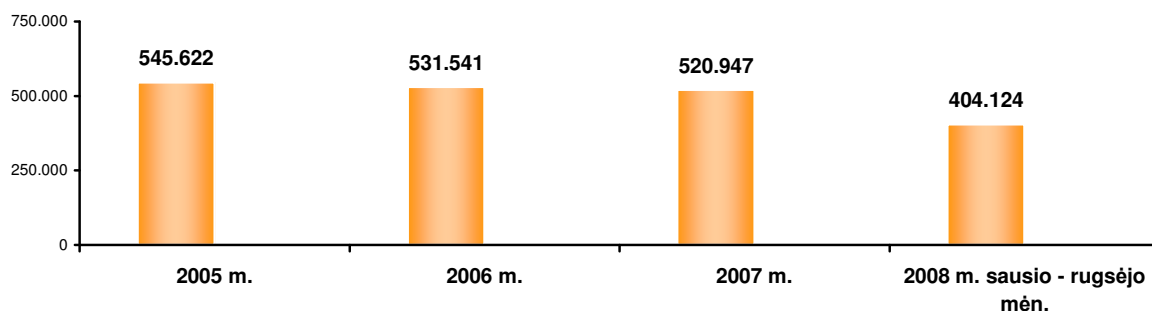
6 ir 7 paveiksluose parodyta LRTC pajamų iš analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, suteiktų transliuotojams, kai radijo dažnis suteiktas LRTC, ir papildomų priemonių teikimo paslaugų teikimo dinamika tiriamuoju laikotarpiu.

6 paveikslas. LRTC suteiktų analoginio antžeminio radijo transliuotojams transliacijų perdavimo paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, apimtis 2005–2008 metų sausio – rugsėjo mėnesio laikotarpiu, pajamomis, litais

Šaltinis. LRTC anketa.

7 paveikslas. LRTC suteiktų papildomų priemonių teikimo paslaugų apimtis analoginio antžeminio radijo transliuotojams 2005–2008 metų sausio – rugsėjo mėn. laikotarpiu, pajamomis, litais

Šaltinis. LRTC anketa.

Tokia situacija, kai LRTC parduoda papildomas priemones kartu su transliacijų perdavimo paslaugomis nesukuria problemų transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje, tačiau suteikia LRTC pranašumą teikiant papildomas paslaugas.

Išvada:

LRTC turi galimybių ir motyvų susieti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

6.1.6. Vertikali integracija

LRTC, ilgą laiką vienintelė teikusi transliacijų perdavimo paslaugas, sukūrė išvystytą infrastruktūrą transliacijų perdavimo paslaugoms teikti.

Analoginio antžeminio radijo transliuotojas, kuris siunčia programas siuntėjui LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu), pirksdamas antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC,

teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, kartu perka ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą LRTC objektuose.

UAB „Žinių radijas“ anketoje pažymėjo, kad „brangiai kainuoja ir siųstuvų talpinimas, bet čia sunku rasti alternatyvas, nes LRTC vienintelė Lietuvos Respublikos teritorijoje turi bokštus, kurių aukštis kai kuriuose miestuose yra didesnis nei 100 metrų“.

LRTC visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje turi bokštus, kurie pritaikyti transliacijų perdavimo paslaugų įrangai montuoti. Pažymėtina, kad bokštų aukštis dažnai yra didesnis nei 50 metrų. Nė vienas kitas asmuo Lietuvos Respublikos teritorijoje neturi tokios infrastruktūros.

Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos yra vertikalios susijusios, kadangi analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, neįmanoma teikti be antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos.

Vertikali integracijos egzistavimas tarp analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų suteikia LRTC pranašumą kitų asmenų, teikiančių ar ketinančių teikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, atžvilgiu ir sudaro nevienodas konkurencines sąlygas.

LRTC yra vienintelė analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikėja (užima 100 procentų rinkos). Visi analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, gavėjai perka LRTC teikiamą antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą.

Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų vertikali integracija LRTC suteikia esminį pranašumą teikiant analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

Išvada:

Vertikalios susietų analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimas LRTC suteikia esminį pranašumą, todėl LRTC turi galimybių ir motyvų siesti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

6.1.7. Paslaugų kainos

Siekiant įvertinti ar LRTC užimama rinkos dalis suteikia jai galimybių vienašališkai, neatsižvelgiant į konkurentus ir paslaugų gavėjus, keisti paslaugų kainas, bei įvertinti ar tokios galimybės buvo išnaudotos (gali būti išnaudotos), būtina nagrinėti transliacijų perdavimo paslaugų kainų dinamiką.

LRTC nuo 2006 m. spalio 14 d. galioja kainų kontrolės įpareigojimas, pagal kurį iki 2007 m. gruodžio 31 d. LRTC teikiamų reguliuojamų paslaugų kainos negalėjo būti didesnės nei kainos, buvusios 2005 m. birželio 30 d. Nuo 2008 m. sausio 1 d. LRTC privalėjo užtikrinti, kad reguliuojamų paslaugų kainos nebūtų didesnės nei sąnaudos, apskaičiuotos pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių, patvirtintų RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45, Nr. 70-2606), reikalavimus. 2008 m. pradžioje LRTC inicijavo analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų vidurinių bangų radijo siųstuvais, kurių galia 50 kW, 150 kW, 500 kW, ir analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų trumpųjų bangų radijo siųstuvais, kurių galia 50 kW ir 100 kW, kainų pakeitimus. Pagal LRTC pateiktus duomenis, kainų pakeitimai buvo atlikti nepažeidžiant LRTC nustatyto kainų kontrolės įpareigojimo, t.y. paslaugos nėra teikiamos brangiau¹³, nei šių paslaugų sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą). 2008 m. pradžioje taip pat buvo pradėtos teikti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo vidurinių bangų radijo siųstuvais, kurių galia 75 kW ir 100 kW, paslaugos. Šios paslaugos, kaip rodo LRTC pateikta 2008 m. sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo metinė ataskaita, taip pat teikiamos nepažeidžiant kainų kontrolės įpareigojimo, t.y. paslaugos nėra teikiamos brangiau¹⁴ nei šių paslaugų sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą). Dabar galiojantis kainų kontrolės įpareigojimas užtikrina, kad LRTC nepriimtų vienašališkų sprendimų nustatant paslaugų kainas.

Kaip nurodyta 6.1.2 skyriuje, LRTC užima 100 proc. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos. Ataskaitos 6.1.6 skyriuje nurodyta, jog LRTC turi galimybių ir motyvų sieti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, t.y. LRTC teikia vertikaliai susijusias paslaugas. 100 proc. užimama rinkos dalis bei aukšti įėjimo į rinką barjerai, nesant reguliavimo, LRTC suteiktų galimybių nepagrįstai keisti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikaliai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

LRTC 2008 m. metiniame pranešime¹⁵ yra nurodžiusi, jog radijo ir televizijos transliacijų perdavimas yra pagrindinis LRTC paslaugų paketas ir 2009 m. stabilu pajamų šaltiniu išliks transliacijų perdavimo paslaugų teikimas. Tai rodo, jog transliacijų perdavimo paslaugos, kurių kainos šiuo metu yra reguliuojamos, yra svarbus LRTC pajamų šaltinis. 2008 m. metiniame pranešime taip pat nurodyta, jog „Bendrovės 2009-2011 m. strateginiame veiklos plane numatyti tikslai toliau didins

¹³ 2009 m. rugsėjį buvo pradėtas LRTC sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo informacijos auditas. Auditą planuojama baigti 2009 m. gruodį. Tikslė informacija apie kainų kontrolės įpareigojimo vykdymą bus žinoma atlikus auditą.

¹⁴ 2009 m. rugsėjį buvo pradėtas LRTC sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo informacijos auditas. Auditą planuojama baigti 2009 m. gruodį. Tikslė informacija apie kainų kontrolės įpareigojimo vykdymą bus žinoma atlikus auditą.

¹⁵ http://www.lrtc.lt/apie_mus/Ataskaita_2008.pdf, 9 puslapis

bendrovės vertę rinkoje“. 2009 m. LRTC pradėjo aktyviai teikti mažmenines belaidžio ryšio duomenų perdavimo paslaugas „MEZON“, naudojant WiMax technologiją. Bendrovė vykdo aktyvią paslaugos įvedimo į rinką politiką, dėlto šios paslaugos įvedimo į rinką sąnaudos gali būti didelės, o pajamos, kol bus pasiekta tam tikra masto ekonomija, nedidelės ir šių paslaugų veiklos rezultatas kurį laiką bus neigiamas. Tai mažintų ir bendrovės pelną. Atsižvelgdama į užimamą rinkos dalį, bei siekdama padidinti arba išlaikyti vienodą pelną, LRTC, nesant reguliavimo, turėtų motyvų nepagrįstai keisti antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Išvada:

LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

6.1.8. Potenciali konkurencija

Radijo dažniai (kanalai) yra Lietuvos Respublikos nuosavybė ir ribotas išteklius. Net ir esant techninėms galimybėms susikurti infrastruktūrą ir teikti transliacijų perdavimo paslaugas transliuotojui, kuriam radijo dažnis (kanalas) skiriamas tiesiogiai, esamomis aplinkybėmis, kaip nurodyta 6.1.3 skyriuje, neįmanoma, kad atsirastų kitas transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas, kadangi analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, transliuotojams, kurie siunčia programas siuntėjui skiriamu radijo dažniu (kanalu), negali teikti kitas asmuo, išskyrus tą siuntėją, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai), kadangi toks reikalavimas įrašytas transliuotojo licencijoje. Dėl šios priežasties nėra galimybių, kad kitas asmuo, o ne LRTC, teiktų analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, rinkoje.

Esant ribotiems elektroninių ryšių ištekliams – radijo dažniams (kanalams), ir rinkoje susidariusi monopolinio pobūdžio situacijai, nėra galimybių vystyti potencialiai konkurencijai rinkoje.

Išvada:

Potencialios konkurencijos Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

6.2. Konkurencijos problemos

Išanalizavus pagrindinius kriterijus (rinkos dydį, įėjimo į rinką barjerų egzistavimą, pirkėjo derybinės galios buvimą ar nebuvimą, susietas paslaugas, vertikalią integraciją, paslaugų kainas ir potencialią konkurenciją), kuriais remiantis sprendžiama, ar konkurencija Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo

dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga, RRT nustato, kad:

1. LRTC užima 100 procentų Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

2. Įėjimo į Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

3. Pirkėjo derybinės galios Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

4. Vertikaliai susietų analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimas LRTC suteikia esminį pranašumą, todėl LRTC turi galimybių ir motyvų sieti antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

5. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikaliai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

6. LRTC turi galimybių ir motyvų susieti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

7. Potencialios konkurencijos Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

Atlikus konkurencijos veiksmingumo Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje analizę, išskiriamos šios konkurencijos problemos:

1. LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

2. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų taikyti skirtingas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

3. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje,

ir vertikaliai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Išvados:

1. Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl šiame skyriuje įvardytų problemų Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

2. Nustatytos konkurencijos problemos Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje iš esmės nepakito nuo 2006 m. atlikto Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo.

6.3. Didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas

Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl Ataskaitos 6.2 skyriuje įvardytų problemų Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

RRT konstatuoja, kad:

1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, 100 procentų rinkos užima LRTC.

2. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikėja LRTC 2005 – 2008 m. rugsėjo 30 d. laikotarpiu teikė analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. LRTC teikiamos analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, sudaro Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

4. LRTC, teikdama analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, kuri galėtų nulemti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo sąlygas.

5. LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis

(kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

6. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų taikyti skirtingas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

7. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

8. Ūkio subjektą LRTC sudaro juridinis asmuo LRTC. LRTC akcijos (100 proc.) nuosavybės teise priklauso valstybei, kurią patikėjimo teise valdo Susisiekimo ministerija.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes ir faktus, RRT pripažįsta ūkio subjektą LRTC turinčiu didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

7. IPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ ANALOGINIO ANTŽEMINIO RADIO TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI LRTC NUSTATYMAS IR (AR) PAKEITIMAS

Elektroninių ryšių įstatymas perkėlė Europos Sąjungos naujosios reguliavimo sistemos (angl. *New Regulatory Framework*) nuostatas į nacionalinę teisę. Taisyklių 5 punkte nurodoma, kad RRT atlieka rinkos tyrimą vadovaudamasi Pagrindų direktyva, kitais privalomais Europos Sąjungos teisės aktais ir atsižvelgdama į Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairės ir t. t.

Prieigos direktyvos preambulės 5 pastraipa nustato, kad atviroje ir konkurencinėje rinkoje neturi būti apribojimų, kurie trukdytų įmonėms tarpusavyje derėtis dėl prieigos ir susijungimo susitarimų, ypač dėl susitarimų su kitų valstybių įmonėmis. Be to, Prieigos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės privalo užtikrinti, kad nebūtų jokių apribojimų, kurie ūkio subjektams toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje neleistų tarpusavyje derėtis dėl susitarimų techniniais ar komerciniais prieigos ir (ar) sujungimo klausimais. Pažymėtina, kad Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi siekiama Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos tikslų, tarp jų plėsti vidaus rinką. Tai daryti nacionalines reguliavimo institucijas įpareigoja ir Pagrindų direktyva 8 straipsnio 3 dalis. Taigi, vadovaujantis Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalies ir Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatomis, RRT turi imtis visų reikiamų priemonių, siekdama skatinti konkurenciją elektroninių ryšių srityje.

Prieigos direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje nurodoma, kad nustatyti įpareigojimai turi būti pagrįsti nustatytos problemos pobūdžiu, turi būti proporcingi ir pateisinami atsižvelgiant į Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus (konkurencijos skatinimas, vidaus rinkos plėtra ir Europos Sąjungos

piliečių interesų užtikrinimas). Prieigos direktyvos preambulės 15 pastraipoje pabrėžiama, kad skiriant imonei, turinčiai didelę įtaką rinkoje, įpareigojimus papildomos rinkos analizės atlikti nereikia, tačiau būtina pagrįsti, kad būtent toks įpareigojimas yra tikslingas ir pagal nustatytos problemos pobūdį proporcingas. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 117 punkte taip pat akcentuojama, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad didelę įtaką turintiems ūkio subjektams nustatomi įpareigojimai turi atitikti tikslus, nurodytus Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus ir būti proporcingi sprendžiamoms problemoms. Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje taipogi nustatyta, kad RRT turi teisę ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatyti šiuos įpareigojimus, atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami konkrečiu atveju, ir nustatydamą tokių įpareigojimų vykdymo pradžios momentą, todėl tolesnėse Ataskaitos skyriuose RRT parinks įpareigojimus ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką rinkoje atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami ir atitinka šioje Ataskaitoje nustatytų problemų prigimtį, proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais ir tikslais, nurodytais Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje.

Atsižvelgdama į Ataskaitos 6.3 skyriaus išvadą, kad ūkio subjektas LRTC turi didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, RRT, vadovaudamasi Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsniu, turi teisę nustatyti ir (ar) pakeisti įpareigojimus didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui nustatytoms konkurencijos problemoms spręsti.

Įpareigojimų pobūdis ir reguliavimo būtinumas priklauso nuo to, ar ūkio subjektas turi galią atitinkamoje rinkoje ir ar ją naudoja.

LRTC parduodamas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslauga, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, kitiems asmenims, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia daryti įtaką paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms. Potencialios konkurencijos nebuvimas neleidžia vystyti konkurencijai savaime ir sudaro sąlygas galimam LRTC piktnaudžiavimui dominuojančia padėtimi rinkoje.

Faktiniai duomenys patvirtina, kad ūkio subjektas LRTC, nesant reguliavimo, turi motyvų ir galimybių išnaudoti turimą galią Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

Pažymėtina, kad 2006 m. atlikto Transliacijų rinkos tyrimo metu apibrėžta Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinka apėmė LRTC teikiamas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ir skaitmeniniu kanalu teikiamas skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti. Šio rinkos tyrimo metu skaitmeniniu kanalu teikiamos skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos patenka į Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms, galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

Taigi dabartinę Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką sudaro dalis tų pačių paslaugų, kurios sudarė 2006 m. atlikto Transliacijų rinkos tyrimo metu apibrėžta Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinką, todėl sprendžiamas klausimas dėl įpareigojimų, nustatytų ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-

1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-772) pakeitimo.

Išvertinus Ataskaitos 6.2 skyriuje įvardytas konkurencijos problemas ir tai, kad šios konkurencijos problemos tiriamuoju laikotarpiu nepasikeitė nuo 2006 m. atlikto Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo, ūkio subjektui LRTC paliekami galioti visa apimtimi RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-772) 3.1, 3.2 ir 3.3 punktuose nustatyti įpareigojimai, t.y. įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas ir skaidrumo įpareigojimas. RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto LRTC, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-772) 3.4 ir 3.5 punkte nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos bei apskaitos atskyrimo įpareigojimai yra keičiami.

7.1. Įpareigojimas suteikti prieigą

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 3.1 punkte išdėstyta apimtimi nustatyta įpareigojimą suteikti prieigą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 21 straipsnyje. Įpareigojimo tęstinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Ūkio subjektas LRTC, turėdamas monopolinę padėtį, turi ekonominį interesą ir galimybių kitiems asmenims nesuteikti prieigos prie savo elektorinių ryšių tinklo elementų ar susijusių priemonių.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje numatytus tikslus, siekia sudaryti vienodas sąlygas kitiems asmenims gauti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

LRTC, nesant reguliavimo, gali neturėti iniciatyvos suteikti prieigos, kiek tai yra susiję su antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, bei turi galimybių tokios prieigos nesuteikti. Šią problemą sprendžia įpareigojimas suteikti prieigą.

Palikus galioti šį įpareigojimą, ūkio subjektas LRTC privalės sąžiningai derėtis su kitais asmenimis, negalės atsisakyti suteikti prieigos aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis, nenutrauks jau suteiktos prieigos bei suteiks visas kitas būtinas priemones. Šis įpareigojimas kitiems asmenims sumažina įėjimo į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų rinkas barjerus.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas LRTC privalo suteikti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą bei susijusias priemones tik tuo atveju, jei kito asmens prašymas dėl prieigos suteikimo yra priimtinas ir aiškus.

Nepalikus galioti prieigos prie analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos suteikimo įpareigojimo aiškiais ir priimtinomis sąlygomis, apribojama konkurencija mažmeninėse transliacijų perdavimo paslaugų rinkose. Tuo atveju, jei šis įpareigojimas nebus paliktas galioti, RRT turėtų spręsti kiekvienu konkrečiu atsisakymo suteikti prieigą atveju, ar turi būti taikomas prieigos suteikimo įpareigojimas pagal Elektroninių ryšių įstatymo 22 straipsnio 2 dalį. Tokiu atveju pailgėtų prieigos suteikimo trukmė.

7.2. Nediskriminavimo įpareigojimas

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 3.2 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą nediskriminavimo įpareigojimą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 19 straipsnyje. Įpareigojimo tęstinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Ūkio subjektas LRTC analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, nesant reguliavimo, be jokios objektyvios priežasties gali teikti skirtingomis sąlygomis skirtingiems asmenims. Toks ūkio subjekto LRTC elgesys bei iniciatyvos suteikti prieigą prie analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų aiškiais ir priimtinomis sąlygomis nebuvimas sąlygoja, kad nediskriminavimo įpareigojimas, teikiant analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą, tampa viena iš svarbiausių konkurencijos užtikrinimo priemonių. Šis įpareigojimas sumažina ūkio subjekto LRTC galimybes riboti konkurenciją bei apsunkinti kitų asmenų galimybes įeiti į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų rinkas.

RRT konstatuoja, kad ūkio subjektas LRTC, turintis didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, privalo nediskriminuoti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų bei su jų teikimu susijusių priemonių gavėjų. Tai reiškia, kad analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų techninės bei kitos taikomos veiklos sąlygos turi būti tokios pačios, kokias ūkio subjektas LRTC turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems asmenims.

Toks nediskriminavimo įpareigojimas apsaugo kitus asmenis nuo diskriminavimo, kad jų galimybės konkuruoti su ūkio subjektu LRTC nebus nulemtos galimo ūkio subjekto LRTC diskriminacinio elgesio. Nediskriminavimo įpareigojimas užtikrina, kad antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų pirkėjo interesai nebus pažeisti dėl diskriminacinės praktikos.

Nediskriminavimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas LRTC negalės diskriminuoti tos pačios kategorijos paslaugos gavėjų.

7.3. Skaidrumo įpareigojimas

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 3.3 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 18 straipsnyje. Įpareigojimo testinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Skaidrumo įpareigojimas Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje užtikrina galimybę stebėti nediskriminavimo ir prieigos suteikimo įpareigojimų laikymąsi.

RRT siekia užtikrinti, kad kiti asmenys derėdamiesi su ūkio subjektu LRTC būtų apsaugoti nuo diskriminacinio elgesio. Jei analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainos yra neskelbiamos, šių paslaugų pirkėjai negali būti tikri dėl diskriminacinių sąlygų nebuvimo. Siekiant išvengti kitų asmenų diskriminavimo, didelę įtaką nagrinėjamoje rinkoje turintis ūkio subjektas LRTC turi pateikti RRT visas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų sutarčių kopijas bei skelbti pakankamos apimties informaciją viešai.

Ūkio subjektui LRTC paliekamas galioti įpareigojimas skelbti standartinį pasiūlymą teikti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir teikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Standartinis pasiūlymas turi būti pakankamai detalus, kad būtų galima sudaryti sutartis dėl analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo. Taip pat ūkio subjektas LRTC privalo viešai skelbti detalią informaciją, susijusią su teikiama prieiga, įskaitant apskaitos informaciją, technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip. Skaidrumo įpareigojimas sąlygos kitų asmenų tikrumą, kad paslauga teikiama jų nediskriminuojant. Skaidrumo įpareigojimas palengvins antikonkurencinio elgesio stebėjimą, jo nustatymas užtikrins geresnes galimybes prognozuoti rinką, jos stabilumą.

Skaidrumo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes apima būtinos įsitikinti, kad nėra konkurenciją ribojančių veiksmų, informacijos pateikimą bei skelbimą, o taip pat būtinos analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir

antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms teikti informacijos pateikimą bei skelbimą.

7.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai

Ataskaitos 6.2 skyriuje, nustatyta, jog LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatytą tikslą, siekia nustatyti didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčiam ūkio subjektui LRTC tokius įpareigojimus, kurie išspręstų nustatytas konkurencijos problemas.

Ūkio subjektui LRTC, sprendžiant pirmo rinkos tyrimo metu nustatytas konkurenciją ribojančias problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas. Ūkio subjektas LRTC, įgyvendindamas jam nustatytą kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą, iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą ir nuo 2008 m. sausio 1 d. užtikrinti, kad paslaugos būtų teikiamos kainomis, nedidesnėmis nei sąnaudos. Keičiant paslaugų kainas buvo nustatytas kainų keitimo mechanizmas.

Įvertinus pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą bei kainų kontrolės įpareigojimo alternatyvas (alternatyvų vertinimas yra pateiktas 1 priede), RRT nuomone, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytas kainų kontrolės metodas – kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą (angl. *Fully Distributed Cost – FDC*) geriausiai sprendžia nustatytas konkurencijos problemas. RRT nuomone, keisti sąnaudų apskaitos metodą šiuo metu būtų neproporcinga našta, kadangi toks sprendimas padidintų ūkio subjekto LRTC išlaidas, o gauta nauda pritaikius kitokį sąnaudų apskaitos modelį (pvz., remiantis efektyvaus operatoriaus veiklos modeliu bei einamosiomis sąnaudomis pagrįstą ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC¹⁶) metodiką), gali nepateisinti tokio modelio įdiegimui reikalingų išlaidų. Todėl, atsižvelgiant į tai, kas pasakyta aukščiau, bei siekiant išlaikyti reguliavimo nuoseklumą (tuo pačiu ir teisinį tikrumą), yra paliekamas įpareigojimas kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą. Atsižvelgiant į tai, jog LRTC yra įdiegusi sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą, nėra pagrindo nustatyti terminus įdiegti sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT reikalavimus. Dėl to, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytą sąnaudų apskaitos įpareigojimą būtina keisti. Atsižvelgiant į tai, jog kainų kontrolės įpareigojimas, kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą, galioja nuo 2008 m. sausio 1 d. ir nuo 2008 m. sausio 1 d. vyksta reguliuojamų paslaugų pajamų ir sąnaudų balansavimas, RRT nuomone, būtina pakeisti kainų kontrolės įpareigojimą panaikinant kainų keitimo mechanizmą. RRT nuomone, įpareigojimas kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą, yra pakankama priemonė spręsti šiuo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimu nustatytas konkurencijos problemas.

¹⁶ LRAIC – angl. *Long Run Average Incremental Cost*

RRT siūlomi kainų kontrolės, kainas grindžiant sąnaudomis, ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, nustatyti Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnyje, yra proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus apribotos LRTC galimybės nepagrįstai keisti paslaugų kainas, tačiau leis LRTC padengti teikiamų paslaugų sąnaudas ir gauti investicijų grąžą. LRTC nereikės diegti naujos sąnaudų apskaitos sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. LRTC teikiamų paslaugų gavėjų gauta nauda, tiesiogiai arba netiesiogiai bus perduota galutiniams paslaugų gavėjams (klausytojams).

Išvados:

Ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-772) 3.4 punkte nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, numatytas Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnyje, yra keičiamas. Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo:

1. tvarkyti sąnaudų apskaitą pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45, Nr. 70-2606);

2. teikti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas kainomis, kurios būtų nedidesnės nei šių paslaugų sąnaudos, apskaičiuotos pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės;

3. keisti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas tik turėdamas informacijos apie šių paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės.

7.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas

Ataskaitos 6.2 skyriuje nustatyta, jog ūkio subjektas LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

LRTC 2006 m. birželio 23 d. rašte Nr. 4A-175/2.5-06 nurodė, jog 2006 m. vasario 1 d. LRTC buvo išduota retransliavimo licencija, suteikianti teisę retransliuoti televizijos ir radijo programas. LRTC tiriamuoju laikotarpiu taip pat teikė ir šiuo metu teikia kabelinės televizijos paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams.

RRT, siekdama įgyvendinti ir efektyviai prižiūrėti nediskriminavimo bei skaidrumo įpareigojimo vykdymą, o taip pat siekdama užtikrinti efektyvų kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimo įgyvendinimą, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu LRTC nustatė apskaitos atskyrimo įpareigojimą. LRTC iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT reikalavimus ir nuo 2008 m. sausio 1 d. vykdyti apskaitos atskyrimą pagal RRT reikalavimus.

LRTC teikiamų paslaugų įvairovė (transliacijų perdavimo paslaugų teikimas, transliacijų perdavimo priemonių paslaugų teikimas, kabelinės televizijos paslaugų teikimas, duomenų perdavimo paslaugų teikimas (įskaitant papildomų priemonių teikimo paslaugas bei mažmenines duomenų perdavimo paslaugas)) rodo, jog būtina efektyviai užtikrinti nediskriminavimo (tiek teikiamų paslaugų sąlygomis, tiek teikiamų paslaugų kainomis) įpareigojimo laikymąsi. Panaikinus apskaitos atskyrimo įpareigojimą, nebūtų įmanoma efektyviai kontroliuoti ir užtikrinti ūkio subjektui LRTC nustatyto nediskriminavimo įpareigojimo vykdymą. Panaikinus apskaitos atskyrimo įpareigojimą bus sunku įsitikinti, ar ūkio subjektas LRTC kryžmiškai nesubsidijuoja atskirų nereguliuojamų paslaugų ir (ar) negauna iš tam tikrų reguliuojamų paslaugų nepagrįstai didelio viršpelnio (didesnės nei pagrįsta investicijų grąžos).

Atsižvelgiant į tai, jog LRTC apskaitos atskyrimo sistemą jau yra įdiegusi, nėra poreikio nustatyti terminus įdiegti apskaitos atskyrimo sistemą. Dėl to LRTC galiojanti apskaitos atskyrimo įpareigojimą būtina pakeisti. RRT siūlomas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus efektyviau užtikrinamas ūkio subjektui LRTC nustatytų skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimų vykdymas. LRTC nereikės diegti naujos apskaitos atskyrimo sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi apskaitos atskyrimo sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. Apskaitos atskyrimo informacija LRTC paslaugų gavėjams atskleis informaciją kaip LRTC vykdo jai nustatytus kainų kontrolės įpareigojimus.

Išvada:

Ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-772) 3.5 punkte nustatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra keičiamas. Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo vykdyti Elektroninių ryšių įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus, patvirtintus RRT direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 (Žin., 2006, Nr. 70-2607).

8. KONKURENCIJOS SKAITMENINIO ANTŽEMINIO RADIO TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS

8.1. Konkurencijos veiksmingumo Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas

8.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai

RRT išskyrė šiuos pagrindinius kriterijus, kuriais remiantis gali būti nustatoma, ar konkurencija Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga:

- 1) rinkos dydis;
- 2) įėjimo į rinką barjerai;
- 3) pirkėjo derybinė galia (angl. *countervailing buying power*), t. y. kompensuojanti pirkimo galia;
- 4) paslaugų kainos;
- 5) vertikali integracija;
- 6) potenciali konkurencija.

8.1.2. Rinkos dydis

Transliuotojai, norėdami nusiųsti radijo programas galutiniam vartotojui, skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams (klausytojams) teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, perka iš siuntėjo LRTC. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikoje, teikia tik LRTC.

Tiriamąjį laikotarpį pabaigoje LRTC teikė skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, šiems juridiniams asmenims:

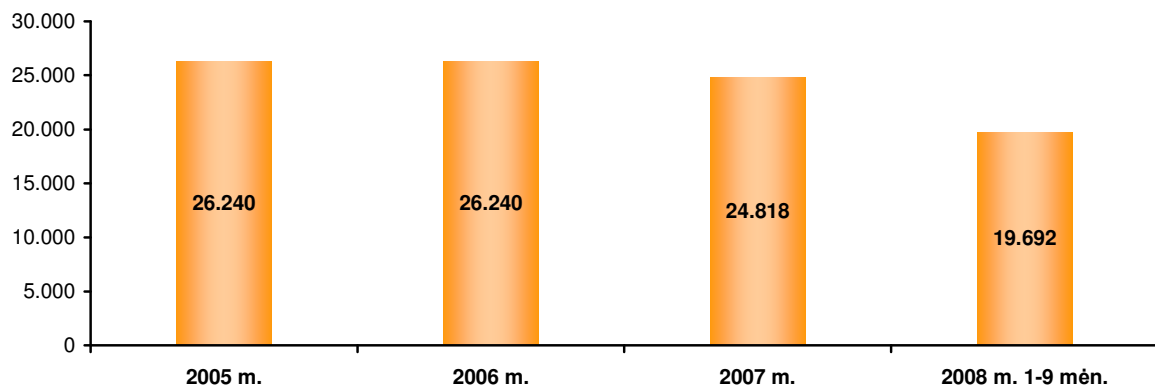
- 1) UAB „Muzikos topai“,
- 2) UAB „Radiocentras“,
- 3) UAB „Radiola“,
- 4) UAB „Rimtas radijas“.

Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos dydis matuojamas suteiktų transliacijų perdavimo paslaugų apimtimi

per atitinkamą laikotarpį, valandomis¹⁷. Transliacijų perdavimo paslaugų apimtį per atitinkamą laikotarpį sudaro transliacijų perdavimo paslaugų, teikiamų transliuotojams, kurie programas siunčia siuntėjui LRTC skiriamu radijo dažniu (kanalu), apimtis valandomis.

Kaip parodyta 8 paveiksle, 2007 metais Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos dydis sudarė 24,8 tūkst. valandų. 2008 metų sausio – rugsėjo mėnesių duomenimis, Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos apimtis siekė apie 19,7 tūkst. valandų.

8 paveikslas. LRTC suteiktų skaitmeninio antžeminio radijo transliuotojams (kurie siunčia programas LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu)) transliacijų perdavimo paslaugų apimtis 2005–2008 metų sausio – rugsėjo mėnesio laikotarpiu, valandomis.

Šaltinis: LRTC anketa.

LRTC yra siuntėjas ir teikia skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas. LRTC nėra antžeminio radijo transliuotojas.

LRTC užima 100 procentų Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 75 punkte nurodyta, jog itin didelės rinkos dalys – viršijančios 50 procentų – gali būti tiesioginiu dominuojančios padėties rinkoje įrodymu. Nagrinėjamos Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos atveju LRTC užima 100 procentų šios rinkos.

Išvada:

LRTC užima 100 procentų Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

¹⁷ Toliau Ataskaitoje laikoma, kad rinkos dydis matuojamas valandomis, jei nėra nurodyta kitaip.

8.1.3. Įėjimo į rinką barjerai

Radijo dažniai (kanalai), kurie yra būtini skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams, teikti ir gauti, yra Lietuvos Respublikos nuosavybė ir ribotas išteklius.

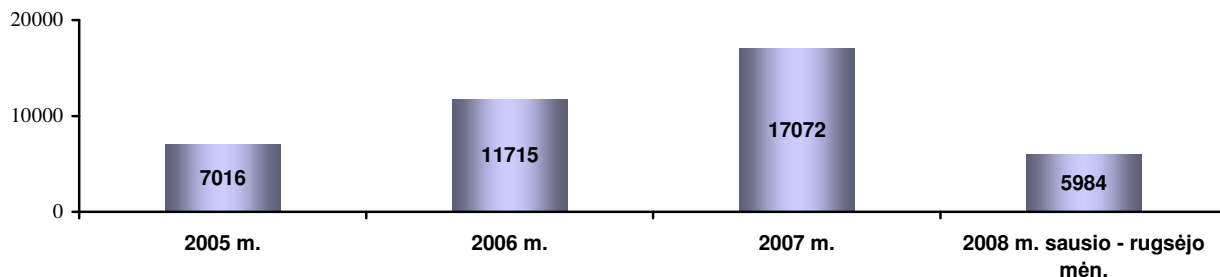
Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, transliuotojams, kurie siunčia programas siuntėjui skiriamu radijo dažniu (kanalu), negali teikti kitas asmuo, išskyrus tą siuntėją, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai), kadangi toks reikalavimas įrašytas transliuotojo licencijoje. Dėl šios priežasties nėra galimybių, kad kitas asmuo, o ne LRTC, teiktų skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, rinkoje. Tiriamuoju laikotarpiu vieninteliu skaitmeninio antžeminio radijo siuntėju, veikusiu Lietuvos Respublikos teritorijoje, buvo LRTC.

LRTC, ilgą laiką buvusi vienintelė transliacijų perdavimo paslaugų teikėja, sukūrė plačiai išvystytą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje elektroninių ryšių tinklą. LRTC vienintelė akcininkė yra valstybė.

Remiantis LRTC 2008 m. finansinės atskaitomybės duomenimis, per 2008 m. bendrovė įsigijo ilgalaikio turto už 26 mln. litų. Bendrovės ilgalaikio turto (materialaus ir nematerialaus) įsigijimo savikaina 2008 m. gruodžio 31 d. buvo lygi 228 mln. litų.

Nuo 2005 metų iki 2008 m. rugsėjo 30 d. LRTC į elektroninių ryšių infrastruktūrą investavo 41,79 mln. litų. LRTC investicijų į elektroninių ryšių tinklo infrastruktūrą dinamika pateikiama 9 paveiksle.

9 paveikslas. LRTC investicijos į elektroninių ryšių infrastruktūrą, naudojamą transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, 2005–2008 m. sausio – rugsėjo mėn., tūkst. litų

Šaltinis: LRTC anketa.

LRTC elektroninių ryšių tinklo, naudojamo transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, geografinė aprėptis ir reikiamų investicijų dydis sąlygoja tai, kad LRTC infrastruktūra yra sunkiai pakeičiama. UAB „Baltijos TV“ anketoje pažymi, kad „šiuo metu tik LRTC yra pilnavertis antžeminės televizijos ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas Lietuvos rinkoje. Tai sąlygoja turima infrastruktūra – aukšti stiebai ir bokštai, bei objektai, išdėstyti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje“.

Dėl aukščiau išvardintų priežasčių įėjimo į Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

Išvada:

Iėjimo į Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

8.1.4. Pirkėjo derybinė galia

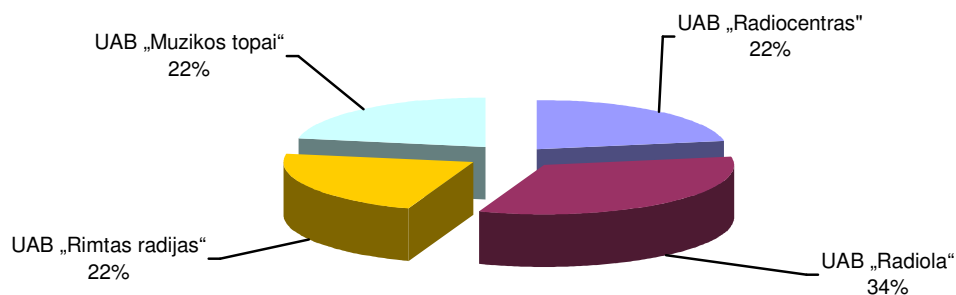
Pirkėjo derybinė galia nusako skaitmeninio antžeminio radijo transliuotojų, kurie siunčia programas LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu), t. y. transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjų, galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką transliacijų perdavimo paslaugos pardavėjui (teikėjui) LRTC.

Pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2000 m. gegužės 17 d. nutarimo Nr. 52 „Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo“ (Žin., 2000, Nr. 52-1516) 8 punktą, vienpusė lemiamą įtaka suprantama kaip ūkio subjekto galimybė veikti atitinkamoje rinkoje pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir galiausiai vartotojų, darant poveikį prekių (paslaugų) kainoms, įėjimo į rinką galimybėms ar kitoms veiklos sąlygoms (pvz., derybinis spaudimas, ignoravimas), dėl ko ribojama konkurencija toje rinkoje.

Radijo transliuotojas, kuris siunčia programas siuntėjui LRTC skiriamu radijo dažniu (kanalu), pirkdamas transliacijų perdavimo paslaugas neturi kitos galimybės, išskyrus pirkti šią paslaugą iš siuntėjo LRTC. Kaip buvo nurodyta Ataskaitos 4 skyriuje, toks transliuotojas neturi teisės kurti savo infrastruktūros.

Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra vienintelė transliacijų perdavimo paslaugų teikėja LRTC. Pagrindiniai transliuotojai, siunčiantys programas siuntėjui LRTC skiriamu radijo dažniu (kanalu) nurodyti 10 paveiksle.

10 paveikslas. Pagrindiniai transliuotojai, kurie siunčia programas siuntėjui LRTC skiriamu radijo dažniu (kanalu) ir perka skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas iš LRTC, bei jų perkamų paslaugų valandomis dalis, 2008 metų sausio – rugsėjo mėnesiais, procentais.

Šaltinis: LRTC anketa.

Transliuotojai, neturėdami galimybės pirkti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo nei LRTC, nesukuria pirkėjo derybinės galios, o LRTC, nesusidurdamas su pirkėjo derybine galia, gali veikti nepriklausomai nuo klientų, konkurentų ir galiausiai vartotojų.

Išvada:

Pirkėjo derybinės galios Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

8.1.5. Vertikali integracija

LRTC, ilgą laiką vienintelė teikusi transliacijų perdavimo paslaugas, sukūrė išvystytą infrastruktūrą transliacijų perdavimo paslaugoms teikti.

Skaitmeninio antžeminio radijo transliuotojas, kuris siunčia programas siuntėjui LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu), pirkdamas antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, kartu perka ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą LRTC objektuose.

UAB „Žinių radijas“ anketoje pažymėjo, kad „brangiai kainuoja ir siųstuvų talpinimas, bet čia sunku rasti alternatyvas, nes LRTC vienintelė Lietuvos Respublikos teritorijoje turi bokštus, kurių aukštis kai kuriuose miestuose yra didesnis nei 100 metrų“.

LRTC visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje turi bokštus, kurie pritaikyti transliacijų perdavimo paslaugų įrangai montuoti. Pažymėtina, kad bokštų aukštis dažnai yra didesnis nei 50 metrų. Nė vienas kitas asmuo Lietuvos Respublikos teritorijoje neturi tokios infrastruktūros.

Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos yra vertikaliai susijusios, kadangi skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, neįmanoma teikti be antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos.

Vertikalios integracijos egzistavimas tarp skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų suteikia LRTC pranašumą kitų asmenų, teikiančių ar ketinančių teikti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, atžvilgiu ir sudaro nevienodas konkurencines sąlygas.

LRTC yra vienintelė skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikėja (užima 100 procentų rinkos). Visi skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, gavėjai perka LRTC teikiamą antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą.

Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų vertikali integracija LRTC suteikia esminį pranašumą teikiant antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas)

skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

Išvada:

Vertikaliai susietų skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimas LRTC suteikia esminį pranašumą, todėl LRTC turi galimybių ir motyvų sieti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

8.1.6. Paslaugų kainos

Siekiant įvertinti ar LRTC užimama rinkos dalis suteikia jai galimybių vienašališkai, neatsižvelgiant į konkurentus ir paslaugų gavėjus, keisti paslaugų kainas, bei įvertinti ar tokios galimybės buvo išnaudotos (gali būti išnaudotos), būtina nagrinėti transliacijų perdavimo paslaugų kainų dinamiką.

LRTC, sprendžiant pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytas konkurenciją ribojančias problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas. LRTC, įgyvendindama jai nustatytą kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą, iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą ir nuo 2008 m. sausio 1 d. užtikrinti, kad paslaugos būtų teikiamos kainomis, nedidesnėmis nei sąnaudos. Keičiant paslaugų kainas buvo nustatytas kainų keitimo mechanizmas. LRTC 2008 m. sąnaudų apskaitos duomenys¹⁸ rodo, jog šios paslaugos buvo teikiamos nepažeidžiant nustatyto kainų kontrolės įpareigojimo, t.y. paslaugų pajamos neviršija paslaugų sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą). Dabar galiojantis kainų kontrolės įpareigojimas užtikrina, kad LRTC nepriimtų vienašališkų sprendimų nustatant paslaugų kainas. Ataskaitos 8.1.2 skyriuje nustatyta, jog LRTC užima 100 procentų Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos. Ataskaitos 8.1.5 skyriuje nurodyta, jog LRTC turi galimybių ir motyvų sieti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, t.y. LRTC teikia vertikaliai susietas paslaugas. Užimama rinkos dalis, nesant reguliavimo, suteikia galimybes LRTC nepagrįstai keisti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikaliai susietų antžeminio skaitmeninio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų kainos yra skelbiamos viešai LRTC interneto tinklalapyje. Pagal LRTC skelbiamą informaciją, skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų kaina buvo 1,86 Lt/val. (be PVM) vienai programai ir nekito nuo 2005

¹⁸ 2009 m. rugsėjį buvo pradėtas LRTC sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo informacijos auditas. Auditą planuojama baigti 2009 m. gruodį. Tikslī informacija apie kainų kontrolės įpareigojimo vykdymą bus žinoma atlikus auditą. ¹⁹ Pirmo transliacijų perdavimo rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaiga.

m. birželio 30 d.¹⁹ Tačiau LRTC 2008 m. metiniame pranešime²⁰ yra nurodžiusi, jog radijo ir televizijos transliacijų perdavimas yra pagrindinis LRTC paslaugų paketas ir 2009 m. stabilu pajamų šaltiniu išliks transliacijų perdavimo paslaugų teikimas. Tai rodo, jog transliacijų perdavimo paslaugos, kurių kainos šiuo metu yra reguliuojamos, yra svarbus LRTC pajamų šaltinis. 2008 m. metiniame pranešime taip pat nurodyta, jog „Bendrovės 2009-2011 m. strateginiame veiklos plane numatyti tikslai toliau didins bendrovės vertę rinkoje“. 2009 m. LRTC pradėjo aktyviai teikti mažmenines bevielio ryšio duomenų perdavimo paslaugas „MEZON“, naudojant WiMax technologiją. Bendrovė vykdo aktyvią paslaugos įvedimo į rinką politiką, dėlto šios paslaugos įvedimo į rinką sąnaudos gali būti didelės, o pajamos, kol bus pasiekta tam tikra masto ekonomija, nedidelės ir šių paslaugų veiklos rezultatas kurį laiką bus neigiamas. Tai mažintų ir bendrovės pelną. Atsižvelgdama į užimamą rinkos dalį, bei siekdama padidinti arba išlaikyti vienodą pajamų ir pelno lygį, LRTC, nesant reguliavimo, turėtų motyvų nepagrįstai keisti antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Išvada:

LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

8.1.7. Potenciali konkurencija

Radijo dažniai (kanalai) yra Lietuvos Respublikos nuosavybė ir ribotas išteklis. Net ir esant techninėms galimybėms susikurti infrastruktūrą ir teikti transliacijų perdavimo paslaugas transliuotojui, kuriam radijo dažnis (kanalas) skiriamas tiesiogiai, esamomis aplinkybėmis, kaip nurodyta 8.1.3 skyriuje, neįmanoma, kad atsirastų kitas transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas, kadangi skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, transliuotojams, kurie siunčia programas siuntėjui skiriamu radijo dažniu (kanalu), negali teikti kitas asmuo, išskyrus tą siuntėją, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai), kadangi toks reikalavimas įrašytas transliuotojo licencijoje. Dėl šios priežasties nėra galimybių, kad kitas asmuo, o ne LRTC, teiktų skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, rinkoje.

Esant ribotiems elektroninių ryšių ištekliams – radijo dažniams (kanalams), ir rinkoje susidariusi monopolinio pobūdžio situacijai, nėra galimybių vystytis potencialiai konkurencijai rinkoje.

Išvada:

Potencialios konkurencijos Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

---

²⁰ http://www.lrtc.lt/apie_mus/Ataskaita_2008.pdf, 9 puslapis

8.2. Konkurencijos problemos

Išanalizavus pagrindinius kriterijus (rinkos dydį, įėjimo į rinką barjerų egzistavimą, pirkėjo derybinės galios buvimą ar nebuvimą ir paslaugų kainas, vertikalią integraciją bei potencialią konkurenciją), kuriais remiantis sprendžiama, ar konkurencija Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga, RRT nustato, kad:

1. LRTC užima 100 procentų Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

2. Įėjimo į Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

3. Pirkėjo derybinės galios Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

4. Vertikaliai susietų skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimas LRTC suteikia esminį pranašumą, todėl LRTC turi galimybių ir motyvų sieti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

5. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikaliai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

6. Potencialios konkurencijos Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

Atlikus konkurencijos veiksmingumo Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje analizę, išskiriamos šios konkurencijos problemos:

1. LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

2. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų taikyti skirtingas skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

3. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikaliai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Išvados:

1. Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl šiame skyriuje įvardytų problemų Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

2. Nustatytos konkurencijos problemos Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje iš esmės nepakito nuo 2006 m. atlikto Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo.

8.3. Didelę įtaką Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas

Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl Ataskaitos 8.2 skyriuje įvardytų problemų Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

RRT konstatuoja, kad:

1. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, 100 procentų rinkos užima LRTC.

2. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikėja LRTC 2005 – 2008 m. rugsėjo 30 d. laikotarpiu teikė antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. LRTC teikiamos skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, sudaro Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

4. LRTC, teikdama skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, kuri galėtų nulemti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo sąlygas.

5. LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

6. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų taikyti skirtingas skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

7. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikaliai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

8. Ūkio subjektą LRTC sudaro juridinis asmuo LRTC. LRTC akcijos (100 proc.) nuosavybės teise priklauso valstybei, kurią patikėjimo teise valdo Susisiekimo ministerija.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes ir faktus, RRT pripažįsta ūkio subjektą LRTC turinčiu didelę įtaką Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

9. IPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ SKAITMENINIO ANTŽEMINIO RADIO TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI LRTC NUSTATYMAS IR (AR) PAKEITIMAS

Elektroninių ryšių įstatymas perkėlė Europos Sąjungos naujosios reguliavimo sistemos (angl. *New Regulatory Framework*) nuostatas į nacionalinę teisę. Taisyklių 5 punkte nurodoma, kad RRT atlieka rinkos tyrimą vadovaudamasi Pagrindų direktyva, kitais privalomais Europos Sąjungos teisės aktais ir atsižvelgdama į Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairės ir t. t.

Prieigos direktyvos preambulės 5 pastraipa nustato, kad atviroje ir konkurencinėje rinkoje neturi būti apribojimų, kurie trukdytų įmonėms tarpusavyje derėtis dėl prieigos ir susijungimo susitarimų, ypač dėl susitarimų su kitų valstybių įmonėmis. Be to, Prieigos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės privalo užtikrinti, kad nebūtų jokių apribojimų, kurie ūkio subjektams toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje neleistų tarpusavyje derėtis dėl susitarimų techniniais ar komerciniais prieigos ir (ar) sujungimo klausimais. Pažymėtina, kad Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi siekiama Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos tikslų, tarp jų plėsti vidaus rinką. Tai daryti nacionalines reguliavimo institucijas įpareigoja ir Pagrindų direktyva 8 straipsnio 3 dalis. Taigi, vadovaujantis Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalies ir Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatomis, RRT turi imtis visų reikiamų priemonių, siekdama skatinti konkurenciją elektroninių ryšių srityje.

Prieigos direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje nurodoma, kad nustatyti įpareigojimai turi būti pagrįsti nustatytos problemos pobūdžiu, turi būti proporcingi ir pateisinami atsižvelgiant į Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus (konkurencijos skatinimas, vidaus rinkos plėtra ir Europos Sąjungos piliečių interesų užtikrinimas). Prieigos direktyvos preambulės 15 pastraipoje pabrėžiama, kad skiriant įmonei, turinčiai didelę įtaką rinkoje, įpareigojimus papildomos rinkos analizės atlikti nereikia, tačiau būtina pagrįsti, kad būtent toks įpareigojimas yra tikslingas ir pagal nustatytos problemos pobūdį proporcingas. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 117 punkte taip pat akcentuojama, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad didelę įtaką turintiems ūkio subjektams nustatomi įpareigojimai turi atitikti tikslus, nurodytus Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus ir būti proporcingi sprendžiamoms problemoms. Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje taipogi nustatyta, kad RRT turi teisę ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatyti šiuos įpareigojimus, atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami konkrečiu atveju, ir nustatydamą tokių įpareigojimų vykdymo pradžios momentą, todėl tolesnėse Ataskaitos skyriuose RRT parinks įpareigojimus ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką rinkoje atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami ir atitinka šioje Ataskaitoje nustatytų problemų prigimtį, proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais ir tikslais, nurodytais Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje.

Atsižvelgdama į Ataskaitos 8.3 skyriaus išvadą, kad ūkio subjektas LRTC turi didelę įtaką Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, RRT, vadovaudamasi Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsniu, turi teisę nustatyti ir (ar) pakeisti įpareigojimus didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui nustatytoms konkurencijos problemoms spręsti.

Įpareigojimų pobūdis ir reguliavimo būtinumas priklauso nuo to, ar ūkio subjektas turi galią atitinkamoje rinkoje ir ar ją naudoja.

LRTC parduodamas skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslauga, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, kitiems asmenims, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia daryti įtaką paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms. Potencialios konkurencijos nebuvimas neleidžia vystytis konkurencijai savaime ir sudaro sąlygas galimam LRTC piktnaudžiavimui dominuojančia padėtimi rinkoje.

Faktiniai duomenys patvirtina, kad ūkio subjektas LRTC, nesant reguliavimo, turi motyvų ir galimybių išnaudoti turimą galią Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

Pažymėtina, kad 2006 m. atlikto Transliacijų rinkos tyrimo metu apibrėžta Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinka apėmė LRTC teikiamas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ir skaitmeniniu kanalu teikiamas skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti. Šio rinkos tyrimo metu skaitmeniniu kanalu teikiamos skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos patenka į Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms, galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

Taigi dabartinę Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką sudaro dalis tų pačių paslaugų, kurios sudarė 2006 m.

atlikto Transliacijų rinkos tyrimo metu apibrėžta Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinką, todėl spręstinas klausimas dėl įpareigojimų, nustatytų ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-772) pakeitimo.

Įvertinus Ataskaitos 8.2 skyriuje įvardytas konkurencijos problemas ir tai, kad šios konkurencijos problemos tiriamuoju laikotarpiu nepasikeitė nuo 2006 m. atlikto Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo, ūkio subjektui LRTC paliekami galioti visa apimtimi RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ 3.1, 3.2 ir 3.3 punktuose nustatyti įpareigojimai, t.y. įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas ir skaidrumo įpareigojimas. RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto LRTC, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ 3.4 ir 3.5 punkte nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos bei apskaitos atskyrimo įpareigojimai yra keičiami.

9.1. Įpareigojimas suteikti prieigą

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 3.1 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 21 straipsnyje. Įpareigojimo tęstinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Ūkio subjektas LRTC, turėdamas monopolinę padėtį, turi ekonominį interesą ir galimybių kitiems asmenims nesuteikti prieigos prie savo elektorinių ryšių tinklo elementų ar susijusių priemonių.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje numatytus tikslus, siekia sudaryti vienodas sąlygas kitiems asmenims gauti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

LRTC, nesant reguliavimo, gali neturėti iniciatyvos suteikti prieigos, kiek tai yra susiję su skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, bei turi galimybių tokios prieigos nesuteikti. Šią problemą sprendžia įpareigojimas suteikti prieigą.

Palikus galioti šį įpareigojimą, ūkio subjektas LRTC privalės sąžiningai derėtis su kitais asmenimis, negalės atsisakyti suteikti prieigos aiškiomis ir priimtinais sąlygomis, nenutrauks jau suteiktos prieigos bei suteiks visas kitas būtinas priemones. Šis įpareigojimas kitiems asmenims sumažina įėjimo į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų rinkas barjerus.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas LRTC privalo suteikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo

dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą bei susijusias priemones tik tuo atveju, jei kito asmens prašymas dėl prieigos suteikimo yra priimtinas ir aiškus.

Nepalikus galioti prieigos prie skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos suteikimo įpareigojimo aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis, apribojama konkurencija mažmeninėse transliacijų perdavimo paslaugų rinkose. Tuo atveju, jei šis įpareigojimas nebus paliktas galioti, RRT turėtų spręsti kiekvienu konkrečiu atsisakymo suteikti prieigą atveju, ar turi būti taikomas prieigos suteikimo įpareigojimas pagal Elektroninių ryšių įstatymo 22 straipsnio 2 dalį. Tokiu atveju pailgėtų prieigos suteikimo trukmė.

9.2. Nediskriminavimo įpareigojimas

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 3.2 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą nediskriminavimo įpareigojimą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 19 straipsnyje. Įpareigojimo tęstinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Ūkio subjektas LRTC skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, nesant reguliavimo, be jokios objektyvios priežasties gali teikti skirtingomis sąlygomis skirtingiems asmenims. Toks ūkio subjekto LRTC elgesys bei iniciatyvos suteikti prieigą prie skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis nebuvimas sąlygoja, kad nediskriminavimo įpareigojimas, teikiant skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą, tampa viena iš svarbiausių konkurencijos užtikrinimo priemonių. Šis įpareigojimas sumažina ūkio subjekto LRTC galimybes riboti konkurenciją bei apsunkinti kitų asmenų galimybes įeiti į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų rinkas.

RRT konstatuoja, kad ūkio subjektas LRTC, turintis didelę įtaką Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, privalo nediskriminuoti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų bei su jų teikimu susijusių priemonių gavėjų. Tai reiškia, kad skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų techninės bei kitos taikomos veiklos sąlygos turi būti tokios pačios, kokias ūkio subjektas LRTC turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems asmenims.

Toks nediskriminavimo įpareigojimas apsaugo kitus asmenis nuo diskriminavimo, kad jų galimybės konkuruoti su ūkio subjektu LRTC nebus nulemtos galimo ūkio subjekto LRTC diskriminacinio elgesio. Nediskriminavimo įpareigojimas užtikrina, kad skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo

dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų pirkėjo interesai nebus pažeisti dėl diskriminacinės praktikos.

Nediskriminavimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas LRTC negalės diskriminuoti tos pačios kategorijos paslaugos gavėjų.

9.3. Skaidrumo įpareigojimas

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 3.3 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 18 straipsnyje. Įpareigojimo tęstinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Skaidrumo įpareigojimas Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje užtikrina galimybę stebėti nediskriminavimo ir prieigos suteikimo įpareigojimų laikymąsi.

RRT siekia užtikrinti, kad kiti asmenys derėdamiesi su ūkio subjektu LRTC būtų apsaugoti nuo diskriminacinio elgesio. Jei skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainos yra neskelbiamos, šių paslaugų pirkėjai negali būti tikri dėl diskriminacinių sąlygų nebuvimo. Siekiant išvengti kitų asmenų diskriminavimo, didelę įtaką nagrinėjamoje rinkoje turintis ūkio subjektas LRTC turi pateikti RRT visas skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų sutarčių kopijas bei skelbti pakankamos apimties informaciją viešai.

Ūkio subjektui LRTC paliekamas galioti įpareigojimas skelbti standartinį pasiūlymą teikti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir teikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Standartinis pasiūlymas turi būti pakankamai detalus, kad būtų galima sudaryti sutartis dėl skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo. Taip pat ūkio subjektas LRTC privalo viešai skelbti detalią informaciją, susijusią su teikiama prieiga, įskaitant apskaitos informaciją, technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip. Skaidrumo įpareigojimas sąlygos kitų asmenų tikrumą, kad paslauga teikiama jų nediskriminuojant. Skaidrumo įpareigojimas palengvins antikonkurencinio elgesio stebėjimą, jo nustatymas užtikrins geresnes galimybes prognozuoti rinką, jos stabilumą.

Skaidrumo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes apima būtinos įsitikinti, kad nėra konkurenciją ribojančių veiksmų, informacijos pateikimą bei skelbimą, o taip pat būtinos skaitmeninio antžeminio radijo

transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms teikti informacijos pateikimą bei skelbimą.

9.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai

Ataskaitos 8.2 skyriuje, nustatyta, jog LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikaliai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatytą tikslą, siekia nustatyti didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčiam ūkio subjektui LRTC tokius įpareigojimus, kurie išspręstų nustatytas konkurencijos problemas.

Ūkio subjektui LRTC, sprendžiant pirmo rinkos tyrimo metu nustatytas konkurenciją ribojančias problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas. Ūkio subjektas LRTC, įgyvendindamas jam nustatytą kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą, iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą ir nuo 2008 m. sausio 1 d. užtikrinti, kad paslaugos būtų teikiamos kainomis, nedidesnėmis nei sąnaudos. Keičiant paslaugų kainas buvo nustatytas kainų keitimo mechanizmas.

Įvertinus pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą bei kainų kontrolės įpareigojimo alternatyvas (alternatyvų vertinimas yra pateiktas 1 priede), RRT nuomone, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytas kainų kontrolės metodas – kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą (angl. *Fully Distributed Cost – FDC*) geriausiai sprendžia nustatytas konkurencijos problemas. RRT nuomone, keisti sąnaudų apskaitos metodą šiuo metu būtų neproporcinga našta, kadangi toks sprendimas padidintų ūkio subjekto LRTC išlaidas, o gauta nauda pritaikius kitokių sąnaudų apskaitos modelį (pvz., remiantis efektyvaus operatoriaus veiklos modeliu bei einamosiomis sąnaudomis pagrįstą ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC²¹) metodiką), gali nepateisinti tokio modelio įdiegimui reikalingų išlaidų. Todėl, atsižvelgiant į tai, kas pasakyta aukščiau, bei siekiant išlaikyti reguliavimo nuoseklumą (tuo pačiu ir teisinį tikrumą), yra paliekamas įpareigojimas kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą. Atsižvelgiant į tai, jog LRTC yra įdiegusi sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą, nėra pagrindo nustatyti terminus įdiegti sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT reikalavimus. Dėl to, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytą sąnaudų apskaitos įpareigojimą būtina keisti. Atsižvelgiant į tai, jog kainų kontrolės įpareigojimas, kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą, galioja nuo 2008 m. sausio 1 d. ir nuo 2008 m. sausio 1 d. vyksta reguliuojamų paslaugų pajamų ir sąnaudų balansavimas, RRT nuomone, būtina pakeisti kainų kontrolės įpareigojimą panaikinant kainų keitimo mechanizmą. RRT nuomone, įpareigojimas kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą, yra pakankama priemonė

²¹ LRAIC – angl. *Long Run Average Incremental Cost*

spręsti šiuo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimu nustatytas konkurencijos problemas.

RRT siūlomi kainų kontrolės, kainas grindžiant sąnaudomis, ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, nustatyti Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnyje, yra proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus apribotos LRTC galimybės nepagrįstai keisti paslaugų kainas, tačiau leis LRTC padengti teikiamų paslaugų sąnaudas ir gauti investicijų grąžą. LRTC nereikės diegti naujos sąnaudų apskaitos sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. LRTC teikiamų paslaugų gavėjų gauta nauda, tiesiogiai arba netiesiogiai bus perduota galutiniams paslaugų gavėjams (klausytojams).

Išvados:

Ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-772) 3.4 punkte nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, numatytas Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnyje, yra keičiamas. Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo:

1. tvarkyti sąnaudų apskaitą pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45, Nr. 70-2606);

2. teikti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas kainomis, kurios būtų nedidesnės nei šių paslaugų sąnaudos, apskaičiuotos pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles;

3. keisti skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas tik turėdamas informacijos apie šių paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles.

9.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas

Ataskaitos 8.2 skyriuje nustatyta, jog ūkio subjektas LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

LRTC 2006 m. birželio 23 d. rašte Nr. 4A-175/2.5-06 nurodė, jog 2006 m. vasario 1 d. LRTC buvo išduota retransliavimo licencija, suteikianti teisę retransliuoti televizijos ir radijo programas.

LRTC tiriamuoju laikotarpiu taip pat teikė ir šiuo metu teikia kabelinės televizijos paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams.

RRT, siekdama įgyvendinti ir efektyviai prižiūrėti nediskriminavimo bei skaidrumo įpareigojimo vykdymą, o taip pat siekdama užtikrinti efektyvų kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimo įgyvendinimą, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu LRTC nustatė apskaitos atskyrimo įpareigojimą. LRTC iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT reikalavimus ir nuo 2008 m. sausio 1 d. vykdyti apskaitos atskyrimą pagal RRT reikalavimus.

LRTC teikiamų paslaugų įvairovė (transliacijų perdavimo paslaugų teikimas, transliacijų perdavimo priemonių paslaugų teikimas, kabelinės televizijos paslaugų teikimas, duomenų perdavimo paslaugų teikimas (įskaitant papildomų priemonių teikimo paslaugas bei mažmenines duomenų perdavimo paslaugas)) rodo, jog būtina efektyviai užtikrinti nediskriminavimo (tiek teikiamų paslaugų sąlygomis, tiek teikiamų paslaugų kainomis) įpareigojimo laikymąsi. Panaikinus apskaitos atskyrimo įpareigojimą, nebūtų įmanoma efektyviai kontroliuoti ir užtikrinti ūkio subjektui LRTC nustatyto nediskriminavimo įpareigojimo vykdymą. Panaikinus apskaitos atskyrimo įpareigojimą bus sunku įsitikinti, ar ūkio subjektas LRTC kryžmiškai nesubsidijuoja atskirų nereguliuojamų paslaugų ir (ar) negauna iš tam tikrų reguliuojamų paslaugų nepagrįstai didelio viršpelnio (didesnės nei pagrįsta investicijų grąžos).

Atsižvelgiant į tai, jog LRTC apskaitos atskyrimo sistemą jau yra įdiegusi, nėra poreikio nustatyti terminus įdiegti apskaitos atskyrimo sistemą. Dėl to LRTC galiojantį apskaitos atskyrimo įpareigojimą būtina pakeisti. RRT siūlomas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus efektyviau užtikrinamas ūkio subjektui LRTC nustatytų skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimų vykdymas. LRTC nereikės diegti naujos apskaitos atskyrimo sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi apskaitos atskyrimo sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. Apskaitos atskyrimo informacija LRTC paslaugų gavėjams atskleis informaciją kaip LRTC vykdo jai nustatytus kainų kontrolės įpareigojimus.

Išvada:

Ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-772) 3.5 punkte nustatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra keičiamas. Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo vykdyti Elektroninių ryšių įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus, patvirtintus RRT direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 (Žin., 2006, Nr. 70-2607).

10. KONKURENCIJOS ANALOGINIO ANTŽEMINIO RADIO TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS TRANSLIUOTOJUI, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS

10.1. Konkurencijos veiksmingumo Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas

10.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai

RRT išskyrė šiuos pagrindinius kriterijus, kuriais remiantis gali būti nustatoma, ar konkurencija Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga:

- 1) rinkos dydis;
- 2) vertikali integracija;
- 3) pirkėjo derybinė galia (angl. *countervailing buying power*), t. y. kompensuojanti pirkimo galia ir paslaugų kainos;
- 4) įėjimo į rinką barjerai;
- 5) paslaugų susiejimas.

10.1.2. Rinkos dydis

Transliuotojai, veikiantys Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, norėdami nusiųsti radijo programas galutiniam vartotojui, susikūrę savo infrastruktūrą, teikia analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas patys sau arba perka jas iš trečiojo asmens – LRTC. Lietuvos Respublikos teritorijoje analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kitiems asmenims teikia tik LRTC.

Kaip parodyta 11 paveiksle, Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra vienas transliuotojas ar transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas neužima reikšmingos rinkos dalies. Pažymėtina, kad LRTC nėra antžeminio radijo transliuotojas. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, turėjo teisę teikti:

1) LRTC	4) R.Valausko firma „Žemaitijos radijas“
2) Kauno apskrities aklųjų ir silpnaregių ugdymo centras	5) Romualdo Sakalausko įmonė „Romuva“
3) Kauno technologijos universitetas	6) Šiaulių Didždvario gimnazija

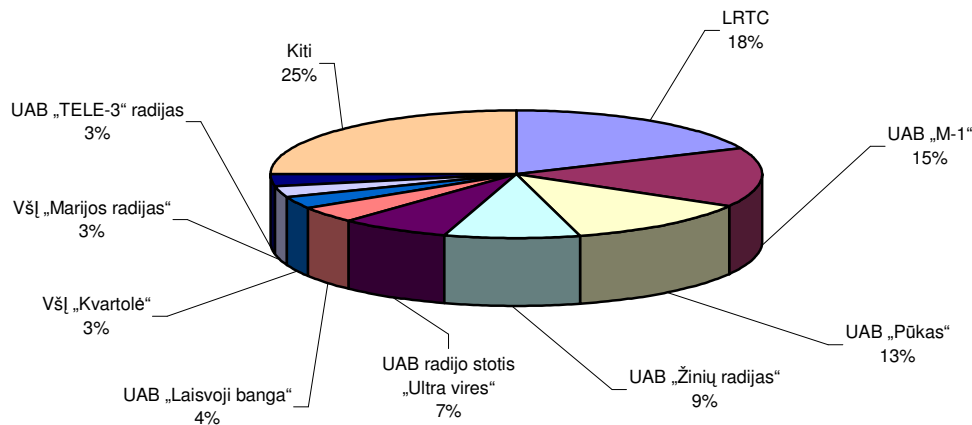
7) UAB „Alytaus radijas“	27) UAB „Radiola“
8) UAB „Antroji reklamos atelje“	28) UAB „Rimtas radijas“
9) UAB „Artvydas“	29) UAB „Saulės radijas“
10) UAB „Aukštaitijos radijas“	30) UAB „TELE-3“ radijas
11) UAB „Eglės leidykla“	31) UAB „Znad Wilii radijo stotis“
12) UAB „Eurolexis“	32) UAB „Žinių radijas“
13) UAB „Geruda“	33) UAB radijo stotis „Ultra vires“
14) UAB „Interbanga“	34) V.Ivanausko IF „Vydas“
15) UAB „Kauno fonas“	35) Vilniaus Baltupių vidurinė mokykla
16) UAB „Laisvoji banga“	36) Vilniaus Universitetas
17) UAB „Lamantas“	37) VšĮ „Garsų harmonija“
18) UAB „Lanula“	38) VšĮ „Indros radijas“
19) UAB „M-1“	39) VšĮ „Kauno moksleivių ir jaunimo laisvalaikio centras“
20) UAB „Plunsta“	40) VšĮ „Klaipėdos kultūros ir turizmo projektai“
21) UAB „Proarsa“	41) VšĮ „Kvartolė“
22) UAB „Pūkas“	42) VšĮ „Marijos radijas“
23) UAB „Radijas kelyje“	43) VšĮ „Užupio vaizdelis“
24) UAB „Radijo pulsas“	
25) UAB „Radijo stotis Laluna“	
26) UAB „Radiocentras“	

Pažymėtina, kad visi asmenys teikia analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas tik patys sau, išskyrus LRTC, kuris teikia transliacijų perdavimo paslaugas antžeminio radijo transliuotojams.

Taigi, analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, gavėjai yra: UAB „M-1“, UAB „Pūkas“, UAB „Radiocentras“, UAB „Žinių radijas“, UAB radijo stotis „Ultra vires“, VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija, UAB „Laisvoji banga“, VšĮ „Kvartolė“, VšĮ „Marijos radijas“, UAB „TELE-3“ radijas, UAB „Interbanga“, UAB „Rimtas radijas“, UAB „Alytaus radijas“, UAB „Radijas kelyje“, VšĮ „Garsų harmonija“, UAB „Geruda“, UAB „Lamantas“, UAB „Radijo pulsas“, UAB „Antroji reklamos atelje“, UAB „Artvydas“, UAB „Aukštaitijos radijas“, UAB „Eglės leidykla“, UAB „Eurolexis“, VšĮ „Indros radijas“, Kauno apskrities aklujų ir silpnaregių ugdymo centras, UAB „Kauno fonas“, VšĮ „Kauno moksleivių ir jaunimo laisvalaikio centras“, Kauno technologijos universitetas, VšĮ „Klaipėdos kultūros ir turizmo projektai“, UAB „Lanula“, UAB „Plunsta“, UAB „Proarsa“, R.Valausko firma „Žemaitijos radijas“, UAB „Radijo stotis Laluna“, UAB „Radiola“, Romualdo Sakalausko įmonė „Romuva“, UAB „Saulės radijas“, Šiaulių Didždvario gimnazija, VšĮ „Užupio vaizdelis“, V.Ivanausko IF „Vydas“, Vilniaus Baltupių vidurinė mokykla, Vilniaus Universitetas, UAB „Znad Wilii radijo stotis“.

11 paveikslas. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos dalių procentinis pasiskirstymas 2008 m. rugsėjo 30 d. Rinka matuojama nuosavybės teise turimų siųstuvų skaičiumi, iš viso buvo 168 siųstuvai.

Šaltinis: Rinkos tyrimo anketos ir RRT duomenys.

LRTC užimama dalis Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje sudaro 18 procentų, apskaičiuojant rinkos dydį analoginio antžeminio radijo transliacijoms perduoti naudojamų siųstuvų skaičiumi pagal siųstuvo savininką. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje LRTC teikė analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas šiems transliuotojams: VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija, UAB „Radiocentras“, UAB „Radiola“, UAB „Rimtas radijas“, o kiti transliuotojai teikė analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, patys sau.

Nė vienas transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas neužima reikšmingos rinkos dalies pagal turimų siųstuvų skaičių. Pažymėtina, kad antžeminio radijo transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai) ir galintys kurti savo infrastruktūrą, net 62 procentus turimų siųstuvų, kuriais teikia analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, įrengia LRTC turimose patalpose. Toliau ši situacija aprašyta Ataskaitos 10.1.3 skyriuje „Vertikali integracija“.

Išvada:

Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nė vienas ūkio subjektas neužima reikšmingos rinkos dalies.

10.1.3. Vertikali integracija

Transliuotojas, norėdamas perduoti transliacijas galutiniams vartotojams (klausytojams) savo nuosavu siųstuvu, privalo įrengti siųstuvą tam tinkamose patalpose. Istorškai išvystęs infrastruktūrą, LRTC turi galimybę parduoti ne tik transliacijų perdavimo paslaugas, bet ir transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikti būtina ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslauga.

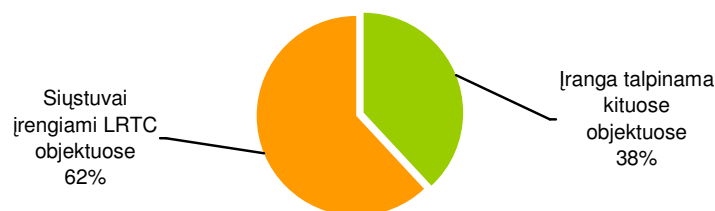
Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos yra vertikalios susijusios, kadangi analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, neįmanoma teikti be antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos.

UAB „Žinių radijas“ anketoje pažymėjo, kad siųstuvų įrengimas LRTC objektuose brangiai kainuoja, bet čia sunku rasti alternatyvas, nes „LRTC vienintelė Lietuvos Respublikos teritorijoje turi bokštus, kurių aukštis kai kuriuose miestuose yra didesnis nei 100 metrų“.

Vertikalios integracijos egzistavimas tarp analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų suteikia LRTC pranašumą kitų asmenų, teikiančių ar ketinančių teikti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, atžvilgiu ir sudaro nevienodas konkurencines sąlygas.

Kaip parodyta 12 paveiksle, analoginio antžeminio radijo transliuotojų, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), 62 procentai siųstuvų įrengiami LRTC patalpose. Tai reiškia, kad šie analoginio antžeminio radijo transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), naudojami LRTC teikiamomis antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugomis.

12 paveikslas. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikėjų pasiskirstymas tiriamojo laikotarpio pabaigoje, kai šias paslaugas perka analoginio antžeminio radijo transliuotojai, kuriems skiriamas radijo dažnis (kanalas) tiesiogiai²²

Šaltinis: Rinkos tyrimo anketos ir RRT duomenys.

Tokia situacija, kai daugiau nei 50 procentų analoginio antžeminio radijo transliuotojų siųstuvų yra įrengiami LRTC objektuose, akivaizdžiai parodo, kad, nors ir nenuomodamas savo turimų siųstuvų, LRTC turi galimybių daryti įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkai.

²² AB Lietuvos radijo ir televizijos centras paveiksle pažymėtas LRTC.

Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikti skirtos antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos, kurių daugiausiai parduoda LRTC, yra būtinos radijo transliacijų perdavimui užtikrinti.

LRTC, turėdama monopolinę padėtį Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, rinkos galią per susijusias antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, nesant reguliavimo gali perkelti į Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

LRTC, būdama didžiausia analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikėja, turi esminį pranašumą asmenų atžvilgiu teikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas bei sieti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

Išvados:

1. Analoginio antžeminio radijo transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), 62 procentai siųstuvų tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo įrengę LRTC patalpose. Tai reiškia, kad šie analoginio antžeminio radijo transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), naudojami LRTC teikiamomis antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugomis.

2. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų vertikalus sąsajumas bei tai, kad analoginio antžeminio radijo transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), tiriamojo laikotarpio pabaigoje 62 procentus naudojamų siųstuvų buvo įrengę LRTC patalpose, parodo, kad LRTC, nesant reguliavimo, turės galimybių ir motyvų nesuteikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos, o taip pat sieti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą.

10.1.4. Pirkėjo derybinė galia

Pirkėjo derybinė galia nusako analoginio antžeminio radijo transliuotojų, kurie programas siunčia jiems skirtais radijo dažniais (kanalais), t. y. transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjų, galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką transliacijų perdavimo paslaugų ar transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikėjui.

Pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2000 m. gegužės 17 d. nutarimo Nr. 52 „Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo“ 8 punktą, vienpusė lemiamą įtaką suprantama kaip ūkio subjekto galimybė veikti atitinkamoje rinkoje pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir galiausiai vartotojų, darant poveikį prekių (paslaugų) kainoms, įėjimo į rinką galimybėms ar kitoms veiklos sąlygoms (pvz., derybinis spaudimas, ignoravimas), dėl ko ribojama konkurencija toje rinkoje.

Kaip parodyta Ataskaitos 10.1.3 skyriuje, 62 procentai analoginio antžeminio radijo transliuotojų perka antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas iš LRTC. Be to, LRTC turi daugumą bokštų, kurie yra aukštesni nei 100 metrų ir yra pritaikyti siųstuvams talpinti.

Transliuotojai, neturėdami galimybės pirkti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo nei LRTC, nesukuria pirkėjo derybinės galios, o LRTC, nesusidurdamas su pirkėjo derybine galia, gali veikti nepriklausomai nuo klientų, konkurentų ir galiausiai vartotojų.

Kadangi analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos yra vertikaliai susijusios, LRTC, nesant reguliavimo, turi galimybių savo turimą įtaką parduodama antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas perkelti į Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką, kaip buvo nurodyta šios Ataskaitos 10.1.3 skyriuje.

Išvada:

Pirkėjo derybinės galios Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

10.1.5. Paslaugų kainos

Siekiant įvertinti ar LRTC užimama rinkos dalis suteikia galimybių jai vienašališkai, neatsižvelgiant į konkurentus ir paslaugų gavėjus, keisti paslaugų kainas, bei įvertinti ar tokios galimybės buvo išnaudotos (gali būti išnaudotos), būtina nagrinėti transliacijų perdavimo paslaugų kainų dinamiką.

LRTC, sprendžiant pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytas konkurenciją ribojančias problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas. LRTC, įgyvendindama jai nustatytą kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą, iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą ir nuo 2008 m. sausio 1 d. užtikrinti, kad paslaugos būtų teikiamos kainomis, nedidesnėmis nei sąnaudos. Keičiant paslaugų kainas buvo nustatytas kainų keitimo mechanizmas. RRT, vykdydama pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti rinkos tyrimo pasėkoje LRTC nustatytų skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimų priežiūrą, tikrina LRTC ir LRTC paslaugų gavėjų sutartis bei standartinio pasiūlymo sąlygas. RRT, įvertinusi LRTC ir LRTC paslaugų pirkėjų sutartis bei standartinio pasiūlymo teikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas sąlygas, nustatė, jog reguliuojamų paslaugų faktiškai taikomos kainos buvo neskaidrios ir diskriminuojančios. RRT įpareigojo LRTC viešai paskelbti reguliuojamų paslaugų nuolaidų sistemą. Taigi, nuo 2008 m. pradėtas reguliuojamų paslaugų pajamų ir sąnaudų balansavimas, taip pat pereinama prie vieningos paslaugų kainų nustatymo sistemos. Šiuo metu reguliuojant LRTC teikiamų analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas bei jų teikimą, yra užtikrinama, jog bendrovė negalėtų pasinaudoti savo turima galia analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo

dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkoje.

Tačiau, kaip nurodyta 10.1.3. skyriuje, transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai) ir galintys kurti savo infrastruktūrą, dažnai (62 procentai analoginio antžeminio radijo transliuotojų siųstuvų įrengiami LRTC patalpose) perka iš LRTC antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių paslaugas. Tokia situacija, nesant reguliavimo, suteikia LRTC galimybes nepagrįstai keisti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas ir savo galią perkelti teikiant analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje.

LRTC 2008 m. metiniame pranešime²³ yra nurodžiusi, jog radijo ir televizijos transliacijų perdavimas yra pagrindinis LRTC paslaugų paketas ir 2009 m. stabilu pajamų šaltiniu išliks transliacijų perdavimo paslaugų teikimas. Tai rodo, jog transliacijų perdavimo paslaugos, kurių kainos šiuo metu yra reguliuojamos, yra svarbus LRTC pajamų šaltinis. 2008 m. metiniame pranešime taip pat nurodyta, jog „Bendrovės 2009-2011 m. strateginiame veiklos plane numatyti tikslai toliau didins bendrovės vertę rinkoje“. Tačiau pereinant prie skaitmeninių technologijų (2012 m. planuojama išjungti analoginę antžeminę televiziją), LRTC pajamų struktūra keisis, o pajamos iš analoginės antžeminės televizijos ir radijo transliacijų perdavimo mažės. 2009 m. LRTC pradėjo aktyviai teikti mažmenines belaidžio ryšio duomenų perdavimo paslaugas „MEZON“, naudojant WiMax technologiją. Bendrovė vykdo aktyvią paslaugos įvedimo į rinką politiką, dėlto šios paslaugos įvedimo į rinką sąnaudos gali būti didelės, o pajamos, kol bus pasiekta tam tikra masto ekonomija, nedidelės, ir šių paslaugų veiklos rezultatas kurį laiką bus neigiamas. Tai mažintų ir bendrovės pelną. Atsižvelgdama į savo valdomos infrastruktūros mastą, bei siekdama padidinti arba išlaikyti vienodą pelną, LRTC, nesant reguliavimo, turėtų motyvų nepagrįstai keisti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Išvada:

LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

10.1.6. Įėjimo į rinką barjerai

Radijo dažniai (kanalai), kurie yra būtini analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams, teikti ir gauti, yra Lietuvos Respublikos nuosavybė ir ribotas išteklis.

LRTC, ilgą laiką buvusi vienintelė transliacijų perdavimo paslaugų teikėja, sukūrė plačiai išvystytą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje elektroninių ryšių tinklą. Kaip nurodyta Ataskaitos

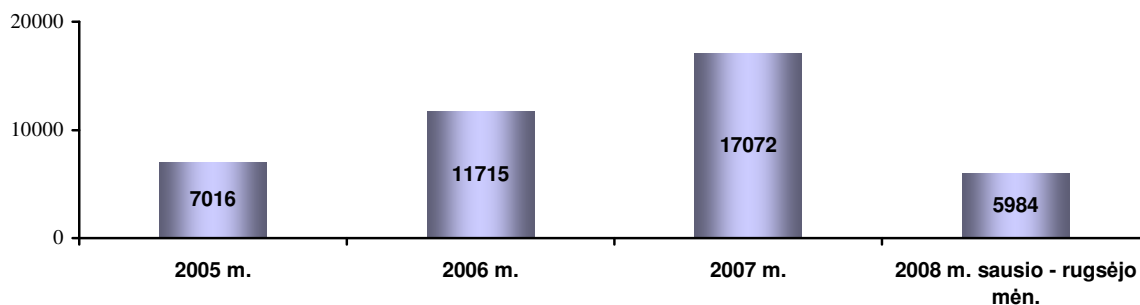
²³ http://www.lrtc.lt/apie_mus/Ataskaita_2008.pdf, 9 puslapis

10.1.3 skyriuje, antžeminio radijo transliuotojų, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), 62 procentai siųstuvų įrengiami LRTC patalpose.

Antžeminio radijo tinklui, aprėpiančiam nacionalinę teritoriją, išvystyti reikalingos didelės investicijos, kurios sukuria aukštus barjerus įeiti į rinką. Remiantis LRTC 2008 m. finansinės atskaitomybės duomenimis, per 2008 m. bendrovė įsigijo ilgalaikio turto už 26 mln. litų. Bendrovės ilgalaikio turto (materialaus ir nematerialaus) įsigijimo savikaina 2008 m. gruodžio 31 d. buvo lygi 228 mln. litų. Pažymėtina tai, kad LRTC finansinėje atskaitomybėje nurodytas turtas neatspindi šio turto rinkos (atstatymo) kainos.

Nuo 2005 metų iki 2008 m. rugsėjo 30 d. LRTC į elektroninių ryšių tinklo infrastruktūrą investavo 41,79 mln. litų. LRTC investicijų į elektroninių ryšių infrastruktūrą dinamika pateikiama 13 paveiksle.

13 paveikslas. LRTC investicijos į elektroninių ryšių infrastruktūrą, naudojamą transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, 2005–2008 m. sausio – rugsėjo mėn., tūkst. litų

Šaltinis: LRTC anketa.

LRTC elektroninių ryšių tinklo geografinė aprėptis ir reikiamų investicijų dydis tokiam tinklui sukurti rodo, kad LRTC tinklas yra sunkiai pakeičiamas. UAB „Baltijos TV“ anketoje pažymi, kad „šiuo metu tik LRTC yra pilnavertis antžeminės televizijos ir antžeminio radijo siuntimo paslaugų teikėjas Lietuvos rinkoje. Tai sąlygoja turima infrastruktūra – aukšti stiebai ir bokštai, bei objektai, išdėstyti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje“.

Dėl aukščiau išvardintų priežasčių įėjimo į Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

Išvada:

Įėjimo į Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

10.1.7. Paslaugų susiejimas

Kaip nurodyta Ataskaitos 4 skyriuje, transliuotojas perka transliacijų perdavimo paslaugą ir atskirais atvejais papildomų priemonių teikimo paslaugą. Analoginio antžeminio radijo transliuotojui, kurio studija yra nutolusi nuo transliacijų perdavimo stoties, yra būtina pirkti ne tik analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams

teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiama Lietuvos Respublikos teritorijoje, bet ir papildomų priemonių teikimo paslaugą. LRTC, teikdama analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas teikti kartu. Todėl LRTC gali taikyti skirtingas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo sąlygas skirtingiems asmenims tais atvejais, kai vieni asmenys analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, perka kartu su papildomomis priemonėmis iš LRTC, o kiti perka analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, iš LRTC, pirkdami papildomas priemones iš kitų teikėjų. Tokiu būdu gali atsirasti nesąžiningos konkurencijos požymių.

LRTC 2006 m. vasario 13 d. rašte Nr. 4A-55/2.5-09 adresuotame RRT pažymi, kad „papildomų paslaugų konkurencija“, „išaugusi konkurencinė papildomų paslaugų aplinka“, „išplėsta paslaugų apimtis“ LRTC paslaugų kainas veikia tokiu būdu, kad bendrovė savo klientams siūlo paslaugų paketus konkurencingomis kainomis, taikydama nuolaidas. Tame pačiame rašte LRTC pažymi, kad nuolaidos sumą paprastai sudaro nuolaida papildomoms paslaugoms. Tokia situacija parodo, kad LRTC yra suinteresuotas parduoti susietas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

Tokia situacija, kai LRTC parduoda papildomas priemones kartu su transliacijų perdavimo paslaugomis nesukuria problemų transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje, tačiau suteikia LRTC pranašumą teikiant papildomas paslaugas.

Išvada:

LRTC turi galimybių ir motyvų susieti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

10.2. Konkurencijos problemos

Išanalizavus pagrindinius kriterijus (rinkos dydį, vertikalią integraciją, pirkėjo derybinės galios buvimą ar nebuvimą, paslaugų kainas, įėjimo į rinką barjerų egzistavimą bei susietas paslaugas), kuriais remiantis sprendžiama, ar konkurencija Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga, RRT nustato, kad:

1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra vienas ūkio subjektas neužima reikšmingos rinkos dalies.

2. Analoginio antžeminio radijo transliuotojų, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), 62 procentai siūstuvų įrengiami LRTC patalpose. Tai reiškia, kad šie analoginio antžeminio radijo

transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), naudojami LRTC teikiamomis antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugomis.

3. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų vertikalus sąsajumas bei tai, kad analoginio antžeminio radijo transliuotojų, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), 62 procentai siųstuvų įrengiami LRTC patalpose, parodo, kad LRTC, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nesuteikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos, o taip pat sieti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą.

4. Pirkėjo derybinės galios Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

5. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

6. Įėjimo į Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

7. LRTC turi galimybių ir motyvų susieti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

Atlikus konkurencijos veiksmingumo Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje analizę, išskiriamos šios konkurencijos problemos:

1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų vertikalus sąsajumas bei tai, kad analoginio antžeminio radijo transliuotojų, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), 62 procentai siųstuvų įrengiami LRTC patalpose, LRTC suteikia esminį pranašumą kitų asmenų atžvilgiu, todėl LRTC, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nesuteikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos, o tai pat sieti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą.

2. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų taikyti skirtingas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

3. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių bei motyvų nepagrįstai keisti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg didelės paslaugų kainas.

Išvados:

1. Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl šiame skyriuje įvardytų problemų Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

2. Nustatytos konkurencijos problemos Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje iš esmės nepakito nuo 2006 m. atlikto Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo.

10.3. Didelę įtaką analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas

Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl Ataskaitos 10.2 skyriuje įvardytų problemų Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje veikia LRTC, kuris parduodamas antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, šią galią perkelia į Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

RRT konstatuoja, kad:

1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikėjai LRTC, UAB „Alytaus radijas“, UAB „Antroji reklamos atelje“, UAB „Artvydas“, UAB „Aukštaitijos radijas“, UAB „Eglės leidykla“, UAB „Eurolexis“, VšĮ „Garsų harmonija“, UAB „Geruda“, VšĮ „Indros radijas“, UAB „Interbanga“, Kauno apskrities aklųjų ir silpnaregių ugdymo centras, UAB „Kauno fonas“, VšĮ „Kauno moksleivių ir jaunimo laisvalaikio centras“, Kauno technologijos universitetas, VšĮ „Klaipėdos kultūros ir turizmo projektai“, VšĮ „Kvartolė“, VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija, UAB „Laisvoji banga“, UAB „Lamantas“, UAB „Lanula“, UAB „M-1“, VšĮ „Marijos radijas“, UAB „Plunsta“, UAB „Proarsa“, UAB „Pūkas“, R. Valausko firma „Žemaitijos radijas“, UAB „Radijas kelyje“, UAB „Radijo pulsas“, UAB „Radijo stotis Laluna“, UAB „Radiocentras“, UAB „Radiola“, UAB „Rimtas radijas“, R. Sakalauskio IĮ „Romuva“, UAB „Saulės radijas“, Šiaulių Didždvario gimnazija, UAB „Tele-3“ radijas, UAB radijo stotis „Ultra Vires“, VšĮ „Užupio vaizdelis“, V. Ivanauskio individuali firma „Vydas“, Vilniaus Baltupių vidurinė mokykla, Vilniaus Universitetas, UAB „Znad Wilii radijo stotis“, UAB „Žinių radijas“ 2005 – 2008 m. rugsėjo 30 d. laikotarpiu turėjo teisę teikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams

vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiama Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. LRTC, UAB „Alytaus radijas“, UAB „Antroji reklamos atelje“, UAB „Artvydas“, UAB „Aukštaitijos radijas“, UAB „Eglės leidykla“, UAB „Eurolexis“, VšĮ „Garsų harmonija“, UAB „Geruda“, VšĮ „Indros radijas“, UAB „Interbanga“, Kauno apskrities aklujų ir silpnaregių ugdymo centras, UAB „Kauno fonas“, VšĮ „Kauno moksleivių ir jaunimo laisvalaikio centras“, Kauno technologijos universitetas, VšĮ „Klaipėdos kultūros ir turizmo projektai“, VšĮ „Kvartolė“, VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija, UAB „Laisvoji banga“, UAB „Lamantas“, UAB „Lanula“, UAB „M-1“, VšĮ „Marijos radijas“, UAB „Plunsta“, UAB „Proarsa“, UAB „Pūkas“, R. Valausko firma „Žemaitijos radijas“, UAB „Radijas kelyje“, UAB „Radijo pulsas“, UAB „Radijo stotis Laluna“, UAB „Radiocentras“, UAB „Radiola“, UAB „Rimtas radijas“, R. Sakalausko IĮ „Romuva“, UAB „Saulės radijas“, Šiaulių Didždvario gimnazija, UAB „Tele-3“ radijas, UAB radijo stotis „Ultra Vires“, VšĮ „Užupio vaizdelis“, V. Ivanausko individuali firma „Vydas“, Vilniaus Baltupių vidurinė mokykla, Vilniaus Universitetas, UAB „Znad Wilii radijo stotis“, UAB „Žinių radijas“ teikiamos antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, sudaro antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

3. LRTC, teikdama analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, kuri galėtų nulemti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo sąlygas.

4. LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

5. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų taikyti skirtingas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

6. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

7. Ūkio subjektą LRTC sudaro juridinis asmuo LRTC. LRTC akcijos (100 proc.) nuosavybės teise priklauso valstybei, kurią patikėjimo teise valdo Susisiekimo ministerija.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes ir faktus, RRT pripažįsta ūkio subjektą LRTC turinčiu didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

11. ĮPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ ANALOGINIO ANTŽEMINIO RADIJO TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIJO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS TRANSLIUOTOJUI, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI LRTC NUSTATYMAS IR (AR) PAKEITIMAS

Elektroninių ryšių įstatymas perkėlė Europos Sąjungos naujosios reguliavimo sistemos (angl. *New Regulatory Framework*) nuostatas į nacionalinę teisę. Taisyklių 5 punkte nurodoma, kad RRT atlieka rinkos tyrimą vadovaudamasi Pagrindų direktyva, kitais privalomais Europos Sąjungos teisės aktais ir atsižvelgdama į Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairės ir t. t.

Prieigos direktyvos preambulės 5 pastraipa nustato, kad atviroje ir konkurencinėje rinkoje neturi būti apribojimų, kurie trukdytų įmonėms tarpusavyje derėtis dėl prieigos ir susijungimo susitarimų, ypač dėl susitarimų su kitų valstybių įmonėmis. Be to, Prieigos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės privalo užtikrinti, kad nebūtų jokių apribojimų, kurie ūkio subjektams toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje neleistų tarpusavyje derėtis dėl susitarimų techniniais ar komerciniais prieigos ir (ar) sujungimo klausimais. Pažymėtina, kad Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi siekiama Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos tikslų, tarp jų plėsti vidaus rinką. Tai daryti nacionalines reguliavimo institucijas įpareigoja ir Pagrindų direktyva 8 straipsnio 3 dalis. Taigi, vadovaujantis Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalies ir Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatomis, RRT turi imtis visų reikiamų priemonių, siekdama skatinti konkurenciją elektroninių ryšių srityje.

Prieigos direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje nurodoma, kad nustatyti įpareigojimai turi būti pagrįsti nustatytos problemos pobūdžiu, turi būti proporcingi ir pateisinami atsižvelgiant į Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus (konkurencijos skatinimas, vidaus rinkos plėtra ir Europos Sąjungos piliečių interesų užtikrinimas). Prieigos direktyvos preambulės 15 pastraipoje pabrėžiama, kad skiriant įmonei, turinčiai didelę įtaką rinkoje, įpareigojimus papildomos rinkos analizės atlikti nereikia, tačiau būtina pagrįsti, kad būtent toks įpareigojimas yra tikslingas ir pagal nustatytos problemos pobūdį proporcingas. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 117 punkte taip pat akcentuojama, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad didelę įtaką turintiems ūkio subjektams nustatomi įpareigojimai turi atitikti tikslus, nurodytus Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus ir būti proporcingi sprendžiamoms problemoms. Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje taipogi nustatyta, kad RRT turi teisę ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatyti šiuos įpareigojimus, atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami konkrečiu atveju, ir nustatydamą tokių įpareigojimų vykdymo pradžios momentą, todėl tolesnėse Ataskaitos skyriuose RRT parinks įpareigojimus ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką rinkoje atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami ir atitinka šioje Ataskaitoje nustatytų problemų prigimtį, proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais ir tikslais, nurodytais Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje.

Atsižvelgdama į Ataskaitos 10.3 skyriaus išvadą, kad ūkio subjektas LRTC turi didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, RRT, vadovaudamasi Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsniu, turi teisę nustatyti ir (ar) pakeisti įpareigojimus didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui nustatytoms konkurencijos problemoms spręsti.

Įpareigojimų pobūdis ir reguliavimo būtinumas priklauso nuo to, ar ūkio subjektas turi galią atitinkamoje rinkoje ir ar ja naudojasi.

Faktiniai duomenys patvirtina, kad ūkio subjektas LRTC, teikdama analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, išnaudoja turimą galią ir vertikalčiai susijusioje Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

LRTC parduodamas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, kitiems asmenims, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia daryti įtaką paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms.

LRTC užima 18 procentų Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos (skaičiuojant turimų siųstuvų skaičiumi), o LRTC teikiamos antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje veikiantiems asmenims sudaro 62 procentus. Antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos yra vertikalčiai susijusios su analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, ir yra būtinos užtikrinti radijo transliacijų perdavimą. Atsižvelgiant į LRTC užimamas rinkos dalis aukščiau minėtų paslaugų požiūriu ir šių paslaugų vertikalią integraciją, tikslinga palikti reguliavimą analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms, paliekant galioti nediskriminavimo, skaidrumo įpareigojimus ir keičiant apskaitos atskyrimo įpareigojimus, bei reguliuoti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, paliekant galioti įpareigojimą suteikti prieigą bei keičiant kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus.

Pažymėtina, kad 2006 m. atlikto Transliacijų rinkos tyrimo metu apibrėžta Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai dažnis skiriamas transliuotojui, rinką apėmė LRTC teikiamas kietiems ūkio subjektams analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, bei transliuotojų patiems sau teikiamas šias paslaugas.

Taigi dabartinę Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką sudaro tos pačios paslaugos, kurios sudarė 2006 m. atlikto Transliacijų rinkos tyrimo metu apibrėžta Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai dažnis skiriamas transliuotojui, rinką, todėl spręstinas klausimas dėl įpareigojimų, nustatytų ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1056 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-771) pakeitimo.

Įvertinus Ataskaitos 10.2 skyriuje įvardintas konkurencijos problemas ir tai, kad šios konkurencijos problemos tiriamuoju laikotarpiu nepasikeitė nuo 2006 m. atlikto Transliacijų perdavimo

paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo, ūkio subjektui LRTC paliekami galioti visa apimtimi RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1056 „Dėl ūkio subjekto LRTC, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-771) 3.1, 3.2, 3.3 punktuose nustatyti įpareigojimai, t.y. įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas ir skaidrumo įpareigojimas. RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1056 „Dėl ūkio subjekto LRTC, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-771) 3.4 ir 3.5 punkte nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos bei apskaitos atskyrimo įpareigojimai yra keičiami.

11.1. Įpareigojimas suteikti prieigą

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1056 3.1 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 21 straipsnyje. Įpareigojimo tęstinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Ūkio subjektas LRTC turi ekonominį interesą ir galimybių kitiems ūkio subjektams nesuteikti prieigos prie savo elektorinių ryšių tinklo elementų ar susijusių priemonių.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje numatytus tikslus, siekia sudaryti vienodas sąlygas kitiems asmenims gauti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

LRTC, nesant reguliavimo, gali neturėti iniciatyvos suteikti prieigos, kiek tai yra susiję su analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, bei turi galimybių tokios prieigos nesuteikti. Ūkio subjektai, galėdami patys sau teikti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, vis tik daugumą infrastruktūrinių paslaugų (t. y. transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų) perka iš LRTC. Šią problemą sprendžia įpareigojimas suteikti prieigą.

Palikus galioti šį įpareigojimą, ūkio subjektas LRTC privalės sąžiningai derėtis su kitais asmenimis, negalės atsisakyti suteikti prieigą aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis, nenutrauks jau suteiktos prieigos bei suteiks visas kitas būtinas priemones. Šis įpareigojimas kitiems asmenims sumažins įėjimo į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų rinkas barjerus.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas LRTC privalo suteikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą bei susijusias priemones tik tuo atveju, jei kito asmens prašymas dėl prieigos suteikimo yra priimtinas ir aiškus.

Nepalikus galioti prieigos prie antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos suteikimo aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis įpareigojimo, apribojama konkurencija mažmeninėse transliacijų perdavimo paslaugų rinkose. Tuo atveju, jei šis įpareigojimas nebus paliktas galioti, RRT turėtų spręsti kiekvienu konkrečiu atsisakymo suteikti prieigą atveju, ar turi būti taikomas

prieigos suteikimo įpareigojimas pagal Elektroninių ryšių įstatymo 22 straipsnio 2 dalį. Tokiu atveju pailgėtų prieigos suteikimo trukmė ir tai taptų dar vienu papildomu įėjimo į rinką barjeru.

11.2. Nediskriminavimo įpareigojimas

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1056 3.2 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 19 straipsnyje. Įpareigojimo tęstinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Ūkio subjektas LRTC analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, turi galimybių ir motyvų teikti skirtingomis sąlygomis skirtingiems asmenims. Toks ūkio subjekto LRTC elgesys bei iniciatyvos suteikti prieigą prie analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skirtas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų aiškiais ir priimtinais sąlygomis nebuvimas sąlygoja, kad nediskriminavimo įpareigojimas, teikiant analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą, tampa viena iš svarbiausių konkurencijos užtikrinimo priemonių. Šis įpareigojimas sumažina ūkio subjekto LRTC galimybes riboti konkurenciją bei apsunkinti kitų asmenų galimybes įeiti į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų rinkas.

RRT konstatuoja, kad ūkio subjektas LRTC, turintis didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, privalo nediskriminuoti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų bei su jų teikimu susijusių priemonių gavėjų. Tai reiškia, kad analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų techninės bei kitos taikomos veiklos sąlygos turi būti tokios pačios, kokias ūkio subjektas LRTC turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems asmenims.

Toks nediskriminavimo įpareigojimas apsaugo kitus asmenis nuo diskriminavimo, kad jų galimybės konkuruoti su ūkio subjektu LRTC nebus nulemtos galimo ūkio subjekto LRTC diskriminacinio elgesio. Nediskriminavimo įpareigojimas užtikrina, kad analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų pirkėjo interesai nebus pažeisti dėl diskriminacinės praktikos.

Nediskriminavimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas LRTC negalės diskriminuoti tos pačios kategorijos paslaugos gavėjų.

11.3. Skaidrumo įpareigojimas

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1056 3.3 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 18 straipsnyje. Įpareigojimo tęstinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Skaidrumo įpareigojimas Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje užtikrina galimybę stebėti nediskriminavimo ir prieigos suteikimo įpareigojimų laikymąsi.

RRT siekia užtikrinti, kad kiti asmenys derėdamiesi su ūkio subjektu LRTC būtų apsaugoti nuo diskriminacinio elgesio. Jei analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainos yra neskelbiamos, šių paslaugų pirkėjai negali būti tikri dėl diskriminacinių sąlygų nebuvimo. Siekiant išvengti kitų asmenų diskriminavimo, didelę įtaką nagrinėjamoje rinkoje turintis ūkio subjektas LRTC turi pateikti RRT visas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, sutarčių kopijas bei skelbti pakankamos apimties informaciją viešai.

Ūkio subjektui LRTC paliekamas galioti įpareigojimas skelbti standartinį pasiūlymą teikti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir teikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Standartinis pasiūlymas turi būti pakankamai detalus, kad būtų galima sudaryti sutartis dėl analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikimo ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo. Taip pat ūkio subjektas LRTC privalo viešai skelbti detalią informaciją, susijusią su šiame Ataskaitos skyriuje nurodytą įpareigojimą paliekančio galioti RRT direktoriaus įsakymo įsigaliojimo dieną teikiama prieiga, įskaitant apskaitos informaciją, technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip. Skaidrumo įpareigojimo nustatymas sąlygos kitų asmenų tikrumą, kad paslauga teikiama jų nediskriminuojant. Skaidrumo įpareigojimas palengvins antikonkurencinio elgesio stebėjimą, jo nustatymas užtikrins geresnes galimybes prognozuoti rinką, jos stabilumą.

Skaidrumo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes apima būtinos įsitikinti, kad nėra konkurenciją ribojančių veiksnių, informacijos pateikimą bei skelbimą, o taip pat būtinos analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms teikti informacijos pateikimą bei skelbimą.

11.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai

Ataskaitos 10.2 skyriuje, nustatyta, jog LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių bei motyvų nepagrįstai keisti analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, kainas ir vertikalčiai susietų antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatytą tikslą, siekia nustatyti didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčiam ūkio subjektui LRTC tokius įpareigojimus, kurie išspręstų nustatytas konkurencines problemas.

Ūkio subjektui LRTC, sprendžiant pirmo rinkos tyrimo metu nustatytas konkurenciją ribojančias problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas. Ūkio subjektas LRTC, įgyvendindamas jam nustatytą kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą, iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą ir nuo 2008 m. sausio 1 d. užtikrinti, kad paslaugos būtų teikiamos kainomis, nedidesnėmis nei sąnaudos. Keičiant paslaugų kainas buvo nustatytas kainų keitimo mechanizmas.

Įvertinus pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą bei kainų kontrolės įpareigojimo alternatyvas (alternatyvų vertinimas yra pateiktas 1 priede), RRT nuomone, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytas kainų kontrolės metodas – kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą (angl. *Fully Distributed Cost – FDC*) geriausiai sprendžia nustatytas konkurencijos problemas. RRT nuomone, keisti sąnaudų apskaitos metodą šiuo metu būtų neproporcinga našta LRTC, kadangi toks sprendimas padidintų ūkio subjekto LRTC išlaidas, o gauta nauda pritaikius kitokį sąnaudų apskaitos modelį (pvz., remiantis efektyvaus operatoriaus veiklos modeliu bei einamosiomis sąnaudomis pagrįstą ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) metodiką), gali nepateisinti tokio modelio įdiegimui reikalingų išlaidų. Todėl, atsižvelgiant į tai, kas pasakyta aukščiau, bei siekiant išlaikyti reguliavimo nuoseklumą (tuo pačiu ir teisinį tikrumą), yra paliekamas įpareigojimas kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą. Atsižvelgiant į tai, jog LRTC yra įdiegusi sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą, nėra pagrindo nustatyti terminus įdiegti sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT reikalavimus. Dėl to, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytą sąnaudų apskaitos įpareigojimą būtina keisti. Tačiau atsižvelgiant į tai, jog kainų kontrolės įpareigojimas, kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą, galioja nuo 2008 m. sausio 1 d. ir nuo 2008 m. sausio 1 d. vyksta reguliuojamų paslaugų pajamų ir sąnaudų balansavimas, RRT nuomone, būtina pakeisti kainų kontrolės įpareigojimą panaikinant kainų keitimo mechanizmą. RRT nuomone, įpareigojimas kainas grįsti sąnaudomis apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą, yra pakankama priemonė spręsti šiuo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimu nustatytas konkurencijos problemas. Atsižvelgiant į tai, jog transliuotojai, kuriems yra skirtas dažnis (kanalas) gali rinktis tarp dviejų alternatyvų – pirkti transliacijų perdavimo paslaugas iš ūkio subjekto LRTC arba, naudojantis ūkio subjekto LRTC ir (arba) kitų paslaugų teikėjų infrastruktūra, kurti savo tinklą – pakanka kainų kontrolės įpareigojimą palikti galioti tik transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms.

RRT siūlomi kainų kontrolės, kainas grindžiant sąnaudomis, ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, nustatyti Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnyje, yra proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus apribotos LRTC galimybės nepagrįstai keisti paslaugų kainas, tačiau leis LRTC padengti teikiamų paslaugų sąnaudas ir gauti investicijų grąžą. LRTC nereikės diegti naujos sąnaudų apskaitos sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. LRTC teikiamų paslaugų gavėjų gauta nauda, tiesiogiai arba netiesiogiai bus perduota galutiniams paslaugų gavėjams (klausytojams).

Išvados:

Ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1056 „Dėl ūkio subjekto LRTC, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-771) 3.4 punkte nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, numatytas Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnyje, yra keičiamas. Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo:

1. tvarkyti sąnaudų apskaitą pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45, Nr. 70-2606);

2. teikti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių paslaugas kainomis, kurios būtų nedidesnės nei šių paslaugų sąnaudos, apskaičiuotos pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles;

3. keisti antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių paslaugų kainas tik turėdamas informacijos apie šių paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles.

11.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas

Ataskaitos 10.2. skyriuje nustatyta, jog ūkio subjektas LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

LRTC 2006 m. birželio 23 d. rašte Nr. 4A-175/2.5-06 nurodė, jog 2006 m. vasario 1 d. LRTC buvo išduota retransliavimo licencija, suteikianti teisę retransliuoti televizijos ir radijo programas. LRTC tiriamuoju laikotarpiu taip pat teikė ir šiuo metu teikia kabelinės televizijos paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams.

RRT, siekdama įgyvendinti ir efektyviai prižiūrėti nediskriminavimo bei skaidrumo įpareigojimo vykdymą, o taip pat siekdama užtikrinti efektyvų kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimo įgyvendinimą, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu LRTC nustatė apskaitos atskyrimo įpareigojimą.

LRTC iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT reikalavimus ir nuo 2008 m. sausio 1 d. vykdyti apskaitos atskyrimą pagal RRT reikalavimus.

LRTC teikiamų paslaugų įvairovė (transliacijų perdavimo paslaugų teikimas, transliacijų perdavimo priemonių paslaugų teikimas, kabelinės televizijos paslaugų teikimas, duomenų perdavimo paslaugų teikimas (įskaitant papildomų priemonių teikimo paslaugas bei mažmenines duomenų perdavimo paslaugas)) rodo, jog būtina efektyviai užtikrinti nediskriminavimo (tiek teikiamų paslaugų sąlygomis, tiek teikiamų paslaugų kainomis) įpareigojimo laikymąsi. Panaikinus apskaitos atskyrimo įpareigojimą, nebūtų įmanoma efektyviai kontroliuoti ir užtikrinti ūkio subjektui LRTC nustatyto nediskriminavimo įpareigojimo vykdymą. Panaikinus apskaitos atskyrimo įpareigojimą bus sunku įsitikinti, ar ūkio subjektas LRTC kryžmiškai nesubsidijuoja atskirų nereguliuojamų paslaugų ir (ar) negauna iš tam tikrų reguliuojamų paslaugų nepagrįstai didelio viršpelnio (didesnės nei pagrįsta investicijų grąžos).

Atsižvelgiant į tai, jog LRTC apskaitos atskyrimo sistemą jau yra įdiegusi, nėra poreikio nustatyti terminus įdiegti apskaitos atskyrimo sistemą. Dėl to LRTC galiojanti apskaitos atskyrimo įpareigojimą būtina pakeisti. RRT siūlomas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus efektyviau užtikrinamas ūkio subjektui LRTC nustatytų skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimų vykdymas. LRTC nereikės diegti naujos apskaitos atskyrimo sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi apskaitos atskyrimo sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. Apskaitos atskyrimo informacija LRTC paslaugų gavėjams atskleis informaciją kaip LRTC vykdo jai nustatytus kainų kontrolės įpareigojimus.

Išvada:

Ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1056 „Dėl ūkio subjekto LRTC, turinčio didelę įtaką antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-771) 3.5 punkte nustatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra keičiamas. Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo vykdyti Elektroninių ryšių įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus, patvirtintus RRT direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 (Žin., 2006, Nr. 70-2607).

12. KONKURENCIJOS ANALIGINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS

12.1. Konkurencijos veiksmingumo Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas

12.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai

RRT išskyrė šiuos pagrindinius kriterijus, kuriais remiantis gali būti nustatoma, ar konkurencija Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga:

- 1) rinkos dydis;
- 2) įėjimo į rinką barjerai;
- 3) pirkėjo derybinė galia (angl. *countervailing buying power*), t. y. kompensuojanti pirkimo galia ir paslaugų kainos;
- 4) paslaugų susiejimas;
- 5) vertikali integracija;
- 6) potenciali konkurencija.

12.1.2. Rinkos dydis

Transliuotojai, veikiantys Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, norėdami nusiųsti televizijos programas galutiniam vartotojui, transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams (žiūrovams) teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, perka tik iš LRTC. LRTC teikia analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

LRTC tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, šiems juridiniams asmenims:

- 1) UAB „Aukštaitijos televizijos ir radijo stotis“,
- 2) UAB „Klaipėdos kabelinė televizija“,
- 3) VšĮ „Kupiškio televizijos ir informacijos centras“,
- 4) VšĮ „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“,
- 5) UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“,
- 6) VšĮ „Marijampolės televizija“,
- 7) UAB „TELE-3“,
- 8) UAB „Vakarų Lietuvos televizija“,
- 9) UAB „Lietuvos ryto televizija“,

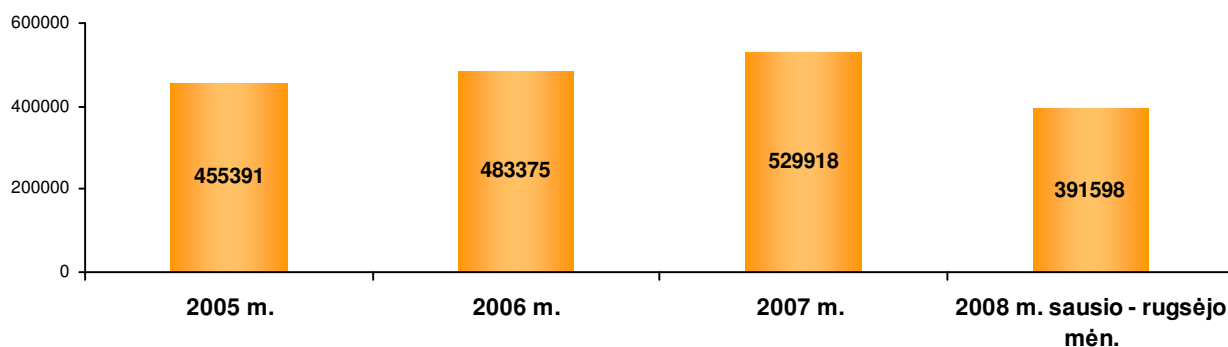
10) UAB „Telerena“,

11) UAB „TV 11“.

Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų apimtį per atitinkamą laikotarpį sudarė analoginės antžeminės transliacijų perdavimo paslaugų, teikiamų transliuotojams, kurie naudoja siuntėjui LRTC skiriamą radijo dažnį (kanalą), apimtis, valandomis.

Kaip parodyta 14 paveiksle, 2007 metais Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos dydis sudarė virš 375 tūkst. valandų. 2008 metų sausio – rugsėjo mėnesių duomenimis, antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos apimtis siekė 253,6 tūkst. valandų. Rinka 2005–2007 metų laikotarpiu vidutiniškai kasmet augo 8,5 procento.

14 paveikslas. LRTC suteiktų analoginės antžeminės televizijos transliuotojams, kai radijo dažnis skiriamas siuntėjui LRTC, transliacijų perdavimo paslaugų apimtis 2005–2008 metų sausio – rugsėjo mėnesio laikotarpiu, valandomis.

Šaltinis: LRTC anketa.

Pastaba: VŠĮ Lietuvos radijo ir televizijos transliuotų valandų skaičius apskaičiuotas proporcingai naudojamų radijo dažnių (kanalų) skaičiui, suteiktam LRTC ir VŠĮ Lietuvos radijo ir televizijai tiesiogiai.

LRTC yra siuntėjas ir teikia analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas. LRTC nėra analoginės antžeminės televizijos transliuotojas.

LRTC užima 100 procentų analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 75 punkte nurodyta, jog itin didelės rinkos dalys – viršijančios 50 procentų – gali būti tiesioginiu dominuojančios padėties rinkoje įrodymu. Nagrinėjamos Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos atveju LRTC užima 100 procentų šios rinkos.

Išvada:

LRTC užima 100 procentų Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

12.1.3. Įėjimo į rinką barjerai

Radijo dažniai (kanalai), kurie yra būtini analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams, teikti ir gauti, yra Lietuvos Respublikos nuosavybė ir ribotas išteklius.

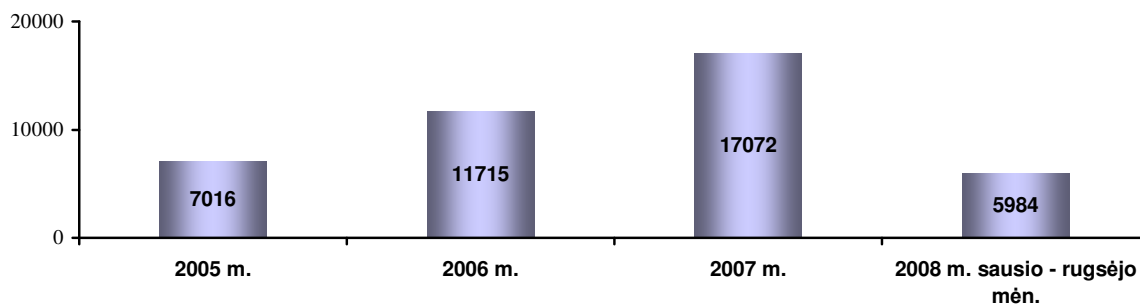
Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, transliuotojams, kurie naudoja siuntėjui skiriamą radijo dažnį (kanalą), negali teikti kitas asmuo, išskyrus tą siuntėją, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai), kadangi toks reikalavimas įrašytas transliuotojo licencijoje. Dėl šios priežasties nėra galimybių, kad kitas asmuo, o ne LRTC, teiktų analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas LRTC.

LRTC, ilgą laiką buvusi vienintelė transliacijų perdavimo paslaugų teikėja, sukūrė plačiai išvystytą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje elektroninių ryšių tinklą. LRTC vienintelė akcininkė yra valstybė.

Remiantis LRTC 2008 m. finansinės atskaitomybės duomenimis, per 2008 m. bendrovė įsigijo ilgalaikio turto už 26 mln. litų. 2009 m. LRTC planuoja investuoti 57 mln. litų²⁴. Bendrovės ilgalaikio turto (materialaus ir nematerialaus) įsigijimo savikaina 2008 m. gruodžio 31 d. buvo lygi 228 mln. litų.

Nuo 2005 metų iki 2008 m. rugsėjo 30 d. LRTC į elektroninių ryšių tinklo infrastruktūrą, naudojamą transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, investavo 41,79 mln. litų. LRTC investicijų į elektroninių ryšių infrastruktūrą dinamika pateikiama 15 paveiksle.

15 paveikslas. LRTC investicijos į elektroninių ryšių infrastruktūrą, naudojamą transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, 2005 m. – 2008 m. sausio - rugsėjo mėn., tūkst. litų

Šaltinis: LRTC anketa.

LRTC elektroninių ryšių tinklo geografinė aprėptis ir reikiamų investicijų dydis sąlygoja tai, kad LRTC infrastruktūra yra sunkiai pakeičiama. UAB „Baltijos TV“ anketoje pažymi, kad „šiuo metu tik LRTC yra pilnavertis antžeminės televizijos ir antžeminio radijo siuntimo paslaugų teikėjas Lietuvos rinkoje. Tai sąlygoja turima infrastruktūra – aukšti stiebai ir bokštai bei objektai, išdėstyti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje“.

Dėl aukščiau išvardintų priežasčių įėjimo į Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

²⁴ http://www.lrtc.lt/apie_mus/Ataskaita_2008.pdf

Išvada:

Įėjimo į Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

12.1.4. Pirkėjo derybinė galia

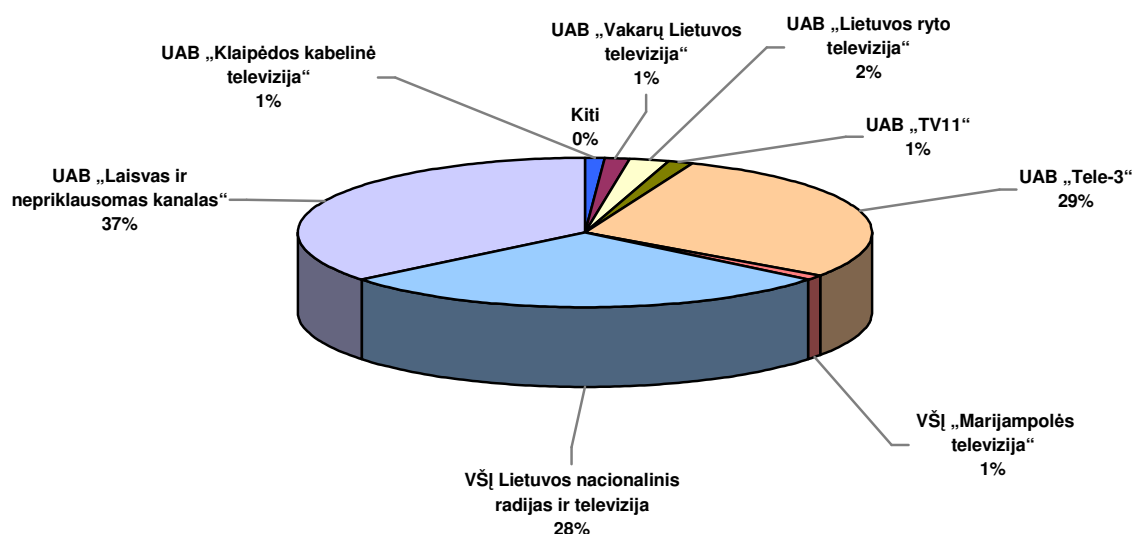
Pirkėjo derybinė galia nusako analoginės antžeminės televizijos transliuotojų, kurie siunčia programas LRTC radijo dažniu (kanalu), t. y. transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjų, galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką transliacijų perdavimo paslaugos pardavėjui (teikėjui) LRTC.

Pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2000 m. gegužės 17 d. nutarimo Nr. 52 „Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo“ 8 punktą, vienpusė lemiamą įtaka suprantama kaip ūkio subjekto galimybė veikti atitinkamoje rinkoje pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir galiausiai vartotojų, darant poveikį prekių (paslaugų) kainoms, įėjimo į rinką galimybėms ar kitoms veiklos sąlygoms (pvz., derybinis spaudimas, ignoravimas), dėl ko ribojama konkurencija toje rinkoje.

Televizijos transliuotojas, kuris naudoja LRTC skiriamą radijo dažnį (kanalą), pirkdamas transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, neturi kitos galimybės, išskyrus pirkti šią paslaugą iš LRTC. Kaip buvo nurodyta Ataskaitos 4 skyriuje, toks transliuotojas neturi teisės kurti savo infrastruktūros.

Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra vienintelė transliacijų perdavimo paslaugų teikėja LRTC. Transliuotojai, kurie naudojami LRTC teikiamomis paslaugomis nurodyti 16 paveiksle.

16 paveikslas. Pagrindiniai transliuotojai, kurie naudoja LRTC skiriamą radijo dažnį (kanalą) ir perka analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas iš LRTC, bei jų perkamų paslaugų valandomis dalis, 2008 metų sausio – rugsėjo mėnesiais.

Šaltinis: LRTC anketa.

Transliuotojai, neturėdami galimybės pirkti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo nei LRTC, nesukuria pirkėjo derybinės galios, o LRTC, nesusidurdamas su pirkėjo derybine galia, gali veikti nepriklausomai nuo klientų, konkurentų ir galiausiai vartotojų.

Išvada:

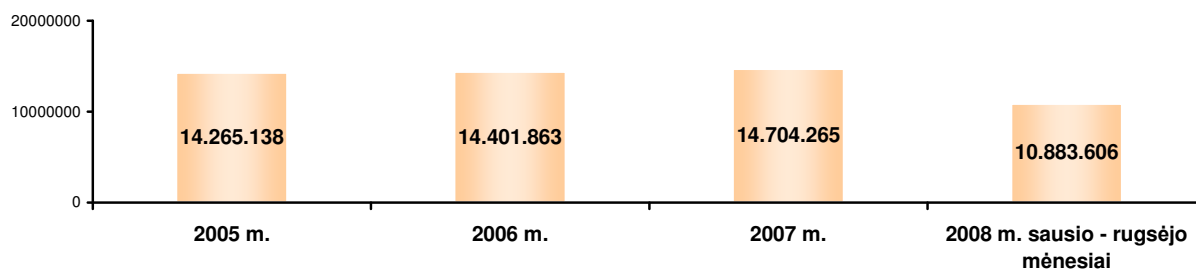
Pirkėjo derybinės galios Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

12.1.5. Paslaugų susiejimas

Kaip nurodyta Ataskaitos 4 skyriuje, transliuotojas perka transliacijų perdavimo paslaugą ir atskirais atvejais papildomų priemonių teikimo paslaugą. Transliuotojui, kurio studija yra nutolusi nuo transliacijų perdavimo stoties, yra būtina pirkti ne tik transliacijų perdavimo paslaugą, bet ir papildomų priemonių teikimo paslaugą. LRTC, teikdama analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, turi galimybių ir motyvų analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas teikti kartu. LRTC, kai ji pati yra radijo dažnio (kanalo) naudotoja, privalomai teikdama analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, transliuotojui, turi galimybių parduoti kartu ir papildomų priemonių teikimo paslaugą. Tokiu būdu LRTC, nesant reguliavimo, gali taikyti skirtingas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, sąlygas skirtingiems asmenims tais atvejais, kai vieni asmenys analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, perka kartu su papildomomis priemonėmis iš LRTC, o kiti perka transliacijų perdavimo paslaugas iš LRTC, pirkdami papildomas priemones iš kitų asmenų. LRTC 2006 m. vasario 13 d. rašte adresuotame RRT Nr. 4A-55/2.5-09 pažymi, kad „papildomų paslaugų konkurencija“, „išaugusi konkurencinė papildomų paslaugų aplinka“, „išplėsta paslaugų apimtis“ LRTC paslaugų kainas veikia tokiu būdu, kad bendrovė savo klientams siūlo paslaugų paketus konkurencingomis kainomis, taikydama nuolaidas. Tame pačiame rašte LRTC pažymi, kad nuolaidos sumą paprastai sudaro nuolaida papildomoms paslaugoms. Tokia situacija parodo, kad LRTC yra suinteresuotas parduoti susietas transliacijų perdavimo paslaugas ir papildomų priemonių teikimo paslaugas. Kadangi Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, rinkoje LRTC yra vienintelė transliacijų perdavimo paslaugos teikėja, ji turi galimybių ir motyvų siesti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, kartu su papildomų priemonių teikimo paslaugomis. LRTC pajamų iš antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos

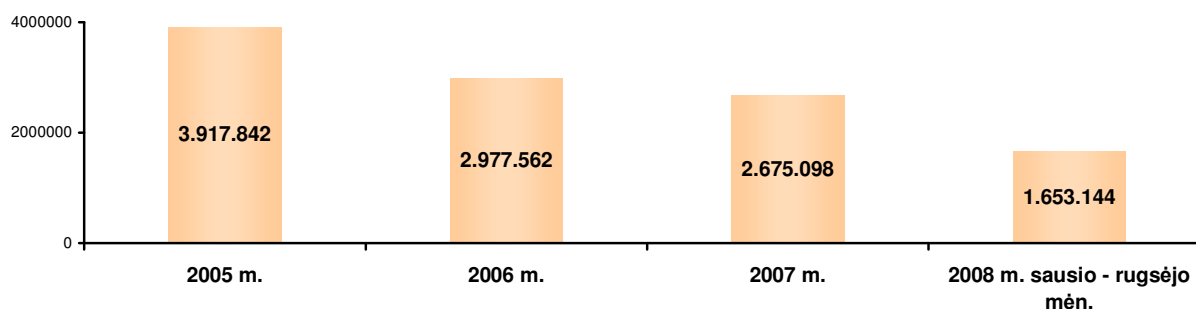
Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugų dinamika tiriamuoju laikotarpiu yra pateikta 17 ir 18 paveiksluose.

17 paveikslas. LRTC suteiktų analoginės antžeminės televizijos transliuotojams transliacijų perdavimo paslaugų apimtis, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, 2005–2008 metų sausio – rugsėjo mėnesių laikotarpiu, pajamomis, litais

Šaltinis: LRTC anketa.

18 paveikslas. LRTC suteiktų papildomų priemonių teikimo analoginės antžeminės televizijos transliuotojams, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, paslaugų apimtis 2005–2008 metų sausio – rugsėjo mėnesiais, laikotarpiu, pajamomis, litais

Šaltinis: LRTC anketa.

Tokia situacija, kai LRTC parduoda papildomas priemones kartu su transliacijų perdavimo paslaugomis nesukuria problemų transliacijų perdavimo rinkoje, tačiau suteikia LRTC pranašumą teikiant papildomas paslaugas.

Išvada:

LRTC turi galimybių ir motyvų susieti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

12.1.6. Vertikali integracija

Analoginės antžeminės televizijos transliuotojas, kuris siunčia programas siuntėjui LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu), pirkdamas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, kartu perka ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą LRTC objektuose.

LRTC, ilgą laiką vienintelė teikusi transliacijų perdavimo paslaugas, sukūrė išvystytą infrastruktūrą transliacijų perdavimo paslaugoms teikti. LRTC visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje turi bokštus, kurie pritaikyti transliacijų perdavimo paslaugų įrangai montuoti. Pažymėtina, kad bokštų aukštis dažnai yra didesnis nei 50 metrų. Nė vienas kitas asmuo Lietuvos Respublikos teritorijoje neturi tokios infrastruktūros.

Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos yra vertikaliai susijusios, kadangi analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, neįmanoma teikti be antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos.

Vertikalios integracijos egzistavimas tarp analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų suteikia LRTC pranašumą kitų asmenų, teikiančių ar ketinančių teikti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, atžvilgiu ir sudaro nevienodas konkurencines sąlygas.

LRTC yra vienintelė analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikėja (užima 100 procentų rinkos). Visi analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, gavėjai perka LRTC teikiamą antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų vertikali integracija LRTC suteikia esminį pranašumą teikiant analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

Išvada:

Vertikaliai susietų analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimas LRTC suteikia esminį pranašumą, todėl LRTC turi galimybių ir motyvų sieti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC,

teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

12.1.7. Paslaugų kainos

Siekiant įvertinti ar LRTC užimama rinkos dalis suteikia jai galimybių vienašališkai, neatsižvelgiant į konkurentus ir paslaugų gavėjus, keisti paslaugų kainas, bei įvertinti ar tokios galimybės buvo išnaudotos (gali būti išnaudotos), būtina nagrinėti transliacijų perdavimo paslaugų kainų dinamiką.

LRTC sprendžiant pirmo rinkos tyrimo metu nustatytas konkurenciją ribojančias problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas. LRTC įgyvendindama jai nustatytą kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą, iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą ir nuo 2008 m. sausio 1 d. užtikrinti, kad paslaugos būtų teikiamos kainomis, nedidesnėmis nei sąnaudos. Keičiant paslaugų kainas buvo nustatytas kainų keitimo mechanizmas. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, kainos per tiriamąjį laikotarpį keičiamos nebuvo. Dabar galiojantis kainų kontrolės įpareigojimas užtikrina, kad LRTC nepriimtų vienašališkų sprendimų nustatant paslaugų kainas.

Tačiau, Ataskaitos [12.1.2](#) skyriuje buvo nustatyta, jog analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje veikia vienas teikėjas – LRTC, užimantis 100 procentų rinkos. 12.1.6 skyriuje nurodyta, jog LRTC turi galimybių ir motyvų sieti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, t.y. LRTC teikia vertikalčiai susijusias paslaugas. 100 proc. užimama rinkos dalis bei aukšti įėjimo į rinką barjerai, nesant reguliavimo, LRTC suteiktų galimybių nepagrįstai keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

LRTC 2008 m. metiniame pranešime²⁵ yra nurodžiusi, jog radijo ir televizijos transliacijų perdavimas yra pagrindinis LRTC paslaugų paketas ir 2009 m. stabilu pajamų šaltiniu išliks transliacijų perdavimo paslaugų teikimas. Tai rodo, jog transliacijų perdavimo paslaugos, kurių kainos šiuo metu yra reguliuojamos, yra svarbus LRTC pajamų šaltinis. 2008 m. metiniame pranešime taip pat nurodyta, jog „Bendrovės 2009-2011 m. strateginiame veiklos plane numatyti tikslai toliau didins bendrovės vertę rinkoje“. Pereinant prie skaitmeninių technologijų (2012 m. planuojama išjungti analoginę antžeminę televiziją), LRTC pajamų struktūra keisis, o pajamos iš analoginės antžeminės televizijos ir radijo transliacijų perdavimo mažės. 2009 m. LRTC pradėjo aktyviai teikti mažmenines belaidžio ryšio duomenų perdavimo paslaugas „MEZON“, naudojant WiMax technologiją. Bendrovė vykdo aktyvią paslaugos įvedimo į rinką politiką, dėlto šios paslaugos įvedimo į rinką sąnaudos gali būti didelės, o pajamos, kol bus pasiekta tam tikra masto ekonomija, nedidelės ir šių paslaugų veiklos rezultatas kurį laiką bus neigiamas. Tai mažintų ir bendrovės pelną. Atsižvelgdama į užimamą rinkos

²⁵ http://www.lrtc.lt/apie_mus/Ataskaita_2008.pdf, 9 puslapis

dalį, bei siekdama padidinti arba išlaikyti vienodą pelną, LRTC, nesant reguliavimo, turėtų motyvų nepagrįstai keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Išvada:

LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

12.1.8. Potenciali konkurencija

Radijo dažniai (kanalai) yra Lietuvos Respublikos nuosavybė ir ribotas išteklius. Net ir esant techninėms galimybėms susikurti infrastruktūrą ir teikti transliacijų perdavimo paslaugas transliuotojui, kuriam radijo dažnis (kanalas) skiriamas tiesiogiai, esamomis aplinkybėmis, kaip nurodyta Ataskaitos 12.1.3 skyriuje, neįmanoma, kad atsirastų kitas transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas, kadangi analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, transliuotojams, kurie naudoja siuntėjui skiriamą radijo dažnį (kanalą), negali teikti kitas asmuo, išskyrus tą siuntėją, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai), kadangi toks reikalavimas įrašytas transliuotojo licencijoje. Dėl šios priežasties nėra galimybių, kad kitas asmuo, o ne LRTC, teiktų analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas LRTC.

Esant ribotiems elektroninių ryšių ištekliams – radijo dažniams (kanalams), ir rinkoje susidarius monopolinio pobūdžio situacijai, nėra galimybių vystyti potencialiai konkurencijai rinkoje.

Išvada:

Potencialios konkurencijos Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

12.2. Konkurencijos problemos

Išanalizavus pagrindinius kriterijus (rinkos dydį, įėjimo į rinką barjerų egzistavimą, pirkėjo derybinės galios buvimą ar nebuvimą, susietas paslaugas, vertikalią integraciją, paslaugų kainas ir potencialią konkurenciją), kuriais remiantis sprendžiama, ar konkurencija Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga, RRT nustato, kad:

1. LRTC užima 100 procentų Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

2. Įėjimo į Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

3. Pirkėjo derybinės galios Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

4. LRTC turi galimybių ir motyvų susieti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas ir papildomų priemonių paslaugas.

5. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių bei motyvų nepagrįstai keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

6. Vertikalčiai susietų analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimas LRTC suteikia esminį pranašumą, todėl LRTC turi galimybių ir motyvų sieti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

7. Potencialios konkurencijos analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

Atlikus konkurencijos veiksmingumo Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje analizę, išskiriamos šios konkurencijos problemos:

1. LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

2. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų taikyti skirtingas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

3. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Išvados:

1. Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl šiame skyriuje įvardytų problemų Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo

paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

2. Nustatytos konkurencijos problemos Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje iš esmės nepakito nuo 2006 m. atlikto Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo.

12.3. Didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas

Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl Ataskaitos 12.2 skyriuje įvardintų problemų Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

RRT konstatuoja, kad:

1. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, 100 procentų rinkos užima LRTC.

2. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikėja LRTC 2005 – 2008 m. rugsėjo 30 d. laikotarpiu teikė analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. LRTC teikiamos analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, sudaro Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

4. LRTC, teikdama analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, kuri galėtų nulemti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo sąlygas.

5. LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

6. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams

vardotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikaliai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

7. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų taikyti skirtingas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

8. Ūkio subjektą LRTC sudaro juridinis asmuo LRTC. LRTC akcijos (100 proc.) nuosavybės teise priklauso valstybei, kurią patikėjimo teise valdo Susisiekimo ministerija.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes ir faktus, RRT pripažįsta ūkio subjektą LRTC turinčiu didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

13. IPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ ANALOGINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI LRTC NUSTATYMAS IR (AR) PAKEITIMAS

Elektroninių ryšių įstatymas perkėlė Europos Sąjungos naujosios reguliavimo sistemos (angl. *New Regulatory Framework*) nuostatas į nacionalinę teisę. Taisyklių 5 punkte nurodoma, kad RRT atlieka rinkos tyrimą vadovaudamasi Pagrindų direktyva, kitais privalomais Europos Sąjungos teisės aktais ir atsižvelgdama į Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairės ir t. t.

Prieigos direktyvos preambulės 5 pastraipa nustato, kad atviroje ir konkurencinėje rinkoje neturi būti apribojimų, kurie trukdytų įmonėms tarpusavyje derėtis dėl prieigos ir susijungimo susitarimų, ypač dėl susitarimų su kitų valstybių įmonėmis. Be to, Prieigos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės privalo užtikrinti, kad nebūtų jokių apribojimų, kurie ūkio subjektams toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje neleistų tarpusavyje derėtis dėl susitarimų techniniais ar komerciniais prieigos ir (ar) sujungimo klausimais. Pažymėtina, kad Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi siekiama Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos tikslų, tarp jų plėsti vidaus rinką. Tai daryti nacionalines reguliavimo institucijas įpareigoja ir Pagrindų direktyva 8 straipsnio 3 dalis. Taigi, vadovaujantis Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalies ir Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatomis, RRT turi imtis visų reikiamų priemonių, siekdama skatinti konkurenciją elektroninių ryšių srityje.

Prieigos direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje nurodoma, kad nustatyti įpareigojimai turi būti pagrįsti nustatytos problemos pobūdžiu, turi būti proporcingi ir pateisinami atsižvelgiant į Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus (konkurencijos skatinimas, vidaus rinkos plėtra ir Europos Sąjungos piliečių interesų užtikrinimas). Prieigos direktyvos preambulės 15 pastraipoje pabrėžiama, kad skiriant įmonei, turinčiai didelę įtaką rinkoje, įpareigojimus papildomos rinkos analizės atlikti nereikia, tačiau būtina pagrįsti, kad būtent toks įpareigojimas yra tikslingas ir pagal nustatytos problemos pobūdį proporcingas. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 117 punkte taip pat akcentuojama, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad didelę įtaką turintiems ūkio subjektams

nustatomi įpareigojimai turi atitikti tikslus, nurodytus Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus ir būti proporcingi sprendžiamoms problemoms. Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje taipogi nustatyta, kad RRT turi teisę ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatyti šiuos įpareigojimus, atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami konkrečiu atveju, ir nustatydamas tokių įpareigojimų vykdymo pradžios momentą, todėl tolesnėse Ataskaitos skyriuose RRT parinks įpareigojimus ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką rinkoje atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami ir atitinka šioje Ataskaitoje nustatytų problemų prigimtį, proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais ir tikslais, nurodytais Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje.

Atsižvelgdama į Ataskaitos 12.3 skyriaus išvadą, kad ūkio subjektas LRTC turi didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, RRT, vadovaudamasi Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsniu, turi teisę nustatyti ir (ar) pakeisti įpareigojimus didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui nustatytoms konkurencijos problemoms spręsti.

Įpareigojimų pobūdis ir reguliavimo būtinumas priklauso nuo to, ar ūkio subjektas turi galią atitinkamoje rinkoje ir ar ja naudojasi.

LRTC parduodamas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, kitiems asmenims, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia daryti įtaką paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms. Potencialios konkurencijos nebuvimas neleidžia vystyti konkurencijai savaime ir sudaro sąlygas galimam LRTC piktnaudžiavimui dominuojančia padėtimi rinkoje.

Faktiniai duomenys patvirtina, kad ūkio subjektas LRTC, nesant reguliavimo, turi motyvų ir galimybių išnaudoti turimą galią Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

Pažymėtina, kad 2006 m. atlikto Transliacijų rinkos tyrimo metu apibrėžta Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinka apėmė LRTC teikiamas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, ir vienu skaitmeniniu kanalu teikiamas antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti. Šio rinkos tyrimo metu skaitmeniniu kanalu teikiamos antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos patenka į Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms, galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

Taigi dabartinę Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką sudaro tos pačios paslaugos, kurios sudarė 2006 m. atlikto Transliacijų rinkos tyrimo metu apibrėžta Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinką, todėl sprendžiamas klausimas dėl įpareigojimų, nustatytų ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1059 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-774) pakeitimo.

Įvertinus Ataskaitos 12.2 skyriuje įvardytas konkurencijos problemas ir tai, kad šios konkurencijos problemos tiriamuoju laikotarpiu nepasikeitė nuo 2006 m. atlikto Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo, ūkio subjektui LRTC paliekami galioti visa apimtimi RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1059 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-774) 3.1, 3.2, 3.3 punktuose nustatyti įpareigojimai, t.y. įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas ir skaidrumo įpareigojimas. RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1059 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-774) 3.4 ir 3.5 punkte nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos bei apskaitos atskyrimo įpareigojimai yra keičiami.

13.1. Įpareigojimas suteikti prieigą

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1059 3.1 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 21 straipsnyje. Įpareigojimo testinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Ūkio subjektas LRTC, turėdamas monopolinę padėtį, turi ekonominį interesą ir, nesant reguliavimo, galimybių kitiems asmenims nesuteikti prieigos prie savo elektorinių ryšių tinklo elementų ar susijusių priemonių.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje numatytus tikslus, siekia sudaryti vienodas sąlygas kitiems asmenims gauti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

LRTC, nesant reguliavimo, gali neturėti iniciatyvos suteikti prieigos, kiek tai yra susiję su analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, bei turi galimybių tokios prieigos nesuteikti. Šią problemą sprendžia įpareigojimas suteikti prieigą.

Palikus galioti šį įpareigojimą, ūkio subjektas LRTC privalės sąžiningai derėtis su kitais ūkio subjektais, negalės atsisakyti suteikti prieigą aiškiomis ir priimtinais sąlygomis, nenutrauks jau suteiktos prieigos bei suteiks visas kitas būtinas priemones. Šis įpareigojimas kitiems asmenims sumažina įėjimo į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkas barjerus.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas LRTC privalo suteikti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą bei susijusias priemones tik tuo atveju, jei kito asmens prašymas dėl prieigos suteikimo yra priimtinas ir aiškus.

Nepalikus galioti prieigos prie analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, suteikimo ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos suteikimo įpareigojimo aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis, apribojama konkurencija mažmeninėse transliacijų perdavimo paslaugų rinkose. Tuo atveju, jei šis įpareigojimas nebus paliktas galioti, RRT turėtų spręsti kiekvienu konkrečiu atsisakymo suteikti prieigą atveju, ar turi būti taikomas prieigos suteikimo įpareigojimas pagal Elektroninių ryšių įstatymo 22 straipsnio 2 dalį. Tokiu atveju pailgėtų prieigos suteikimo trukmė.

13.2. Nediskriminavimo įpareigojimas

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1059 3.2 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą nediskriminavimo įpareigojimą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 19 straipsnyje. Įpareigojimo tęstinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Ūkio subjektas LRTC analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų teikti skirtingomis sąlygomis skirtingiems ūkio subjektams. Toks ūkio subjekto LRTC elgesys bei iniciatyvos suteikti prieigą prie analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis nebuvimas sąlygoja, kad nediskriminavimo įpareigojimas, teikiant analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų tampa viena iš svarbiausių konkurencijos užtikrinimo priemonių. Šis įpareigojimas sumažina ūkio subjekto LRTC galimybes riboti konkurenciją bei apsunkinti kitų asmenų galimybes įeiti į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų rinkas.

RRT konstatuoja, kad ūkio subjektas LRTC, turintis didelę įtaką analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, privalo nediskriminuoti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų bei su jų teikimu susijusių priemonių gavėjų. Tai reiškia, kad analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų techninės bei kitos taikomos veiklos sąlygos turi būti tokios pačios, kokias ūkio subjektas LRTC turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems asmenims.

Toks nediskriminavimo įpareigojimas apsaugo kitus asmenis nuo diskriminavimo, kad jų galimybės konkuruoti su ūkio subjektu LRTC nebus nulemtos galimo ūkio subjekto LRTC diskriminacinio elgesio. Nediskriminavimo įpareigojimas užtikrina, kad analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir

antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų pirkėjo interesai nebus pažeisti dėl diskriminacinės praktikos.

Nediskriminavimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas LRTC negalės diskriminuoti tos pačios kategorijos paslaugos gavėjų.

13.3. Skaidrumo įpareigojimas

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. IV-1059 3.3 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 18 straipsnyje. Įpareigojimo tęstinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Skaidrumo įpareigojimas Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje užtikrina galimybę stebėti nediskriminavimo ir prieigos suteikimo įpareigojimų laikymąsi.

RRT siekia užtikrinti, kad kiti asmenys derėdamiesi su ūkio subjektu LRTC būtų apsaugoti nuo diskriminacinio elgesio. Jei analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainos yra neskelbiamos, šių paslaugų pirkėjai negali būti tikri dėl diskriminacinių sąlygų nebuvimo. Siekiant išvengti kitų asmenų diskriminavimo, didelę įtaką nagrinėjamoje rinkoje turintis ūkio subjektas LRTC turi pateikti RRT visas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų sutarčių kopijas bei skelbti pakankamos apimties informaciją viešai.

Ūkio subjektui LRTC paliekamas galioti įpareigojimas skelbti standartinį pasiūlymą teikti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir teikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Standartinis pasiūlymas turi būti pakankamai detalus, kad būtų galima sudaryti sutartis dėl analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo. Taip pat ūkio subjektas LRTC privalo viešai skelbti detalią informaciją, susijusią su teikiama prieiga, įskaitant apskaitos informaciją, technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip. Skaidrumo įpareigojimas sąlygos kitų asmenų tikrumą, kad paslauga teikiama jų nediskriminuojant. Skaidrumo įpareigojimas palengvins antikonkurencinio elgesio stebėjimą, jo nustatymas užtikrins geresnes galimybes prognozuoti rinką, jos stabilumą.

Skaidrumo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes apima būtinos įsitikinti, kad nėra konkurenciją ribojančių veiksmų, informacijos pateikimą bei skelbimą, o taip pat būtinos analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis

(kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms teikti informacijos pateikimą bei skelbimą.

13.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai

Ataskaitos 12.2 skyriuje nustatyta, jog LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikaliai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatytą tikslą, siekia nustatyti didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčiam ūkio subjektui LRTC tokius įpareigojimus, kurie išspręstų nustatytas konkurencijos problemas.

Ūkio subjektui LRTC, sprendžiant pirmo rinkos tyrimo metu nustatytas konkurenciją ribojančias problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas. Ūkio subjektas LRTC, įgyvendindamas jam nustatytą kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą, iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą ir nuo 2008 m. sausio 1 d. užtikrinti, kad paslaugos būtų teikiamos kainomis, nedidesnėmis nei sąnaudos. Keičiant paslaugų kainas buvo nustatytas kainų keitimo mechanizmas.

Įvertinus pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą bei kainų kontrolės įpareigojimo alternatyvas (alternatyvų vertinimas yra pateiktas 1 priede), RRT nuomone, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytas kainų kontrolės metodas – kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą (angl. *Fully Distributed Cost – FDC*) geriausiai sprendžia nustatytas konkurencijos problemas. RRT nuomone, keisti sąnaudų apskaitos metodą šiuo metu būtų neproporcinga našta, kadangi toks sprendimas padidintų ūkio subjekto LRTC išlaidas, o gauta nauda pritaikius kitokį sąnaudų apskaitos modelį (pvz., remiantis efektyvaus operatoriaus veiklos modeliu bei einamosiomis sąnaudomis pagrįstą ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) metodiką), gali nepateisinti tokio modelio įdiegimui reikalingų išlaidų. Todėl, atsižvelgiant į tai, kas pasakyta aukščiau, bei siekiant išlaikyti reguliavimo nuoseklumą (tuo pačiu ir teisinį tikrumą), yra paliekamas įpareigojimas kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą.. Atsižvelgiant į tai, jog LRTC yra įdiegusi sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą, nėra pagrindo nustatyti terminus įdiegti sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT reikalavimus. Dėl to, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytą sąnaudų apskaitos įpareigojimą būtina keisti. Atsižvelgiant į tai, jog kainų kontrolės įpareigojimas, kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą, galioja nuo 2008 m. sausio 1 d. ir nuo 2008 m. sausio 1 d. vyksta reguliuojamų paslaugų pajamų ir sąnaudų balansavimas, RRT nuomone, būtina pakeisti kainų kontrolės įpareigojimą panaikinant kainų keitimo mechanizmą. RRT nuomone, įpareigojimas kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą, yra pakankama priemonė spręsti šiuo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimu nustatytas konkurencijos problemas.

RRT siūlomi kainų kontrolės, kainas grindžiant sąnaudomis, ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, nustatyti Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnyje, yra proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus apribotos LRTC galimybės nepagrįstai keisti paslaugų kainas, tačiau leis LRTC padengti teikiamų paslaugų sąnaudas ir gauti investicijų grąžą. LRTC nereikės diegti naujos sąnaudų apskaitos sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. LRTC teikiamų paslaugų gavėjų gauta nauda, tiesiogiai arba netiesiogiai bus perduota galutiniams paslaugų gavėjams (žiūrovams).

Išvados:

Ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1059 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-774) 3.4 punkte nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, numatytas Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnyje, yra keičiamas. Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo:

1. tvarkyti sąnaudų apskaitą pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45, Nr. 70-2606);

2. teikti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas kainomis, kurios būtų nedidesnės nei šių paslaugų sąnaudos, apskaičiuotos pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles;

3. keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas tik turėdamas informacijos apie šių paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles.

13.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas

Ataskaitos 12.2 skyriuje nustatyta, jog LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

LRTC 2006 m. birželio 23 d. rašte Nr. 4A-175/2.5-06 adresuotame RRT nurodė, jog 2006 m. vasario 1 d. LRTC buvo išduota retransliavimo licencija, suteikianti teisę retransliuoti televizijos ir radijo programas. LRTC tiriamuoju laikotarpiu taip pat teikė ir šiuo metu teikia kabelinės televizijos paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams.

RRT, siekdama įgyvendinti ir efektyviai prižiūrėti nediskriminavimo bei skaidrumo įpareigojimo vykdymą, o taip pat siekdama užtikrinti efektyvų kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimo įgyvendinimą, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu LRTC nustatė apskaitos atskyrimo įpareigojimą. LRTC iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT reikalavimus ir nuo 2008 m. sausio 1 d. vykdyti apskaitos atskyrimą pagal RRT reikalavimus.

LRTC teikiamų paslaugų įvairovė (transliacijų perdavimo paslaugų teikimas, transliacijų perdavimo priemonių paslaugų teikimas, kabelinės televizijos paslaugų teikimas, duomenų perdavimo paslaugų teikimas (įskaitant papildomų priemonių teikimo paslaugas bei mažmenines duomenų perdavimo paslaugas)) rodo, jog būtina efektyviai užtikrinti nediskriminavimo (tiek teikiamų paslaugų sąlygomis, tiek teikiamų paslaugų kainomis) įpareigojimo laikymąsi. Panaikinus apskaitos atskyrimo įpareigojimą, nebūtų įmanoma efektyviai kontroliuoti ir užtikrinti ūkio subjektui LRTC nustatyto nediskriminavimo įpareigojimo vykdymą. Panaikinus apskaitos atskyrimo įpareigojimą bus sunku įsitikinti, ar ūkio subjektas LRTC kryžmiškai nesubsidijuoja atskirų nereguliuojamų paslaugų ir (ar) negauna iš tam tikrų reguliuojamų paslaugų nepagrįstai didelio viršpelnio (didesnės nei pagrįsta investicijų grąžos).

Atsižvelgiant į tai, jog LRTC apskaitos atskyrimo sistemą jau yra įdiegusi, nėra poreikio nustatyti terminus įdiegti apskaitos atskyrimo įpareigojimą. Dėl to LRTC galiojanti apskaitos atskyrimo įpareigojimą būtina pakeisti.

RRT siūlomas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus efektyviau užtikrinamas ūkio subjektui LRTC nustatytų skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimų vykdymas. LRTC nereikės diegti naujos apskaitos atskyrimo sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi apskaitos atskyrimo sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. Apskaitos atskyrimo informacija LRTC paslaugų gavėjams atskleis informaciją kaip LRTC vykdo jai nustatytus kainų kontrolės įpareigojimus.

Išvada:

Ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1059 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-774) 3.5 punkte nustatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra keičiamas. Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo vykdyti Elektroninių ryšių įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus, patvirtintus RRT direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 (Žin., 2006, Nr. 70-2607).

14. KONKURENCIJOS SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS

14.1. Konkurencijos veiksmingumo Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas

14.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai

RRT išskyrė šiuos pagrindinius kriterijus, kuriais remiantis gali būti nustatoma, ar konkurencija Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga:

- 1) rinkos dydis;
- 2) įėjimo į rinką barjerai;
- 3) pirkėjo derybinė galia (angl. *countervailing buying power*), t. y. kompensuojanti pirkimo galia ir paslaugų kainos;
- 4) paslaugų susiejimas;
- 5) vertikali integracija;
- 6) potenciali konkurencija.

14.1.2. Rinkos dydis

Transliuotojai, veikiantys Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, norėdami nusiųsti televizijos programas galutiniam vartotojui, transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams (žiūrovams) teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, perka iš LRTC. LRTC teikia skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

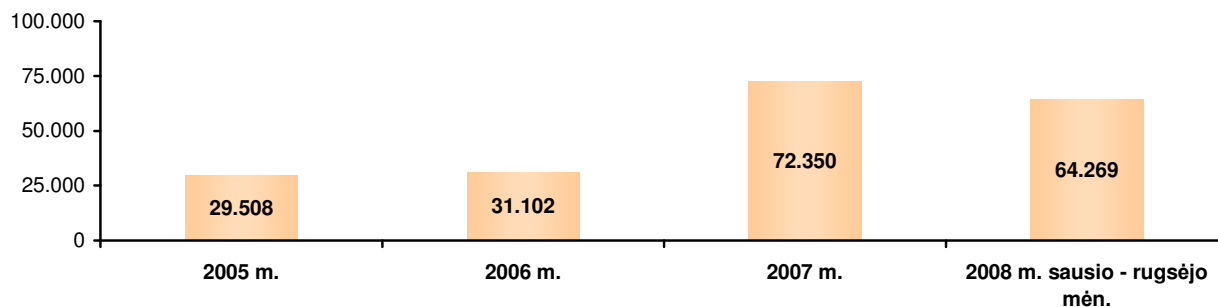
LRTC tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, šiems juridiniams asmenims:

- 1) UAB „Nacionalinė skaitmeninė televizija (nuo 2008 m. gruodžio 31 d. UAB „Nacionalinė skaitmeninė televizija“ reorganizavimo būdu prijungta prie TEO).
- 2) UAB „Balticum TV“,
- 3) UAB „Baltijos TV“,
- 4) UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“,
- 5) VšĮ „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“,
- 6) UAB „TELE-3“.

Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos dydis matuojamas suteiktų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų apimtimi per atitinkamą laikotarpį, valandomis. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų apimtį per atitinkamą laikotarpį sudaro skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, teikiamų transliuotojams, kurie naudoja siuntėjui LRTC skiriamą radijo dažnį (kanalą), apimtis, valandomis.

Kaip parodyta 19 paveiksle, 2007 metais skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos dydis sudarė beveik 72,3 tūkst. valandų, o 2008 metų sausio – rugsėjo duomenimis – 64,3 tūkst. valandų. 2007 metais, palyginus su 2006 m. LRTC suteiktų skaitmeninės antžeminės transliacijų perdavimo paslaugų apimtis išaugo 2,3 karto.

19 paveikslas. LRTC suteiktų skaitmeninės antžeminės televizijos transliuotojams transliacijų perdavimo paslaugų apimtis 2005–2008 metų sausio – rugsėjo mėnesių laikotarpiu, valandomis

Šaltinis. LRTC anketa.

LRTC yra skaitmeninės antžeminės televizijos siuntėjas, teikia skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas. LRTC nėra skaitmeninės antžeminės televizijos transliuotojas.

LRTC užima 100 procentų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 75 punkte nurodyta, jog itin didelės rinkos dalys – viršijančios 50 procentų – gali būti tiesioginiu dominuojančios padėties rinkoje įrodymu. Nagrinėjamos skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos atveju LRTC užima 100 procentų šios rinkos.

Išvada:

LRTC užima 100 procentų Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

14.1.3. Įėjimo į rinką barjerai

Radijo dažniai (kanalai), kurie yra būtini skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams, teikti ir gauti, yra Lietuvos Respublikos nuosavybė ir ribotas išteklius.

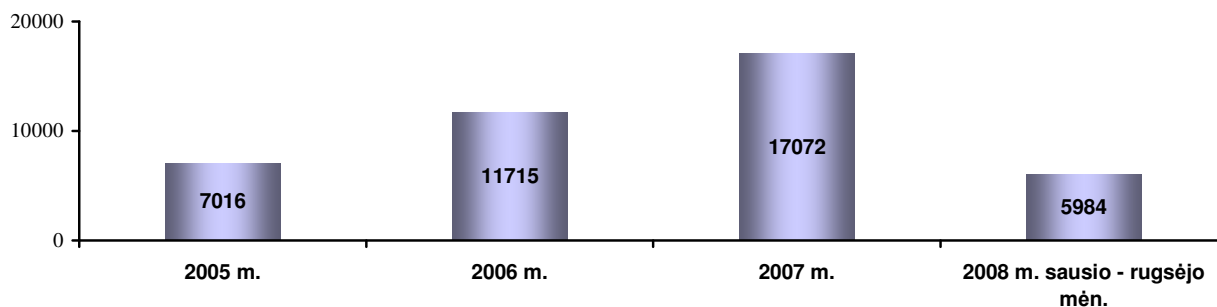
Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, transliuotojams, kurie siunčia programas siuntėjui skiriamu radijo dažniu (kanalu), negali teikti kitas asmuo, išskyrus tą siuntėją, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai), kadangi toks reikalavimas įrašytas transliuotojo ar retransliuotojo licencijoje. Dėl šios priežasties nėra galimybių, kad kitas asmuo, o ne LRTC, teiktų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas LRTC, rinkoje.

LRTC, ilgą laiką buvusi vienintelė transliacijų perdavimo paslaugų teikėja, sukūrė plačiai išvystytą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje elektroninių ryšių tinklą. LRTC vienintelė akcininkė yra valstybė.

Remiantis LRTC 2008 m. finansinės atskaitomybės duomenimis, per 2008 m. bendrovė įsigijo ilgalaikio turto už 26 mln. litų. Bendrovės ilgalaikio turto (materialaus ir nematerialaus) įsigijimo savikaina 2008 m. gruodžio 31 d. buvo lygi 228 mln. litų. RRT 2005 rugpjūčio 31 d. leidime Nr. (11.13)-9R-85 „Naudoti radijo dažnius (kanalus) skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose“ 11 punkte nurodyta, jog LRTC per 2006 – 2010 m. laikotarpį privalo investuoti 16,7 mln. Lt, o per 2009 - 2010 m. 2,6 mln. Lt.

Nuo 2005 metų iki 2008 m. rugsėjo 30 d. LRTC į elektroninių ryšių infrastruktūrą, naudojamą transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, investavo 41,79 mln. litų. LRTC investicijų į elektroninių ryšių tinklo infrastruktūrą dinamika pateikiama 20 paveiksle.

20 paveikslas. LRTC investicijos į elektroninių ryšių infrastruktūrą 2005 m. – 2008 m. sausio - rugsėjo mėn., tūkst. litų

Šaltinis: LRTC anketa.

LRTC 2008 metų metiniame pranešime²⁶ nurodyta, kad LRTC investicijos 2008 m. siekė 26,7 mln. litų, o 2009 m. planuojama investuoti 57 mln. litų.

LRTC elektroninių ryšių tinklo geografinė aprėptis ir reikiamų investicijų dydis sąlygoja tai, kad LRTC tinklas yra sunkiai pakeičiamas. UAB „Baltijos TV“ anketoje pažymi, kad „šiuo metu tik LRTC yra pilnavertis antžeminės televizijos ir antžeminio radijo siuntimo paslaugų teikėjas Lietuvos

²⁶ http://www.lrtc.lt/apie_mus/Ataskaita_2008.pdf

rinkoje. Tai sąlygoja turima infrastruktūra – aukšti stiebai ir bokštai bei objektai, išdėstyti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje“.

Dėl aukščiau išvardintų priežasčių įėjimo į Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

Išvada:

Įėjimo į Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

14.1.4. Pirkėjo derybinė galia

Pirkėjo derybinė galia nusako skaitmeninės antžeminės televizijos transliuotojų, kurie siunčia programas LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu), t. y. transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjų, galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką transliacijų perdavimo paslaugos pardavėjui (teikėjui) LRTC.

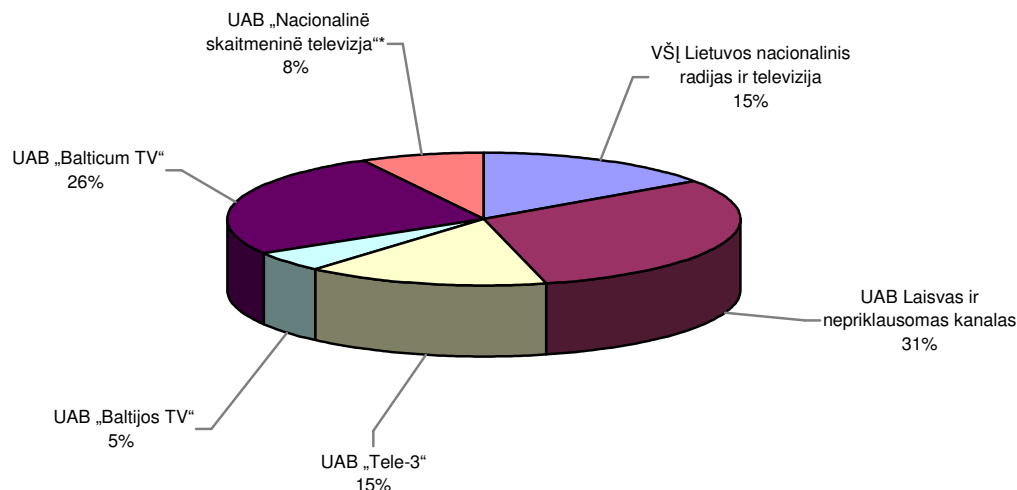
Pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2000 m. gegužės 17 d. nutarimo Nr. 52 „Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo“ 8 punktą, vienpusė lemiamą įtaką suprantama kaip ūkio subjekto galimybė veikti atitinkamoje rinkoje pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir galiausiai vartotojų, darant poveikį prekių (paslaugų) kainoms, įėjimo į rinką galimybėms ar kitoms veiklos sąlygoms (pvz., derybinis spaudimas, ignoravimas), dėl ko ribojama konkurencija toje rinkoje.

Skaitmeninės antžeminės televizijos transliuotojas, kuris siunčia programas LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu), pirkdamas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, neturi kitos galimybės, išskyrus pirkti šią paslaugą iš LRTC. Toks transliuotojas neturi ir negali turėti savo infrastruktūros skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms teikti.

Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų atveju, transliuotojas perka skaitmeninės antžeminės transliacijų perdavimo paslaugą ir papildomų priemonių teikimo paslaugą. LRTC, teikdama skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, turi galimybių ir motyvų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas teikti kartu.

Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra vienintelė transliacijų perdavimo paslaugų teikėja LRTC.

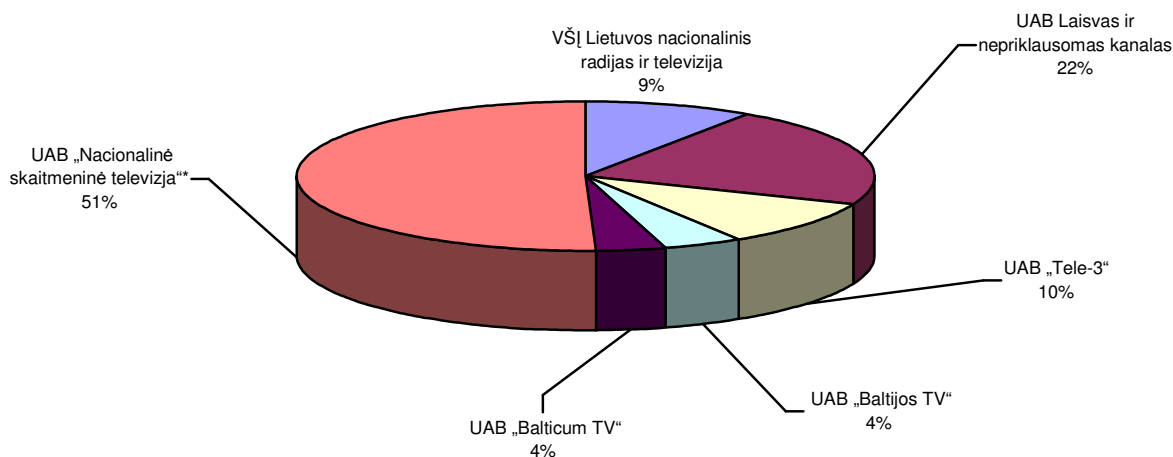
21 paveikslas. Pagrindiniai transliuotojai, kurie perka skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas iš LRTC, bei jų perkamų paslaugų dalis 2008 metų sausio – rugsėjo mėnesiais, valandomis.

* 2008 m. pabaigoje, reorganizavimo būdu UAB „Nacionalinė skaitmeninė televizija“ prijungta prie TEO.

Šaltinis: Anketos ir RRT duomenys.

22 paveikslas. Pagrindiniai transliuotojai, kurie perka skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas iš LRTC, bei jų perkamų paslaugų dalis 2008 metų sausio – rugsėjo mėnesiais, pajamomis.

* 2008 m. pabaigoje, reorganizavimo būdu UAB „Nacionalinė skaitmeninė televizija“ prijungta prie TEO.

Šaltinis: Anketos ir RRT duomenys.

Kaip matyti iš aukščiau esančių 21 ir 22 paveikslų, didžiausią LRTC teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams perduoti, dalį valandomis sudaro UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ teikiamos paslaugos (31 proc.). Daugiausiai pajamų už šias paslaugas LRTC 2008 m. sausio – rugsėjo mėnesiais gavo iš UAB

„Nacionalinė skaitmeninė televizija“ (nuo 2008 m. gruodžio 31 d. reorganizavimo būdu prijungta prie TEO).

TEO anketoje nurodė, kad „Bendrovė, kaip nurodyta Licencijoje, skaitmeninės antžeminės televizijos retransliacijų perdavimo paslaugas privalo pirkti iš vienintelio teikėjo – LRTC. Tokia situacija nesukuria Bendrovės kaip pirkėjo, derybinės galios, o LRTC, nesusidurdamas su pirkėjo derybine galia, neatsižvelgia į Bendrovės interesus. Tai įrodo ir derybų dėl siuntimo paslaugų teikimo eiga bei trukmė. Nuo pat derybų su LRTC dėl teisės retransliuoti televizijos programas per antrąjį LRTC skaitmeninių antžeminių televizijos stočių tinklą pradžios, LRTC veikė ir veikia labai vienašališkai. Derybų metų dėl siuntimo sutarties pasirašymo Bendrovės pasiūlyti įvairūs kainodariniai ir sutarties nuostatų keitimo variantai buvo vienašališkai atmesti. Esminiai derėtis dėl LRTC pasiūlytos sutarties nuostatų yra labai sunku – LRTC nenori keisti savo pozicijos dėl atsakomybės ir kitų pagrindinių sutarties nuostatų. Dėl to iki šiol nėra pasirašyta pagrindinė siuntimo paslaugų sutartis, o retransliacijų siuntimo paslaugos teikiamos vadovaujantis preliminarium susitarimu, nenumatančiu visų pagrindinių siuntimo sutarties sąlygų. Ši susidariusi situacija patvirtina tai, jog Bendrovė, derėdamasi dėl siuntimo paslaugų sutarties, kai transliacijų perdavimo paslaugas teikia DVB-T technologijos pagrindu, praktiškai neturi derybinės galios, ir tai užkerta kelią subalansuotam dviejų šalių interesų pusiausvyros įtvirtinimui sutartiniuose santykiuose.“

Transliuotojai, neturėdami galimybės pirkti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo nei LRTC, nesukuria pirkėjo derybinės galios, o ūkio subjektas LRTC, nesusidurdamas su pirkėjo derybine galia, gali veikti nepriklausomai nuo klientų, konkurentų ir galiausiai vartotojų.

Išvada:

Pirkėjo derybinės galios Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

14.1.5. Vertikali integracija

Transliuotojas, kuris siunčia programas siuntėjui LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu), pirksdamas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, kartu perka ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą LRTC objektuose.

LRTC, ilgą laiką vienintelė teikusi transliacijų perdavimo paslaugas, sukūrė išvystytą infrastruktūrą transliacijų perdavimo paslaugoms teikti. UAB „Žinių radijas“ anketoje pažymėjo, kad siųstuvų įrengimas LRTC objektuose brangiai kainuoja, bet čia sunku rasti alternatyvas, nes LRTC vienintelė Lietuvos Respublikos teritorijoje turi bokštus, kurių aukštis kai kuriuose miestuose yra didesnis nei 100 metrų.

TEO savo anketoje pažymėjo, kad „Bendrovės žiniomis, teikiant atitinkamiems transliuotojams siuntimo paslaugas pirmuoju LRTC skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu, LRTC nustatė ženkliai mažesnes siuntimo kainas, lyginant su kainomis, taikomomis Bendrovės atveju. Tiek LRTC pirmasis, tiek antrasis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra panašūs, todėl skirtingų kainų siuntimo paslaugoms minimais tinklais taikymas patvirtina, jog siuntimo paslaugos Bendrovei teikimo atveju paslaugos tikrieji kaštai yra ženkliai mažesni nei galutinė paslaugos kaina. Mūsų nuomone, nepagrįstai didelės siuntimo paslaugų LRTC antruoju skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu kainos ne tik

diskriminuoja Bendrovę, bet ir labai apsunkina skaitmeninės antžeminės televizijos plėtrą Lietuvoje. Taip pat nepagrįstai didelė siuntimo paslaugos kaina įtakoja ir skaitmeninės antžeminės televizijos mėnesinius mokesčius galutiniams šios paslaugos vartotojams.“

LRTC visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje turi bokštus, kurie pritaikyti transliacijų perdavimo paslaugų įrangai montuoti. Pažymėtina, kad bokštų aukštis dažnai yra didesnis 50 metrų. Nė vienas kitas asmuo Lietuvos Respublikos teritorijoje neturi tokios infrastruktūros.

Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos yra vertikaliai susijusios, kadangi skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, neįmanoma teikti be antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos.

Vertikalios integracijos egzistavimas tarp skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų suteikia LRTC pranašumą kitų asmenų, teikiančių ar ketinančių teikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, atžvilgiu ir sudaro nevienodas konkurencines sąlygas.

LRTC yra vienintelė skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikėja (užima 100 procentų rinkos). Visi skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, gavėjai perka LRTC teikiamą antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų vertikali integracija LRTC suteikia esminį pranašumą teikiant skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

Išvada:

Vertikaliai susietų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimas LRTC suteikia esminį pranašumą, todėl LRTC turi galimybių ir motyvų sieti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

14.1.6. Paslaugų kainos

Vertinant konkurenciją nagrinėjamoje rinkoje, svarbu panagrinėti transliacijų perdavimo paslaugų kainų dinamiką, kuri leidžia įvertinti, ar LRTC užimama rinkos dalis suteikia galimybių jai vienašališkai, neatsižvelgiant į konkurentus ir paslaugų gavėjus, keisti paslaugų kainas, bei parodo, ar tokios galimybės buvo išnaudotos (gali būti išnaudotos).

Ataskaitos 14.1.2 skyriuje nustatyta, jog LRTC užima 100 proc. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos. 14.1.5 skyriuje nurodyta, jog LRTC turi galimybių ir motyvų sieti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, t.y. LRTC teikia vertikaliai susijusias paslaugas. Užimama rinkos dalis suteikia galimybes LRTC nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikaliai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Rinkos tyrimo anketoje TEO pabrėžia, kad „Nepagrįstai didelės paslaugos kainos. LRTC, turėdama monopolinę padėtį Rinkoje, turi galimybę nustatyti nepagrįstai dideles siuntimo paslaugų kainas. Bendrovės žiniomis, teikiant atitinkamiems transliuotojams siuntimo paslaugas pirmuoju LRTC skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu, LRTC nustatė ženkliai mažesnes siuntimo kainas, lyginant su kainomis, taikomomis Bendrovės atveju. Tiek LRTC pirmasis, tiek antrasis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra panašūs, todėl skirtingų kainų siuntimo paslaugoms minimais tinklais taikymas patvirtina, jog siuntimo paslaugos Bendrovei teikimo atveju paslaugos tikrieji kaštai yra ženkliai mažesni nei galutinė paslaugos kaina. Mūsų nuomone, nepagrįstai didelės siuntimo paslaugų LRTC antruoju skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu kainos ne tik diskriminuoja Bendrovę, bet ir labai apsunkina skaitmeninės antžeminės televizijos plėtrą Lietuvoje. Taip pat nepagrįstai didelė siuntimo paslaugos kaina įtakoja ir skaitmeninės antžeminės televizijos mėnesinius mokesčius galutiniams šios paslaugos vartotojams.“

LRTC neskelbia viešai²⁷ skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, kainų. LRTC taikomų kainų analizė yra atliekama remiantis LRTC ir TEO rinkos tyrimui pateikta informacija. Kaina yra apskaičiuojama suteiktų paslaugų pajamas dalinant iš suteiktų paslaugų kiekio. Pagal LRTC ir TEO rinkos tyrimui pateiktą informaciją apskaičiuotos vidutinės vienos valandos skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos pajamos pagal konkretų paslaugos gavėją yra parodytos 1 lentelėje.

²⁷ Išimtis yra skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimų paslaugų teikimas Vilniuje ir Vilniaus apylinkėse 53 skaitmeninės antžeminės televizijos kanalu. Šios paslaugos buvo pradėtos teikti 2004 m. dar iki nacionalinių skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų diegimo pradžios.

1 lentelė. Vidutinės LRTC teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų vienos valandos pajamos, Lt/val.

Paslaugos gavėjas	2007 m.	2008 m. 1-9 mėnesiai	Pastabos
VŠĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (LTV, LTV-2)	8,60	32,19	Į vidutinės pajamas yra įskaičiuotos transliacijų perdavimo ir pristatymo paslaugos.
UAB Laisvas ir nepriklausomas kanalas (LNK, Info TV, TV1, Liuks!)	9,12	37,84	Į vidutinės pajamas yra įskaičiuotos transliacijų perdavimo ir pristatymo paslaugos.
UAB „Tele-3“ (TV3, TV6)	9,85	33,96	Į vidutinės pajamas yra įskaičiuotos transliacijų perdavimo ir pristatymo paslaugos.
UAB „Nacionalinė skaitmeninė TV“ (nuo 2008 m. gruodžio 31 d. reorganizavimo būdu prijungta prie TEO) pagal LRTC pateiktą informaciją	132,62	350,05	Į vidutinės pajamas yra įskaičiuotos transliacijų perdavimo ir pristatymo paslaugos.
UAB „Nacionalinė skaitmeninė TV“ (nuo 2008 m. gruodžio 31 d. reorganizavimo būdu prijungta prie TEO) pagal TEO pateiktą informaciją	177,31	299,59	
UAB „Baltijos TV“	8,55	45,80	Į vidutinės pajamas yra įskaičiuotos transliacijų perdavimo ir pristatymo paslaugos.

LRTC rinkos tyrimo anketoje nurodytos skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, pateiktos 2 lentelėje.

2 lentelė. LRTC nurodytos skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainos

Tinklas	Lt/valandą vienai programai	Pastabos
Skaitmeninės televizijos 1 tinklas – 13 stočių	46,12	kainą sudaro siuntimo, paskirstymo ir glaudinimo paslaugos
Skaitmeninės televizijos 2 tinklas – 13 stočių	45,97	kainą sudaro siuntimo, paskirstymo ir glaudinimo paslaugos
Skaitmeninės televizijos 1 tinklas – 19 stočių	66,95	kainą sudaro siuntimo, paskirstymo ir glaudinimo paslaugos
Skaitmeninės televizijos 2 tinklas – 19 stočių	66,95	kainą sudaro siuntimo, paskirstymo ir glaudinimo paslaugos

Iš 1 lentelėje pateiktos informacijos matyti, jog LRTC skirtingiems paslaugų teikėjams taiko skirtingas tų pačių paslaugų kainas. Iš 1 ir 2 lentelėje pateiktų duomenų matyti, jog faktinės kainos tam

tikriems paslaugų gavėjams yra mažesnės nei LRTC nustatytos standartinės kainos, kas rodo, jog paslaugų gavėjams yra taikomos nuolaidos.

Taigi, TEO pateikti argumentai ir 1 ir 2 lentelėse pateikta informacija, patvirtina, jog LRTC, turi galimybes nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainas sau palankia linkme, o taip pat ir palaikyti pernelyg dideles kainas.

LRTC 2008 m. metiniame pranešime²⁸ yra nurodžiusi, jog radijo ir televizijos transliacijų perdavimas yra pagrindinis LRTC paslaugų paketas ir 2009 m. stabilu pajamų šaltiniu išliks transliacijų paslaugų teikimas. 2008 m. metiniame pranešime taip pat nurodyta, jog „Bendrovės 2009-2011 m. strateginiame veiklos plane numatyti tikslai toliau didins bendrovės vertę rinkoje“. Pereinant prie skaitmeninių technologijų (2012 m. planuojama išjungti analoginę televiziją), LRTC pajamų struktūra keisis, o pajamos iš analoginės televizijos ir radijo transliacijų perdavimo mažės. Siekiant išlaikyti vienodą pajamų ir pelno lygį, LRTC gali turėti motyvų šiuo metu nereguliuojamų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas nustatyti sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas. Pastebėtina tai, jog 2009 m. LRTC pradėjo aktyviai teikti mažmenines belaidžio ryšio duomenų perdavimo paslaugas „MEZON“, naudojant WiMax technologiją. Bendrovė vykdo aktyvią paslaugos įvedimo į rinką politiką, dėlto šios paslaugos įvedimo į rinką sąnaudos gali būti didelės, o pajamos, kol bus pasiekta tam tikra masto ekonomija, nedidelės ir šių paslaugų veiklos rezultatas kurį laiką bus neigiamas. Tai mažintų ir bendrovės pelną. Pelno didinimas arba pelno lygio palaikymas taip pat yra motyvas peržiūrėti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, RRT konstatuoja, jog LRTC turi galimybes, o pelno siekimas ir bendrovės vertės didinimas yra pakankami motyvai nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Išvada:

LRTC turi galimybių ir motyvų nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

14.1.7. Potenciali konkurencija

Radijo dažniai (kanalai) yra Lietuvos Respublikos nuosavybė ir ribotas išteklius. Net ir esant techninėms galimybėms susikurti infrastruktūrą ir teikti transliacijų perdavimo paslaugas transliuotojui, kuriam radijo dažnis (kanalas) skiriamas tiesiogiai, esamomis aplinkybėmis, neįmanoma, kad atsirastų kitas transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas, kadangi skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų

²⁸ http://www.lrtc.lt/apie_mus/Ataskaita_2008.pdf, 9 puslapis

perdavimo paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, transliuotojams, kurie siunčia programas siuntėjui skiriamu radijo dažniu (kanalu), negali teikti kitas asmuo, išskyrus tą siuntėją, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai), kadangi toks reikalavimas įrašytas transliuotojo ar retransliuotojo licencijoje. Dėl šios priežasties nėra galimybių, kad kitas asmuo, o ne LRTC, teiktų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas LRTC, rinkoje.

Išvada:

Potencialios konkurencijos Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

14.2. Konkurencijos problemos

Išanalizavus pagrindinius kriterijus (rinkos dydį, įėjimo į rinką barjerų egzistavimą, vertikalios integracijos, pirkėjo derybinės galios buvimą ar nebuvimą, paslaugų kainas bei potencialią konkurenciją), kuriais remiantis sprendžiama, ar konkurencija Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga, RRT nustato, kad:

1. LRTC užima 100 procentų Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

2. Įėjimo į Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

3. Pirkėjo derybinės galios Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

4. LRTC turi galimybių ir motyvų nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikaliai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

5. Vertikaliai susietų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimas LRTC suteikia esminį pranašumą, todėl LRTC turi galimybių ir motyvų sieti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

6. Potencialios konkurencijos Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

Atlikus konkurencijos veiksmingumo Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje analizę, išskiriamos šios konkurencijos problemos:

1. LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

2. LRTC turi galimybių ir motyvų taikyti skirtingas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

3. LRTC turi galimybių ir motyvų nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Išvada:

Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl šiame skyriuje įvardytų problemų Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

14.3. Didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas

Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl Ataskaitos 14.2 skyriuje įvardintų problemų Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

RRT konstatuoja, kad:

1. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, 100 procentų rinkos užima LRTC.

2. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikėja LRTC 2005 – 2008 m. sausio – rugsėjo 30 d. laikotarpiu teikė skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. LRTC teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui

LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, sudaro Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

4. LRTC, teikdama skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, kuri galėtų nulemti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo sąlygas.

5. LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

6. LRTC turi galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, kainas ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

7. LRTC turi galimybių ir motyvų taikyti skirtingas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

8. Ūkio subjektą LRTC sudaro juridinis asmuo LRTC. LRTC akcijos (100 proc.) nuosavybės teise priklauso valstybei, kurią patikėjimo teise valdo Susisiekimo ministerija.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes ir faktus, RRT pripažįsta ūkio subjektą LRTC turinčiu didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

15. IPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS LRTC, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI LRTC NUSTATYMAS

Elektroninių ryšių įstatymas perkėlė Europos Sąjungos naujosios reguliavimo sistemos (angl. *New Regulatory Framework*) nuostatas į nacionalinę teisę. Taisyklių 5 punkte nurodoma, kad RRT atlieka rinkos tyrimą vadovaudamasi Pagrindų direktyva, kitais privalomais Europos Sąjungos teisės aktais ir atsižvelgdama į Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairės ir t. t.

Prieigos direktyvos preambulės 5 pastraipa nustato, kad atviroje ir konkurencinėje rinkoje neturi būti apribojimų, kurie trukdytų įmonėms tarpusavyje derėtis dėl prieigos ir susijungimo susitarimų, ypač dėl susitarimų su kitų valstybių įmonėmis. Be to, Prieigos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės privalo užtikrinti, kad nebūtų jokių apribojimų, kurie ūkio subjektams

toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje neleistų tarpusavyje derėtis dėl susitarimų techniniais ar komerciniais prieigos ir (ar) sujungimo klausimais. Pažymėtina, kad Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi siekiama Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos tikslų, tarp jų plėsti vidaus rinką. Tai daryti nacionalines reguliavimo institucijas įpareigoja ir Pagrindų direktyva 8 straipsnio 3 dalis. Taigi, vadovaujantis Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalies ir Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatomis, RRT turi imtis visų reikiamų priemonių, siekdama skatinti konkurenciją elektroninių ryšių srityje.

Prieigos direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje nurodoma, kad nustatyti įpareigojimai turi būti pagrįsti nustatytos problemos pobūdžiu, turi būti proporcingi ir pateisinami atsižvelgiant į Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus (konkurencijos skatinimas, vidaus rinkos plėtra ir Europos Sąjungos piliečių interesų užtikrinimas). Prieigos direktyvos preambulės 15 pastraipoje pabrėžiama, kad skiriant įmonei, turinčiai didelę įtaką rinkoje, įpareigojimus papildomos rinkos analizės atlikti nereikia, tačiau būtina pagrįsti, kad būtent toks įpareigojimas yra tikslingas ir pagal nustatytos problemos pobūdį proporcingas. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 117 punkte taip pat akcentuojama, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad didelę įtaką turintiems ūkio subjektams nustatomi įpareigojimai turi atitikti tikslus, nurodytus Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus ir būti proporcingi sprendžiamoms problemoms. Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje taipogi nustatyta, kad RRT turi teisę ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatyti šiuos įpareigojimus, atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami konkrečiu atveju, ir nustatydamą tokių įpareigojimų vykdymo pradžios momentą, todėl tolesnėse Ataskaitos skyriuose RRT parinks įpareigojimus ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką rinkoje atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami ir atitinka šioje Ataskaitoje nustatytų problemų prigimtį, proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais ir tikslais, nurodytais Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje.

Atsižvelgdama į Ataskaitos 14.3 skyriaus išvadą, kad ūkio subjektas LRTC turi didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, RRT, vadovaudamasi Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsniu, turi teisę nustatyti ir (ar) pakeisti įpareigojimus didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui nustatytoms konkurencijos problemoms spręsti.

Įpareigojimų pobūdis ir reguliavimo būtinumas priklauso nuo to, ar ūkio subjektas turi galią atitinkamoje rinkoje ir ar ja naudojasi.

LRTC parduodamas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, kitiems asmenims, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia daryti įtaką paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms. Potencialios konkurencijos nebuvimas neleidžia vystyti konkurencijai savaime ir sudaro sąlygas galimam LRTC piktnaudžiavimui dominuojančia padėtimi rinkoje.

Faktiniai duomenys patvirtina, kad ūkio subjektas LRTC išnaudoja turimą galią skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

Įvertinus Ataskaitos 14.2 skyriuje įvardintas konkurencijos problemas, nustatomi šie įpareigojimai didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčiam ūkio subjektui LRTC:

įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai bei apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

15.1. Įpareigojimas suteikti prieigą

Ūkio subjektas LRTC, turėdamas monopolinę padėtį, turi ekonominį interesą ir galimybių kitiems ūkio subjektams nesuteikti prieigos prie savo elektorinių ryšių tinklo elementų ar susijusių priemonių.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje numatytus tikslus, siekia sudaryti vienodas sąlygas kitiems asmenims gauti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

LRTC gali neturėti iniciatyvos suteikti prieigos, kiek tai yra susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, bei turi galimybių tokios prieigos nesuteikti. Šią problemą sprendžia įpareigojimas suteikti prieigą, nustatytas Elektroninių ryšių įstatymo 21 straipsnyje.

Nustačius šį įpareigojimą, ūkio subjektas LRTC privalės sąžiningai derėtis su kitais asmenimis, negalės atsisakyti suteikti prieigą aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis, nenutrauks jau suteiktos prieigos bei suteiks visas kitas būtinas priemones. Šio įpareigojimo nustatymas kitiems ūkio subjektams sumažins įėjimo į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkas barjerus.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas LRTC privalo suteikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą bei susijusias priemones tik tuo atveju, jei kito asmens prašymas dėl prieigos suteikimo yra priimtinas ir aiškus.

Nenustačius prieigos prie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, suteikimo ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos suteikimo įpareigojimo aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis, apribojama konkurencija mažmeninėse transliacijų perdavimo paslaugų rinkose. Tuo atveju, jei šis įpareigojimas nebus paliktas galioti, RRT turėtų spręsti kiekvienu konkrečiu atsisakymo suteikti prieigą atveju, ar turi būti taikomas prieigos suteikimo įpareigojimas pagal Elektroninių ryšių įstatymo 22 straipsnio 2 dalį. Tokiu atveju pailgėtų prieigos suteikimo trukmė.

Išvados:

Kiek tai susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, ūkio subjektas LRTC privalo:

1) patenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą prie su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams

vardotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

2) suteikti prieigą prie konkrečių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių kitiems ūkio subjektams;

3) sąžiningai derėtis su kitais ūkio subjektais, prašančiais suteikti prieigą prie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje;

4) nenutraukti prieigos prie jau suteiktų priemonių;

5) suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos paslaugų suderinamumui;

6) suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;

7) suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimą šių paslaugų gavėjams;

8) sujungti tinklus ar suteikti tinklų priemones, įskaitant galimybę sujungti tinklus ir suteikti priemones bet kuriame techniškai galimame tinklo taške;

9) ūkio subjektas LRTC gali atsisakyti suteikti prieigą prie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, bei susijusių priemonių, vienašališkai sustabdyti jų teikimą ar jį nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti elektroninių ryšių tinklo vientisumą.

15.2. Nediskriminavimo įpareigojimas

Ūkio subjektas LRTC skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, turi galimybių ir motyvų teikti skirtingomis sąlygomis skirtingiems asmenims. Toks ūkio subjekto LRTC elgesys bei iniciatyvos suteikti prieigą prie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų aiškiais ir priimtinais sąlygomis nebuvimas sąlygoja, kad nediskriminavimo įpareigojimas, teikiant skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų tampa viena iš svarbiausių konkurencijos užtikrinimo priemonių. Šis įpareigojimas sumažina ūkio subjekto LRTC galimybes riboti konkurenciją bei apsunkinti kitų asmenų galimybes įeiti į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų rinkas.

RRT konstatuoja, kad ūkio subjektas LRTC, turintis didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, privalo nediskriminuoti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui

LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų bei su jų teikimu susijusių priemonių gavėjų. Tai reiškia, kad skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų techninės bei kitos taikomos veiklos sąlygos turi būti tokios pačios, kokias ūkio subjektas LRTC turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems asmenims.

Nediskriminavimo įpareigojimas, nustatytas Elektroninių ryšių įstatymo 19 straipsnyje, apsaugo kitus asmenis nuo diskriminavimo, kad jų galimybės konkuruoti su ūkio subjektu LRTC nebus nulemtos galimo ūkio subjekto LRTC diskriminacinio elgesio. Nediskriminavimo įpareigojimas užtikrina, kad skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų pirkėjo interesai nebus pažeisti dėl diskriminacinės praktikos.

Nediskriminavimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas LRTC negalės diskriminuoti tos pačios kategorijos paslaugos gavėjų.

Išvada:

Ūkio subjektas LRTC teikiamoms skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms privalo taikyti tokias pačias technines bei kitokias sąlygas, kokias ūkio subjektas LRTC turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams.

15.3. Skaidrumo įpareigojimas

Skaidrumo įpareigojimas, nustatytas Elektroninių ryšių įstatymo 18 straipsnyje, Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje užtikrina galimybę stebėti nediskriminavimo ir prieigos suteikimo įpareigojimų laikymąsi.

RRT siekia užtikrinti, kad kiti asmenys derėdamiesi su ūkio subjektu LRTC būtų apsaugoti nuo diskriminacinio elgesio. Jei skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainos yra neskelbiamos, šių paslaugų pirkėjai negali būti tikri dėl diskriminacinių sąlygų nebuvimo. Siekiant išvengti kitų asmenų diskriminavimo, didelę įtaką nagrinėjamoje rinkoje turintis ūkio subjektas LRTC turi pateikti RRT visas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų sutarčių kopijas bei skelbti pakankamos apimties informaciją viešai.

Nustatoma, kad ūkio subjektas LRTC privalo skelbti standartinį pasiūlymą teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams

vardotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir teikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Standartinis pasiūlymas turi būti pakankamai detalus, kad būtų galima sudaryti sutartis dėl skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo. Taip pat ūkio subjektas LRTC privalo viešai skelbti detalią informaciją, susijusią su teikiama prieiga, įskaitant apskaitos informaciją, technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip. Skaidrumo įpareigojimo nustatymas sąlygos kitų asmenų tikrumą, kad paslauga teikiama jų nediskriminuojant. Skaidrumo įpareigojimas palengvins antikonkurencinio elgesio stebėjimą, jo nustatymas užtikrins geresnes galimybes prognozuoti rinką, jos stabilumą.

Skaidrumo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes apima būtinos įsitikinti, kad nėra konkurenciją ribojančių veiksmų, informacijos pateikimą bei skelbimą, o taip pat būtinos skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms teikti informacijos pateikimą bei skelbimą.

Išvados:

Ūkio subjektas LRTC privalo, kiek tai susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu:

1) standartiniame pasiūlyme teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir teikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas pagal Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisykles, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 1V-941 (Žin., 2005, Nr. 133-4812), viešai skelbti detalią informaciją, susijusią su teikiama prieiga, įskaitant apskaitos informaciją, technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip;

2) ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo šio įpareigojimo nustatymo dienos paskelbti standartinį pasiūlymą teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir teikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas;

3) teikti ūkio subjektams, siekiantiems gauti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir (ar) antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, visą informaciją, būtiną skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms gauti;

4) skelbti informaciją apie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, kaip nustatyta Informacijos, reikalaujamos skelbti nustačius skaidrumo įpareigojimą, apimties, jos detalumo reikalavimų, paskelbimo būdo ir kitų paskelbimo sąlygų apraše, patvirtintame RRT direktoriaus 2006 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. 1V-4 (Žin., 2006, Nr. 6-236).

15.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai

Ataskaitos 14.2 skyriuje nustatyta, jog LRTC turi galimybių ir motyvų nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, kainas ir vertikaliai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatytą tikslą, siekia nustatyti didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčiam ūkio subjektui LRTC tokius įpareigojimus, kurie išspręstų nustatytas konkurencijos problemas.

RRT nuomone, kainų kontrolės metodas – kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą (angl. *Fully Distributed Cost – FDC*) geriausiai sprendžia nustatytas konkurencijos problemas (išsami galimų kainų kontrolės priemonių analizė pateikta 1 priede). RRT nuomone įpareigojimas kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą, yra pakankama priemonė spręsti šiuo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimu nustatytas konkurencijos problemas.

RRT siūlomi kainų kontrolės, kainas grindžiant sąnaudomis, ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, nustatyti Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnyje, yra proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus apribotos LRTC galimybės nepagrįstai keisti paslaugų kainas, tačiau leis LRTC padengti teikiamų paslaugų sąnaudas ir gauti investicijų grąžą. LRTC nereikės diegti naujos sąnaudų apskaitos sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. LRTC paslaugų gavėjų gauta nauda, tiesiogiai arba netiesiogiai bus perduota galutiniams paslaugų gavėjams (žiūrovams).

Išvados:

Ūkio subjektas LRTC, kiek tai yra susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo:

1. tvarkyti sąnaudų apskaitą pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45, Nr. 70-2606);

2. teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas kainomis, kurios būtų nedidesnės nei šių paslaugų sąnaudos, apskaičiuotos pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles;

3. keisti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas tik turėdamas informacijos apie šių paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles.

15.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas

Ataskaitos 14.2 skyriuje nustatyta, jog ūkio subjektas LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

LRTC 2006 m. birželio 23 d. rašte Nr. 4A-175/2.5-06 nurodė, jog 2006 m. vasario 1 d. LRTC buvo išduota retransliavimo licencija, suteikianti teisę retransliuoti televizijos ir radijo programas. LRTC tiriamuoju laikotarpiu taip pat teikė ir šiuo metu teikia kabelinės televizijos paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams. LRTC teikiamų paslaugų įvairovė (transliacijų perdavimo paslaugų teikimas, transliacijų perdavimo priemonių paslaugų teikimas, kabelinės televizijos paslaugų teikimas, duomenų perdavimo paslaugų teikimas (įskaitant papildomų priemonių teikimo paslaugas bei mažmenines duomenų perdavimo paslaugas)) rodo, jog būtina efektyviai užtikrinti nediskriminavimo (tiek teikiamų paslaugų sąlygomis, tiek teikiamų paslaugų kainomis) įpareigojimo laikymąsi.

Nenustačius apskaitos atskyrimo įpareigojimo, nebūtų įmanoma efektyviai kontroliuoti ir užtikrinti ūkio subjektui LRTC nustatyto nediskriminavimo įpareigojimo vykdymą. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas taip pat leis įsitikinti, ar ūkio subjektas LRTC kryžmiškai nesubsidijuos atskirų nereguliuojamų paslaugų ir (ar) negaus iš tam tikrų reguliuojamų paslaugų nepagrįstai didelio viršpelnio (didesnės nei pagrįsta investicijų grąžos).

Siekiant įgyvendinti bei efektyviai prižiūrėti nediskriminavimo bei skaidrumo įpareigojimų vykdymą, o taip pat siekiant užtikrinti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimo įgyvendinimą, sprendžiant Ataskaitos 14.2 skyriuje nustatytas konkurencijos problemas, ūkio subjektui LRTC yra tikslinga nustatyti apskaitos atskyrimo įpareigojimą.

RRT siūlomas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus efektyviau užtikrinamas ūkio subjektui LRTC nustatytų skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimų vykdymas. LRTC nereikės diegti naujos apskaitos atskyrimo sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi apskaitos atskyrimo sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. Apskaitos atskyrimo informacija LRTC paslaugų gavėjams atskleis informaciją kaip LRTC vykdo jai nustatytus kainų kontrolės įpareigojimus.

Išvados:

Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo vykdyti Elektroninių ryšių įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus, patvirtintus RRT direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 (Žin., 2006, Nr. 70-2607).

16. KONKURENCIJOS SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIJO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI TEO, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS

16.1. Konkurencijos veiksmingumo Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas

16.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai

RRT išskyrė šiuos pagrindinius kriterijus, kuriais remiantis gali būti nustatoma, ar konkurencija Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga:

- 1) rinkos dydis;
- 2) įėjimo į rinką barjerai;
- 3) pirkėjo derybinė galia (angl. *countervailing buying power*), t. y. kompensuojanti pirkimo galia ir paslaugų kainos;
- 4) potenciali konkurencija.

16.1.2. Rinkos dydis

Transliuotojai, veikiantys Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, norėdami nusiųsti televizijos programas galutiniam vartotojui, transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams (žiūrovams) teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, gali pirkti tik iš TEO. Toks reikalavimas įtvirtintas transliuotojo ar retransliuotojo licencijoje.

TEO tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, šiems juridiniams asmenims:

- 1) UAB „Nacionalinė skaitmeninė televizija“;
- 2) UAB „Tele-3“;
- 3) UAB „Lietuvos ryto televizija“.

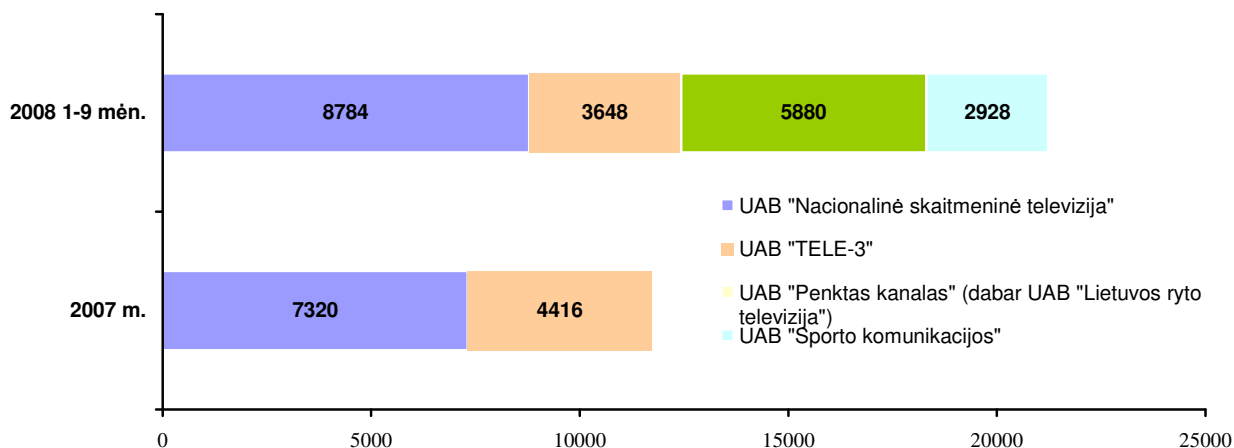
TEO yra siuntėjas ir teikia skaitmeninės antžeminės transliacijų perdavimo paslaugas kitiems juridiniams asmenims ir pats sau.

2007 m. liepą Lietuvos radijo ir televizijos komisijai pritarus, įvyko UAB „Mikrovisatos TV“ reorganizacija – skaitmeninės televizijos veiklai atskyrimo būdu buvo įsteigta nauja bendrovė UAB „Nacionalinė skaitmeninė televizija“. 2007 m. rugsėjo 19 d. posėdyje Lietuvos radijo ir televizijos komisija, apsvarsčiusi bendrovių prašymus panaikinti UAB „Mikrovisatos TV“ skaitmeninės televizijos retransliavimo licencijas ir išduoti analogiškas licencijas UAB „Nacionalinė skaitmeninė televizija“, nusprendė juos patenkinti. 2007 m. TEO įsigijus juridinį asmenį UAB

„Nacionalinė skaitmeninė televizija“, o 2008 m. pabaigoje, reorganizavimo būdu UAB „Nacionalinė skaitmeninė televizija“ prijungus prie TEO, TEO kartu įgijo ir retransliavimo licenciją.

Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos dydis matuojamas suteiktų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų apimtimi per atitinkamą laikotarpį, valandomis. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų apimtį per atitinkamą laikotarpį sudaro skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, teikiamų transliuotojams, kurie naudoja siuntėjui skiriamą radijo dažnį (kanalą), apimtis, valandomis. 2007 m. TEO suteiktų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų apimtis sudarė 11736 transliavimo valandas. Per 2008 m. 9 mėnesius šis valandų skaičius buvo didesnis nei 2007 m. – 21240 valandų.

23 paveikslas. TEO skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų suteiktų 2007–2008 metų 1-9 mėn. laikotarpiu, apimtis valandomis

Šaltinis: TEO anketa.

Visu tiriamuoju laikotarpiu TEO teikiamos transliacijų perdavimo paslaugos (valandomis) sudarė 100 procentų rinkos.

TEO užima 100 procentų Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 75 punkte nurodyta, jog itin didelės rinkos dalys – viršijančios 50 procentų – gali būti tiesioginiu dominuojančios padėties rinkoje įrodymu. Nagrinėjamos skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos atveju TEO užima 100 procentų šios rinkos.

Išvada:

TEO užima 100 procentų Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

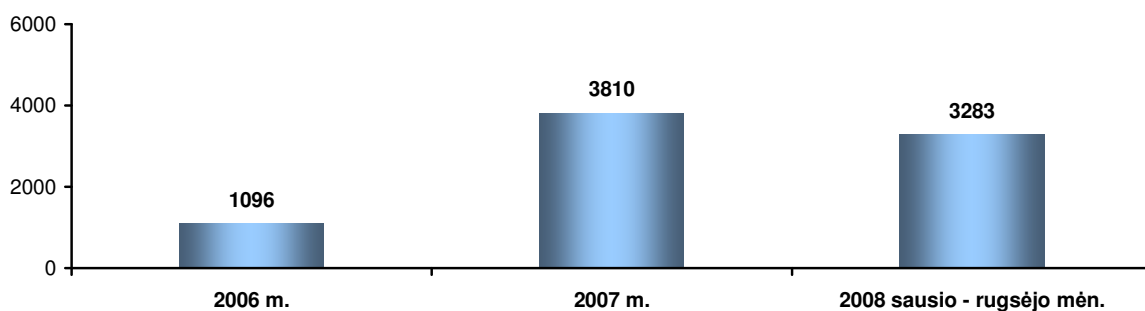
16.1.3. Įėjimo į rinką barjerai

Radijo dažniai (kanalai), kurie yra būtini skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams, teikti ir gauti, yra Lietuvos Respublikos nuosavybė ir ribotas išteklius.

Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, transliuotojams, kurie naudojami TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu, negali teikti kitas asmuo, išskyrus TEO, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai). Dėl šios priežasties nėra galimybių, kad kitas asmuo, o ne TEO, teiktų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas TEO.

Nuo 2005 metų iki 2008 m. rugsėjo 30 d. į TEO elektroninių ryšių tinklo infrastruktūrą, skirtą transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, investuota 8,2 mln. litų. TEO investicijų į elektroninių ryšių infrastruktūrą dinamika pateikiama 24 paveiksle.

24 paveikslas. TEO investicijos į elektroninių ryšių infrastruktūrą, naudojamą transliacijų perdavimo paslaugoms teikti 2006–2008 m. sausio – rugsėjo mėn. laikotarpiu, tūkstančiais litų.

Šaltinis: TEO anketa.

TEO elektroninių ryšių tinklo geografinė aprėptis ir reikiamų investicijų dydis sąlygoja tai, kad TEO elektroninių ryšių tinklas, skirtas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, yra sunkiai pakeičiamas.

Dėl aukščiau išvardintų priežasčių įėjimo į skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

Išvada:

Įėjimo į Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

16.1.4. Pirkėjo derybinė galia

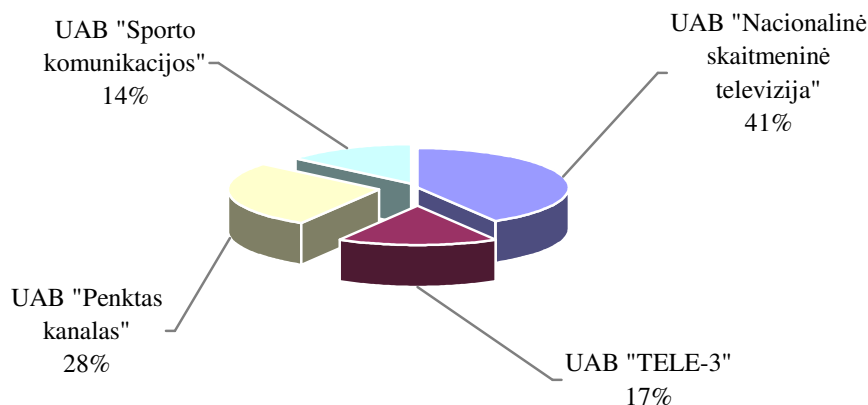
Pirkėjo derybinė galia nusako skaitmeninės antžeminės televizijos transliuotojų, kurie siunčia radijo programas TEO skirtu radijo dažniu (kanalu), t. y. transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjų, galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos pardavėjui (teikėjui) TEO.

Pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2000 m. gegužės 17 d. nutarimo Nr. 52 „Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo“ 8 punktą, vienpusė lemiamą įtaką suprantama kaip ūkio subjekto galimybė veikti atitinkamoje rinkoje pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir galiausiai vartotojų, darant poveikį prekių (paslaugų) kainoms, įėjimo į rinką galimybėms ar kitoms veiklos sąlygoms (pvz., derybinis spaudimas, ignoravimas), dėl ko ribojama konkurencija toje rinkoje.

Televizijos transliuotojas, kuris naudoja TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, pirksdamas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, neturi kitos galimybės, išskyrus pirkti šią paslaugą iš siuntėjo TEO. Kaip buvo nurodyta Ataskaitos 4 skyriuje, toks transliuotojas neturi teisės kurti savo infrastruktūros.

Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra vienintelė skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas TEO, teikėja TEO.

25 paveikslas. Transliuotojai, kurie naudoja TEO skiriamą radijo dažnį (kanalą) ir perka skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas iš TEO, bei jų perkamų paslaugų dalis, 2008 m. sausio – rugsėjo mėn., valandomis.

Šaltinis: TEO anketa.

Transliuotojai, neturėdami galimybės pirkti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo nei TEO, nesukuria pirkėjo derybinės galios, o ūkio subjektas TEO, nesusidurdamas su pirkėjo derybine galia, gali veikti nepriklausomai nuo klientų, konkurentų ir galiausiai vartotojų.

Išvada:

Pirkėjo derybinės galios Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

16.1.5 Paslaugų kainos

Vertinant konkurenciją nagrinėjamoje rinkoje, svarbu panagrinėti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainų dinamiką, kuri leidžia įvertinti, ar TEO užimama rinkos dalis suteikia galimybių TEO vienašališkai, neatsižvelgiant į konkurentus ir paslaugų gavėjus, keisti paslaugų kainas, bei parodo, ar tokios galimybės buvo išnaudotos (gali būti išnaudotos).

Ataskaitos 16.1.2 skyriuje nustatyta, jog TEO užima 100 proc. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos. Užimama rinkos dalis suteikia galimybes TEO nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

TEO šio rinkos tyrimo anketoje nurodė, jog TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo struktūrai ir siųstuvų montavimui naudoja LRTC patalpas ir bokštus. Taigi, TEO, teikdama skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą kartu teikia ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą, kuri yra sukurama naudojant LRTC infrastruktūrą. TEO užimama Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos dalis, suteikia TEO galimybę nustatyti vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

TEO viešai neskelbia skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, kainų. Paslaugų kainų analizė yra atliekama remiantis TEO rinkos tyrimo anketoje pateikta informacija bei kita RRT turima informacija.

TEO generalinio direktoriaus 2006 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 95 buvo patvirtintos skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainos, kurios pateiktos 3 lentelėje.

3 lentelė. TEO skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainos, galiojusios nuo 2006 kovo 31 d.

Eil. Nr.	Paslauga	Paslaugos kaina, Lt/mėn. (be PVM)	Pastabos
1.	Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimas pirmu TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu diegiant tinklą	N1*6000+M11333*	N1 – pirmame tinkle veikiančių siųstuvų Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje kiekis; M1 – pirmame tinkle veikiančių siųstuvų skaičius Lietuvoje (išskyrus Vilnių, Kauną, Klaipėdą, Šiaulius, Panevėžį).
2.	Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimas pirmu TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu įdiegus tinklą	70000	
3.	Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimas antru TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu diegiant tinklą	N2*6000+M2*10000	N2 – antrame tinkle veikiančių siųstuvų Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje kiekis; M2 – pirmame tinkle veikiančių siųstuvų skaičius Lietuvoje (išskyrus Vilnių, Kauną,

			Klaipėdą, Šiaulius, Panevėžį).
4.	Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimas antru TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu įdiegus tinklą	60000	

Pagal TEO rinkos tyrimui pateiktą informaciją, TEO taikomos skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainos pateiktos 4 lentelėje.

4 lentelė. TEO teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainos, galiojusios 2008 m. rugsėjo 30 d.

Eil. Nr.	Paslaugos aprašymas	Paslaugos kainos, Lt/mėn. už vieną programą (be PVM) galiojusios 2008 m. rugsėjo 30 d.	Pastabos
1.	Transliacijų perdavimas pirmu TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu (standartinės sutarties sąlygos)	70000	Paslaugos paketo formavimą („signalų priėmimą, signalo išpakavimą, dekodavimą, konvertavimą į ASI, glaudinimą, statistinį sutankinimą, paketo suformavimą įterpiant papildomas paslaugas) atlieka TEO.
2.	Transliacijų perdavimas pirmu TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu (alternatyvios paslaugos kainos ir sutarties sąlygos)	56000	Paslaugos paketo formavimą („signalų priėmimą, signalo išpakavimą, dekodavimą, konvertavimą į ASI, glaudinimą, statistinį sutankinimą, paketo suformavimą įterpiant papildomas paslaugas) atlieka TEO.
3.	Transliacijų perdavimas antru TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu (standartinės sutarties sąlygos)	53000	Paslaugos paketo formavimą („signalų priėmimą, signalo išpakavimą, dekodavimą, konvertavimą į ASI, glaudinimą, statistinį sutankinimą, paketo suformavimą įterpiant papildomas paslaugas) atlieka paslaugos pirkėjas.
4.	Transliacijų perdavimas antru TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu (standartinės sutarties sąlygos)	60000	Paslaugos paketo formavimą („signalų priėmimą, signalo išpakavimą, dekodavimą, konvertavimą į ASI, glaudinimą, statistinį sutankinimą, paketo suformavimą įterpiant papildomas paslaugas) atlieka TEO.
5.	Transliacijų perdavimas antru TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu (alternatyvios paslaugos kainos ir sutarties sąlygos)	45050	Paslaugos paketo formavimą („signalų priėmimą, signalo išpakavimą, dekodavimą, konvertavimą į ASI, glaudinimą, statistinį sutankinimą, paketo suformavimą įterpiant papildomas paslaugas) atlieka paslaugos pirkėjas.
6.	Transliacijų perdavimas antru TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu (alternatyvios paslaugos kainos)	51000	Paslaugos paketo formavimą („signalų priėmimą, signalo išpakavimą, dekodavimą, konvertavimą į ASI, glaudinimą, statistinį sutankinimą, paketo suformavimą įterpiant papildomas paslaugas) atlieka TEO.

Palyginus 3 lentelėje pateiktas ir nuo 2006 m. kovo 31 d. galiojusias bei 4 lentelėje pateiktas 2008 m. rugsėjo 30 d. galiojusias kainas, matyti, jog TEO teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų standartinės kainos nekito per tiriamąjį laikotarpį. Atlikus TEO

skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainų ir šių paslaugų sąnaudų²⁹ palyginimą, RRT konstatuoja, jog paslaugos yra teikiamos brangiau nei šių paslaugų sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą).

Taigi, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, TEO turi galimybių nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas ir faktiškai palaiko pernelyg dideles paslaugų kainas, t.y. paslaugų kainos yra didesnės nei šių paslaugų sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą).

TEO veikia mažmeninėse viešojo fiksuoto telefono ryšio, duomenų perdavimo, televizijos, teikiamos plačiajuosčiu ryšiu rinkose, kuriose veikia ir TEO konkurentai, ir TEO negali priimti vienašališkų sprendimų dėl paslaugų, teikiamų mažmeninėse rinkose, kainų, kaip priemonės uždirbti papildomas pajamas ir padidinti pelną. TEO 2006 m. viduryje pradėjo teikti mažmenines televizijos programų transliacijų plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugas (IPTV), t.y. TEO yra retransliuotojas. Kartu su televizijos paslaugomis, vartotojas gali naudotis žaidimų, video nuomos, karaokė paslaugomis. Šios paslaugos yra parduodamos „Interaktyvioji Gala“ prekinio ženklu. 2008 m. TEO pradėjo teikti mažmenines skaitmeninės antžeminės televizijos programų transliacijų paslaugas, t.y. TEO yra retransliuotojas. Mažmeninės skaitmeninės antžeminės televizijos programų transliacijų paslaugos yra parduodamos „Skaitmeninė Gala“ prekinio ženklu. Pradėjusi teikti minėtas paslaugas, TEO vykdė ir aktyvią paslaugų įvedimo į rinką politiką ir šiuo metu vykdo aktyvią paslaugų rėmimo politiką. Paslaugos įvedimo ir rėmimo į rinką sąnaudos gali būti didelės, o pajamos, kol bus pasiekta tam tikra masto ekonomija, nedidelės ir šių paslaugų veiklos rezultatas kurį laiką bus neigiamas.

Užimama rinkos dalis teikiant skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas (t.y. teikiant didmenines paslaugas), suteikia galimybę TEO priimti sprendimus, kurie įtakos bendrovės pajamas ir pelną, o taip pat priimti tokius sprendimus, kurie leistų galią, turimą skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, išnaudoti teikiant mažmenines skaitmeninės antžeminės televizijos programų transliacijų ir (arba) televizijos programų transliacijų plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugas (IPTV). Siekis didinti bendrovės pelną arba siekis didinti bendrovės vertę užimant 100 proc. skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos dalies yra pakankami motyvai TEO skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, kainas ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių paslaugų teikimo kainas nustatyti sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles paslaugų kainas.

Išvada:

TEO turi galimybių bei motyvų nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, kainas ir vertikalčiai

---

²⁹ Sąnaudų analizė buvo atlikta remiantis TEO 2008 m. sąnaudų atskaitomybe, pateikta RRT pagal TEO nustatytus įpareigojimus kitose rinkose.

susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg didelės paslaugų kainas.

16.1.6. Potenciali konkurencija

Radijo dažniai (kanalai) yra Lietuvos Respublikos nuosavybė ir ribotas išteklius. Net ir esant techninėms galimybėms susikurti infrastruktūrą ir teikti transliacijų perdavimo paslaugas transliuotojui, kuriam radijo dažnis (kanalas) skiriamas tiesiogiai, esamomis aplinkybėmis, neįmanoma, kad atsirastų kitas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas, kadangi skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, transliuotojams, kurie naudojami TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu, negali teikti kitas asmuo, išskyrus TEO, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai). Dėl šios priežasties nėra galimybių, kad kitas asmuo, o ne TEO, teiktų skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas TEO.

Išvada:

Potencialios konkurencijos Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

16.2. Konkurencijos problemos

Išanalizavus pagrindinius kriterijus (rinkos dydį, įėjimo į rinką barjerų egzistavimą, pirkėjo derybinės galios buvimą arba nebuvimą, paslaugų kainas ir potencialią konkurenciją), kuriais remiantis sprendžiama, ar konkurencija Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga, RRT nustato, kad:

1. TEO užima 100 procentų Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos.

2. Įėjimo į Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

3. Pirkėjo derybinės galios Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

4. TEO turi galimybių ir motyvų nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg didelės paslaugų kainas.

5. Potencialios konkurencijos Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

Atlikus konkurencijos veiksmingumo Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje analizę, išskiriamos šios konkurencijos problemos:

1. TEO turi galimybių ir motyvų taikyti skirtingas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

2. TEO turi galimybių ir motyvų nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje ir vertikaliai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Išvados:

1. Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl šiame skyriuje įvardytų problemų Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

16.3. Didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas

Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl Ataskaitos 16.2 skyriuje įvardintų problemų Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

RRT konstatuoja, kad:

1. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, 100 procentų rinkos užima TEO.

2. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikėja TEO 2005 – 2008 m. rugsėjo 30 d. laikotarpiu teikė skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO.

3. TEO teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, sudaro Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

4. TEO, teikdama skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui

TEO, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, kuri galėtų nulemti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo sąlygas.

5. TEO turi galimybių ir motyvų nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg didelės kainas.

6. TEO turi galimybių ir motyvų taikyti skirtingas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

7. Ūkio subjektą TEO sudaro TEO kartu su susijusiais juridiniais asmenimis UAB „Baltic Data Center“, UAB „Interdata“, UAB „Hosting“, UAB „Kompetencijos ugdymo centras“, UAB „Lintel“, UAB „Omnitel“, UAB „Verslo investicijos“ ir VšĮ „TEO sportas“.

Ūkio subjekto TEO sudėtis nustatyta, atsižvelgus į žemiau nurodytas priežastis.

TEO LT, AB anketos duomenimis, 62,94 proc. TEO akcijų valdė Danijos įmonė „Amber Teleholding A/S“, 7,94 proc. akcijų valdė Hansabank Clients.³⁰

„Amber Teleholding“ A/S kontrolinį akcijų paketą valdo Švedijos įmonė „Telía Sonera“ AB, kuri tiesiogiai ar per antrines įmones veikia Danijoje, Norvegijoje, Suomijoje, Švedijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Estijoje, Belgijoje, Ispanijoje, Jungtinėje Karalystėje, Olandijoje, Portugalijoje, Prancūzijoje, Slovėnijoje, Vokietijoje, Azerbaidžane, Gruzijoje, Moldovoje, Kazachstane, Rusijoje, Turkijoje, Singapūre, Jungtinėse Amerikos Valstijose bei kitose valstybėse.

„Telía Sonera“ AB valdo po vieną fiksuoto ir judriojo telefono ryšio operatorių kiekvienoje Baltijos valstybėje: Lietuvoje – TEO (istorinis viešojo fiksuoto telefono ryšio operatorius) ir UAB „Omnitel“ (viešojo judriojo telefono ryšio operatorius), Latvijoje – „Lattelecom“ SIA (istorinis viešojo fiksuoto telefono ryšio operatorius) ir „Latvijas Mobilais Telefons“ SIA (viešojo judriojo telefono ryšio operatorius), Estijoje – „Elion“ (istorinis viešojo fiksuoto telefono ryšio operatorius) ir „EMT“ (viešojo judriojo telefono ryšio operatorius).

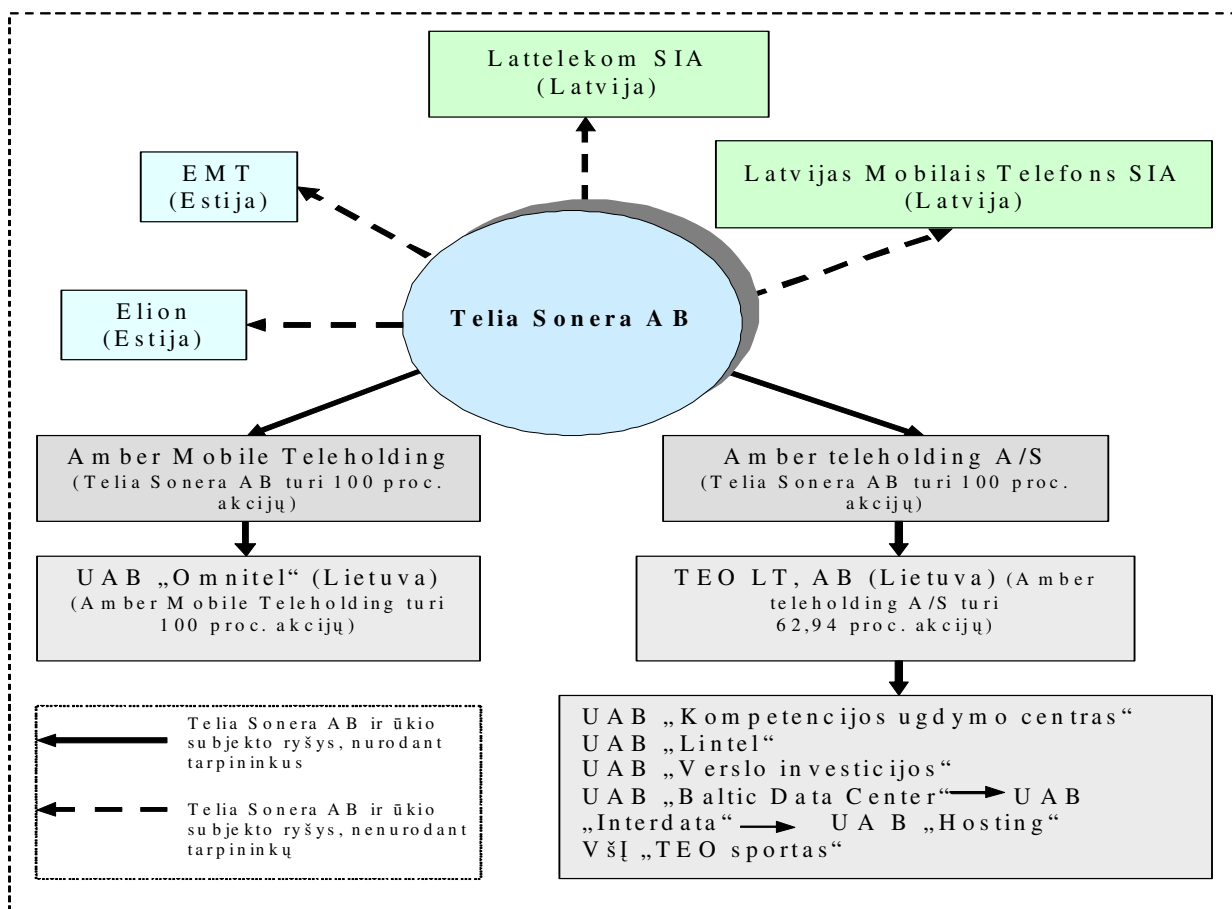
Atsižvelgiant į „Telía Sonera“ AB nuosavybės ryšius daugelyje valstybių, „Telía Sonera“ AB grupė turi galimybes koordinuoti aukščiau nurodytų juridinių asmenų veiksmus. Vadinasi, įmonė „Telía Sonera AB“ netiesiogiai valdo Lietuvos Respublikos istorinį viešuosius fiksuoto telefono ryšio tinklus ir (ar) paslaugas teikiantį operatorių TEO.

---

³⁰ Nurodyti visi šio banko klientai jų nekonkretizuojant.

Rinkos tyrimo anketoje TEO nurodė, kad turi 6 dukterines įmones, iš kurių UAB „Voicecom“ (2008 m. gruodžio 31 d. TEO šią įmonę pardavė³¹), UAB „Verslo investicijos“ (2008 m. gruodžio 19 d. TEO įsigijo šią įmonę³²), UAB „Kompetencijos ugdymo centras“, UAB „Lintel“ ir UAB „Baltic Data Center“ įmonėse turi 100 proc. akcijų ir yra vienintelė VšĮ „TEO sportas“ steigėja. TEO 2010 m. sausio 12 d. raštu Nr. 01-1-04-15 informavo, kad TEO antrinė įmonė UAB „Baltic Data Center“ įsigijo 100 proc. UAB „Interdata“ akcijų. UAB „Interdata“ taip pat valdo 100 proc. antrinės įmonės UAB „Hosting“ akcijų.

26 paveikslas. TEO ir susiję asmenys Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Šaltinis: TEO informacija.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes ir faktus, RRT pripažįsta ūkio subjektą TEO turinčiu didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

³¹ TEO LT, AB 2009 m. sausio 28 d. raštas Nr. 01-1-03-29

³² TEO LT, AB 2009 m. vasario 10 d. raštu Nr. 01-1-04-44

17. IPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIJO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS SIUNTĖJUI TEO, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI TEO NUSTATYMAS

Elektroninių ryšių įstatymas perkėlė Europos Sąjungos naujosios reguliavimo sistemos (angl. *New Regulatory Framework*) nuostatas į nacionalinę teisę. Taisyklių 5 punkte nurodoma, kad RRT atlieka rinkos tyrimą vadovaudamasi Pagrindų direktyva, kitais privalomais Europos Sąjungos teisės aktais ir atsižvelgdama į Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairės ir t. t.

Prieigos direktyvos preambulės 5 pastraipa nustato, kad atviroje ir konkurencinėje rinkoje neturi būti apribojimų, kurie trukdytų įmonėms tarpusavyje derėtis dėl prieigos ir susijungimo susitarimų, ypač dėl susitarimų su kitų valstybių įmonėmis. Be to, Prieigos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės privalo užtikrinti, kad nebūtų jokių apribojimų, kurie ūkio subjektams toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje neleistų tarpusavyje derėtis dėl susitarimų techniniais ar komerciniais prieigos ir (ar) sujungimo klausimais. Pažymėtina, kad Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi siekiama Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos tikslų, tarp jų plėsti vidaus rinką. Tai daryti nacionalines reguliavimo institucijas įpareigoja ir Pagrindų direktyva 8 straipsnio 3 dalis. Taigi, vadovaujantis Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalies ir Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatomis, RRT turi imtis visų reikiamų priemonių, siekdama skatinti konkurenciją elektroninių ryšių srityje.

Prieigos direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje nurodoma, kad nustatyti įpareigojimai turi būti pagrįsti nustatytos problemos pobūdžiu, turi būti proporcingi ir pateisinami atsižvelgiant į Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus (konkurencijos skatinimas, vidaus rinkos plėtra ir Europos Sąjungos piliečių interesų užtikrinimas). Prieigos direktyvos preambulės 15 pastraipoje pabrėžiama, kad skiriant įmonei, turinčiai didelę įtaką rinkoje, įpareigojimus papildomos rinkos analizės atlikti nereikia, tačiau būtina pagrįsti, kad būtent toks įpareigojimas yra tikslingas ir pagal nustatytos problemos pobūdį proporcingas. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 117 punkte taip pat akcentuojama, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad didelę įtaką turintiems ūkio subjektams nustatomi įpareigojimai turi atitikti tikslus, nurodytus Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus ir būti proporcingi sprendžiamoms problemoms. Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje taipogi nustatyta, kad RRT turi teisę ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatyti šiuos įpareigojimus, atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami konkrečiu atveju, ir nustatydamą tokių įpareigojimų vykdymo pradžios momentą, todėl tolesnėse Ataskaitos skyriuose RRT parinks įpareigojimus ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką rinkoje atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami ir atitinka šioje Ataskaitoje nustatytų problemų prigimtį, proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais ir tikslais, nurodytais Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje.

Atsižvelgdama į Ataskaitos 16.3 skyriaus išvadą, kad ūkio subjektas TEO turi didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, RRT, vadovaudamasi Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsniu, turi teisę nustatyti ir (ar) pakeisti įpareigojimus didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui nustatytoms konkurencijos problemoms spręsti.

Įpareigojimų pobūdis ir reguliavimo būtinumas priklauso nuo to, ar ūkio subjektas turi galią atitinkamoje rinkoje ir ar ja naudojasi.

TEO parduodamas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, kitiems asmenims, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia daryti įtaką paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms. Potencialios konkurencijos nebuvimas neleidžia vystytis konkurencijai savaime ir sudaro sąlygas galimam TEO piktnaudžiavimui dominuojančia padėtimi rinkoje.

Faktiniai duomenys patvirtina, kad ūkio subjektas TEO išnaudoja turimą galią Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

Įvertinus Ataskaitos 16.2 skyriuje įvardintas konkurencijos problemas, nustatomi šie įpareigojimai didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčiam ūkio subjektui TEO: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai bei apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

17.1. Įpareigojimas suteikti prieigą

Ūkio subjektas TEO turi ekonominį interesą ir galimybių kitiems ūkio subjektams nesuteikti prieigos prie savo elektorinių ryšių tinklo elementų ar susijusių priemonių.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje numatytus tikslus, siekia sudaryti vienodas sąlygas kitiems asmenims gauti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

TEO gali neturėti iniciatyvos suteikti prieigos, kiek tai yra susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, bei turi galimybių tokios prieigos nesuteikti. Šią problemą sprendžia įpareigojimas suteikti prieigą, nustatytas Elektroninių ryšių įstatymo 21 straipsnyje.

Nustačius šį įpareigojimą, ūkio subjektas TEO privalės sąžiningai derėtis su kitais asmenimis, negalės atsisakyti suteikti prieigą aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis, nenutrauks jau suteiktos prieigos bei suteiks visas kitas būtinas priemones. Šio įpareigojimo nustatymas kitiems ūkio subjektams sumažins įėjimo į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkas barjerus.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas TEO privalo suteikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, bei susijusias priemones tik tuo atveju, jei kito asmens prašymas dėl prieigos suteikimo yra priimtinas ir aiškus.

Nenustačius prieigos prie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, įpareigojimo aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis, apribojama konkurencija mažmeninėse transliacijų perdavimo paslaugų rinkose. Tuo atveju, jei šis įpareigojimas nebus nustatytas, RRT turėtų spręsti kiekvienu konkrečiu atsisakymo suteikti prieigą

atveju, ar turi būti taikomas prieigos suteikimo įpareigojimas pagal Elektroninių ryšių įstatymo 22 straipsnio 2 dalį. Tokiu atveju pailgėtų prieigos suteikimo trukmė.

Išvados:

Kiek tai susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu, ūkio subjektas TEO privalo:

1) patenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą prie su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

2) suteikti prieigą prie konkrečių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių kitiems ūkio subjektams;

3) sąžiningai derėtis su kitais ūkio subjektais, prašančiais suteikti prieigą prie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje;

4) nenutraukti prieigos prie jau suteiktų priemonių;

5) suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos paslaugų suderinamumui;

6) suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;

7) suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimą šių paslaugų gavėjams;

8) sujungti tinklus ar suteikti tinklų priemones, įskaitant galimybę sujungti tinklus ir suteikti priemones bet kuriame techniškai galimame tinklo taške;

9) ūkio subjektas TEO gali atsisakyti suteikti prieigą prie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, bei susijusių priemonių, vienašališkai sustabdyti jų teikimą ar jį nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti elektroninių ryšių tinklo vientisumą.

17.2. Nediskriminavimo įpareigojimas

Ūkio subjektas TEO skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, turi motyvų ir galimybių teikti skirtingomis sąlygomis skirtingiems asmenims. Toks ūkio subjekto TEO elgesys bei iniciatyvos suteikti prieigą prie skaitmeninės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, aiškiomis ir priimtinais sąlygomis nebuvimas sąlygoja, kad nediskriminavimo įpareigojimas, teikiant skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, tampa viena iš svarbiausių konkurencijos užtikrinimo

priemonių. Šis įpareigojimas sumažina ūkio subjekto TEO galimybes riboti konkurenciją bei apsunkinti kitų asmenų galimybes įeiti į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų rinkas.

RRT konstatuoja, kad ūkio subjektas TEO, turintis didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, privalo nediskriminuoti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, bei su jų teikimu susijusių priemonių gavėjų. Tai reiškia, kad skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, techninės bei kitos taikomos veiklos sąlygos turi būti tokios pačios, kokias ūkio subjektas TEO turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems asmenims.

Nediskriminavimo įpareigojimas, nustatytas Elektroninių ryšių įstatymo 19 straipsnyje, apsaugo kitus ūkio subjektus nuo diskriminavimo, kad jų galimybės konkuruoti su ūkio subjektu TEO nebus nulemtos galimo ūkio subjekto TEO diskriminacinio elgesio. Nediskriminavimo įpareigojimas užtikrina, kad skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, pirkėjo interesai nebus pažeisti dėl diskriminacinės praktikos.

Nediskriminavimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas TEO negalės diskriminuoti tos pačios kategorijos paslaugos gavėjų.

Išvada:

Ūkio subjektas TEO teikiamoms skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, privalo taikyti tokias pačias technines bei kitokias sąlygas, kokias ūkio subjektas TEO turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams.

17.3. Skaidrumo įpareigojimas

Skaidrumas įpareigojimas, nustatytas Elektroninių ryšių įstatymo 18 straipsnyje, Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje užtikrina galimybę stebėti nediskriminavimo ir prieigos suteikimo įpareigojimų laikymąsi.

RRT siekia užtikrinti, kad kiti asmenys derėdamiesi su ūkio subjektu TEO būtų apsaugoti nuo diskriminacinio elgesio. Jei skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, kainos yra neskelbiamos, šių pirkėjai negali būti tikri dėl diskriminacinių sąlygų nebuvimo. Siekiant išvengti kitų asmenų diskriminavimo, didelę įtaką nagrinėjamoje rinkoje turintis ūkio subjektas TEO turi pateikti RRT visas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti,

kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, sutarčių kopijas bei skelbti pakankamos apimties informaciją viešai.

Nustatoma, kad ūkio subjektas TEO privalo skelbti standartinį pasiūlymą teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje. Standartinis pasiūlymas turi būti pakankamai detalus, kad būtų galima sudaryti sutartis dėl skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo. Taip pat ūkio subjektas TEO privalo viešai skelbti detalią informaciją, susijusią su šiame Ataskaitos skyriuje nurodytą įpareigojimą nustatančio RRT direktoriaus įsakymo įsigaliojimo dieną teikiama prieiga, įskaitant apskaitos informaciją, technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip. Skaidrumo įpareigojimo nustatymas sąlygos kitų asmenų tikrumą, kad paslauga teikiama jų nediskriminuojant. Skaidrumo įpareigojimas palengvins antikonkurencinio elgesio stebėjimą, jo nustatymas užtikrins geresnes galimybes prognozuoti rinką, jos stabilumą.

Skaidrumo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes apima būtinos įsitikinti, kad nėra konkurenciją ribojančių veiksmų, informacijos pateikimą bei skelbimą, o taip pat būtinos skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikti informacijos pateikimą bei skelbimą.

Išvados:

Ūkio subjektas TEO privalo, kiek tai susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikimu:

1) standartiniame pasiūlyme teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, pagal Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisykles, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 1V-941 (Žin., 2005, Nr. 133-4812), viešai skelbti detalią informaciją, susijusią su teikiama prieiga, įskaitant apskaitos informaciją, technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip;

2) ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo šio įpareigojimo nustatymo dienos paskelbti standartinį pasiūlymą teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje;

3) teikti ūkio subjektams, siekiantiems gauti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, visą informaciją, būtiną skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje;

4) skelbti informaciją apie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, kaip nustatyta Informacijos, reikalaujamos skelbti

nustačius skaidrumo įpareigojimą, apimties, jos detalumo reikalavimų, paskelbimo būdo ir kitų paskelbimo sąlygų apraše, patvirtintame RRT direktoriaus 2006 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. 1V-4 (Žin., 2006, Nr. 6-236).

17.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai

Ataskaitos 16.2 skyriuje nustatyta, jog TEO turi galimybių bei motyvų nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje kainas ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatytą tikslą, siekia nustatyti didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčiam ūkio subjektui TEO tokius įpareigojimus, kurie išspręstų nustatytas konkurencijos problemas.

RRT nuomone, kainų kontrolės metodas – kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą (angl. *Fully Distributed Cost – FDC*) geriausiai sprendžia nustatytas konkurencijos problemas (išsami galimų kainų kontrolės priemonių analizė pateikta 1 priede). RRT nuomone įpareigojimas kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą, yra pakankama priemonė spręsti šiuo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimu nustatytas konkurencijos problemas.

RRT siūlomi kainų kontrolės, kainas grindžiant sąnaudomis, ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, nustatyti Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnyje, yra proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus apribotos TEO galimybės nepagristai keisti paslaugų kainas, tačiau leis TEO padengti teikiamų paslaugų sąnaudas ir gauti investicijų grąžą. TEO nereikės diegti naujos sąnaudų apskaitos sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. TEO paslaugų gavėjų gauta nauda, tiesiogiai arba netiesiogiai bus perduota galutiniams paslaugų gavėjams (žiūrovams).

Išvados:

Ūkio subjektas TEO, kiek tai susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo:

1. tvarkyti sąnaudų apskaitą pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45, Nr. 70-2606);

2. teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas kainomis, kurios būtų nedidesnės nei šių paslaugų sąnaudos, apskaičiuotos pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles;

3. keisti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių

teikimo paslaugų kainas tik turėdamas informaciją apie šių paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytą sąnaudų metodą taisykles.

17.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas

TEO yra skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas ir gavėjas, t.y. TEO šias paslaugas teikia tiek kitiems paslaugų gavėjams, tiek pats sau. Tai rodo, jog TEO yra vertikaliai integruota bendrovė. TEO taip pat teikia mažmenines televizijos programų transliavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugas (IPTV) ir teikia televizijos transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugas pats sau. Ataskaitos 16.1.4 skyriuje nurodyta, jog užimama rinkos dalis teikiant skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, suteikia galimybę priimti sprendimus, kurie įtakos TEO pajamas ir pelną, o taip pat priimti tokius sprendimus, kurie leistų galią, turimą Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, išnaudoti teikiant mažmenines skaitmeninės antžeminės televizijos programų transliacijų ir (arba) mažmeninių televizijos programų transliacijų plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugas (IPTV). Tokia ūkio subjekto TEO veikla rodo, jog būtina efektyviai užtikrinti nediskriminavimo (tiek teikiamų paslaugų sąlygomis, tiek teikiamų paslaugų kainomis) įpareigojimo laikymąsi.

Nenustačius apskaitos atskyrimo įpareigojimo, nebūtų įmanoma efektyviai kontroliuoti ir užtikrinti ūkio subjektui TEO nustatyto nediskriminavimo įpareigojimo vykdymą. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas taip pat leis įsitikinti, ar ūkio subjektas TEO kryžmiškai nesubsidijuos atskirų nereguliuojamų (pavyzdžiui, televizijos transliacijų plačiajuosčio ryšio tinklais ir (arba) televizijos transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugų ir (arba) skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų) paslaugų reguliuojamomis paslaugomis ir (ar) negaus iš tam tikrų reguliuojamų paslaugų (pavyzdžiui, skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų) nepagrįstai didelio viršpelnio (didesnės nei pagrįsta investicijų grąžos). Siekiant, kad būtų užtikrinama efektyvi nediskriminavimo įpareigojimo priežiūra, ir nereguliuojamos transliacijų perdavimo ir transliacijų paslaugos nebūtų apskaitomos kaip vienas verslo vienetas (pavyzdžiui, „kitos nereguliuojamos paslaugos“), būtina konkretizuoti apskaitos atskyrimo įpareigojimą ir nurodyti konkrečias transliacijų perdavimo ir transliacijų paslaugas, kurioms turi būti vykdomas apskaitos atskyrimas.

RRT siūlomas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus efektyviau užtikrinamas ūkio subjektui TEO nustatytų skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimų vykdymas. TEO nereikės diegti naujos apskaitos atskyrimo sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi apskaitos atskyrimo sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. RRT, detalizuodama apskaitos atskyrimo įpareigojimą, t. y. nurodydama apskaitą tvarkyti pagal konkrečias transliacijų perdavimo ir transliacijų paslaugas, neinicijuoja ir nesiekia nurodytų transliacijų perdavimo paslaugų ir televizijos programų transliacijų paslaugų reguliavimo. RRT šiuo įpareigojimu siekia užtikrinti efektyvų TEO nustatyto nediskriminavimo įpareigojimo vykdymą Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. Apskaitos atskyrimo informacija TEO paslaugų gavėjams atskleis informaciją kaip TEO vykdo jai nustatytus kainų kontrolės įpareigojimus ir leis RRT įvertinti nediskriminavimo įpareigojimo vykdymą.

Išvada:

Ūkio subjektas TEO, kiek tai yra susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimu (didmeninė paslauga), skaitmeninės antžeminės televizijos programų transliacijų teikimu (mažmeninė paslauga), televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikimu plačiajuosčio ryšio tinklais (didmeninė paslauga) ir televizijos programų transliacijų teikimu plačiajuosčio ryšio tinklais (mažmeninė paslauga), privalo vykdyti Elektroninių ryšių įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Apskaitos atskyrimo taisyklės ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus, patvirtintus RRT direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 (Žin., 2006, Nr. 70-2607).

18. KONKURENCIJOS ANALIGINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIJO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS TRANSLIUOTOJUI, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE VEIKSMINGUMO TYRIMAS IR DIDELĘ ĮTAKĄ ŠIOJE RINKOJE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS

18.1. Konkurencijos veiksmingumo Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje tyrimas

18.1.1. Konkurencijos veiksmingumo vertinimo kriterijai

RRT išskyrė šiuos pagrindinius kriterijus, kuriais remiantis gali būti nustatoma, ar konkurencija Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga:

- 1) rinkos dydis;
- 2) vertikali integracija;
- 3) pirkėjo derybinė galia (angl. *countervailing buying power*), t. y. kompensuojanti pirkimo galia ir paslaugų kainos;
- 4) įėjimo į rinką barjerai;
- 5) paslaugų susiejimas.

18.1.2. Rinkos dydis

Transliuotojai, veikiantys Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, norėdami nusiųsti televizijos programas galutiniam vartotojui, susikūrę savo infrastruktūrą, teikia analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams (žiūrovams) teikti, patys sau arba perka jas iš trečiojo ūkio subjekto. Lietuvos Respublikos teritorijoje analoginės antžeminės transliacijų perdavimo paslaugas kitiems ūkio subjektams teikia tik LRTC. Pažymėtina, kad LRTC nėra analoginės antžeminės televizijos transliuotojas.

Kaip parodyta 27 paveiksle, Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, tiriamojo laikotarpio pabaigoje turėjo teisę teikti:

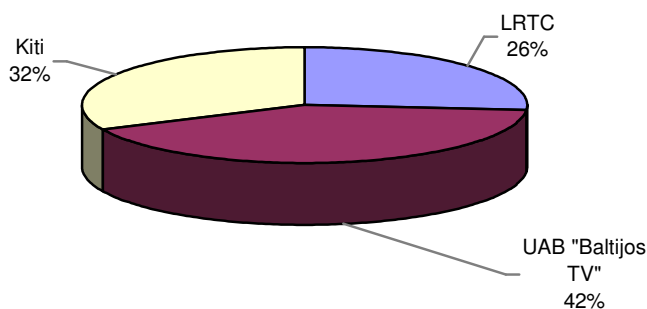
1) Ignalinos rajono Vidiškių gimnazija,	5) UAB „Aukštaitijos televizija“,
2) LRTC,	6) UAB „Baltijos TV“,
3) TŪB „S. Bukelis ir ko“,	7) UAB „Ilora“,
4) UAB „Aidas“,	

- 8) UAB „Kėdainių krašto televizija“,
- 9) UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“,
- 10) UAB „Pictura“,
- 11) UAB „Pūkas“,
- 12) UAB „Roventa“,
- 13) UAB „Šiaulių apskrities televizija“,
- 14) UAB „TV7“,

- 15) V. Krušnos IĮ,
- 16) VšĮ „Alytaus regioninė televizija“,
- 17) VšĮ „Idėjų bankas“,
- 18) VšĮ „Raseinių krašto televizija“,
- 19) VšĮ Druskininkų regiono televizija,
- 20) VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija.

Pažymėtina, kad visi asmenys teikia analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas tik patys sau, išskyrus LRTC, kuris teikia analoginės transliacijų perdavimo paslaugas analoginės antžeminės televizijos transliuotojams. Taigi, analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, gavo: Ignalinos rajono Vidiškių gimnazija, TŪB „S. Bukelis ir Ko“, UAB „Aidas“, UAB „Aukštaitijos televizija“, UAB „Baltijos TV“, UAB „Ilora“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“, UAB „Pictura“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „Šiaulių apskrities televizija“, UAB „TV7“, V. Krušnos IĮ, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, VšĮ „Idėjų bankas“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, VšĮ Druskininkų regiono televizija, VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija.

27 paveikslas. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos dalių procentinis pasiskirstymas 2008 m. rugsėjo 30 d. Rinka matuojama nuosavybės teise turimų siųstuvų skaičiumi, iš viso buvo 53 siųstuvai.

Šaltinis: Rinkos tyrimo anketos ir RRT duomenys.

Nagrinėjamos analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje LRTC teikiamų analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų dalis sudarė 26 proc., UAB „Baltijos TV“ – 42 proc. šios rinkos pagal nuosavybės teise turimų siųstuvų skaičių, bet UAB „Baltijos TV“ teikia transliacijų perdavimo paslaugas tik pats sau ir tiriamojo laikotarpio pabaigoje net 18 iš 23 turimų siųstuvų buvo įrengę LRTC patalpose.

Pažymėtina, kad analoginės antžeminės televizijos transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai) ir galintys kurti savo infrastruktūrą, 77 procentus turimų siųstuvų, kuriais teikia analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, įrengia LRTC turimose patalpose. Toliau ši situacija aprašyta Ataskaitos 18.1.3 skyriuje „Vertikali integracija“.

Išvada:

Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, didžiausią rinkos dalį užima UAB „Baltijos TV“ (42 proc.), tačiau UAB „Baltijos TV“ tiriamojo laikotarpio pabaigoje net 18 iš 23 turimų siųstuvų įrengė LRTC patalpose.

18.1.3. Vertikali integracija

Transliuotojas, norėdamas perduoti analoginės antžeminės televizijos transliacijas galutiniams vartotojams (žiūrovams) savo nuosavu siųstuvu, privalo patalpinti siųstuvą tam tinkamose patalpose. Istorškai išvystęs infrastruktūrą, LRTC turi galimybę parduoti ne tik analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, bet ir antžeminės transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikti būtina ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslauga.

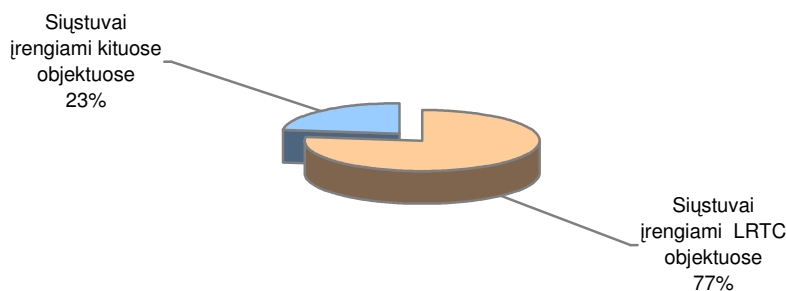
Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos yra vertikaliai susijusios, kadangi analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, neįmanoma teikti be antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos.

LRTC visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje turi bokštus, kurie pritaikyti transliacijų perdavimo paslaugų įrangai montuoti. Pažymėtina, kad bokštų aukštis dažnai yra didesnis nei 50 metrų. Nė vienas kitas asmuo Lietuvos Respublikos teritorijoje neturi tokios infrastruktūros.

Vertikalios integracijos egzistavimas tarp analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų suteikia LRTC pranašumą kitų asmenų, teikiančių ar ketinančių teikti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, atžvilgiu ir sudaro nevienodas konkurencines sąlygas.

Kaip parodyta 28 paveiksle, analoginės antžeminės televizijos transliuotojų, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), 77 procentai siųstuvų įrengiami LRTC patalpose. Tai reiškia, kad šie analoginės antžeminės televizijos transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), naudojami LRTC teikiamomis antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugomis.

28 paveikslas. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikėjų pasiskirstymas tiriamojo laikotarpio pabaigoje, kai šias paslaugas perka analoginės antžeminės televizijos transliuotojai, kuriems skiriamas radijo dažnis (kanalas) tiesiogiai³³

Šaltinis: anketos ir RRT turimi duomenys.

Tokia situacija, kai daugiau nei 50 procentų analoginės antžeminės televizijos transliuotojų siųstuvų yra įrengiami LRTC objektuose, akivaizdžiai parodo, kad, nors ir nenuomodama savo turimų siųstuvų, LRTC turi galimybių daryti įtaką analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkai. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms teikti skirtos antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos, kurių daugiausiai parduoda LRTC, yra būtinos televizijos transliacijų perdavimui užtikrinti.

LRTC, turėdama monopolinę padėtį analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkose, rinkos galią per susijusias antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas perkelia ją į Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

LRTC, būdama didžiausia antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikėja, turi esminį pranašumą kitų asmenų atžvilgiu teikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas bei sieti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

Išvados:

1. Analoginės antžeminės televizijos transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), 77 procentai siųstuvų tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo įrengę LRTC patalpose. Tai reiškia, kad šie

³³ AB Lietuvos radijo ir televizijos centras paveiksle pažymėtas LRTC.

analoginės antžeminės televizijos transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), naudojami LRTC teikiamomis antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugomis.

2. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų vertikalus sąsajumas bei tai, kad analoginės antžeminės televizijos transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), tiriamojo laikotarpio pabaigoje 77 procentus naudojamų siųstuvų buvo įrengę LRTC patalpose, parodo, kad LRTC, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nesuteikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos, o taip pat sieti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą.

18.1.4. Pirkėjo derybinė galia

Pirkėjo derybinė galia nusako analoginės antžeminės televizijos transliuotojų, kurie programas siunčia jiems skirtais radijo dažniais (kanalais), t. y. transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjų, galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką transliacijų perdavimo paslaugų ar transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikėjui.

Pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2000 m. gegužės 17 d. nutarimo Nr. 52 „Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo“ 8 punktą, vienpusė lemiamą įtaką suprantama kaip ūkio subjekto galimybė veikti atitinkamoje rinkoje pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir galiausiai vartotojų, darant poveikį prekių (paslaugų) kainoms, įėjimo į rinką galimybėms ar kitoms veiklos sąlygoms (pvz., derybinis spaudimas, ignoravimas), dėl ko ribojama konkurencija toje rinkoje.

Kaip parodyta Ataskaitos 18.1.3 skyriuje, 77 procentai analoginės antžeminės televizijos transliuotojų perka antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas iš LRTC. Be to, LRTC turi daugumą bokštų, kurie yra aukštesni nei 50 metrų ir yra pritaikyti siųstuvams įrengti.

Transliuotojai, neturėdami galimybės pirkti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo nei LRTC, nesukuria pirkėjo derybinės galios, o LRTC, nesusidurdamas su pirkėjo derybine galia, gali veikti nepriklausomai nuo klientų, konkurentų ir galiausiai vartotojų.

Kadangi analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos yra vertikalios susijusios, LRTC turi galimybių savo turimą įtaką parduodamas antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas perkelti į Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

18.1.5. Įėjimo į rinką barjerai

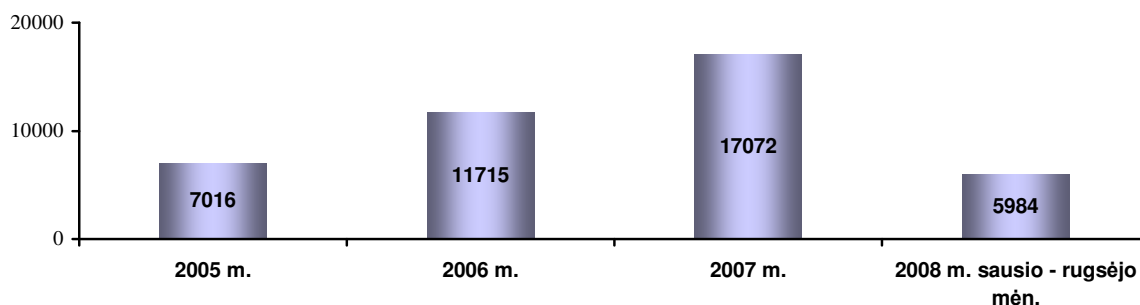
Radijo dažniai (kanalai), kurie yra būtini analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams, teikti ir gauti, yra Lietuvos Respublikos nuosavybė ir ribotas išteklius.

LRTC, ilgą laiką buvusi vienintelė transliacijų perdavimo paslaugų teikėja, sukūrė plačiai išvystytą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje elektroninių ryšių tinklą. Kaip nurodyta Ataskaitos 18.1.3 skyriuje, analoginės antžeminės televizijos transliuotojų, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), 77 procentai siųstuvų įrengiami LRTC patalpose.

Analoginės antžeminės televizijos tinklui, aprėpiančiam nacionalinę teritoriją, išvystyti reikalingos didelės investicijos, kurios sukuria aukštus barjerus įeiti į rinką. Remiantis LRTC 2008 m. finansinės atskaitomybės duomenimis, per 2008 m. bendrovė įsigijo ilgalaikio turto už 26 mln. litų. Bendrovės ilgalaikio turto (materialaus ir nematerialaus) įsigijimo savikaina 2008 m. gruodžio 31 d. buvo lygi 228 mln. litų. Pažymėtina tai, kad LRTC finansinėje atskaitomybėje nurodytas turtas neatspindi šio turto rinkos (atstatymo) kainos.

Nuo 2005 metų iki 2008 m. rugsėjo 30 d. LRTC į elektroninių ryšių tinklo infrastruktūrą investavo 41,79 mln. litų. 2009 m. bendrovė planuoja investuoti 57 mln. litų. LRTC investicijų į elektroninių ryšių infrastruktūrą dinamika pateikiama 29 paveiksle.

29 paveikslas. LRTC investicijos į elektroninių ryšių infrastruktūrą, naudojamą transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, 2005–2008 m. sausio – rugsėjo mėn., tūkst. litų

Šaltinis. LRTC anketa.

LRTC elektroninių ryšių tinklo geografinė aprėptis ir reikiamų investicijų dydis sąlygoja tai, kad LRTC tinklas yra sunkiai pakeičiamas. UAB „Baltijos TV“ anketoje pažymi, kad „šiuo metu tik LRTC yra pilnavertis antžeminės televizijos ir antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas Lietuvos rinkoje. Tai sąlygoja turima infrastruktūra – aukšti stiebai ir bokštai, bei objektai, išdėstyti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje“.

Dėl aukščiau išvardintų priežasčių įėjimo į analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

Išvada:

Įėjimo į Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

18.1.6. Paslaugų kainos

Siekiant įvertinti ar LRTC užimama rinkos dalis suteikia galimybių jai vienašališkai, neatsižvelgiant į konkurentus ir paslaugų gavėjus, keisti paslaugų kainas, bei įvertinti ar tokios galimybės buvo išnaudotos (gali būti išnaudotos), būtina nagrinėti transliacijų perdavimo paslaugų kainų dinamiką.

LRTC, sprendžiant pirmo 2006 m. atlikto Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytas konkurenciją ribojančias problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas. LRTC, įgyvendindama jai nustatytą kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą, iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą ir nuo 2008 m. sausio 1 d. užtikrinti, kad paslaugos būtų teikiamos kainomis, nedidesnėmis nei sąnaudos. Keičiant paslaugų kainas buvo nustatytas kainų keitimo mechanizmas. Taigi, nuo 2008 m. sausio pradėtas reguliuojamų paslaugų pajamų ir sąnaudų balansavimas, taip pat pereinama prie vieningos paslaugų kainų nustatymo sistemos. Šiuo metu reguliuojant LRTC teikiamų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas bei jų teikimą, yra užtikrinama, jog bendrovė negalėtų pasinaudoti savo turima galia analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkoje.

Tačiau, kaip nurodyta Ataskaitos 18.1.3. skyriuje, transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai) ir galintys kurti savo infrastruktūrą, dažnai naudojami LRTC valdoma infrastruktūra. Situacija, kai didžioji dalis analoginės antžeminės televizijos transliuotojų naudojami LRTC infrastruktūra (77 procentai analoginės antžeminės televizijos transliuotojų siųstuvų įrengiami LRTC patalpose, t. y. antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos perkamos iš LRTC), nesant reguliavimo, suteikia LRTC galimybę nepagrįstai keisti paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas ir perkelti galią teikiant analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje..

LRTC 2008 m. metiniame pranešime³⁴ yra nurodžiusi, jog radijo ir televizijos transliacijų perdavimas yra pagrindinis LRTC paslaugų paketas ir 2009 m. stabilu pajamų šaltiniu išliks transliacijų perdavimo paslaugų teikimas. 2008 m. metiniame pranešime taip pat nurodyta, jog „Bendrovės 2009-2011 m. strateginiame veiklos plane numatyti tikslai toliau didins bendrovės vertę rinkoje“. Tačiau pereinant prie skaitmeninių technologijų (2012 m. planuojama pradėti išjungti analoginę antžeminę televiziją), LRTC pajamų struktūra keisis, o pajamos iš analoginės antžeminės televizijos ir radijo transliacijų perdavimo ir transliacijų perdavimo priemonių teikimo mažės. 2009 m. LRTC pradėjo aktyviai teikti mažmenines belaidžio ryšio duomenų perdavimo paslaugas „MEZON“, naudojant WiMax technologiją. Bendrovė vykdo aktyvią paslaugos įvedimo į rinką politiką, dėlto šios paslaugos įvedimo į rinką sąnaudos gali būti didelės, ir šių paslaugų veiklos rezultatas kurį laiką bus neigiamas. Tai mažintų ir visos bendrovės pelną. Atsižvelgdama į savo valdomos infrastruktūros mastą, bei siekdama padidinti arba išlaikyti vienodą pelną, LRTC, nesant reguliavimo, gali turėti motyvų

³⁴ http://www.lrtc.lt/apie_mus/Ataskaita_2008.pdf, 9 puslapis

nepagrįstai keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Išvada:

LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

18.1.7. Paslaugų susiejimas

Kaip nurodyta Ataskaitos 4 skyriuje, transliuotojas perka transliacijų perdavimo paslaugą ir atskirais atvejais papildomų priemonių teikimo paslaugą. Analoginės antžeminės televizijos transliuotojui, kurio studija yra nutolusi nuo transliacijų perdavimo stoties, yra būtina pirkti ne tik analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, bet ir papildomų priemonių teikimo paslaugą. LRTC, teikdama analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas teikti kartu. Todėl LRTC gali taikyti skirtingas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo sąlygas skirtingiems asmenims tais atvejais, kai vieni asmenys analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, perka kartu su papildomomis priemonėmis iš LRTC, o kiti perka analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, iš LRTC, pirkdami papildomas priemones iš kitų asmenų. Tokiu būdu gali atsirasti nesąžiningos konkurencijos požymių.

LRTC 2006 m. vasario 13 d. rašte Nr. 4A-55/2.5-09 adresuotame RRT pažymi, kad „papildomų paslaugų konkurencija“, „išaugusi konkurencinė papildomų paslaugų aplinka“, „išplėsta paslaugų apimtis“ LRTC paslaugų kainas veikia tokiu būdu, kad bendrovė savo klientams siūlo paslaugų paketus konkurencingomis kainomis, taikydamą nuolaidas. Tame pačiame rašte LRTC pažymi, kad nuolaidos sumą paprastai sudaro nuolaida papildomoms paslaugoms. Tokia situacija parodo, kad LRTC yra suinteresuotas parduoti susietas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

Tokia situacija, kai LRTC parduoda papildomas priemones kartu su transliacijų perdavimo paslaugomis nesukuria problemų transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje, tačiau suteikia LRTC pranašumą teikiant papildomas paslaugas.

Išvada:

LRTC turi galimybių ir motyvų susieti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

18.2. Konkurencijos problemos

Išanalizavus pagrindinius kriterijus (rinkos dydį, įėjimo į rinką barjerų egzistavimą, pirkėjo derybinės galios buvimą ar nebuvimą, susietas paslaugas, vertikalią integraciją, paslaugų kainas ir potencialią konkurenciją), kuriais remiantis sprendžiama, ar konkurencija analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje yra veiksminga, RRT nustato, kad:

1. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, didžiausią rinkos dalį užima UAB „Baltijos TV“, tačiau tiriamojo laikotarpio pabaigoje UAB „Baltijos TV“ net 18 iš 23 turimų siūstuvų talpino LRTC patalpose.

2. Analoginės antžeminės televizijos transliuotojų, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), 77 procentai siūstuvų įrengiami LRTC patalpose. Tai reiškia, kad šie analoginės antžeminės televizijos transliuotojai, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), naudojami LRTC teikiamomis antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugomis.

3. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų vertikalus sąsajumas bei tai, kad analoginės antžeminės televizijos transliuotojų, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), 77 procentai siūstuvų įrengiami LRTC patalpose, parodo, kad LRTC, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nesuteikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos, o taip pat sieti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą.

4. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

5. Pirkėjo derybinės galios Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra.

6. Įėjimo į Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką barjerai yra aukšti.

7. LRTC turi galimybių ir motyvų susieti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

Atlikus konkurencijos veiksmingumo analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje analizę, išskiriamos šios konkurencijos problemos:

1. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų vertikalus sąsajumas bei tai, kad analoginės 77 procentai antžeminės televizijos transliuotojų, kuriems skirti radijo dažniai (kanalai), siųstuvų įrengiami LRTC patalpose, LRTC suteikia esminį pranašumą kitų asmenų atžvilgiu, todėl LRTC, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nesuteikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos, o taip pat sieti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą.

2. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų taikyti skirtingas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

3. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

Išvados:

1. Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl šiamo skyriaus įvardytų problemų Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

2. Nustatytos konkurencijos problemos Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje iš esmės nepakito nuo 2006 m. atlikto Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo.

18.3. Didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas

Atlikusi analizę dėl veiksmingos konkurencijos buvimo ar nebuvimo, RRT konstatuoja, kad dėl Ataskaitos 18.2 skyriuje įvardytų problemų Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos.

Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje veikia ūkio subjektas LRTC, kuris, parduodamas antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas (77 proc. visų analoginės antžeminės televizijos transliuotojų siųstuvų įrengiami LRTC patalpose), šią galią perkelia į transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, rinką.

RRT konstatuoja, kad:

1. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikėjai UAB „Aidas“, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Aukštaitijos televizija“, UAB „Baltijos TV“, TŪB „S. Bukelis ir Ko“, VšĮ Druskininkų regiono televizija, VšĮ „Idėjų bankas“, Ignalinos rajono Vidiškių gimnazija, UAB „Ilora“, LRTC, UAB „Kėdainių krašto televizija“, V. Krušnos IĮ, UAB „Pictura“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“ 2005 m. – 2008 m. rusėjo 30 d. laikotarpiu turėjo teisę teikti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. UAB „Aidas“, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Aukštaitijos televizija“, UAB „Baltijos TV“, TŪB „S. Bukelis ir Ko“, VšĮ Druskininkų regiono televizija, VšĮ „Idėjų bankas“, Ignalinos rajono Vidiškių gimnazijos, UAB „Ilora“, LRTC, UAB „Kėdainių krašto televizija“, V. Krušnos IĮ, UAB „Pictura“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“ teikiamos analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, sudaro Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

3. LRTC, teikdama analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, kuri galėtų nulemti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo sąlygas.

4. LRTC turi galimybių ir motyvų teikti susietas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, antžeminės

televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas ir papildomų priemonių teikimo paslaugas.

5. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų taikyti skirtingas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.

6. LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

7. Ūkio subjektą LRTC sudaro juridinis asmuo LRTC. LRTC akcijos (100 proc.) nuosavybės teise priklauso valstybei, kurią patikėjimo teise valdo Susisiekimo ministerija.

Išvada:

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes ir faktus, RRT pripažįsta ūkio subjektą LRTC turinčiu didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

19. IPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ ANALOGINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, KAI RADIO DAŽNIS (KANALAS) SKIRIAMAS TRANSLIUOTOJUI, TEIKIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, RINKOJE TURINČIAM ŪKIO SUBJEKTUI LRTC NUSTATYMAS IR (AR) PAKEITIMAS

Elektroninių ryšių įstatymas perkėlė Europos Sąjungos naujosios reguliavimo sistemos (angl. *New Regulatory Framework*) nuostatas į nacionalinę teisę. Taisyklių 5 punkte nurodoma, kad RRT atlieka rinkos tyrimą vadovaudamasi Pagrindų direktyva, kitais privalomais Europos Sąjungos teisės aktais ir atsižvelgdama į Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairės ir t. t.

Prieigos direktyvos preambulės 5 pastraipa nustato, kad atviroje ir konkurencinėje rinkoje neturi būti apribojimų, kurie trukdytų įmonėms tarpusavyje derėtis dėl prieigos ir susijungimo susitarimų, ypač dėl susitarimų su kitų valstybių įmonėmis. Be to, Prieigos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės privalo užtikrinti, kad nebūtų jokių apribojimų, kurie ūkio subjektams toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje neleistų tarpusavyje derėtis dėl susitarimų techniniais ar komerciniais prieigos ir (ar) sujungimo klausimais. Pažymėtina, kad Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi siekiama Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos tikslų, tarp jų plėsti vidaus rinką. Tai daryti nacionalines reguliavimo institucijas įpareigoja ir Pagrindų direktyva 8 straipsnio 3 dalis. Taigi, vadovaujantis Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalies ir Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatomis, RRT turi imtis visų reikiamų priemonių, siekdama skatinti konkurenciją elektroninių ryšių srityje.

Prieigos direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje nurodoma, kad nustatyti įpareigojimai turi būti pagrįsti nustatytos problemos pobūdžiu, turi būti proporcingi ir pateisinami atsižvelgiant į Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus (konkurencijos skatinimas, vidaus rinkos plėtra ir Europos Sąjungos piliečių interesų užtikrinimas). Prieigos direktyvos preambulės 15 pastraipoje pabrėžiama, kad skiriant

įmonei, turinčiai didelę įtaką rinkoje, įpareigojimus papildomos rinkos analizės atlikti nereikia, tačiau būtina pagrįsti, kad būtent toks įpareigojimas yra tikslingas ir pagal nustatytos problemos pobūdį proporcingas. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 117 punkte taip pat akcentuojama, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad didelę įtaką turintiems ūkio subjektams nustatomi įpareigojimai turi atitikti tikslus, nurodytus Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus ir būti proporcingi sprendžiamoms problemoms. Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje taipogi nustatyta, kad RRT turi teisę ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatyti šiuos įpareigojimus, atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami konkrečiu atveju, ir nustatydamą tokių įpareigojimų vykdymo pradžios momentą, todėl tolesnėse Ataskaitos skyriuose RRT parinks įpareigojimus ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką rinkoje atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami ir atitinka šioje Ataskaitoje nustatytų problemų prigimtį, proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais ir tikslais, nurodytais Elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje.

Atsižvelgdama į Ataskaitos 18.3 skyriaus išvadą, kad ūkio subjektas LRTC turi didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, RRT, vadovaudamasi Elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsniu, turi teisę nustatyti ir (ar) pakeisti įpareigojimus didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui nustatytoms konkurencijos problemoms spręsti.

Įpareigojimų pobūdis ir reguliavimo būtinumas priklauso nuo to, ar ūkio subjektas turi galią atitinkamoje rinkoje ir ar ja naudojasi.

LRTC parduodamas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslauga, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, kitiems asmenims, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia daryti įtaką paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms.

Faktiniai duomenys patvirtina, kad ūkio subjektas LRTC, teikdamą antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, išnaudoja turimą galią ir vertikaliai susijusių analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

Pažymėtina, kad 2006 m. atlikto Transliacijų rinkos tyrimo metu apibrėžta Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, rinką apėmė LRTC teikiamas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, bei transliuotojų patiems sau teikiamas šias paslaugas.

Taigi dabartinę Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką sudaro tos pačios paslaugos, kurios sudarė 2006 m. atlikto Transliacijų rinkos tyrimo metu apibrėžta Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai dažnis skiriamas transliuotojui, rinką, todėl sprendinas klausimas dėl įpareigojimų, nustatytų ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1058 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-773) pakeitimo.

LRTC užima 26 procentus Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų, turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas

transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos, o LRTC teikiamos antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos, kai radijo dažnis (kanalas) yra skiriamas transliuotojui, sudaro 77 procentus visos rinkos. Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos yra vertikaliai susijusios su analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamomis Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir yra būtinos televizijos transliacijų perdavimui užtikrinti. Atsižvelgiant į LRTC užimamas rinkos dalis aukščiau minėtų paslaugų požiūriu ir aukščiau minėtų paslaugų vertikalią integraciją, tikslinga reguliuoti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių (išskyrus siųstuvus) teikimo paslaugas, paliekant galioti nediskriminavimo, skaidrumo, apskaitos atskyrimo įpareigojimus, bei reguliuoti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių (išskyrus siųstuvus) teikimo paslaugas, paliekant galioti įpareigojimą suteikti prieigą bei keičiant kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus.

Įvertinus Ataskaitos 18.2 skyriuje įvardintas konkurencijos problemas ir tai, kad šios konkurencijos problemos tiriamuoju laikotarpiu nepasikeitė nuo 2006 m. atlikto Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo, ūkio subjektui LRTC paliekami galioti visa apimtimi RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1058 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-773) 3.1, 3.2 ir 3.3 punktuose nustatyti įpareigojimai, t.y. įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas ir skaidrumo įpareigojimas. RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1058 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams rinkoje, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-773) 3.4 ir 3.5 punktuose nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai bei apskaitos atskyrimo įpareigojimai yra keičiami.

19.1. Įpareigojimas suteikti prieigą

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1058 3.1 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 21 straipsnyje. Įpareigojimo tęstinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Ūkio subjektas LRTC centras turi ekonominį interesą ir galimybių kitiems ūkio subjektams nesuteikti prieigos prie savo elektorinių ryšių tinklo elementų ar susijusių priemonių.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje numatytus tikslus, siekia sudaryti vienodas sąlygas kitiems asmenims gauti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

LRTC, nesant reguliavimo, gali neturėti iniciatyvos suteikti prieigos, kiek tai yra susiję su analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, bei turi galimybių tokios

prieigos nesuteikti. Ūkio subjektai, galėdami patys sau teikti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, vis tik daugumą infrastruktūrinių paslaugų (t. y. transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų) perka iš LRTC. Šią problemą sprendžia įpareigojimas suteikti prieigą.

Palikus galioti šį įpareigojimą, ūkio subjektas LRTC privalės sąžiningai derėtis su kitais asmenimis, negalės atsisakyti suteikti prieigą aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis, nenutrauks jau suteiktos prieigos bei suteiks visas kitas būtinas priemones. Šis įpareigojimas kitiems asmenims sumažins įėjimo į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų rinkas barjerus.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas LRTC privalo suteikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą bei susijusias priemones tik tuo atveju, jei kito asmens prašymas dėl prieigos suteikimo yra priimtinas ir aiškus.

Nepalikus galioti prieigos prie antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos suteikimo aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis įpareigojimo, apribojama konkurencija mažmeninėse transliacijų perdavimo paslaugų rinkose. Tuo atveju, jei šis įpareigojimas nebus paliktas galioti, RRT turėtų spręsti kiekvienu konkrečiu atsisakymo suteikti prieigą atveju, ar turi būti taikomas prieigos suteikimo įpareigojimas pagal Elektroninių ryšių įstatymo 22 straipsnio 2 dalį. Tokiu atveju pailgėtų prieigos suteikimo trukmė ir tai taptų dar vienu papildomu įėjimo į rinką barjeru.

19.2. Nediskriminavimo įpareigojimas

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1058 3.2 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 19 straipsnyje. Įpareigojimo tęstinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Ūkio subjektas LRTC analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, turi galimybių ir motyvų teikti skirtingomis sąlygomis skirtingiems ūkio subjektams. Toks ūkio subjekto LRTC elgesys bei iniciatyvos suteikti prieigą prie analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skirtas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis nebuvimas sąlygoja, kad nediskriminavimo įpareigojimas, teikiant analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugą, tampa viena iš svarbiausių konkurencijos užtikrinimo priemonių. Šis įpareigojimas sumažina ūkio subjekto LRTC galimybes riboti konkurenciją bei apsunkinti kitų ūkio subjektų galimybes įeiti į mažmenines transliacijų perdavimo paslaugų rinkas.

RRT konstatuoja, kad ūkio subjektas LRTC, turintis didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, privalo nediskriminuoti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių

teikimo paslaugų bei su jų teikimu susijusių priemonių gavėjų. Tai reiškia, kad analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų techninės bei kitos taikomos veiklos sąlygos turi būti tokios pačios, kokias ūkio subjektas LRTC turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems asmenims.

Toks nediskriminavimo įpareigojimas apsaugo kitus asmenis nuo diskriminavimo, kad jų galimybės konkuruoti su ūkio subjektu LRTC nebus nulemtos galimo ūkio subjekto LRTC diskriminacinio elgesio. Nediskriminavimo įpareigojimas užtikrina, kad analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų pirkėjo interesai nebus pažeisti dėl diskriminacinės praktikos.

Nediskriminavimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas LRTC negalės diskriminuoti tos pačios kategorijos paslaugos gavėjų.

19.3. Skaidrumo įpareigojimas

RRT palieka galioti ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. IV-1058 3.3 punkte išdėstyta apimtimi nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, numatytą Elektroninių ryšių įstatymo 18 straipsnyje. Įpareigojimo tęstinumo pagrindimas pateiktas toliau.

Skaidrumo įpareigojimas Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje užtikrina galimybę stebėti nediskriminavimo ir prieigos suteikimo įpareigojimų laikymąsi.

RRT siekia užtikrinti, kad kiti asmenys derėdamiesi su ūkio subjektu LRTC būtų apsaugoti nuo diskriminacinio elgesio. Jei analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainos yra neskelbiamos šių paslaugų pirkėjai negali būti tikri dėl diskriminacinių sąlygų nebuvimo. Siekiant išvengti kitų asmenų diskriminavimo, didelę įtaką nagrinėjamoje rinkoje turintis ūkio subjektas LRTC turi pateikti RRT visas analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, sutarčių kopijas bei skelbti pakankamos apimties informaciją viešai.

Ūkio subjektui LRTC paliekamas galioti įpareigojimas skelbti standartinį pasiūlymą teikti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir teikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Standartinis pasiūlymas turi būti pakankamai detalus, kad būtų galima sudaryti sutartis dėl analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo. Taip pat ūkio subjektas LRTC privalo viešai skelbti detalią informaciją, susijusią su

teikiama prieiga, įskaitant apskaitos informaciją, technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip. Skaidrumo įpareigojimas sąlygos kitų asmenų tikrumą, kad paslauga teikiama jų nediskriminuojant. Skaidrumo įpareigojimas palengvins antikonkurencinio elgesio stebėjimą, jo nustatymas užtikrins geresnes galimybes prognozuoti rinką, jos stabilumą.

Skaidrumo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes apima būtinos įsitikinti, kad nėra konkurenciją ribojančių veiksmų, informacijos pateikimą bei skelbimą, o taip pat būtinos analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms teikti informacijos pateikimą bei skelbimą.

19.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai

Ataskaitos 18.2 skyriuje nustatyta, jog LRTC, nesant reguliavimo, turėtų galimybių ir motyvų nepagrįstai keisti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.

RRT, įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatytą tikslą, siekia nustatyti didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčiam ūkio subjektui LRTC tokius įpareigojimus, kurie išspręstų nustatytas konkurencines problemas.

Ūkio subjektui LRTC, sprendžiant pirmo rinkos tyrimo metu nustatytas konkurenciją ribojančias problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas. Ūkio subjektas LRTC, įgyvendindamas jam nustatytą kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą, iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą ir nuo 2008 m. sausio 1 d. užtikrinti, kad paslaugos būtų teikiamos kainomis, nedidesnėmis nei sąnaudos. Keičiant paslaugų kainas buvo nustatytas kainų keitimo mechanizmas.

Įvertinus pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą bei kainų kontrolės įpareigojimo alternatyvas (alternatyvų vertinimas yra pateiktas 1 priede), RRT nuomone, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytas kainų kontrolės metodas – kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą (angl. *Fully Distributed Cost – FDC*) geriausiai sprendžia nustatytas konkurencijos problemas. RRT nuomone, keisti sąnaudų apskaitos metodą šiuo metu būtų neproporcinga našta LRTC, kadangi toks sprendimas padidintų ūkio subjekto LRTC išlaidas, o gauta nauda pritaikius kitokį sąnaudų apskaitos modelį (pvz., remiantis efektyvaus operatoriaus veiklos modeliu bei einamosiomis sąnaudomis pagrįstą ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) metodiką), gali nepateisinti tokio modelio įdiegimui reikalingų išlaidų. Todėl, atsižvelgiant į tai, kas pasakyta aukščiau, bei siekiant išlaikyti reguliavimo nuoseklumą (tuo pačiu ir teisinį tikrumą), yra paliekamas įpareigojimas, kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą. Tačiau atsižvelgiant į tai, jog LRTC yra įdiegusi sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą sistemą, nėra pagrindo nustatyti terminus įdiegti sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT

reikalavimus. Dėl to, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu nustatytą sąnaudų apskaitos įpareigojimą būtina keisti.

Atsižvelgiant į tai, jog kainų kontrolės įpareigojimas, kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą, galioja nuo 2008 m. sausio 1 d. ir nuo 2008 m. sausio 1 d. vyksta pajamų ir sąnaudų balansavimas, RRT nuomone, būtina pakeisti kainų kontrolės įpareigojimą panaikinant kainų keitimo mechanizmą. RRT nuomone, įpareigojimas kainas grįsti sąnaudomis apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą, yra pakankama priemonė spręsti šiuo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimu nustatytas konkurencijos problemas. Atsižvelgiant į tai, jog transliuotojai, kuriems yra skirtas dažnis (kanalas) gali rinktis tarp dviejų alternatyvų – pirkti transliacijų perdavimo paslaugas iš LRTC arba, naudojantis LRTC ir (arba) kitų paslaugų teikėjų infrastruktūra, kurti savo tinklą – pakanka kainų kontrolės įpareigojimą palikti galioti tik transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms.

RRT siūlomas kainų kontrolės įpareigojimas, nustatytas Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnyje, kainas grindžiant sąnaudomis, ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus apribotos LRTC galimybės nepagristai keisti paslaugų kainas, tačiau leis LRTC padengti teikiamų paslaugų sąnaudas ir gauti investicijų grąžą. LRTC nereikės diegti naujos sąnaudų apskaitos sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. LRTC paslaugų gavėjų gauta nauda, tiesiogiai arba netiesiogiai bus perduota galutiniams paslaugų gavėjams (žiūrovams).

Išvados:

Ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1058 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-773) 3.4 punkte nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, numatytas Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnyje, yra keičiamas. Ūkio subjektas LRTC, kiek tai yra susiję su analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo:

1. tvarkyti sąnaudų apskaitą pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45, Nr. 70-2606);

2. teikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių paslaugas kainomis, kurios būtų nedidesnės nei šių paslaugų sąnaudos, apskaičiuotos pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės;

3. keisti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių paslaugų kainas tik turėdamas informaciją apie šių paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės.

19.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas

Ataskaitos 18.2 skyriuje nustatyta, jog ūkio subjektas LRTC turi galimybių ir motyvų sieti analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas.

LRTC 2006 m. birželio 23 d. rašte Nr. 4A-175/2.5-06 adresuotame RRT nurodė, jog 2006 m. vasario 1 d. LRTC buvo išduota retransliavimo licencija, suteikianti teisę retransliuoti televizijos ir radijo programas. LRTC tiriamuoju laikotarpiu taip pat teikė ir šiuo metu teikia kabelinės televizijos paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams.

RRT, siekdama įgyvendinti ir efektyviai prižiūrėti nediskriminavimo bei skaidrumo įpareigojimo vykdymą, o taip pat siekdama užtikrinti efektyvų kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimo įgyvendinimą, pirmo Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo metu LRTC nustatė apskaitos atskyrimo įpareigojimą. LRTC iki 2008 m. sausio 1 d. turėjo įdiegti sąnaudų apskaitos sistemą pagal RRT reikalavimus ir nuo 2008 m. sausio 1 d. vykdyti apskaitos atskyrimą pagal RRT reikalavimus.

LRTC teikiamų paslaugų įvairovė (transliacijų perdavimo paslaugų teikimas, transliacijų perdavimo priemonių paslaugų teikimas, kabelinės televizijos paslaugų teikimas, duomenų perdavimo paslaugų teikimas (įskaitant papildomų priemonių teikimo paslaugas bei mažmenines duomenų perdavimo paslaugas)) rodo, jog būtina efektyviai užtikrinti nediskriminavimo (tiek teikiamų paslaugų sąlygomis, tiek teikiamų paslaugų kainomis) įpareigojimo laikymąsi. Panaikinus apskaitos atskyrimo įpareigojimą, nebūtų įmanoma efektyviai kontroliuoti ir užtikrinti ūkio subjektui LRTC nustatyto nediskriminavimo įpareigojimo vykdymą. Panaikinus apskaitos atskyrimo įpareigojimą bus sunku įsitikinti, ar ūkio subjektas LRTC kryžmiškai nesubsidijuoja atskirų nereguliuojamų paslaugų ir (ar) negauna iš tam tikrų reguliuojamų paslaugų nepagrįstai didelio viršpelnio (didesnės nei pagrįsta investicijų grąžos).

Atsižvelgiant į tai, jog LRTC apskaitos atskyrimo sistemą jau yra įdiegusi, nėra poreikio nustatyti terminus įdiegti apskaitos atskyrimo sistemą. Dėl to LRTC galiojanti apskaitos atskyrimo įpareigojimą būtina keisti. RRT siūlomas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus efektyviau užtikrinamas ūkio subjektui LRTC nustatytų skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimų vykdymas. LRTC nereikės diegti naujos apskaitos atskyrimo sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi apskaitos atskyrimo sistemą pagal RRT nustatytus reikalavimus. Apskaitos atskyrimo informacija LRTC paslaugų gavėjams atskleis informaciją kaip LRTC vykdo jai nustatytus kainų kontrolės įpareigojimus.

Išvada:

Ūkio subjektui LRTC RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1058 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-773) 3.5 punkte nustatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra keičiamas. Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis

(kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu privalo vykdyti Elektroninių ryšių įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus, patvirtintus RRT direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 (Žin., 2006, Nr. 70-2607).

Kainų kontrolės metodų alternatyvų apžvalga

RRT nuomone, šio rinkos tyrimo metu nustatytas konkurencines problemas, susijusias su galimybe nepagrįstai keisti paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas, geriausiai ir tiesiogiai sprendžia Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnyje nurodytas kainų kontrolės įpareigojimas. Skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimai bei įpareigojimas suteikti prieigą neapriboja galimybės nepagrįstai keisti paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles paslaugų kainas. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra įrankis, papildantis skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimus bei atskleidžiantis informaciją apie vidiniams ūkio subjekto padaliniais ir išoriniams paslaugų pirkėjams teikiamų paslaugų sąnaudas, pajamas, kainodarą. Tačiau šis įpareigojimas nepanaikina galimybės taikyti pernelyg dideles paslaugų kainas, net jei yra vykdomas nediskriminavimo įpareigojimas.

Europos reguliuotojų grupės (ERG (03) 30 rev1 bei ERG (06) 33) elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendroje pozicijoje dėl požiūrio į tinkamas priemones naujoje reguliavimo sistemoje yra nurodyti šie pagrindiniai kainų kontrolės metodai:

1. Kainos nustatymas, atsižvelgiant į kitų šalių patirtį (angl. *Benchmarking*);
2. „Efektyvios kainodaros“ (angl. *Efficient Component Pricing Rule* – ECPR) metodas (supaprastinta šio metodo forma yra „*Retail minus*“);
3. Kainų pagrindimas sąnaudomis (gali būti įgyvendintas nustatant skirtingus reikalavimus sąnaudų apskaitos sistemai).

„Retail minus“ metodas

„Retail minus“ metodo esmė yra ta, kad konkrečiam ūkio subjektui yra kompensuojamos negautos pajamos už mažmeninės paslaugos teikimą, atliekant tam tikrus koregavimus. Suteikdamas didmeninę paslaugą, konkretus ūkio subjektas praranda galimybę suteikti atitinkamą mažmeninę paslaugą, kurią suteikia atitinkamą didmeninę paslaugą įsigijęs konkurentas, ir gauti už tai atitinkamas pajamas. Tačiau iš kompensacijos eliminuojama ta pajamų dalis, gaunama už mažmeninės paslaugos teikimą, kuri skirta mažmeninės veiklos³⁵ sąnaudoms (tai tokios sąnaudos, kurių ūkio subjektas nepatiria teikdamas didmenines paslaugas) padengti. Šio metodo rezultatas tiesiogiai priklauso nuo mažmeninės kainos, todėl „Retail minus“ metodas yra taikytinas tuomet, kai atitinkamoje mažmeninėje rinkoje (kurios kainos yra imamos kaip pagrindas skaičiavimams) egzistuoja efektyvus kainų lygis (t.y. egzistuoja veiksminga konkurencija).

Atsižvelgiant į tai, jog transliacijų paslaugos (analoginis ir skaitmeninis antžeminis radijas ir televizija) galutiniams paslaugų gavėjams (klausytojams ir žiūrovams) yra nemokamos, „Retail Minus“ metodas kainų kontrolei nėra taikytinas.

³⁵ Mažmeninė veikla šiuo atveju yra suprantama kaip visa veikla reikalinga didmeninėms paslaugoms transformuoti į mažmenines paslaugas ir apima tokias veiklas kaip klientų aptarnavimą, sąskaitų išrašymą, mokėjimų surinkimą, visus marketingo veiksmus (klientų paiešką, pardavimų skatinimą, reklamą ir kt.) ir pan.

Kainos nustatymo, atsižvelgiant į kitų valstybių patirtį, („Benchmarking“) metodas

Šiuo metodu kainos nustatomos, remiantis kitose valstybėse taikomomis analogiškų paslaugų kainomis. Šis kainų reguliavimo metodas dažniausiai taikomas pereinamuoju laikotarpiu, kai nėra pakankamai detalios informacijos kitiems kainų reguliavimo metodams pritaikyti.

Taikant šį metodą, svarbu įvertinti, kad kiekvienoje valstybėje gali būti susiklosčiusi skirtinga situacija, dėl kurios kainų lygis skirtingose valstybėse gali skirtis. Šis metodas yra naudotinas tuomet, kai tose valstybėse, į kurias lygiuojamasi, yra nustatytos kainos artimos efektyvioms kainoms, t.y. toms kainoms, kurios būtų nustatytos, jei rinkoje egzistuotų veiksminga konkurencija. Pažymėtina, kad netgi ir tokiu atveju efektyvus kainų lygis tarp skirtingų valstybių gali skirtis, kadangi gali skirtis ūkio subjektų sąnaudos dėl objektyvių priežasčių (šalies geografinė padėtis, reljefas, išsivystymo lygis, gyventojų skaičius, tankumas ir pan.).

Jei palyginamųjų valstybių specifika yra panaši, sąnaudos ženkliai skirtis neturėtų, kadangi didmeninių paslaugų sąnaudos labiausiai yra susijusios su tinklo resursų panaudojimu, o pastarieji yra perkami pasaulinėje rinkoje, todėl ir jų įsigijimo kainos įvairiose valstybėse turėtų būti panašios. Tačiau Lietuvos atveju, dalis įrangos (įrengimai, statiniai, bokštai, stiebai), naudojamos transliacijų perdavimui, buvo įsigyta (pastatyta) prieš 20-50 metų ir yra visiškai nudėvėta. Tai yra vienas iš nacionalinės rinkos ypatumų ir komplikuoja šio metodo taikymą. Nustačius kainas pagal kitų šalių, kuriose turtas nėra nudėvėtas, praktiką, kyla rizika, nustatyti pernelyg dideles ir paslaugų teikėjo sąnaudomis nepagrįstas kainas. Išvengti šios rizikos, būtina išsamiai išnagrinėti lyginamų šalių analogiškų paslaugų teikėjų turto struktūrą. Tačiau pastaroji informacija dėl kitų šalių nacionalinių ypatumų gal būti neprieinama (nacionalinės reguliavimo institucijos tokios informacijos gali tiesiog nerinkti).

Atskirose valstybėse gali skirtis darbo užmokesčio sąnaudos, tačiau jų dalis didmeninėse paslaugose paprastai nėra didelė ir negali sąlygoti ženklių visuminių paslaugos sąnaudų skirtumo, todėl darytina prielaida, kad kitose palyginamose valstybėse nustatytos efektyvios kainos būtų artimos tai kainai, kuri susiformuotų ir nacionalinėje rinkoje, jei ji būtų konkurencinė. Ši prielaida yra pagrindinis „Benchmarking“ metodo, kaip nuolatinio kainų reguliavimo metodo, taikymo argumentas.

Siekiant pritaikyti „Benchmarking“ metodą transliacijų perdavimo paslaugų kainų reguliavime, reikia įvertinti analogiškų ir alternatyvių paslaugų prieinamumą konkrečiose šalyse. Atsižvelgiant į tai, jog Europos Sąjungos valstybėse narėse pereinama nuo analoginių technologijų prie skaitmeninių technologijų (o kai kuriose šalyse, labiau išsivysčiusiose nei Lietuva, šis procesas jau užbaigtas), „Benchmarking“ metodas nėra tinkamas kaip ilgalaikis antžeminio radijo ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kainų reguliavimo metodas. Pastebėtina tai, jog atsiskaitymo už antžeminio radijo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, metodai skirtingose šalyse gali skirtis, todėl informacija apie taikomus užmokesčius būtų nepalyginama.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, kainų kontrolės įpareigojimo nustatymas pagal „Benchmarking“ metodą nėra tinkamas.

Kainų kontrolės, kainas grindžiant sąnaudomis, metodai:

Paprastai praktikoje išskiriami du sąnaudų apskaitos metodai: ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų apskaitos metodas ir pilnai paskirstytų sąnaudų apskaitos metodas.

Ilgą laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (angl. *Long Run Average Incremental Cost – LRAIC*) (toliau – LRAIC) apskaitos metodas.

LRAIC apskaitos metodas pasižymi šiais bruožais:

1) skaičiuojamos efektyviai veikiančio ūkio subjekto sąnaudos, t.y. ūkio subjektui nėra kompensuojama už perteklinius pajėgumus, jei jie nereikalingi konkrečiam atitinkamų paslaugų kiekiui suteikti. Tokiu būdu yra skatinama efektyvi veikla;

2) skaičiuojamos einamosios sąnaudos, t.y. imituojami sprendimai, kuriuos ūkio subjektas (ar jo konkurentas) darytų šią dieną ir esant efektyviai konkurencijai rinkoje. Tokiu būdu imituojama konkurencinė rinka, kadangi tokioje rinkoje sprendimai yra priimami atsižvelgiant į esamą situaciją, o ne į praeities sprendimus;

3) naudojant LRAIC apskaitos metodą gali būti sumodeliuotos ir tų paslaugų, kurios dar nėra faktiškai teikiamos, sąnaudos.

Paslaugos sąnaudas nustatant LRAIC metodu, apskaitomos ekonominės sąnaudos, t.y. įvertinamos ir alternatyviosios sąnaudos („prarastų galimybių“ kaštai): ūkio subjektui užtikrinama protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąža, kurią jis būtų gavęs, jei būtų investavęs kapitalą į alternatyvią panašaus rizikingumo rinką. Taigi, į LRAIC sąnaudas turi būti įskaitoma ir pagrįsta kapitalo grąža. Atsižvelgiant į „ribinę“ LRAIC sąnaudų prigimtį bei į tai, kad į LRAIC sąnaudas įtraukiamos tik efektyviai veikiant patiriamos sąnaudos (keičiantis teikiamų paslaugų kiekiui, keičiasi ir bendra LRAIC sąnaudų apimtis, paslaugos savikainai kiekio pokytis neturi didelės įtakos), laikoma, kad kainos orientavimo į LRAIC sąnaudas metodas geriausiai „atspindi“ tą kainą, kurią nustatytų konkurencinėje rinkoje veikiantis ūkio subjektas.

Šis metodas yra dažnai naudojamas viešųjų fiksuoto ir judriojo telefono ryšio tinklų sujungimo kainoms reguliuoti kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse.

Šio modelio taikymas transliacijų perdavimo paslaugų kainų reguliavime sąlygotų tokius probleminius klausimus:

1) LRAIC modelio diegimas yra imlus laikui ir brangiai kainuojantis procesas (ypač jei yra diegiami abu – Top-down ir Bottom-up – modeliai, kurie vėliau apjungiami į trečiąjį). Laiko požiūriu įdiegti LRAIC užimtų iki 2 metų, o atsižvelgiant į tai, kad tiriama rinka evoliucionuoja iš analoginės į skaitmeninę, tai įdiegus LRAIC, situacija rinkoje gali būti ženkliai pasikeitusi ir tas metodas neatitiks savo tikslų.

2) Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimas parodė, jog transliacijų perdavimo paslaugos yra teikiamos naudojant LRTC infrastruktūrą, t.y. transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Visi keturi nacionaliniai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai (juos diegia TEO ir LRTC) yra diegiami naudojant LRTC transliacijų perdavimo priemonių paslaugas. Tai rodo, jog LRTC valdoma infrastruktūra yra sunkiai dubliuojama. LRTC pajamos iš analoginės antžeminės televizijos ir analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų 2008 m. siekė 24 mln. litų³⁶, tačiau ši veikla yra apribota laike ir jų mastas bei uždirbamos pajamos kis išjungiant analogines technologijas. Atsižvelgiant į sunkiai dubliuojamą infrastruktūrą bei ribotą pajamų šaltinį, tikėtina, kad kainų nustatymas remiantis LRAIC metodu, neskatins kitų ūkio subjektų investuoti į alternatyvias infrastruktūras, t. y. neskatins konkurencijos infrastruktūrai.

Pilnai paskirstytų sąnaudų metodas (angl. *Fully Distributed Costs – FDC*) (toliau – FDC).

³⁶ Šaltinis. LRTC 2008 m. sąnaudų apskaitos informacija.

Šis metodas yra paremtas paslaugos teikėjo visų patiriamų sąnaudų paskirstymu teikiamoms paslaugoms, tokiu būdu nustatant kiekvienos paslaugos savikainą. Sąnaudų paskirstymas turi būti atliekamas remiantis priešastingumo kriterijumi – t.y. paslaugai turi būti priskirtos tos sąnaudos, kurias (ar kurių dalį) sąlygojo konkrečios paslaugos suteikimas. Paslaugai priskiriamos tiesiogiai su ja susijusios sąnaudos, netiesiogiai susijusių sąnaudų dalis bei dalis bendrųjų sąnaudų. Galima išskirti šias pagrindines metodo savybes, lyginant su LRAIC metodu:

- 1) FDC įdiegimas nereikalauja didelių laiko sąnaudų ir rezultatai yra gaunami greičiau;
- 2) tiek TEO tiek LRTC jau yra įdiegę FDC sistemas, todėl minėtoms bendrovėms nereiks iš naujo įdiegti FDC sistemų;
- 3) FDC metodas nesiremia prielaidomis, kurios naudojamos siekiant imituoti efektyviai veikiančio ūkio subjekto veiklą bei patiriamas sąnaudas;
- 4) FDC remiasi jau veikiančio ūkio subjekto veiklos apimtimi bei efektyvumu. Atsižvelgiant į tai, jog įėjimo barjerai į atitinkamas transliacijų perdavimo paslaugų teikimo rinkas yra dideli ir LRTC infrastruktūra, skirta teikti antžeminio radijo ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, paslaugas bei transliacijų perdavimo priemonių, skirtų antžeminio radijo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms teikti, paslaugas yra sunkiai dubliuojama, pakanka užtikrinti atitinkamų ūkio subjektų veiklos efektyvumą ir nesiųsti rinkai klaidinančios informacijos apie imituojamą efektyviai veikiančio ūkio subjekto veiklą;
- 5) atsižvelgiant į tai, kad einamųjų sąnaudų principo pritaikymas sąlygotų nemažą našlą ne tik ūkio subjektui, bet ir RRT, bei gali neigiamai paveikti transliuotojų veiklą, faktinių įsigijimo kainų taikymas nustatant sąnaudas duotų adekvačius rezultatus;
- 6) FDC metodas yra dažnai taikomas reguliuojant transliacijų perdavimo paslaugų kainas kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse.

Įvertinus kainų kontrolės, kainas grindžiant sąnaudomis, alternatyvas, darytina išvada, jog geriausia priemonė yra kainų grindimas sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą.

Išanalizavus transliacijų perdavimo paslaugų kainų kontrolės įpareigojimo alternatyvas, darytina išvada, jog šio rinkos tyrimo metu nustatytas konkurenciją ribojančias problemas geriausia sprendžia kainų grindimas sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą.